झुंजूरका

साल १लो - अंक १लो

जून २०२१

पोवारी बाल ई मासिक

पोवारी बाल बाचक चळवळ

प्रस्तुत

बातचीत

हाय बाल दोस्तहो......मज्यामा सेव ना ? मज्यामाच रहो मना. खेल-कुद, मज्या-मस्तीमा चालुच रहे. टिव्ही, मोबाईल देखकर तरासबी आयी रहे. हव ना ? आता तुमर् साती आमी एक खुसखबरी आन्या सेजं. एकप्रकारको खाजोच कहोना. आमी तुमरं साती "झुंजूरका" येव पोवारी बोलीमाको मासिक आन रह्या सेजं. येकंमा तुमला पोवारी बोलीमा बढिया बढिया कविता, कथा त् बाचनला मिलेतच, पर येकंबराबर तुमला रंगावनला चित्रंबी मिले. ओरखो मी कोण ?, पोवारी प्रश्नमंजूषा, पोवारी अनुवाद येनं सदरयीनमा तुमला भाग लेनलाबी मिले. त् मंग तयार होय जाव "झुंजूरका" येव पोवारी मासिक बाचन.

मम्मी - पप्पा, आई - बाबूजी, अजी- माय तुमला एक बिनती से. तुमर् घरकं टुरू पोटु, नातु नत्तीनला येव पोवारी बोलीमाको मासिक बाचनला देव. बाचस्यान पोवारी समजनला सहायता करो. अना मासिकमा देयेव गयेव प्रश्नमंजूषा, चित्र रंगावो, ओरखो मी कोण ?, पोवारी अनुवाद येन् सदरमा भाग लेनला प्रेरीत करो.

तुमरोच संगी(मुख्य संपादक)

गुलाब बिसेन {📱} 94042 35191

~~~~~~

अनिक तुमरा संगी (सहाय्यक संपादक)

- रणदीप बिसने {📱}77981 23699
- महेंद्र पटले (ऋतुराज){📱} 95522 56189
- महेंद्र रहांगडाले {📱}94057 29316

~~~~~~

निर्मिती- महेंद्र रहांगडाले {📱}94057 29316

कविता(आरती)

गणनायक गणपती

नमन तोला गौरीसूत गणेशा

कीर्ती तोरी तीनई लोकमां

नाव जसा भिन्न सेती देवा

तसा गुण ज्ञान संचित तोरोमां ||१||

बुद्धी शास्त्र ज्ञान आदीमां संपन्न

मातृ पितृ श्रद्धा मनमां अपार

शक्ती युक्ती चतुरता विद्यमान

देव दानव ला प्रेम अपरंपार ||२||

कार्यारंभ हेतू आदी तोरो सिमरन

सफल होयजासे मन को चिंतन

ठेवो खांदोपरा दैवी हात निरंतर

नमू तोला विघ्नहर्ता नित्य चिरंतन||३||

वक्र तोरी सुंड मुहून तू वक्रतुंड

दात तोला एक ठरेस एकदंत

हत्ती की सुंड तोरी तु गजवक्र

पोट तोरो मोठो देवा तु लंबोदर।।४।।

विघ्ननाशक तू पापनाशक देवता

विकटमेव तू भालचंद्र सुंदर

गणपती तोरो नाव प्रिय मनोहर

देखत् रहू सदैव तिलक को चंदर।।५।।

जपु नित्य जप साधे सबको काज

हरन् दुख को होय सरसकट

बुद्धी शक्ती युक्ती लक् समृद्ध होये

कठिनकाल मोरो गणेश होये प्रकट।।६।।

🖊️रणदीप बिसने (77981 23699)

~~~~~~

●पोवारी शब्द●

पयलो(सं.वि.)

मराठी - पहिला/ प्रथम **हिंदी** - पहला **इंग्रजी** - First

वाक्य मा उपयोग - **वर्ग मां मोरो पयलो क्रमांक आयेव्.**

(संगी लोक, तुमी बी असाच पोवारी शब्द लिखो.वोन् शब्द ला इंग्रजी, मराठी अना हिंदी मा का कसेत वु लिखो. अना वोको वाक्य मा उपयोग करस्यानी वोकी फोटू काहळो. अना वरत्या को व्हाट्सएप पर धाळो.)
~~~~~~

चित्र रंगावो

संगी लोक, तुमी येन् पाना की प्रिंट कहाडो. अना चित्र ला मस्त रंगावो. मंग फोटू कहाडक्यान **95522 56189** येन् व्हाट्सएप नम्बर पर पठाय देवो.

बालकथा

मी नही जाय !

रातका नव बज्याता. रातको जेवन होयस्यान अजी - माय, बाबुजी अना जितू मोठांगं रामायण देखत होता. राखी सोफापर बसस्यान किताब बाचत होती. राखीकी आई सैपाक खोलीमा बरतन भांडा संची करत होती. जितू टिव्हीकं जास्तच जवर बसेतो. वोला जवर बसे बिगर टिव्हीच देखेसारखी नोहती लगत. वोला टिव्हीपासना दूर बसावन साती खाटपर बसेव अजीनं अवाज देयी, " जितू, हुचकी लगी बेटा. लायनांगक गिलासभर पानी आनदेभरा." अगाज आयकस्यानबी जितू टसका मस नही भयेव. अजीनं दुसरंबार अगाज देयीस. दुसरं बारबी जितू ज्यानकं वाहान. जितूला असो टिव्हीमा खुपसेव देख राखीला रयस्यान नही भयेव.

"जायनारे जितू, अजीसाठी पानी आनजो."

"मी नही. जाय तूच." जितूको तोंड खुलेव. तसी हातमाकी किताब सोफापर ठेयस्यान राखी लायनांगं गयी अना गिलासभर पानी लेयस्यान आयी.

दुसरं रोज आई गाय ढोरको शेणपुंजा करत होती. पुंजाको वळगा उचलता उचलता डोस्कापरको चुंबर खाल्या पळेव. आईला उचलता नोहतो जमत. जितू सपरीपरच चित्र हेळत बसेतो.

"जितू, या चुंबर डोयीपर ठेव भरागा." आई खाल्या बगत बोली.

"मी नही जाय." जितू सपरीपरलकच बोंबलेव.

आईला तकलीफमा देख राखी परात गयी अना पळी चुंबर उचलत आईकं डोयीपर ठेयीस. जितू रोजकं रोज "मी नही जाय !" को फाळा बाचतच होतो. येनं फाळालक घरभरकं जीवला चिंता पळी. हेबान दे तं नहान बच्चा से. येनच बिचारलक वोला कोणीच काही नोहतो कवत.

दिनकं दिन जितूको "मी नही जाय !" को फाळा बाचनो बढनच बसेव. वू कम होनको काही नावच नोहतो लेत. एकरोज राखी शाळाको अभ्यास करत होती. जितूबी संगमाच बसेतो. अभ्यास करता करता जितू इतं वूतं काजक तरी ढुंढण बसेव.

"राखी दिदी, मोला तोरो पेन देना." राखीला वोकं फाळा बाचनको पयलेच तरास आयेतो. वोला येव साजरो मौका मिलेव.

"मी नही जाय ! एकच पेन से मोरंजवर." राखी डोरा मोठा करस्यान बोली. जितू बसेव आपलो चूप. उठस्यान घरमा गयेव. अना दुसरो पेन मिलंसेकातं ढुंढण बसेव.

पेन ढुंढशान वू परेशान भयगयेव.

"परंकोरोज येनसतं फूलमा ठेयेतो मी पेन !" जितू खुदलाच कवन बसेव. ढुंढ ढुंढके थकेपर वू आपलं बाबूजीजवर गयेव. बाबूजी धान कटाईको हिसाब करत होता.

"बाबूजी, मोला तुमरो पेन देवना."

"मी नही जाय. मोरो हिसाब चल रही से. मोरो हिसाब होयेपर मिले." बाबूजी बोल्या. बाबूजी जवरबी वोकी काही नही चलेपर वोनं घरमा इतंवूतं

देखीस. माय बाळीमा वाफामाकी भाजी तोळत होती. मायजवर काही पेन नही रवं. मंग वू आईला देखन बसेव. आई भारटपरकी भीसकी बळी हेळत होती. आईजवरबी पेन रवनकी गुंजाईस नोहती. आखीरमा वोला अजी दिस्या. अजी भारासाती बंध बिंधत होता. वोनं अजीजवर बहुतबार पेन देखी होतीस.

"अजी ss अजी, मोला तुमरंजवरको पेन देवना."

"मी नही जाय! मी आबं काममा सेव." अजी बोलेव. जितू नहानसो टोंड करस्यान राखीजवर जायस्यान बसेव.

"मिलेव का पेन ?" जितूको नहानसो टोंड देखस्यान राखी बोली.

"नही."

"आता ?"

"मी समझ गयेव."

"का ?"

"अज पासून मी नही जाय को फाळा बंद."

दुयीजन एकमेकन देखस्यान गालकं गालमा हासन बस्या. राखीनं कंपास खोलस्यान दुसरो पेन हेळीस. आता दुयीजन अभ्यास करनोमा गुंग भय गया.

लेखक - गुलाब रमेश बिसेन (मो. 9404235191)

(संगी लोक, तुमला कथा कसी लगी त् येन् नंबर पर फोन करके नयी त् व्हाट्सएप करक्यानी जरूर सांगो.)

~~~~~~
~~~~~~

बालकविता

मंडई

चल रे छोटू, चल रे बोटु
मंडई देखन ला।
नवरी सरीखो गाव सजी से
चवूक आंगण मा।।१।।
डरामा को मंडप अना दंड्यार
को नाच देखबी।
खिलुना का दुकान ना पावनाईन
को साज देखबी।।२।।
शिंगाळा की चव अना जलेबी की
गोडी चाखबी।
हांडी फुगा उळावबी अना पोंगी को
आगाज करबी।।३।।
दिवारी को फटाका को धमाका
जोरदार करबी।
आया पावना गावोनगाव का उंको
पावूनचार करबी।।४।।
शाळा को छुट्टी मा अज पुरोपुर
धमाल करबी।
सब मिलस्यान मंडई को दिन
यादगार करबी।।५।।

कवी- महेंद्र रहांगडाले (9405729316)

अनुवाद

माझी CAT

अशी आहे माझी **CAT**
थोडी उंच, थोडी **FAT**
अशी आहे माझी **CAT**
डोक्यावर तिच्या छोटीशी **HAT**
अशी आहे माझी **CAT**
बसायला तिला रंगीत **MAT**
अशी आहे माझी **CAT**
तिला घाबरतात सगळे **RAT**
अशी आहे माझी **CAT**
म्यॅव म्यॅव सतत करते **CHAT**
अशी आहे माझी **CAT**
करते मी तिला डोक्यावर **PAT**
अशी आहे माझी **CAT**
सगळे म्हणतात तिला **KITKAT**

कु. हर्षिता कुलकर्णी, ठाणे

(सब संगी इनन् वरत्या को कविता को पोवारी मा अनुवाद करस्यानी 94042 35191 येन् नंबर पर व्हाट्सएप करो.)

ओरखो मी कोन?

१.

भरेव समुंदरको पानी
घुट घुट पिवत जाय
जवानीमा हासरो चेहरा
बुढापामा रोवत जाय

२.

लहान लहान तोंडमा
म्यॉव म्यॉवकी बोली
येन् घरलक, वोन् घर
रोज फिर इनकी टोली

✍ऋतुराज

३

धीरू धीरू मोरी चाल
कसो तरी मी चलुसू
मजबूत मोरी शाल.....!! ....

रणदीप बिसने

४

मोरो बिना तरसे
रंक रहे या राजा
बहू पडू त् सजा
नही पडू त् बी सजा

महेंद्र

(वरत्या का कोडा का उत्तर 95522 56189 येन व्हाट्सएप पर धाळ देवो.)

बालगीत

बाहुली को साज

यंदा से आमरो घरमा काज
देखो मोरो बाहुलीको साज||धृ||
ओठपर लाली
डोराला काजर
बेनिला रिबिन
गालपर पावडर
डोईपर सजी से सुंदर ताज||१||
माथापर बिंदी
हातमा कंगण
मनगटपर घळी
पायमा पैजन
सबला से येको रूपपर नाज||२||
नाकमा नथनी
गरोमा हार
कानमा झुमका
सोनोका तार
कर् से सबको दिलपर राज||३||
****

✍महेंद्रकुमार पटले(ऋतुराज)
95522 56189

संगी इनला सूचना:- येन् गीत ला चाल मा गाय स्यान मोबाईल पर रेकॉर्डिंग करो. अना वरत्या को व्हाट्सएप पर एको ऑडिओ धाळो.

•प्रश्न मंजुषा•

१.आपलो टुरूपोटू ईनको "चाचा नेहरू" ईनको नाव का से त् सांगो?

२.आपलो कणखर, राकट महाराष्ट्र राज्य कब् बनेव त् सांगो?

३.तुमरो तालुका, जिल्हा को नाव का से त् सांगो?

५.तुमरो जिल्हा का आब् का जिल्हाधिकारी कोन सेत त् सांगो?

६.तुमरो राज्य का आब् का मुख्यमंत्री कोण सेत त् सांगो?

७.समजो तुमरो गाव तालुका पासून दस किमी दूर से त् येको मीटर मा अंतर सांगो?

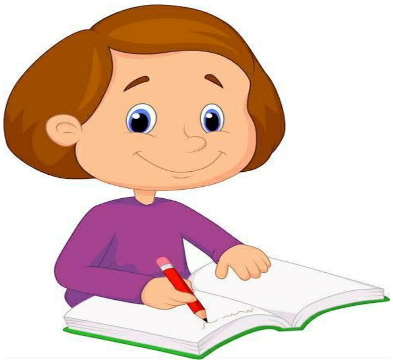
८.आपलो गाव को पयलो नागरिक ला का कसेती?

९.आपुन स्वास लेसेजन त् सरीर को अंदर कोणतो वायू लेसेजन?

१०.कोणतो संख्या ला दुय लक् भाग जासे?

(संगी लोक, येन् प्रश्न इनला तुमरो नोटबुक पर लिखो. अना इनका उत्तर बी लिखो.अना वोकी फोटू आपलो संगी को व्हाट्सएप पर आपलो नाव, गाव लिखकर धाळो.व्हाट्सएप नंबर 9405729316)

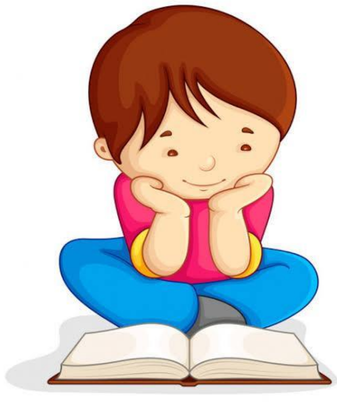
लिखो पोवारी

बोलो पोवारी

बाचो पोवारी

साल- १, अंक- २

झुंजूरका

पोवारी बाल ई मासिक जुलै- २०२१

पोवारी बाल बाचक चळवळ प्रस्तुत

बातचीत........

गये मयनामा (जून २०२१) आमी बालदोस्तयीनसाती "झुंजूरका" येव बालमासिक सुरू कऱ्या. येव जुलैको दुसरो अंक से. येन् मासिककं माध्यमलका तुमला सब नहान दोस्तईनला पोवारी बोलीमाकी कथा, कविता अना अदिक अलग अलग साहित्य बाचनला देनो आमरो मुख्य उद्‌देश से.

आपली पोवारी बोली मोहतेलक् रसवानी मिठी से. पोवारी बोलीको साहित्य सब दोस्तयीनन् बाचस्यान आमला फोनपर सांगत जाव. तुमला मासिक पसंद आयी रहेत् वूबी सांगो. तुमी काही कथा, कविता लिखत रहोत् वाबी आमला धाडो. आमी मासिकमा प्रकाशित करबी. येन् मासिकमा तुमरंसाती अधिकाधिक साहित्य देनको आमी प्रयास करबी.

आई - बाबूजी, मम्मी - पप्पा, माय - अजी तुमी गये बेरावानी येन् बेराबी येव मासिक नहान टुरूपोटुयीनला बाचनला देव. जिनला बाचता नही आव् वूनला बाचस्यान सांगो. अना तुमरी प्रतिक्रिया आमला व्हाट्सअपपर पठावो.

तुमरो दोस्त/संगी (मुख्य संपादक)
गुलाब बिसेन - 9404235191

तुमरा अनखी संगी (संपादक मंडल)
★ रणदीप बिसने **(77981 23699)**
★ महेंद्रकुमार पटले(ऋतुराज) **(95522 56189)**
★ महेंद्र रहांगडाले **(94057 29316)**

निर्माता
महेंद्र रहांगडाले

खाड्डी

सर सर झाडपर
सर सर खाल्या
देखशान खाड्डी
हास खुब बाल्या...||१||

मऊ मऊ आंग
जसो मखमली पान
झुबकेदार पुस्टीलक
झाळसे पुरो रान...||३||

मुंगफल्ली का फोल
सोलं कडकडम
चटकन खाय दाना
करं गुटगुटम....||४||

टुक टुक न्याहारशान
देखतच रयजाय
टवकारं टिल्ला कान
आवाजलक पराय ...||५||

रामसेतु बांधनोमा
होतो येको हिस्सा
म्हणुन रामायणमा
आयीसे येको किस्सा...||६||

उचो उचो झाडपर
रव्हसे इनकी बस्ती
सेंग देसे बाल्या मणुन
होसे ओकी दोस्ती...||७||

इंजि. गोवर्धन बिसेन, गोंदिया (मो.**94228 32941**)

पोवारी बालकथा - गावतर

कालच श्लोक आपलं गावं गावतरला आयेतो. येकं पयलेबी वू एकघन गावं गावतरला अायेतो. पर तबं वोला धड चलताबी नोहतो आवत. नहान होतो ना. पप्पाला सुट्टी नही मिलेलक दुय साल भयातं वोला गावं आवनलाच नोहतो मिलेव. येनं बेरा मौका मिलेवच गावतरको.

गावमा कवलका घर, महाबीरको देऊर, गावको आखरपर बस्या बुजरूक, गलीगोदरी खेलता टुरूपोटु श्लोक पयलंबारच देखत होतो. शहरमा च्यार भीतकं अंदर रिमोटका खिलोना खेलतं टुरूपोटुदून गावमाका टुरूपोटु बिनखिलोनाका मज्यामा खेलता देख वू अचंबामा पळ गयेव. बिना खिलोनालकबी खेलता आवंसे येव श्लोकला पयलंबार समजेव. सकारी सोयस्यान उठता बराबर वोकं सपरीपर काही चलता चोयेव. डोरा कुसकरत वोन् देखीस. सेरीको पाटरू खेलत होतो. वू उठेव अना पाटरू जवर गयेव. पर श्लोकला देख पाटरू फुर्र भय गयेव. घळीभरमा पाटरू अदिक सपरीपर आयेव. येनंबेरा श्लोकनं वोला मंगंलक मेकदम धरीस. पाटरू घबराय गयेव.
"अरे, घबरावू नोको. मी तोला काही नही करू."
मंग पाटरू थोडो शांत भयेव. पाटरूनं श्लोककं हातला चाटीस. वोला गुदगुदी लगी. वोला मज्या आई.
"श्लोक, इतं आव. ब्रश करन." मम्मीकं अगाजलक श्लोक पाटरूला सोळस्यान लायनांगं गयेव. लायनांगं पारीजातककं झाडखाल्या आंगधोवनसाती एक गोटा ठेयेतो. जवरच एक गंगारमा पानी होतो. श्लोक ब्रश धरस्यान गंगारजवर गयेव. त् वहान एक खाड्डी पानीपर ताव मारत होती. श्लोक जागापरच रूकेव. असी खाड्डी वोन् किताबमा देखी होतीस. पुस्टी उभी करस्यान मज्यामा पानी पियस्यान खाड्डी जांबकं झाळपर पराय गयी.

श्लोक ब्रश करस्यान लायनांगकं छप्परमा बसस्यान बोर्नवीटा टाकेव दूध पिवन बनेव. माय एक बालटीमा गायको सेन कलावत होती. मायका हात कोहंगावरी भर गयाता. श्लोकला अचंबाच भयेव. माय आपला हात कायला भरावसे मुहून श्लोक ख्याललका देखन बसेव. मायनं बालटीमाको कलायेव शेण कपळाकं पालोलक सपरीपर पोसन बसी.
"माय, तु सपरी काहे खराब करंसेस ?" श्लोक अचंबालक मायला कवन बसेव.
"सपरी खराब नही करू बेटा. सपरी सरावूसुगा." मायनं सांगीस.
मम्मी पानीलक सपरी सरावसे. अना माय शेणलक सपरी सरावसे. श्लोकला येव मजेदार लगेव.

आंग धोवनला श्लोक आंगधूनीमा जानला निकलेव. त् आंगधुनीकं बाहर एक चिमणी डोबरामाकं पानीमा मज्यामा आंग धोवत होती. श्लोकलाबी लगेव आपनबी असो आंग धोये पायजे. मंग वूबी गंगारमा बसेव अना आंगपर पानी टाकन बसेव. वोला बहुतच मज्या आयी. मम्मीकी नजर पळी तसो श्लोक आंगधुनीमा परानेव.

एकरोज अजीन् परसाका मोठा मोठा पाना घरं आनीन. श्लोकला लगेव सेरीसाती आनी रहेन. काहेका रोजच अजी सेरीसाती आंबा, आंजन, येनकी डारं आनत. अजीन् परसाका पाना खुर्सीपर ठेयीन. जवरच सेरीको पाटरू खेलत होतो. वोनं एक नजर पानाकन देखीस. पर पानाला वोनं टोंडबी नही लगाईस. श्लोक देखतच रय गयेव. मंग लायनांगलक माय आयी. मायन् पाना उचलस्यान लायनांगं पट्टीपर ठेयीस अना वोकंपर हातलक दारबळी टाकन बसी. तबं श्लोककं ध्यानमा अयेव. मंग श्लोकनंबी एक पाना धरीस. गंजमालक दारको एक गोला धर वू बी मायकी देखासीखी करन बसेव. वोकी नहानमोठी बळी देख माय गालकं गालमा हासन बसी. श्लोकला दारबळी रातवा आकाशमाकं चांदणीसरकी चोवत होती.

दुपारबेरा अजी अना पप्पाजी बांधीपरका आंबा उतरावनकी तयारी करत होता. एक बेरूला थैला बांधेव होतो. लंबं चराटला एक चुंबळी बांधस्यान अजी झाळपर चंग्या. एक खांदापर बसस्यान वय वोनं थैला बंधेव बेरूलक आंबा तोळत होता. बेरूलक टुटेव आंबा सिदो थैलामा जात होतो. वोला अजी खुळी कवत होता. श्लोक एकबाजूला सावलीमा बसस्यान सब देखत होतो. असा आंबा तोळंसेत येव श्लोक पयलंबारच देखत होतो. चुंबळीमा संगऱ्या आंबा अजी चुंबळीमालक खाल्या सोडत. पप्पाजी वय आंबा बांधीमा डुंगा करस्यान ठेवत होता. श्लोकला मज्या आवत होती. घळीभरमा पप्पाजीन् पाच सय पिक्या आंबा श्लोकला देयीन. श्लोक

झाळपरका पिक्या आंबा खान बसेव. असा झाळपर पिक्या आंबा वोन् पयले कबीच नोहतो खाईस.

आंबा खाता खाता दुयी हात रसलका कबं भऱ्या अना कपळाला रस कबं लगेवत् वोला पताच नही चलेव. आंबा उतरायस्यान सबजन घरं आया. तब् श्लोकको कपळाको अवतार देख मम्मी जरा गुस्सा भयी. पर श्लोकला वोकंसंग काही लेनोदेनो नोहतो. गावकं गावतरमा वोला बहु मज्या आवत होती.

लेखक - गुलाब रमेश बिसेन
मु. सितेपार , ता. तिरोडा , जि. गोंदिया.
मो. नं **9404235191**
ई मेल - **gulab0506@gmail.com**

उची भरारी

आये गरीबी तोला, नोको होवु निराश
एक दिन तोरो आये, जगनकी ठेव आस

तोरा संकट भारी, तोरी गरीबी न्यारी
राबत रवन् सदा, लेजो उची भरारी

देवाजी देये मोला, नोको ठेवुस आस
आलसकी जिंदगानी, तोला करे निराश

कष्टक् कमाईको, नोको करु तरास
तकलीप जिंदगीकी, जगनो शिकाये खास

काटागोटामा चलजो, संकट आयेती खास
कष्टमा चोये तोला, तोर् प्रभूको वास

चोयेत संकटमा, ज्यादा परानेवाला
लुकेत तोर् मंगा, तोला डरानेवाला

नोको भिवुस आब् , लगन ठेव प्यारी
तोरो तोलाच साथ, लेजो उची भरारी

डॉ. शेखराम परसराम येळेकर (मो.94230 54160)

बाल खमुरा

गिरीश कक्षा तीसरी को छात्र होतो।एक दिवस की बात से गिरीश शाला लक घर आय रयो होतो।शाला जवर एक नहान सो जूनो घर होतो। वोन घर मा एक बुड्गी रहत होती.वोका कोई नोहोता,वा मेहनत मजूरी लक आपरो गुजारा करत होती।

गिरीश ला बुढगी माय की दुःख लक कुन्हावन की आगाज सुनाई देई। गिरीश जरसो घर को जवर जायकर देखन लग्यो की बुड्गी माय ला काजक भय गयो।वोन् कवाड़ जवर जाय के हाकलिश की माय तोला काजक भय गयो। गिरीश को हाकल्यो पर माय जसी तसी ऊभी भई अना कवाड़ जवर आयकन बोलिश की मोला काइच नई भई से, अन् तू आता आपरो घर जाय, तोरा माय अजी गिन तोरी बाट देखत रहेत।गिरीश बोल्यो की माय तोरी तबियत साजरी नहाय, तोला काई तरी होय गयी से, अन् यो सांगनोच पड़े की तोला काजक भयो।

बुड्गी माय न सांगीस की मोला बुखार आयो होतो एकोलाई मी चार दिवस लक धंधा पर नहीं जाय री सेव। मोरों जवर पैसा कौड़ी नहाती, खान को भी सर गयी से। मोला वैद्य जी दवाई त लिख कर देई होतिस पर दवाई दूकान वालो न उधारी मा दवा नहीं देईस।बिना दवा पानी अना जेवन को मोरी तबियत असि भय गयी।

वोको जवर लक गिरीश वहा लक परात-परात आपरो घर कन गयो।घर मा वोको जवर एक गुल्लक होतो वोला वोन् बाल खमुरा नाव देयी होतीस।गिरीश न आपरो इत- उतको मिल्यो पुरो पइसा ला गुल्लक मा ठेई होतिस अना आवन वाली दीवारी मा साईकल लेवन की मिन्नत होती। गिरीश ना लाहकी लक गुल्लक तोड़ डाकिस अन् वहां आठ सौ पचास रुपया होतिन। वोन् आपरो घर मा कोई ला नहीं सांगिस अना अखिन परात परात दवाई दुकान लक दवाई की अना किराना दुकान लक खान पान को समाइन ला खरीदकर बुङ्गी माय को घर गयो।

बुङ्गी माय ला डबलरोटी दुध देयकर वोन् दवाई भी देय देईस। एतरो समय मा गिरीश का माय अजी वोला ढूंढता ढूंढता बुङ्गी माय को घर मा आईन अना गिरीश ला वहांनी देखस्यान वोय पुशीन की बेटा इत तू काजक कर रही सेस। बुङ्गी माय ना गिरीश को माय अजी ला सांगिस की तुम्ही इत मोरो जवर आय कर बसो। अना गिरीश की दवा अन खान को समाएन आनन् की बात ला सांगिस।

उनना गिरीश ला पुशीन की बेटा तुन् कहां लक या दवाई अन् खान को आन लेयस रे। गिरीश न डरतो डरतो पूरी बात ला सांगिस. गिरीश को अजी गिनला नाराजी भई की वोन् बिना पुश्यो चोरी लक आपरा गुल्लक तोड़कन एतरो मोठो काम कर डाकिस। गिरीश की माय बीच बचाव मा बोलन बसी की या तो मोरिच साजरी सीख से।मीन् वोला शिखायो होतो की हमला सबकी मदद करनो चाइसे।अना कोई भी खमुरा मदद लाईच होशे। आपरी गुल्लक को नाव भी गिरीश न बाल खमुरा ठेयी होतिस। एको लाइ मोरो बेटा न बुङ्गी माय की मदद लाइ आपरो बाल खमुरा को पइसा लक दवाई अना खान को आनीसेस।पर मदद को येन काम मा वोको लक एक गलती भय गयी की वोन् हमाला सांगीस नहीं।

पर वोकी सोच येतरी मोठीसे की वोन् आपरी बचत की पाई पाई दुसरो को मदद लाइक अर्पित कर देईस अना आपरी साइकल की चाह को त्याग़ कर देईस।आता गिरीश को अजी को गुस्सा भी ठंडो भय गयो अन् आपरो बेटा की सेवाभाव लक प्रसन्न होयकर वोला माफ़ कर केहके दुसरो दिवस वोको लाइ नवी साइकल आन देईन अन सीख भी देईन की मदद करनो साजरो से पर असो काम माय अजी लक पूछ कर करनो चाइसे। बुङ्गी माय को आशीर्वाद अन् माय अजी की ख़ुशी लक गिरीश को जीवन संस्कारी अना साजरो भय गयो।

सौ.बिंदु बिसेन, बालाघाट

रिस्ता(बालगीत)

अल्यान्याको फल्याना
फल्यान्याको ढेकान्या
ये रिस्ता समजनला
बहू लोग चुकान्या।।१।।

मावसीबाई, मामाजी
बहिनभाई मायका
फुफाबाई, काकाजी
बहिनभाई अजीका।।२।।

दादाजी, स्यायनीमाय
बाबुजीका बापमाय
नानाजी, नानीजी
आईका बापमाय ।।३।।

मोवस्याजी, फुफ्याजी
मावसी, फुफूका घरवाला
मामीजी, काकीजीको
मामा, काका लेसेत सला।।४।।

मावसभाई, फुफाभाई
मावसी, फुफूका टुरा
मामभाई, काकोभाई
मामा, काकाका टुरा ।।५।।

मामबहिन, मावसबहिन
मामा मावसीकी टुरी
काकोबहिन, फुफबहिन
काका फुफाकी टुरी ।।६।।

✍महेंद्रकुमार ईश्वरलाल पटले (ऋतुराज) (मो.95522 56189)

खालत्या को मराठी परिच्छेद को पोवारी मा अनुवाद करो. अना 9404235191 येन् मोबाईल नंबर पर पठाय देव.

मुंगीकडे बघा !

मुंगी हा एक लहानसा कीटक आहे. तो संघटना करून राहतो. तसेच तो सामुदायिक जीवन जगनारा प्राणी आहे. आपल्याला मुंग्यांची रांगच रांग बऱ्याचदा दिसते. मुंग्या रात्रंदिवस आपल्याला नेमून दिलेले काम करत असतात. मुंग्या आपल्या सहकाऱ्यांशी न भांडता समंजसपणे स्वत:साठी आणि आपल्या सहकाऱ्यांसाठी कामे करत असतात. त्यांचा येण्या जाण्याचा एखादा रस्ता बंद झाल्यास मुंग्या अडून थांबत नाहीत. त्या दुसरा मार्ग शोधून आपले काम सुरू करतात. मुंग्या सर्वांसाठीच निवारा तयार करतात. सर्वांसाठी अन्न मिळवून साठवतात. मुंग्यांकडे आळस, स्वार्थ, कामचुकारपणा हे गुण आढळत नाहीत. सतत निस्वार्थपणे काम करत राहणे हेच त्यांचे ध्येय असते.

प्रश्नमंजुषा

१)आपलो सूर्यमाला मा केतरा ग्रह सेत?
२)एक दिवस मा केतरा तास रव् सेत?
३)आपलो पृथ्वी को आकार कसो से?
४)आपलो देश कोणतो खंड मा से?
५)आपलो देश को दक्षिण दिशा मा कोणतो समुद्र से?
६)आपलो देश उत्तर दक्षिण विस्तार केतरो किमी से?
७)पृथ्वी ला सूर्य भोवताल एक चक्कर मारन ला केतरा दिवस लग् सेत?
८)सूर्य को सबदुन जवर कोणतो ग्रह से?
९)मृग नक्षत्र कोणतो महिना मा आव् से?
१०)राखी/ रक्षाबंधन ला अनखी कोणतो नाव से?

वरत्या का प्रश्न का उत्तर लिखस्यान **9405729316** येन नंबरपर पठावो.

जून मयना को प्रश्नमंजुषा का उत्तर देनेवाला टुरूपोटूईनको नाव
१.आदित्य योगेंद्र रहांगडाले, तुमसर
२.सचिन देशकुमार देसाई, देवरी जि गोंदिया
प्रश्नमंजुषा मा भाग लेनसाती बोहुत बोहुत अभिनंदन💐💐

जंगल को राजा

देखो देखो सेर आयेव
जंगल को राजा आयेव।
पिळदार सरीर वालोको
आगाज खुंखार आयेव।।धृ।।

नाव लक् थराऱ्या सब
मांसभक्षी नर आयेव ।
जंगल जेकोलक् बच्या
असो वु रक्षक आयेव ।।१।।

सुरा जसा दात वोका
दाडी वालो बाबा आयेव ।
सव पर एकच भारी
रूप वोको सबला भायेव।।२।।

ऐटदार चाल वालो
बिलाई को रिसतेदार आयेव ।
झुंबर जसो पुष्टी वालो
डोरा को चमकदार आयेव।।३।।

महेंद्र चंदूलाल रहांगडाले **(मो. 9405729316))**

ओरखो मी कोण?

****

१. चटक चांदनी रातवाकी
ठूमकत ठूमकत चली
देख वोको प्रकाश सुंदर
खिल गयी नाजुक कली
✍️महेंद्रकुमार पटले

२. आटपाट नगरकी नाजुक रानी
बात सांगसे मोठी सहानी
बत्तीस भाईकी बहिन लाडली
सांगसे सुंदर कथा, कहानी
✍️महेंद्रकुमार पटले

३.झाडपर रव् से पर पक्षी नोहोय
तीन डोरा सेत पर शंकर नोहोय
आंगपर घास पर ऋषी नोहोय
पोट मा पाणी पर घट नोहोय
✍️महेंद्र रहांगडाले

येन् कोडा का उत्तर लिखस्यान **95522 56189** येन् नंबर पर पठावो

~~~~~~

जून महिना को ओरखो मी कोण स्पर्धामा भाग लेनेवाला टुरूपोटूईनको नाव.
१.प्रहर्ष परमानंद रहांगडाले
~~~~~~

इस्कुल

सांग ना भोलानाथ,
इस्कुल चालु होयेका
मोरा दोस्त संगी भाई
ईनकी भेट होयेका !!

करोना न् बांध टाकीस
इस्कुल को वु रस्ता
हवाल् पसरसे कसेत्
याच चलेव आब्वरी कित्ता !!

पयलीवाला गया सेती
दुसरीमां बिन परीक्षा
का आये वला सांगो
वाचन लेखन को नुक्सा !!

मोबाईलपर चल रही से
सिखावन को रसता
सांग ना भोलानाथ आब्
मोबाईल से का गा सस्ता !!

गुरूजी को वर्ग मा का
धडा समजसेती सारा
ऑनलाईन को मार्या
दुखसेती ना गा डोरा !!

सरेव् तरी करोना आब्
सुरू भइ पायजे इस्कुल
कायला घाबरसे त् सरकार
आमी लेवबी ना सेकून !!

डामाडोल भयी से गा
अभ्यास को रीतीरिवाज
घरमां मन नही लग् ना
इस्कुल बिना नही साज !!

✍️ रणदीप बिसने (मो **77981 23699**)

एक मजेदार ट्रिक

महाराष्ट्र राज्यका सप्पाई जिलाका नाव ख्यालमा कसो ठेवो.
खाल्याको वाक्य पाठ करस्यान ठेवो.

"माला उठ पाय धोव अना भजा संग चहा बी कर".

मा 🌷 मुंबई ; *ला* 🌷 लातूर

उ 🌷 उस्मानाबाद; *ठ* 🌷 ठाणे

पा 🌷 पालघर, पुणे, परभणी; *य* 🌷 यवतमाळ

धो 🌷 धुळे; *व* 🌷 वर्धा, वाशिम

अ 🌷 अकोला, अमरावती, औरंगाबाद, अहमदनगर; *ना* 🌷 नांदेड़, नागपुर, नाशिक, नंदुरबार

भ 🌷 भंडारा; *जा* 🌷 जळगाव, जालना

सं 🌷 सांगली, सातारा, सोलापुर, सिंधुदुर्ग; *ग* 🌷 गडचिरोली, गोंदिया

च 🌷 चंद्रपुर; *हा* 🌷 हिंगोली

बी 🌷 बीड, बुलढाणा

क 🌷 कोल्हापुर; *र* 🌷 रायगड, रत्नागिरी

वाक्य रचना **-** इंजि**.** गोवर्धन बिसेन**,** गोंदिया **(** मो**.94228 32941)**

पयलो झुंजूरका बाल ई मासिक को प्रकाशन का क्षणचित्र

झुंजूरका ई मासिकसाती प्रतिक्रिया

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

(१) पोवारी बोली को पयलो बाल ई मासिक जुन २०२१ पासून सुरू करनसाती संपादक मंडल को अभिनंदन. पहिलोच अंक सर्व समावेशक असो से. बच्चापार्टी क् पसंद को ध्यान ठेयकर येन् मासिक मा आरती, बालगीत, कविता, कहानी, अनुवाद, ओरखो कोन, चित्र रंगावो, प्रश्न मंजुषा असा बच्चा पार्टीला पसंद आननेवाला सदर ठेवनो मा आया सेती. येको पोवारी बोली क् प्रसारमा निश्चितच बहुत योगदान मिले असो विश्वास से. सामने क् तरक्कीसाती शुभेच्छा.

कवी/ साहित्यिक - चिरंजीव बिसेन, गोंदिया

(२) प्रिय गुलाबजी बिसेन सर ,

आपण एक उपक्रमशील ,प्रयोगशील शिक्षक म्हणून तर परिचित आहातच. पण आपण करत असलेले पोवारी भाषेविषयीचे कार्य साहित्य क्षेत्रात खूप प्रेरणादायी आणि भरीव आहे. आता आपण पोवारी बाल ई मासिक तयार करून भाषा संवर्धनाचा एक आदर्श निर्माण केला आहे. मासिक वाचले . मासिकामध्ये खूप सुंदर सुंदर विषय हाताळले आहेत. मुलांना समजेल अशा सोप्या भाषेत लेखन केले आहे.

आपल्या या पोवारी बाल बाचक चळवळीला खूप खूप शुभेच्छा !!!

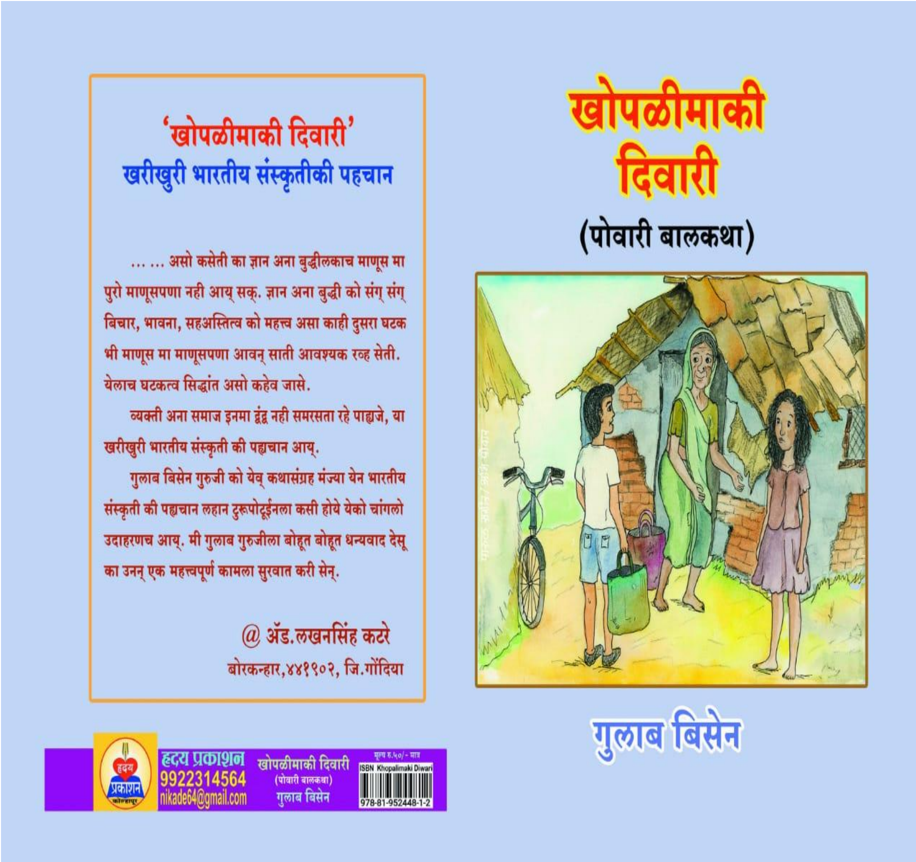
संजय लिंबराज धोंगडे
उस्मानाबाद
मो.नं. **8999453195**

(३) किती भारी आहे हे मासिक! सगळं वाचून झालं. घरातल्या सगळ्यांनी वाचलं. खूप मजा आली. काही शब्द वाचून हसू आलं. बरीच वाक्ये चटकन समजली तर आनंद झाला. ओरखो कोन आणि गणपतीची कविता इराला फार आवडली. ती प्रश्नमंजूषा सोडवून पाठवू शकते का? मी नही जाय ही बालकथा आज रात्री घरातल्या सगळ्यांसाठी वाचनकट्टा घेऊन वाचणार आहे.

नूतन इंगळे, पुणे
~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

पुस्तक परिचय

पोवारी बोलीको पयलो बालकथासंग्रह - "खोपळीमाकी दिवारी"

किताब को नाव - खोपळीमाकी दिवारी
किताब को प्रकार - पोवारी बालकथा
लेखक - गुलाब बिसेन (शिक्षक)
पाठराखण - ऍड. लखनसिंह कटरे
मूल्य - ५० रू

लेखक आदर्श शिक्षक श्री गुलाब बिसेन अर्थात "पोवारी सत्याग्रह" का एक सच्चा सत्याग्रही. आपली जन्मभूमि सितेपार, ता. तिरोडा, जि. गोंदिया
कर्मभूमि - कोल्हापूर

गुलाब भाऊला सुरूवात पासनाच पोवारी बोली अना संस्कृती उत्थान मा रूची होती. मायबोलीकं बाऱ्यामा उनकं मनमा खूपच गोडी से. येन स्वप्रेरणाको कारणच उनन पोवारी बोलीको उत्थानसाती कार्यरत अनेक समुहमा महत्वपूर्ण

योगदान देयस्यारी सृजन कार्यमा मोठो हातभार लगाइन सेन अना निरन्तर प्रयास जारी से.

पोवारी बालकथा "खोपमीमाकी दिवारी" या पोवारी साहित्य जगत की पहिलीच बालकथा पुस्तक रुपमा प्रकाशित होय रही से. किताब की सुंदर सरंचना स्पष्ट बालचित्र अना सजावट को संगच येको मौलिक उद्देश्य बाल संस्कार को उत्थान उद्देश्यला सार्थक करं से.

"जन्मदिन की भेट" येनं बालकथाको माध्यम लका आधारभुत संस्कारी गुण सृजनला लेखकन बहुत मार्मिक स्पर्श लका उजागर करी सेन. श्रीकृष्ण अना सुदामाकी जोडीला ओंकार अना पार्थ को चरित्रमा प्रदर्शित करी सेन. सच्ची दोस्ती अना ओको अस्सल मायना समझावन को प्रयत्न मा सफल भया सेती. कसो एक मित्रता भाव संगी को दुःख दर्दला आपलो समझस्यारी खुदको सायकलकी जिदको त्याग करस्यारी धुंधाड़ लक ओको उजड़ेव घरला बसावनकी गुहार आपलो गुरुजन अना मायबापला करसे अभिमानस्पद से. ये मददका संस्कार उल्लेखनिय सेती.
माती को गणपति बालकथाको माध्यमलका लेखककी उत्कृष्ट रचना भावला प्रदर्शित कर से. कथा को द्वारा विक्की को बालमन की हौस को संग-संग पर्यावरण को सरंक्षणकी बहुत सुंदर सिख देनको प्रयत्न करी गई से. अवन्दाको कोरोनकालन सबला प्रकृतिको अधिकार क्षेत्रमा हस्तक्षेप को परिणाम होसे ओकी साजरीच जाणीव कराय देइस. बालमनला पर्यावरणको सवंर्धनकी जिम्मेदारी लका परिचित करण साठी तुम्ही अभिनन्दन का पात्र सेव.

पाचसौ की नोट- पिंकू को हृदय परिवर्तनकी कहानीला सार्थकता देसे कसो बडूको अजी की व्यथा न पिंकूको अंदर सच्चाई अना ईमानदारीकी अलख जगावनको संस्कार सृजित करि सेस यको उत्तम उदाहरण से.

जरनुक- येन रचना को माध्यम लका वेदांतकी गलत भावना को परिणाम ओको कृत्यको कारण मिल गयो होतो, पर आपलो संगीला एक मौका देयस्यारी शुभमनं आपलो मोठोपणा अना दयाभावको दर्शन कराई सेस.
लहानपनमा बहुतसी गलती अनजानोमा होय जासेती. ओय गलती क्षणभंगुर अना वैमनस्यता रहित रव्ह सेती. या बात सबला समझनो पळे अना सुधार को मौका जायज रव्ह से.

खोपळीमा की दिवारी- या बालकथा एक सुंदर अना बहुत प्रेरणादायक सन्देश देसे की कसो पंकज को कोमल मनला एक असहाय लाचार आजिमाय की मदद करनकी भावना जन्म लेसे. अना ओला मदद करता बजार लका घरवरी सोड देनको पक्को करंसे. पर ओकी गरीबी अना आश्रित स्थिति ओको मनको खरो विचारधाराला जन्मदेसे अना अवन्दाकी दिवारी आपलो पर खर्च न करता राहचलतो सायनी माय अना ओको नातीनकी दिवारी साजरी कर आपली सच्ची खुशीको अनुभव अना समृद्ध जीवन सारला दुजोरा देसे. या कथा येनं बालकथा संग्रहको प्रतिनिधित्व करंसे मी कबं बालकथा बाचत बाचत मोरो भान बिसर गयो न दूध उभाय गयो पता नही लगेव.
हर कथामा बालमनको संवर्धनसाठी आवश्यक सपाका सपा आधारभूत संस्कार गुणला लेखक महोदयन बहुत मार्मिकता अना कोमलता को संग समृद्ध विचार सरणीला पुष्प रुपी बालमनमा सशक्त जिम्मेदार अना संवेदनशील पुरुषार्थको निर्माण करनोमा सहायक सिद्ध होये असो पुरो विश्वास से.

36 कुल पोवार(पंवार) ला
मायबोली को से आधार
बोली आमरी थेट पोवारी
संस्कृति ला देसे आकार

येनं किताबको शिर्षकलकाच प्रचिती होसेकी बाल मनोहर गोपालला संस्कारी शब्दरूपी आशिर्वादलका अस्सल जीवन की सम्पत्ती देनको सार्थक प्रयत्न लेखक महोदयन करी सेन. किताबमाकी बालकथा रूपी लेखको माध्यमलका बालमनला उच्च जीवन संस्कार, पोवारी बोलीकं प्रती जीवटता, पोवारी संस्कार अना संस्कृतीला अंतर्भावलक ग्रहण करणकी प्रेरणा शक्ति देनोमा आय रही से.

वये बालकथा सिर्फ किताब पूर्तिच न रव्हता बालमनमा साजरा संस्कार अना अनुकरणीय संस्कृतीला रूजू करनोमा सामाजिक योगदान निहित से. आवनेवाली नवीन पीढ़ीमा उच्च आदर्श, श्रेष्ठ आचरणला घडनोमा मदद होय रही से.
ये बालकथा जणू कोणीको जीवनकी सच्ची घटनाको स्वरूपला उजागर करं सेती. कदाचित संयोगलका आमरो तुमरो बालपनकी ये सच्ची कहानी होय सिकं सेती. असी कठिन अना मजबूरीको परिस्थितीलका समाधान क़ाडस्यारी अज साजरा मुकाम अर्जित कर समाजको अना गुरुजन को मान बढ़ाया सेव. ये बालकथा बोध स्वरूप कुम्हार भूमिकाला चित्रण करं सेती, जो सजीव जीवनला सार्थकता प्रदान करं सेती.

लेखकको परिचय मोरो अल्प शब्दावलीमा पूर्ण होनो असंभव से. उनका कार्य, उनका आदर्शवादी सुंदर आचार-विचार, अनेक पुरस्कृत कार्य, उनकी लेखनीकी धार अना उनकी सिधी-सरल विचार सरणी, उच्च विचारला सार्थकता प्रदान कर सेत. शास्त्र सम्मत सांगनो मन्जे फेशियल एंड फिजीकल अध्ययनको भाग एंथ्रोपोलॉजी, इथनोलॉजी जसा शास्त्रला उनकी शरीर रचना, कोमल हृदय, स्मिथ मुस्कान, स्वस्थ मन अना चलन आदर्श शिक्षकको पैमानाला पुरो कर हर बालहृदयमा विराजमान होय जान को प्रमाण से.

समाजको अना मायबापको ऋण फेडनो शक्य नहाय. परंतु सार्थ समाजसाती काही तरी साजरो करण को तुमरो भाव मोला अभिमानस्पद लगंसे. तुमरो लेखनीकी शक्ति आवनेवाली पिढीला असोच तुमरो रंग रूप अना आदर्शमा ढालनको कार्य करत रव्हो. सशक्त समाजका आत्मनिर्भर, आत्मविश्वासी, सुसंस्कारी पीढ़ीको सृजन तुमरो कलमको माध्यम लका होत रव्हो येनं शुभेच्छा संग तुमरो उज्ज्वल भविष्यकी हार्दिक शुभकामना अना पोवारी बालकथाला हार्दिक बधाई देसु.

सखा स्वरूप बालपण,
साक्षात ईश्वर दर्शन।

जय पोवार - जय पोवारी

- इंजि. नरेशकुमार गौतम
(उपविभागीय अभियंता **CPWD** मुंबई)
उपाध्यक्ष- अखिल भारतीय क्षत्रिय पोवार(पंवार) महासंघ

पुस्तक को बाचन आपलो जीवन रद्दी होन लक् बचाव् से...... मुहून जेतरो होय सक् से बाचो....
असोच टुरू पोटू ईनन बाचे पायजे असो एक मराठी मा को मासिक म्हणजे " चिकूपिकू"

प्रस्तुत "चिकूपिकू" मासिक मराठीमा से. येकोमा वयोगट १ पासून त् ८ सालक् टुरुपोटुईनसाती मस्त चित्रकथा रव्हंसेती.

येन् मासिककी संकल्पना महाराष्ट्र राज्यभर जिननं मेंदूआधारित शिक्षण पद्धतीको प्रचार प्रसारको जिम्मा लेईसेन असी मेंदूशास्त्रज्ञ डॉ. श्रुती पानसे इनकी से.

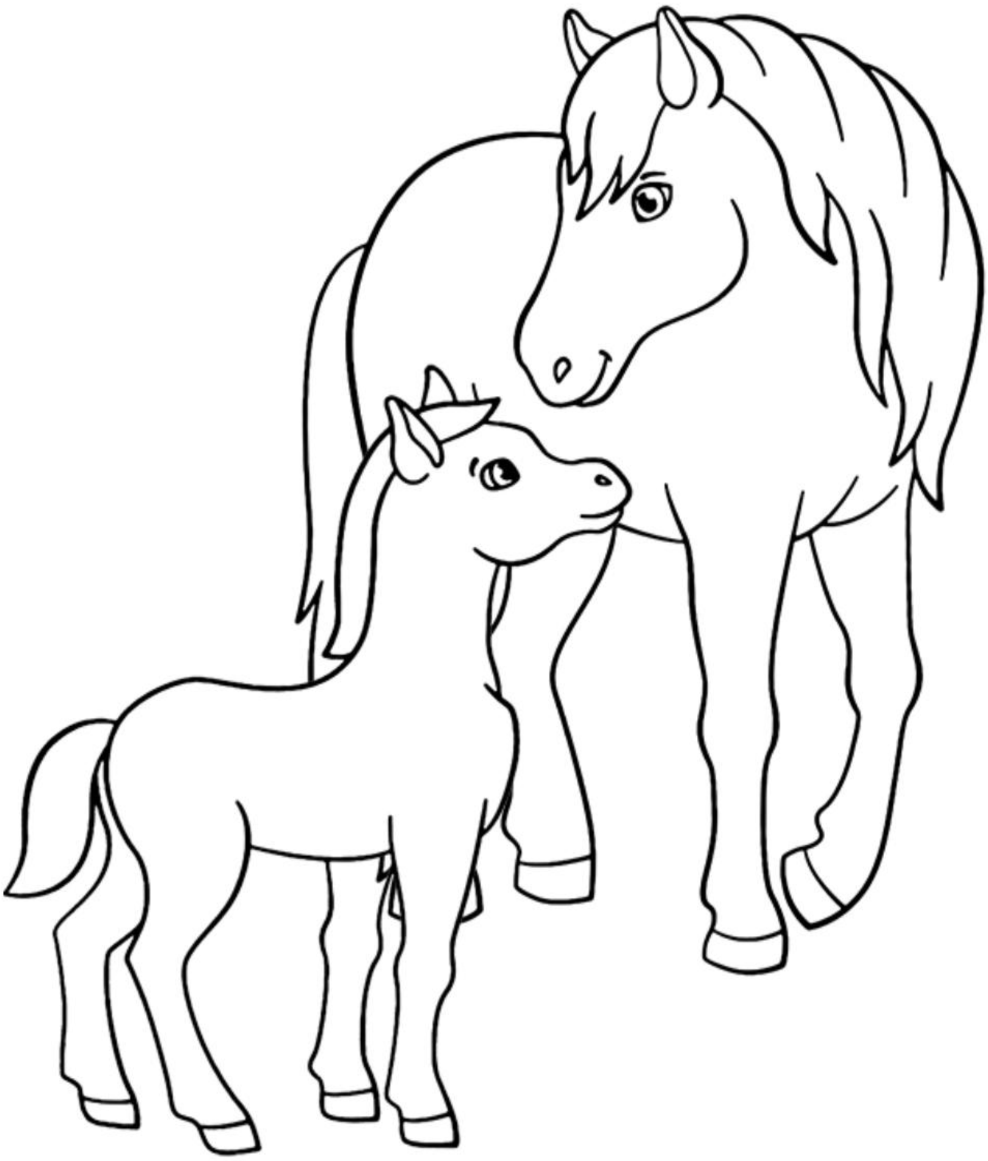
सालभर दस अंक आपलो घरक् पत्ता पर आवसेत. रूपये १२०० वकी सदस्यता शुल्क से.

नहान टुरुपोटुइनला शिक्षण संस्कार देनसाती सुयोग्य दिशा देनसाटी या मासिक उपयुक्त से.

✍रणदीप बिसने

चित्र रंगावो

चित्र रंगायक्यान 9405729316 येन् मोबाईल नंबर पर पठाय देव.

बोलो पोवारी

बाचो पोवारी

लिखो पोवारी

साल १;अंक ३ ऑगष्ट २०२१

झुंझुरका

बाल ई मासिक

बातचीत......

दोस्तहो बरसातका दिवस सुरू सेत. तुमरी शाळाबी आ ॅनलाईन/ आ ॅफलाईन सुरू रहे. कास्तकारीमा परापानी चालु से. जितं उतं जंगलझाडी हिरवी हिरवी भयी से. बरसातका ये दिवस सबकं मनमा नवो उत्साह जगावनको काम करंसेत. आपलो अन्नदाता कास्तकार कास्तकारीमा राब रही से. कोरोना महामारी जरा कम भयी से पर आबं पुरी गयी नही से. येन् परीस्थितीमा आपलं अना आपलं घरकं सबकं तब्बेतकी खबरदारी लेव.

आ ॅगष्ट मयना येव आपलंसाती देशभक्तीको रंगमा फिजाय टाकनेवालो रव्हसे. १५ आ ॅगष्ट १९४७ ला आपलो देश इंग्रजयीनकं गुलामीमालक स्वतंत्र भयेव. कोरोनाकं येनं वातावरणमा सरकार कनलक प्राप्त सुचनाको पालन करनो, बाहर जानकंबेरा मास्क लगावनो, गरजूला मदत करनो याच खरी देशभक्ती से.

हर अंकवानी येनं अंकमाबी तुमरंसाती बाचनला बढिया बढिया कविता, कथा, पोवारी अनुवाद असो अलग अलग साहित्य तुमला बाचनला मिलेच. तुमरोद्वारा रंगायेव चित्र, तुमरोद्वारा लिखी कथा, कविता, कलाकृती, पोवारी अनुवाद, प्रश्नमंजुषाको उत्तर आमला व्हाट्सअॅपपर जरूर पठावो. येव मासिक तुमला कसो लगेव येवबी जरूर सांगो.

"झुंझुरका बाल इ मासिक" कनलक तुमला सबला "स्वतंत्रता दिन" की हार्दिक शुभकामना.

तुमरो दोस्त/संगी (मुख्य संपादक)

गुलाब बिसेन - 9404235191

झुंझुरका - पोवारी मासिक

नवो जमानोकी
नवी सुरूवात
'झुंझुरका' तोला
मोरो सुप्रभात -१

ऑनलाईनको
आयेव जमानो
किताबको बोझो
भयेव पुरानो -२

बिना बोझ ढोये
कहीं बी कभी बी
आमी टुरूपोटू
बाचबं किताबी -३

'झुंझुरका'घायी
यो ब्रम्ह मुहूर्त
बोटको इशारो
करंसे उत्स्फूर्त -४

येनं मासिककी
कहानी कविता
ज्ञान बढ़ावंसे
वा प्रतियोगिता -५

खेल, लेख, पत्र
निबंध लेखन
चित्रकला, गाना
जी.के. संकलन -६

विषय माहिती

से बहू भाषिक

प्यारी 'झुंझुरका'

पोवारी मासिक -७

नवो महिनाकी

'उकूर बुकूर'

येकी बाट देखू

टुकूर टुकूर -८

डॉ. प्रल्हाद हरीणखेडे "प्रहरी"

डोंगरगाव/ उलवे, नवी मुंबई

मो. ९८६९९९३९०७

सांगो बाबा मोला.....

बाबा मोला सांगो येक् खटकी बात
चऊक मां बस्या लोक का रहेत खात

पचक पचक थुकसेत् बोल अध् अधुरा
गारी बी बात बात मां देखसेती वु टुरा

असा कसा विचार नही करत बाबा
तोंडपरा काहे ठेवत नही सीकत का ताबा?

येकी चुगली वकी चुगली बस् येतरा काम
आमी टुरूपोटी साटी काही रहे का राम ?

मंदीर मां होत होता भजन पूजन साजरा
वंज्या बी पिससेत पत्ता जुगार का मेला

कब् कोनक् बार्या मां का कहेत कोनी
काही भरोसा नही बाबा जसो डवरा पानी

बाबा घरसरीखो लगे मोहल्ला बा बाको
असो काहे चित्र बदल रही रहे जग को

बाबा,मोला सांगो आमी कसो करबी
दम घुटमळसे वंज्या काही तरी करबी....

****
✏ रणदीप बिसने

🚂🚂 *अगीन गाडी* 🚂🚂

अगिन गाडी कसी चलसे झुकं झुक झुक
खिडकीमा लक लोक देखसेत टुक टूक टूक

येतरी लंबी अगिन गाड़ी चलत रहे कसी
दूर दूर जासे पर, कसी थक नहीं कभी
आराम नहीं मिल ओला बड़ो होसे दुख!!१!!

एकघन मी भी गए होतो मामा को गांव
स्टेशन पर उभो रहकर दुख्या मोरा पाय
गाड़ी की बाट देखकर कोमाय गयेव मुख!!३!!

घडिकमा चांदा गाड़ी आई बजावत पोंगा
वरत्या लक निकलत होतो कारोकारो धुंगा
हात देखयेव आगगाड़ीला तसी वा गई रुक !!३!!

घाई घाई करसेत सब यहा होसे रेटा रेटी
पाकीट धरकन परासेत यहा चोरइंकी भीती
संभालो आपलो सोनोनानो जाये नहीं त लूट!!४!!

कसा बसा चढ्या यहा गाव जानकी खुशी
झाड परात होता मंग मंग हरणी को भांती
नदीको पानी मा पैसा टाक्या एक मुठ!!५!!

एक एक टेसन गयेव दिवस गयेव बुड
मामा घर मोरो मन पयलेच गयेव उड
मज्या सब करबिन शाळा को उतरेव भूत!!६!!

✍✍ सौ छाया सुरेंद्र पारधी

लाडली मोरी बाहूली

मोरी लाडली बाहुली जशी
देखनोमा रवसे लहान
केस ओका लंबा सोनेरी
सुरत ओकी गोरी गोरी पान!

घारो डोरा कर टिमटिम
दिससे सुंदर नाक कान
झगा ओको रंगीत बढ़ीया
दिससे सुंदर ओको वान!

लहान टूरायीनला लाडली
गोल गोल फीरावसे मान
खेलनला ओला खिलोनामा
रवसे हमेशा मोठो स्थान!

बाहूला बाहूली को खेलमा
मग्न बालगोपाल लहान
बहुत पसंद से बाहुली
सबकी लाडली गोरी पान!

====================

उमेंद्र युवराज बिसेन (प्रेरीत)
रामाटोला (अंजोरा) गोंदिया
९६७३९६५३११

यव पिला कोनको आय ?

मूळ मराठी कथा - हे पिल्लू कुणाचं आहे ?

मूळ मराठी लेखक - फारूख एस. काझी

पोवारी अनुवाद - गुलाब बिसेन

इतवारकी सकार.

च्यार सालको सूरज आबबी सोयेवच होतो. मैदानमा टुरूपोटुनको गोंधळ अगाज आयेव तसो सूरज पांघरूनमालका उठस्यान बसेव.

पटापट तयार होयस्यान बायरा जानला तयार भयेव.

हातमा बॅट अना खिसामा बाॅल टाकस्यान वू दरवाजाजवर आयेव.

दरवाजा खोलताच वोको ध्यान पुळ् गयेव. दरवाजामा एक कुत्राको पिला 'कुई कुई कुई' असो अगाज करत उठबस करत होतो.

सूरजक् हातमालका बॅट खाल्या पळी. वू पुळ् भयेव अना वोन् पिलाला धिरूलका उचल लेयीस.

"चिखलमा खेलस्यान आयेस ? अम्मीन् मारी रयेस. कायला बदमाशी करण् ? तोला भूक लगी का ?"

वोन् पिलाक् आंगला चिखल लगेतो.

वोला वोक् अम्मीन् मारी रहेस, मुहुनच वू रोवत होतो.

सूरजन् बिचार करीस, येव टुरा का टुरी ?

वोन् वोला उलटो करीस अना देखीस. देखस्यान होयेपर ळोरा मिचकावत बोलेव, " तू बी टुराच आस. तोरो नाव आपुन "लालू" ठेवबी. पसंद आयेव तोला तोरो नाव ?"

कुत्राको पिला लाळायस्यास सूरजला चिपकेव होतो. टोंडमालका "या या या" असो आवाज करत होतो. सूरजला लगेव वोला नाव पसंद आयेव.

वोन् लालूला घरमा आणिस. किचनमा वोकी अम्मी अना अब्बू मिलकर बिर्याणी बनावत होता. सूरजला बहूत पसंद आवसे बिर्याणी.

"अरे......वू गंदो कुत्रा घरमा काहे आणसेस ? बाहर लिजाय. अना वोना घरमा ठेवनको बिचारबी नोको करूस." अम्मी चिळी होती.

"अम्मी, येव लालू आय. वोला कुत्रा नोको कवूस. वोला भूख लगी से. वो दूध देना." अम्मीन् बटकिमा दूध देयीस.

"बेटा, दूध पिवायकर वोला बाहर छोळ देजो. अना लवकर आव. तबवरी बिर्याणी तयार होये." अब्बून् सूरजला एक डोरा मारीन.

सूरजनबी अब्बूला डोरा मारीस.

दूध पियशान होताच सूरज लालूला धरस्यान बाहर पळेव.

"लालू, तोरो घर कहान से ? मला सांग. मी तोला सोडूसु वहान. तू नहान सेस. एकटो नही जान सकनकोस. तोला मीच संभाले रवतोगा, पर मोर् आम्मीला पसंद नही आवनको."

लालू आबबी लाळलका वोला चिपकेव होतो. एक दरवाजापुळ् एक कुत्रा बांधेव होतो. सूरजन् वोला बिचारीस,

" येव पिला तोरो आय का ?" वू कुत्रा गुरगुरानेव. अना जोर जोरलका भुकन बसेव. सूरज घबरायस्यान परानेव. पुळ् एक झाळखाल्या एक कुत्रा सोयेव होतो.

"येव पिला तोरो आय का ?" सूरजन् जवर जायस्यान बिचारीस. वोन् कुत्राक् मनमा का आयेव कोणला मालूम......वू कुई कुई कुई करत परानेव.

"हाहाहा......येव पगला घबरानेव आपलला." लालू लाडलका सूरजको हात चाटत होतो. सूरज जरा पुळ् आयेव. वहान एक कुत्री आपल् पिलायीनला धरस्यान सोयी होती. सूरज खुश भयेव. वोला लगेव , याच लालूकी अम्मा आय. वू जवर गयेव. " येव पिला तोरो आय का ?" असो बिचारता बराबर वोन् कुत्रीन् डोरा खोलीस. अना अचानक भुकत सूरजक् आंगपरा धायी. सूरज दचकस्यान मंग् सरकेव. पळता पळता बचेव. वू परात सुटेव. वा कुत्री वोक् मंग् लगी. सूरज गली गोदरी परात परात बहुत पुळ् आयेव.

कुत्री मंग् कहींच दिसत नोहती. सूरज वहानच जरा इसामेव. थकेव होतो. वहानच एक मोठी कचरापेटी होती. अना वोक् मंग् एक कुत्री आपल् पिलायीनला धरस्यान सोयी होती.

वोकंमाको एक पिला बाहर आयेव होतो. वोन् लालूला देखीस अना जोरलका भुकन बसेव. पहचान भयी. अंदरलका कुत्री बाहर आयी. सूरजपरा भुकन बसी. सूरजन् ओरखीस. वोन् लालूला खाल्या सोळीस. लालू परातच आपल् अम्मीकन धायेव. अम्मी वोला चाटन बसी. वोन् सूरजकन देख लेयीस. सपाई पिलायीनला अंदर लेगीस. पलटस्यान देखीस. सूरजन् वूनला टाटा करीस अना वू नाचतच घरकन निकलेव. अज वू बहुतच खुश होतो. अज वोन् एक गुमसुदाला घर् पोहचायी होतीस. घर् आयस्यान पूरी बात अब्बूला सांगिस. अब्बू बहूत हास्या.

" अना कुत्रा चाबे रवतोत् ?" अम्मीला चिंता लगी होती.

"चाबेव नही ना ?" मंग कायला चिंता करसेस. चलो गरम गरम बिर्याणी खाबी."

मंग सबन् मिलस्यान बिर्याणीपर मस्त ताव मारीन.

****

इचकदागो - बालकथा

टनऽऽ टनऽऽ टनऽऽ अशी प्राथमिक शाळाकी घंटी बजी, अना सुनील परातच इस्कुल आयेव. शाळामा सब टूरुपोटू आय गया होता. येला थोडो उशिरच भयेव होतो. तसो सुनीलला इस्कुल पोहचनला बहुतबार उशिरच होत होतो. वोन् दिवस वोको शर्टपर शाईका एक दुय डाग पळ्या होता. शर्टको कॉलर थोडो फाट गयेव होतो. पँटकी एक गुंडी टुट गयी होती. डोईपरका केस हवामा भुरभुर उडात होता. इस्कुलको झोऱ्याबी थोडो रंग गयेव होतो. असो येन् सुनीलको अवतार देखनलायीकच भयेव होतो.

"अरे सोनू, तू कें‌धावर आयेस त् भाऊ. वोय चौधरी सर कें‌धापासुन तोरी बाट देखसेत, पर तोरो काही पत्ताच नाहाय." असो रागिणीन् सुनीलला सांगीस, तसोच सुनील ऑफिसकर जान बसेव.

"अरे सुनील, इतं आव बेटा. अज आपलोला शाळामा वृक्षारोपन करनो से. देख तोला मालुम रहेत त् आपलो संगींसंग जायके काही फुल, फलका रोप आनेव रव्हतोस." असो चौधरी गुरुजीन् सुनीलला सांगीन.

"जी गुरुजी, मी आपलो संगींसंग् आबच आमरो जवरको खेतमालक रोप आनुसू. मंग आपलो इस्कुलमा लगावबिन." असो सांगके सुनील आपलो संगींसंग् खेतकर रवाना भयेव. खेतमा वोको बाबुजीन् आंबाकी गुही, सिताफरकी बिजी,

बोरकी आठोळी, जांभुरकी गुठलींकी रोपवाटीका तयार करी होतीन. वोय रोप उपळके सुनीलकी वानरसेना इस्कुलकर रवाना भयी. रस्तामा वोका संगी नही नही कव्हत होता, तरीबी शांता बडीमायको बेयको फुलइंकी खांदीबी सुनीलन् तोड्के आनिस. बादमा सब फुल, फलका रोप इस्कुलमा लगायिन. इस्कुलमा वृक्षारोपन भयेव पर सुनीलको नासोळी कामसाठी बाबुजी अना शांता बडीमायन् सुनीलला चांगलीच खरी खोटी सुनायिन.

बाळी बेसकड कुद्नो, झाडपर सिदनो, कोलांडी खानो, रंगरंगका खेल खेलनो, नुकस्या लगावनो, कोनीला भी चिढावनो, उपादि काम करनो असा सब इचकदागो काम करनोमा सुनीलको सुरनंबर लग्. सुनील म्हंजे जबरदस्त इचकदागो टुरा! वोला भेव नावकी चिजच मालुम नोहती. कोई भी नवी चिज वोला दिसी का, यव वोको पिच्छा पुरायेव शिवाय शांत बसत नोहतो. असीच एक दिवसकी बात आय. वोको मोठोभाई सुंदर चित्रसाती गुरुजीन् शाबासकी देयीन मुहुन डिंग हाकत होतो. अना सुनीलला चिढावत होतो. या बात सुनीलला चांगलीच चुभी. मुहुन वोन् तबंपासुन जहा जागा भेटे वहा चित्र बनावनो चालू करीस. वोन् चक्करमा कभी दिवाली रंग जात, त् कभी स्केचपेन खराब होय जात. कभी कभी नुसती पांनाइनकी रद्दी जमा होय जाय. बादमा येन् इचकदागो कामसाती वोला मस्त प्रसाद भी भेट्. असो करता करताच वोला भी सुंदर सुंदर चित्र बनावता आवन लग्या. आता वोको भी चित्रइनकी सबजन प्रसंसा करत होता.

घरको सब खराब सामान सुनीलको बहुत कामको रव्ह. वोका बाबुजी टि. व्ही. मेकॅनिक होता. उनको काम देखकर येला भी टि. व्ही., पंखा, मिक्सर अशी सब चिज सुधारता आवन लगी. वू शाळामा आयेवपर गुरुजी वर्गमा रव्हत तबवरीच वर्गमा रव्ह. नही त् वर्गबाहेर जायके आपला छुटपुट कारनामा करतच रव्ह. वोको परिनाम असो भयेव का वू पुरो इस्कुलमा इचकदागो मुहुन प्रसिद्ध भयेव. पर जेको भी गाडो कही भी अळ गयेव त् वोला मुक्कामपर पोहचावनको काम सिरिफ सुनीलच कर सकत होतो. मुहुन वू सबको लाडको बनेव होतो. सातवीकी परिक्षा देनको पहिले सुनीलला बहुतसो काममा माहिरत हासिल भय गयी होती. इस्कुलकं स्नेहसंमेलनमा खेलकुद, चित्रकला, संगीत, निबंध, वादविवाद, प्रश्नमंजूसा असो बहुतसो स्पर्धाका पहिला बक्षिस वोलाच प्राप्त भया होता. विद्यार्थीजीवन खतम होयेवको बाद अज वोन् इचकदागो सुनीलन् मोठो उद्योगपती अना कलाकार मुहुन बहुत प्रसिद्धी प्राप्त करीस. वोको 'इचकदागोपनाच' अज वोको सफलताको खरो राज बनेव होतो.

✍महेंद्रकुमार ईश्वरलाल पटले (ऋतुराज)

मामा गावकी मज्या

मामा गावं खासर मा
माय संग होता जात |
मज्या करत रस्तामा
मुर-मुरा पोहा खात ||१||

मामी आमरी देखती
सपरीपरच बाट |
बसनला हतरायी
रव्ह नेवारकी खाट ||२||

मन मौजी खेलनला
काही नोहती मनाई |
मस्ती जास्त करताच
भेट आमला पिटाई ||३||

दुपारको तपनमा
सोन-पाखरुकी खोज |
शिवारमा फिरजन
टुरुपोटु संग रोज ||४||

झाळ खाल्या दिनभर
झोळपाच मारजन |
कभी कभी गोटालक
आंबा आमी पाळजन ||५||

गाव मामाको आमला
खुब रोज आव मज्या |
मामाजीको रव्ह साथ
कभी होयजाय कज्या ||६||

(कज्या = झगळा)

इंजि. गोवर्धन बिसेन, गोंदिया
मो. ९४२२८३२९४१

मोउको झाड

झाडमा झाड

मोउको झाड

कल्पवृक्षच से वु

दुसरोच माड।।

झाडमा झाड

मोउको झाड

सडा फुलइंको

पैसाकोच झाड।।

झाडमा झाड

मोउको झाड

गार सावलीमा

शांतीको पहाड।।

झाडम् झाड

मोउको झाड

लाकुडबि वोको

लोहोदुन जाड।।

झाडमा झाड

मोउको झाड

खेतमा कटाई

कऱ्या फाड फाड्।।

झाडमा झाड

मोउको झाड

शुद्‌ध देसे हवा

सबको कर् लाड ।।

पालिकचंद बिसने ,सिंदीपार (लाखनी)

तिरंगा

तिरंगा भारत की शान

जगमा येव झंडा महान

बलिदान को येव निशान

आमरो सबको से अभिमान ।।१।।

तिरंगा आमरी पयचान

देशभक्ती को आय येव प्राण

प्रेरणा लक् होसे देशनिर्माण

दुष्मन की उळसे धूळधाण ।।२।।

तिरंगा से एकता को निशान

गाव् से प्रगती को गुणगान

उळनसाती वोला खुलो अस्मान

स्पर्श करे इंद्रधनु की कमान ।।३।।

शांती को रंग से पांढरो

समृद्धी दिससे हिरवो मा

क्रांती की मशाल केशरी

विकास दिससे अशोकचक्र मा ।।४।।

महेंद्र रहांगडाले, मच्छेरा

9405729316

पोवारी शब्द

करबिन(क्रियापद भविष्यकालीन)

मराठी - करायचं/करूया

हिंदी - कर लेंगे

इंग्रजी - Will do

वा.उ.- आयेव् बस्तरवारं भजन करबिन.

संकलक:- रणदीप बिसने

प्रश्नमंजुषा

१. " Statue of liberty" कोणतो शहर मा से?

२.आपलो सौर मंडल का पयला तीन ग्रहका नाव सांगो.

३.सेऊल या कोणतो देश की राजधानी से?

५.दुनियामाको सबसे घनो जंगल कोनसो से?

६.जडी वाली भाजीनको नाव सांगो?

७.कोनसो रंग शांतीको प्रतीक से?

८.ऑगस्ट क्रांती दिन कब् रव् से?

९."चले जाव" आंदोलन कोणतो साल् सुरू होयेतो?

१०.जागतिक अहिंसा दिन कब् रव् से?

संकलक:- महेंद्र रहांगडाले

कलाकारी

कु.आराध्य नरेश गौतम

चि. धवल नरेश गौतम

चि. भार्गव गुलाब बिसेन, इ १ ली

पोवारी संवाद

गुलुगुलु बात्

(गुरूपौर्णिमा को दिन दुय विद्यार्थींकी गुरुजीसंगकी फोनपरकी बात्)

चिंटू :- हॅलो गुरूजी.

गुरुजी:- हॅलो चिंटू, बोल बेटा.

चिंटू:- तुमला गुरूपौर्णिमाकी हार्दिक शुभकामना गुरूजी.

गुरूजी:- धन्यवाद चिंटू.

वंदना:- नमस्कार गुरूजी, मोरोकरलक भी तुमला गुरूपौर्णिमाकी हार्दिक शुभकामना.

गुरुजी:- धन्यवाद वंदू बेटा. अनखी सांग बेटा, पढाई कसी चल रही से.

वंदना:- एकदम मस्त गुरूजी.

गुरुजी:- काल मी बेरीज देये होतो वोय सोडायके भया का बेटा?

वंदना:- हव गुरुजी, सिरिफ दुय बेरीज नही समज्या.

गुरुजी:- ठिक से बेटा मी सकारी समजाय देवू. चिंटू का कर् से?

चिंटू:- काही नही गुरुजी, अज आमरो घर अखाळी से.

गुरुजी:- मंग त् तुमरी अज मज्याच से बेटा.

चिंटू:- हव गुरुजी. अज मोरो आईन् बुल्या भज्या बनायीसेस.

गुरुजी:- मंग खावो पोटभर अना मस्त पढाई करो.

चिंटू:- हव गुरुजी. चलो बाय, आता फोन ठेवूसू.

गुरुजी:- बाय चिंटू, बाय वंदना, सकारी ऑनलाईन वर्गमा भेटबिन.

✍ऋतुराज

पोवारी मा अनुवाद करो

पेन्सिल

आपण लिहिण्यासाठी पेन्सिल वापरतो. पाटीवर लिहायची व वहिवर लिहायची पेन्सिल वेगवेगळी असते. पाटी काळी असते. पाटीवर उठणारी पेन्सिल पांढरी उठते. वहीचे कागद पांढरे असतात. वहीवर लिहायची पेन्सिल काळी उठते. अशा विरोधाभासामुळे लिहिलेले उठून दिसते. इंग्लंडमध्ये १५६४ साली ग्राफाइटचा शोध लागला. ग्राफाइटला काळा कार्बनही म्हणतात. ग्राफाइटची बारीक व लांब कांडी तयार करून त्यावर लाकडी आवरण बसवून पेन्सिल तयार करण्यात आली. ग्राफाइट मऊ असतो. लाकडाच्या आवरणामुळे पेन्सिल हातातही धरता येते आणि ग्राफाइटच्या कांडीला संरक्षणही मिळते. ग्राफाइटला "काळे शिसे" असेही म्हटले जाई. त्यामुळे या पेन्सिलला "शिसपेन्सिल" असेही म्हटले जाते. पेन्सिल हा शब्द पेन्सिलिस या लॅटीन शब्दावरून आला आहे. त्याचा अर्थ आहे लहान शेपटी.

(अनुवाद 94042 35191 येन् व्हाट्सएप पर पठाय देवो)

ओरखो मी कोन?

आकासमा दिस् बुळगीकी खाट
तीन चोर आया वोला लिजान
चलायके बुद्धी ओरखो उनला
तबच तुम्ही कहलावो विद्वान

सबला रोज आन् फिरायके
बारोमास वोकी रस्तापर वारी
घंटी बजावत गावोगाव थांब
सब कसेत वोला लालपरी

एक बापका तीन बेटा
सबको से निरालो स्वभाव
हर कोनीका चार बेटा
ओरखो तब लगे निभाव

✍ ऋतुराज (कोडा का उत्तर 95522 56189 येन व्हाट्सएप पर पठाय देवो)

चित्र रंगावो

येव चित्र मस्त रंगाय के 9405729316 येन व्हाट्सएप पर पठाय देवो.

जुलै मयना को अंक को चित्र पठावने वाला संगी

1)चि. भार्गव गुलाब बिसेन

चि.तुषीर बिसेन , नागपूर

चि.चि.मानस बिसेन, नागपूर

चि.ओजस महेंद्र रहांगडाले, देवरी

साल-१, अंक-४

झुंझुरका

सप्टेंबर २०२१

पोवारी बाल ई मासिक

पोवारी बाल बाचक चळवळ प्रस्तुत

पोवारी बाल बाचक चळवळ प्रस्तुत

बातचीत

झुंझुरका बाल ई मासिक घर घरक् नहान टुरूपोटुनला पोवारी बोलीको साहित्य (कथा/कविता/कोडा इ.) बाचनला मिले पायजे अना बाचन संस्कृतीकी जोपासना करस्यान पोवारी बोलीला साजरा दिवस आये पायजे येन् उद्देशलक सुरू करनोमा आयी से. डिजीटल माध्यमलक जादा टुरूपोटुनवरी येव मासिक पोवचावनोमा सबको साथ मिल रही से. या संपादक मंडलसाती बहुत खुशीकी बात से.

येव मासिक नहान टुरूपोटुनला बाचस्यान देखायस्यान घरका बुजरूकबी महत्वपूर्ण योगदान देय रह्या सेत. येव मासिक झेरा ॅक्स काहाळस्यानबी तुमी तुमर् संग्रहमा ठेयस्यान आपल् समयानुसार बाच सिक् सेव. आमला आशा से की घरका बुजरूक लोक (मम्मी/पप्पा/अजी/माय/आई/बाबुजी/काकाजी/काकुजी/भाऊ/बाई) खुद बाचेत अना नहान टुरूपोटुनला बाचनकी आदत लगायेत. बाचनलक मन अना मेंदू कार्यप्रवण होनला मदत मिलंसे.

सप्टेंबर २०२१ क् येन् मासिकमा तुमला पोवारीक् मान्यवर साहित्यिकयीनक् बराबर मराठी साहित्यिकयीनक् दर्जेदार साहित्य पोवारीमा बाचनला मिले. येव मासिक तुमला सबला पसंद आये या आशा से. तुमरा सुझाव आमला जरूर पठावत जाव.

तुमरो दोस्त/संगी (संपादक)

गुलाब बिसेन - 9404235191

****

संपादक मंडल

गुलाब बिसेन -9404235191

रणदीप बिसने- 7798123699

महेंद्रकुमार पटले-9552256189

महेंद्र रहांगडाले- 9405729316

निर्मिती

महेंद्र रहांगडाले

🌷खेल भांडा🌷

जमावू मोरो बहिन संग
नहानपनं आपलो मेल |
एक कोनटोमा सुरू होय||
मंग ढकना पारोको खेल ||१||

नहान नहान खेल भांडा
कुंभार घरलं आनं माय
उनकोमा बनावत होता
गंमतको सयपाक चाय ||२||

गंमतको सयपाक लाई
मुरमुरा चिवड़ाको भात |
टुरुपोटू सपाई खाजन.
आमला रव्ह गर्वकी बात ||३||

बाहुला बाहुलीको बियामा
कागजकी डफरीको बाजा|
नवरी सजं श्रृंगारलका
बसं घोड़ापर दुल्हा राजा ||४||

नवरदेव नवरी कभी
बनत नहान टुरा टुरी |
खेल गंमतको बरातमा.
मीच खासरको धुरकुरी ||५||

खेलभांडा भय गया जुना
रव्हसेती आता शो केसमा |
आबको टुरुपोटूइनला
पायजे मोबाईल हातमा ||६||

✍ इंजी. गोवर्धन बिसेन, गोंदिया मो. ९४२२८३२९४१

नवो शब्द

खबऱ्या (सामान्य नाम)

मराठी - वार्ताहर/ बातमीदार, **इंग्रजी** - Reporter, **हिंदी** - संवाददाता

वा.उ.- वर्तमानपत्र साटी **खबऱ्या** बातमी जमा करसे.

~ **रणदीप बिसने**

~~~~~~

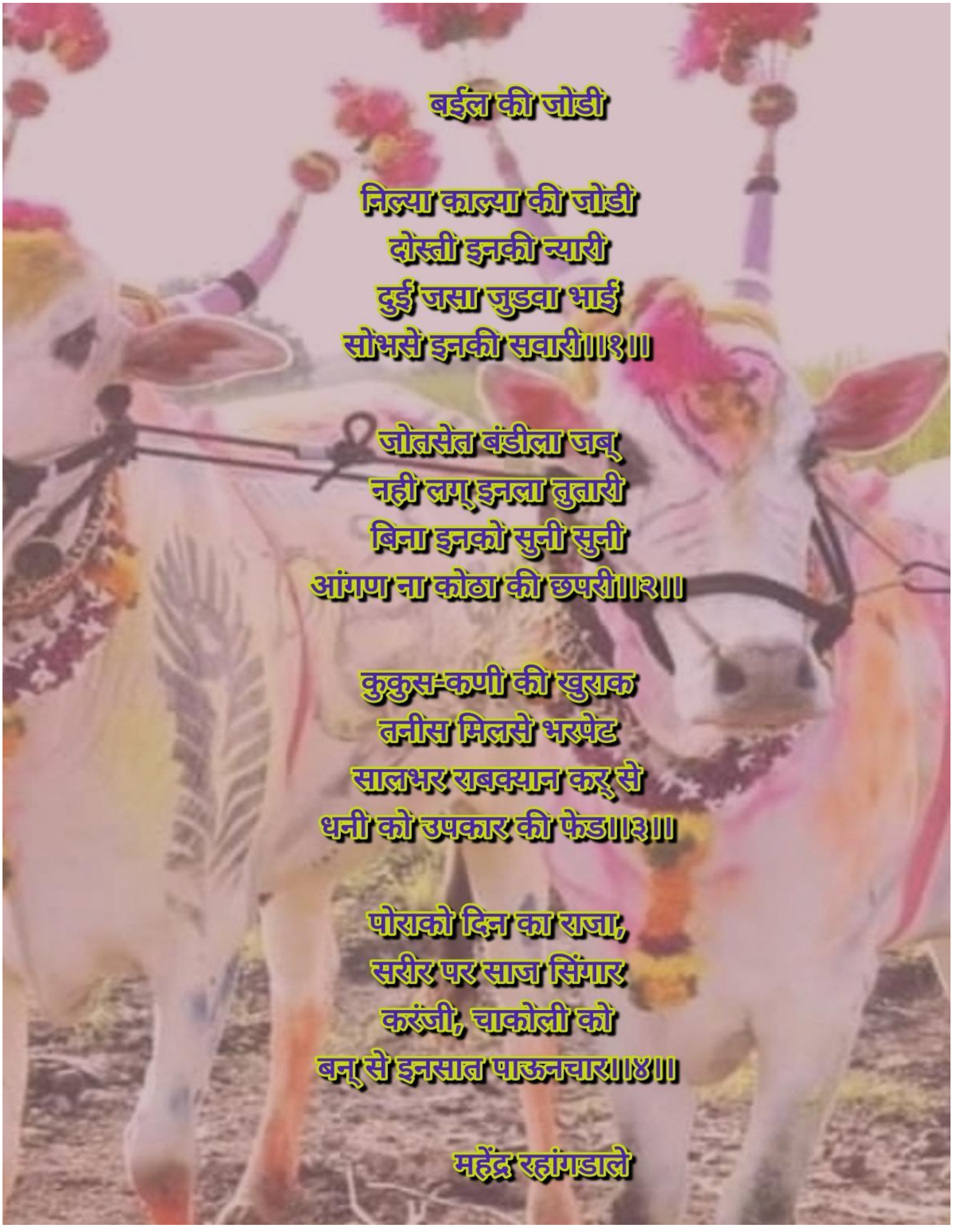
पोवारी अनुवाद करो........

आमच्या घरातील घड्याळ

आमच्या घरात भिंतीवर एक मोठे घड्याळ आहे. ते माझ्या आजोबांनी घेतलेले आहे. त्याचा आकार गोल आहे. घड्याळाला तीन काटे आहेत. दोन काटे लांब आहेत. एक त्यामानाने आखूड आहे. एक लांब काटा अरूंद आहे. त्याला सेकंद काटा असे म्हणतात. आखूड काट्याला तासकाटा म्हणतात. उरलेला मिनिट काटा आहे. घड्याळातील अंक इंग्रजी आहेत.

संकलन - गुलाब बिसेन (9404235191)
~~~~~~

बईल की जोडी

निल्या काल्या की जोडी
दोस्ती इनकी न्यारी
दुई जसा जुडवा भाई
सोभसे इनकी सवारी।।१।।

जोतसेत बंडीला जब्
नही लग् इनला तुतारी
बिना इनको सुनी सुनी
आंगण ना कोठा की छपरी।।२।।

कुकुस-कणी की खुराक
तनीस मिलसे भरपेट
सालभर राबक्यान कर् से
धनी को उपकार की फेड।।३।।

पोराको दिन का राजा,
सरीर पर साज सिंगार
करंजी, चाकोली को
बन् से इनसात पाऊनचार।।४।।

महेंद्र रहांगडाले

हुशार ससा

एक जंगलमा एक सिंह रव्हत होतो. वू जंगल को शक्तिमान राजा होतो, येकोलक वू गर्वलक फुग गयेव होतो. रोज ओको मनला लगं ओतरा जनावरं मारस्यान खाय. सिंहक् येनं आततायी कामलक जंगलमाका एकबी जनावर बचनको नही असो भेव जंगलमाक् सब जनावरइनला लगन बसेव.

मुहून जंगलमा का सब जनावर राजा कर गया. सब जनावरइननं राजाला बिनती करीन, "महाराज, तुमला रोज एकच जनावर की जरुरत से, मंग तुमी रोज जास्त जनावर की हत्या कायला कर् सेव? अजपासून तुमी यहांच बसो. आमी जंगलमालक एक-एक जनावरइनको तुमरो जेवनसाठी नंबर लगावबीन. ओकोलक तुमरी भूकबी जाये अना बिनाकारण जनावर की हत्याबी रुके."

राजा सिंहला जनावरइनको बोलनो पटेव. पर येको बरोबरच ओन् सब जनावरइनला इशारा देईस की, "मोला बसेव जागापर एक जनावर रोज खानला भेटे त् ठिक से, नही त्, एक दिवस जरी येकोमा खंड पडेव त् मी सबला खतम कर टाकून."

सब जनावरइननं राजा को इशारा ख्यालमा ठेयस्यान रोज एक-एक जनावर राजा कर पठावनो सुरु करीन. पयले पयले बुळगा, जगनला तरासगया, दु:खी-कष्टी जनावर पठाईन. ओको बादमा चांगला धष्टपुष्ट जनावर मरन लग्या. तब् बिचार करनकी पारी जंगलमाको जनावरइनपर आयी.

एक रोज राजाकर जानकी पारी ससापर आयी. ससा राजाकर जानको बेरा बिचार करन लगेव, "आपलोमा लक एक जनावर रोज मरंसे. ओको पेक्षा सिंहलाच खतम करीस तं कसो रहे... पर येव कसो शक्य होये?" रस्तामा वोला एक बिहिर दिसी. ससा बिहिर जवर गयेव अना बिहिरमा ढुकशान देखिस तं ओला ओको प्रतिबिंब बिहिरमा दिसेव. येव देखशान ओला कल्पना आयी, का सिंहला मारनला या युक्ती बढिया से. वू दिवसबुळता राजाकर बहूत टाईमलक पोहचेव.

रोजकी भुककी टाईम भयवलक सिंहला बहुत भुक लग गयी होती. ससाला आयेव देख राजा सिंह खवलेव, "अरे ससा, होतोस कहां तू? एक तं मोरो घासलाही तू पुरनको नहीस अना ओकोमा येतरो टाईमलका आयीसेस. रुक पयले तोला खासु अना बादमा जंगलमाको सब जनावरइनला मार टाकुसू."

ससा घबरानेव पर धीर धरशान बोलेव, "महाराज, मी टाईमपरच आवनला निकलेव. पर रस्तामा एक गुफामालक एक सिंह मोरो सामने आयेव. मोला धमकायस्यान बिचारीस, "कहां जाय रही सेस? तब् मी सांगेव का आमरो राजा सिंह महाराजकर जाय रहीसेव!" तब् वोन् मोला कहिस, "कोण कहांको तोरो राजा. एक नंबरको चोर, ओला आन बुलायस्यान नही तं जंगलमाको सब जनावरईनला मी ठार मारुन. मीच राजा आव येनं जंगलको!" ससाको बोलनो आयकस्यान राजा चवताळेव, "वू दरोडाखोर सिंह रव्हंसे कहां देखाव मोला...अज को अज ओला खतम कर देसु."

ससा सांगन बसेव, "पर महाराज ओकी गुफा बहुत अडचनको जागामा से. तुमला बेकारच तरास होये." सिंह रागलका लाल होयस्यान बोलेव, "तोला का करनको से... आब् क आब् वोका तुकडा-तुकडा करुसु." ससा सिंह संगमा ओन् बिहिर जवर जासे. बिहिरमा ढुकस्यान देखत सिंहला सांगसे, "तुमला आयेव देखस्यान वू दुसरो सिंह अंदर लुकाय गयेव दिससे."

तबं राजा सिंह बिहिरक् अंदर ढुकस्यान देखंसे. तब् बिहिरमा खुदकी प्रतिबिंब देखस्यान राजा सिंह मोठी डरकाळी मारंसे. ओन् डरकाळी की प्रतिध्वनी बिहिरमा लक आवंसे. ओला लगंसे अंदरलक दुसरो सिंह चिल्लाय रहीसे. चिडस्यान राजा सिंह बिहिरमा कुदंसे अना पाणीमा बुडस्यान मर जासे. ससा या बात जंगलक् सब जनावरईनला सांगंसे अना सब जनावर खुश होसेत.

(येन् कथाको बोध तुमी सोचो. अना आमला जरूर सांगो.)

लेखक - अज्ञात

पोवारी शब्दांकन - इंजि. गोवर्धन बिसेन

बालगीत

चल जाबिन शाळाको गाव्

चलो रे संगींहो
जाबिन शाळाको गाव्
अ आ इ ई लिखतांना
देखावबी मराठमोळो भाव्-१

इंग्रजी, मराठी, भूगोल
हिंदी, विज्ञान, इतिहास
बाचबी पाठ्यपुस्तक सारी
पढाईको लेबीन ध्यास-२

परिराणीको दुनियामा
भिजके होबिन ओलोचींब
सोडबिन नाय पाणीमा
देखबिन नभको प्रतिबिंब-३

फिरबी, खेलबी संगींसंग
रानपरा उडावबी पतंग
महिना यव सणत्योहारको
सावनरंगमा मिलावबी रंग-४

क्रिकेट हॉकी अना कबड्डी
खेलबिन सब आटिपाटी
मनलका करबि पढाई
देबी परिक्षाकी कसोटी-५

आवडसे मोला शाळा
शिकू सब शब्द अक्षर
कथाकविता बाचनला
होऊ सक्षम मी साक्षर-६

✍कवयित्री- भारती सावंत ,अनुवाद- महेंद्रकुमार पटले

बाबुजी जयपालसिंहजी -शत शत नमन

बालाघाट जिला मां
सालेटेका से एक गांव
जयपालसिंह पटलेजी।
सुप्रसिद्ध असो नांव -१

आयटीआय सिखेकरा
करीन जी नौकरी
नौकरी करताघनीच
दिल दिमाग मां पोवारी-२

चिंतन मनन वाचन
दिनरात वु पोवारी
बोली संस्कृती भाषा
मन परा करत सँवारी-३

कुलदेवी गडकालिका
आदर्श राजा भोज
ध्यान धारणा उनकी
करत होता रोज-४

अध्यात्म को पिंड उनको
निरहंकार वु जीवन
ग्रामगीता गीतासार रामायण।
करीन पोवारी मां निरूपण- ५

हिंदू जीवन आत्मा से
पोवारी समाज का
याच बात ठरी खरोखर
सिद्धांत उनकं जीवन का-६

अलग अलग भया
समाज का संगठन
सबला उननं देईन
सदैव एकता संजीवन-७

५ आगस्ट २१ ला
गया स्वर्ग क् धाम
पोवारी का पितामह
अमर करीन नाम-८

बोली इतिहास संस्कृती
पोवारी का संवर्धन
येकोसाटी कसबी कंबर
याच ठरे श्रद्धा अर्पण-९

🖊️**रणदीप बिसने**

आदरणीय जयपालसिंहजी पटले पोवारी बोली का भीष्म पितामह मुहून ओरखे जायेत. जेनो जमानो मा पोवारी लिखने वाला नही को बराबर होता वोन जमानो मा उनन् रामायण, महाभारत सारखा महान ग्रंथ पोवारी मा अनुवादित करिन तसोच पोवारी को प्रचार प्रसार साती आपलो पुरो जीवन समर्पित कर देईन, असो महात्मा ला झुंझुरका बाल मासिक कनलक भावपूर्ण श्रध्दांजली अना अभिवादन🙏

बिचार विमर्श

सब ससा मिलकर करसेत बिचार

आमरा पूर्वज होता पूरा गवार

शर्यत लगाईन कासव संग

शर्यतमा रह्य गया मंग्

एकत् शर्यत लगावन को नोहोतो

लगाईन त् लगाईन हारनको नोहोतो

असा आलसी पूर्वज नही पाहिजे

आपलो नाव उचो करनेवाला पाहिजे

ससा इनकी इज्जत पूरी डुबाय देईन

तोंड देखावनला जागा नही ठेईन

आदमी बी आमर् मंग् पड गया सेती

उनला सीधा साधा ससाच दिस् सेती

कोल्हया कुत्राकी काहे नही बनावत कहानी

उनला ससाच काहे दिससे जानी.

- चिरंजीव बिसेन, गोंदिया

गुलुगुलु बात्

गोपालकाला

(कन्हैया विसर्जनको प्रसंग दुय संगींकी कान्हा संग बात्)

रामू:- कन्हैया विसर्जनकी तैयारी भयी का भाऊ तुमरी?

राजू:- आबच आम्ही कन्हैयाकी आरती कऱ्या यार. या धर प्रसाद खाय.

रामू:- अना वोन् भजन पार्टीवालोंको का भयेव त यार?

राजू:- वोय भजन पार्टीवाला चऊकमा आय गया भाऊ. आता आपलोला भी कन्हैया निकालनो पडे.

कान्हा:- अरे राजू, रामू येती कायकी लाहकी भयी गा तुमला?

रामू:- कोन आय रे राजू, आवाज देय रहीसे त्?

कान्हा:- अरे मी आव, कान्हा तुमरो संगी.

राजू:- अरे यार, तू आस का कान्हा भाऊ!

रामू:- तू त् कमालच करसेस यार कान्हा. मंघाशी आम्ही दहीहांडी फोड्या तब कसो टूकुरमुकूर देखत होतोस?

कान्हा:- काहुन मज्याक करसेस रामू, तू हांडी फोड्नला एकदम वरत्या चढेव होतोस अना मोरा सात गया अना पाचच रहया होता.

राजू:- अरे रेऽऽ माखनचोर! तू अना घबरायेस, मोला सच नही लग.

कान्हा:- हो रे राजू मी खरीच घबरायेव होतो. आमरो जमानोमा ऐतरा थरपर थर नही लगावत होता भाऊ.

रामू:- जान दे यार, तोरो जमानो... दहीहांडी फोळनकी खरी मज्या उचोपरलकच आवसे.

कान्हा:- अना वरत्यालक पडेवपर, सिधा हातपाय तुटके अस्पतालमा जासेव तब् कसो लग् से?

राजू:- खरीच ना यार, नुसती उपाद होय जासे अना मंग मायबापलाच शेकनो पड्से.

रामू:- हो यार, तोरी बात पटी मोला. आता असा दहीहांडी फोडनला उचा थर नही जमावजन बाबा.

कान्हा:- बहुत समजदार सेव यार. बोलो, "गोपालकाला गोड झाला".

राजू, रामू:- हाथी घोडा पालखी, जय कन्हैया लालकी.

✍ऋतुराज

सई अना मुंगी

मूळ मराठी कथा - सई आणि मुंगी

मूळ लेखिका - कल्पना मलये

पोवारी अनुवाद - गुलाब बिसेन

सईला अज मावसीको राग आयेतो. मावसी मंजे पप्पाकी मावसी. मावसीको घर वूत् दुसर् गाव् से. सईला मावसीकन जानला बहूत पसंद आवंसे. मावसी बहुत खाजो देसे. मावसी सईकनलक कामबी करलेसे. सई मावसीला बाहरी लिजाय देसे. मंग मावसी कचरा हेळंसे. सई कचरा भरनकी सुपलीबी देसे. सईन् सुपली देयीस नही, त् मावसी कचरा नही भर्.

"अवो बाई, कचरा भरनकोच रहेव. भरनला पायजे." सारखी बोलत रव्हंसे. मावसीको सारखो सारखो आयकस्यान सई हासंसे. मावसीबी हासंसे अना मंग बहुत मजा आवंसे. पर अज सईला मावसी पसंद नही आयी. वोको बहुत गुस्सा आयेव.

मावसीकन कोंबडीका नहान पिला सेत. चार पिला लाल कोंबडीका अना दुय पिला पांढर् कोंबडीका. पर मावसीन् सब लाल कोंबडीला देय टाकीस. मावसी सांगंसे, "दुय पिला धरस्यान फिरत रहे. कोण राखत बसे? एकलीकनच रव्हन दे." सईला प्रश्न पडंसे, वय पिला आपल्

आईकन काहे नही रव्हत? पिला आपल् आईला ओरखत काहे नही?" सई पप्पाला बिचारनेवाली से. पप्पाच सांग सिकंसे. पप्पाला मालुम रहे. मावसीला बिचारीसत् सांगे, "तोरंसंगमा बोलनला मोला फुरसत नाहाय. टि.व्ही. देख जाय. बिनकामकी बडबडत रव्हंसेस."

मावसीला काहीच नही समज्. मावसी कोंबडीला अना पिलाईनला दाना टाकत होती. सईला गंमत लगी. मावसी "ई ई" करत होती. अना दाना टाकत होती. कोंबडी "कक कक" करत होती. पिला "चक चक" करत होता. कोंबडी पायलक जमीन खोदत होती. पिला दाना उचलत होता. सईला बहुतच गंमत लगी.

मावसी अना सई घरमा गयी. सईला मुंगीकी रांग दिसी. मुंगी रांगमा चलत होती. मुंगीन् तोंडमा खाजो धरीतीस. सईला गंमत लगी. "मुंगी कहान जात रहे?" सई बोली. मावसी बोली, "मुंगी घरमा जासे. दाना संगरावंसे." सईन् मुंगीला साखरमा देखीतीस. मम्मी बोली होती, "मुंगीला साखर बहुत पसंद आवंसे." सईन् मावसीला बटकीमालक साखर मांगीस. मावसीन् सईला खानला साखर देयीस. सईन् जरासी साखर मुंगीला देयीस. मुंगीला साखर पसंद आयी. सईन् मुंगीला अदिक साखर देयीस. मावसीन् वू देखीस. मावसी सईपर चिल्लानी, "तोला देयेव ना? मुंगीला टाकस्यान वाया नोको जानदेवूस. आन ईत् वा बटकी." मावसीन् साखरकी बटकी धर लेयीस. सईला बहुत राग आयेव. कोंबडीला आपुन बहुत दाना टाकीस. कोंबडीला भूक लगंसे, मुंगुला भूक नही लग्. मोठा माणस् पगलाच रव्हंसेत. जान दे. सई पप्पाकनल साखर लेनार से. सई मावसीकन "पप्पा कब् आये?" बाट देखत बसंसे. पप्पा वोला साखर जरूर देये. पप्पा वोको बहुत लाड करंसे. सईला पप्पाकी बहुत याद आवंसे.

पंख......

रव्हता पंख कभी मोला भी
उची भरारी लेतो गगनमा।
सैर करन निकलतो मी
दूर अनोळखी प्रदेशमा।।

रव्हता पंख कभी मोला भी
फीरेव रव्हतो जंगलमा।
देखेव रव्हतो निसर्गको
सौंदर्य नदी-नाला क्षणमा।।

रव्हता पंख कभी मोला भी
भयो रव्हतो मनको राजा।
चलतो मनमर्जी लका मी
करतो आकाशमा मजा।।

रव्हता पंख कभी मोला भी
रोक-टोक भी नहीं रव्हती।
सैर सपाटा रव्हतो मस्त
हर इच्छा मोरी पूरी होती।।
==================

उमेंद्र युवराज बिसेन (प्रेरीत)

गोंदिया

चित्र रंगावो

(चित्र रंगायक्यान 9404235191 पर धाड देवो)

नाव:-________________________ वर्ग_____गाव:-______

गये अंक का चित्र रंगायके धाडनेवाला संगी

प्रश्नमंजुषा

(प्रश्नमंजुषा का उत्तर 9405729316 पर पठावो)

१)विश्व मा १५ ऑगष्ट येव स्वतंत्रता दिवस आपलो देश को सीवा अनखी कोनसो देश को से?

२)टोक्यो ऑलम्पिक मा नीरज चोप्रा न कोनसो खेल मा सुवर्ण पदक जितीस?

३)आपलो देश को सबदून उचो पर्वत सिखर कोणतो से?

४)भारत को राष्ट्रीय चिन्ह कोणतो से?

५)भारत को सबदून मोठो समुद्री बंदर कोणतो से?

६)आपलो सरीर मा केतरी हड्डी रव् सेत?

७)आपलो सूर्यमाला मा केतरा ग्रह सेत?

८)शिक्षक दिवस कोनको जयंती को दिन मनाव् सेत?

९)ऊर्जा येन राशी को मोजमाप को एकक का से?

१०)राष्ट्रीय विज्ञान दिवस कब् मनाव् सेत?

गये अंक मा प्रश्नमंजुषा मा सहभागी संगी/दोस्त

१)चारुल योगेंद्र रहांगडाले, इ सहावी, तुमसर

२)सानवी विजय रहांगडाले, इ सातवी, मच्छेरा

३)अवनी प्रकाश रहांगडाले, इ पाचवी, मच्छेरा

ओरखो मी कोण ?

(कोडा का उत्तर 9552256189 पर पठावो)

१.पाटी से पेन्सिल बी
पुस्तक अना वही
सब् दबायकन् भरसेव
मोरी काही फिकर नहीं....

२.धारा देन् पेन्सिलला
करूस् काम ठिक
पर नहान टुरूपोटु
पेन्सिल सिलसेत अधिक

३.मंदीर से विद्या को
पवित्र से जी खूब
कोरोना न् गडबड करिन
बाट देखन गयेव् डूब

४.फिरसे वु गरगर
झरोखा देसे हवा का
अखरसे देखो जब्
टूटसे संपर्क बिजली का

~रणदीप बिसने

१.दोरीपरलक छलांग मारके
एक पायपर सन्नान डोल्
बाका मौका मिलेवपर
वोकी आरू धारदार बोल्

२.डोबरामा घर मोरो
डॅराव डॅरावकी बोली
पहिलो पानी पडताच
हर जागा फिरसे टोली

३.पहाडीमा लेयके जलम
चलूस् सरपवानी चाल
सबकी मी तहान भगावू
खुश ठेवूस् आपला लाल

४.टिवऽ टिवऽ बोली मोरी
सबला करु रामराम
मिरची चना रोज खाऊ
सुंदर मोरो तामझाम

~ ऋतुराज

प्रतिक्रिया

पोवारी बाल ई मासिक "झुंझुरका" पोवारी बचाव अभियान को एक महत्व को हिस्सा.......

कई विद्वान असा मानसेत की, हर दिवस मानुस को मरन होसे अना हर दिवस मानुस को जनम होसे. येनं उक्ती परमाटी दिवस की सुरुवात कोयल अना कावरा तसोच अन्य पाखरू इनको किलबिलाट लक होसे. अना वा किलबिलाट म्हणजेच झुंझुरका आय. सुर्योदय को आरंभ सुर्योदय होनेवालो से येको सूचक म्हणजे झुंझुरका. प्रकाश को अवतरण.......येक मोरो पोवारी छंदल (गजल) मा मिन झुंझुरका को जो "मतला" से उंज्यानी दुय ओलीमा येको सारांश लिखी सेव.....

"राती दिवस को खेल परमात्मा को चरखा.
उजारो की आहट आय वाच् झुंझुरका."

येनं सुंदर पलला कहो क्षणला कहो, आमरो समाज को बालमन की जीवन की सुरुवात म्हणजे बालक लोकहिनकी दिवसकी सुरुवात सुंदर होये पायजे मुहून पोवार समाजको वैचारिक तत्व आत्मसात, हर हुन्नरी लेखक श्री गुलाब भाऊ बिसेन इनन आपरो ई पोवारी बाल मासिक सुरू करस्यानी करीसेन. आपरो समाज को बालगोपाल को मनमा पोवारी बोली को प्रति आत्मीयता बडे पायजे, पोवारी बोलीका शब्द उनको मुख मालक निकले पायजे. येकोसात निस्वार्थ भावलक ई पोवारी बाल मासिक सुरू करीन येनं उनको निष्काम कार्यभावला मोरो शत शत नमन से.

आजकल की पिढी पोवारी बोली बोलनला हिचकिच करसे, पोवारी बोलीमा रस नही देखावं, असोलक पोवारी बोली नष्ट होय जाये, ओला बचावन की आमरो सारको व्यक्ती हीनकी जबाबदारी से. लहान बालगोपाल आपरो पोवारी बोलीला भुले नही पायजे, लहान लहान बालगोपाल इनको मनमा पोवारी बोली की आवड (रुचि) निर्माण होये पायजे. येकोसात गुलाबभाऊ बिसेन इनन् पोवारी ई बाल मासिक सुरू करिसेन. पोवारी ई मासिक "झुंझुरका" पोवारी बचाव अभियान को एक महत्वको हिस्सा.......आय....

पोवारी ई बाल मासिकको मी बारीक बारीक अवलोकन करेव्ह, देखेव की बालगोपाल साती मस्त मस्त कविता, गीत, ज्ञान प्रबोधन असा विविध आयाम चित्रसंग गुलाब भाऊ अना उनको संपादक मंडलन समाविष्ट करीसेन. येको फायदा पोवारी बोलीको उत्थान सात होये. ई मासिक मोला बहुत साजरी लगी....खरिमाच.....

पोवारी बोलीकी ई मासिक काढनो साधारण बात नहाय. येकोसात अथक परिश्रम लेनो पडसे. गुलाबभाऊ न मायबोली पोवारी को ऋण फेडनसात पोवारी बोली ई मासिक को मार्ग अवलंब करीन.... काबिले तारीफ...बात से...... येनं ई मासिक को संपादक मंडलमा गुलाबभाऊ संग् आदरणीय रणदीप बिसने सर, आदरणीय महेंद्रकुमार पटले सर, आदरणीय महेंद्रकुमार रहांगडाले सर असा विद्वान लोक सेत. आबंवरी येन मासिकका तीन अंक आया सेत या बहुत गर्व की बात से.....कोनतोबी दैनिक, मासिक, त्रैमासिक, वार्षिक पत्रिका काढनो साधारण बात नाहाय. अना विशेष पोवारी बोली सात त् बेहद परिश्रम को कार्य से....येव कार्य गुलाब भाऊ बिसेन संग् आदरणीय रणदीप बिसने सर, आदरणीय महेंद्रकुमार पटले सर, आदरणीय महेंद्र रहांगडाले सर लेय रह्यासेत. येकोसात मी येन् चारही महानुभाव इनको कृतज्ञ सेव.

झुंझुरका पोवारी बाल ई मासिक या पोवार समाज को इतिहासमा मील को पत्थर साबित होये. येकोमा दुमत नाहाय.

अंत ...मा......

पोवारी को चले जागरण पेटेत सपायी दीप.
गुलाबभाऊ संग् सेत दुय महेंद्र एक रणदीप.

✍ कवि देवेंद्र चौधरी, तिरोडा
(काव्यभागिरथ पुरस्कार प्राप्त साहित्यिक)

लिखो पोवारी

बोलो पोवारी

बाचो पोवारी

पोवारी बाल ई मासिक

झुंझुरका

साल १; अंक ५

ऑक्टोबर २०२१

पोवारी बाल बाचक चळवळ प्रस्तुत

संपादकीय

आमरी मायबोली पोवारी समाजला एक सूत्रमा बांधनको काम करंसे. पोवारी बोलीमा आपली संस्कृती बसी से. मुहून पोवारी बोलीको अस्तित्व अबाधित ठेवनो आपलो कर्तव्य से. येनच पोवारी बोलीको संवर्धन साती अना टुरूपोटुनवरी आपली संस्कृती साहित्य रूपमा पोवचावनसाती 'झुंझुरका' पोवारी बाल ई मासिक कार्यरत से.

आक्टोबर मयनाको 'झुंझुरका'को येव अंक पोवारीको दर्जेदार बाल साहित्य लेयके आयी से. येनं मयनामा नवरात्र अना दसराको सन आय रही से. दसरा येव सन 'बुराईपर अच्छाईकी जीत' को प्रतिक मानेव जासे. खोटोपर खरोकी सदा जित होसे येव बिस्वास दसरा सन आपलोला देसे. आपुन सदा सच्चाईकं मार्गपर चलत रहे पायजे.

१५ आॅक्टोबरला (माजी राष्ट्रपती डाॅ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम जयंती) पूरं महाराष्ट्र राज्यमा "बाचन प्रेरणादिन" स्याळा, इस्कूल, महाविद्यालईनमा मनायेव जासे. बाचन येव आपलं मेंदूसाती व्यायाम आय. बाचनलक मेंदू सदा कार्यरत अना कार्यक्षम रव्हंसे. मुहून बचपनमा बाचनकी आदत लगनो बालककं उज्वल भविष्यसाती महत्वपूर्ण से. तुमीबी आपली मनपसंद किताबं बाचो. किताबंईनको संग्रह करो. आपली किताबं दुसरईनला बाचनला देव. बाचनसाती सबला शुभकामना......

- गुलाब बिसेन

संपादक - झुंझुरका पोवारी बाल ई मासिक

मो. नं. 9404235191

चांदा मामा

चांदा मामा टीकी दे

गोड गोड लाडू दे

लहानसो सोनुलीला

सुंदर वालो पापा दे।।

मामा को वाडा आमरो

जादा मोठो नाहाय

घीव रोटी यहा नाहाय

कळीकांजी खायले।।१।।

राती आंगन मा सोयेवपरा

शीतल,थंडी छाया दे

अजी अना माय ला मोरो

सुख अना समाधान दे।।२।।

पुनवा को उजारो मा

बुडगी की खाट दीसन दे

सकाळी सकाळी मासीइंधारोमा

सुकीर तारा आमला दिसन दे।।३।।

चांदा मामा सुंदर रूप तोरो

निर्मल तोरी काया दे

तान्हो मोरो छकुल्याला

राती तोला रोज देखन दे।।४।।

सौ. वर्षा पटले रहांगडाले

डोडाका भया फुल

मूळ मराठी कथा - कळ्यांची झाली फुलं

मूळ लेखक - एकनाथ आव्हाड पोवारी अनुवाद - गुलाब बिसेन

बिचमा बाबुजीनं पाच - सय नहान नहान फुलझाडइनका रोप आनीतीन. पर वोनं रोपमा एकबी फूल नोहोतो, पूरा डोडाच..... नहान नहान. पानमालका लुकायस्यान देखनेवाला. बाळू, शमीकन जसो टुकूरटुकूर देखनेवाला. बाळूनं तं बाबुजीनं सांगनको पयलेच गॅलरीमा ठेयी खाली कुंडी बाहर काहाळीस. मंग एकेक कुंडीमा एकेक फुलझाड बराबर लगाईस, माती मिसराईस, पानी एकघन सिपीस अना मंग खिडकीजवर कुंडी ठेवनसाती करेव जागापर लाईनमा वय कुंडी लगाईस. वोनं फुलझाडको रोपलक वा खिडकी घळीभरमाच हासरी भय गयी, असो बाळूला लगेव.

शमीबी काही कमी नोहती. वोनं तुरंत घरमा सांग टाकीस, "रोपला पानी टाकनको काम मीच करून. मोरो काममा बाळूकी लुडबुड मोला चलनकी नही, पयलेच सांगुसू."

आईनं तोंडपर सेव धरस्यान तोंडपर आयी हासी रोकीस अना शमीमा बोली, "हो गा बाई, तूच पानी टाकजो. पर जरा संभालके. रोप लहान रव्हंसेती. वोकंलक उनला पानीबी कमच लगे."

"हो गा आई, मोला मालूम से सब. सकारपासून तूच देखजो, मी कसी बराबर रोपंइनला पानी टाकुसू तं. नहानकी तहान - भूक नहानच रव्हंसे येव मला मालूम से."

बाळू बोलेव, "शमू, तू रोपइनला पानी टाकजो. मी रोज रोपइनमा का बदल होसे, उनकी बाढ कसी होसे, या नोंद वहीमा ठेवत जाऊन. मंजे येनं रोपइनका झाड भया का, उनला मी साक्षीदार रवून. येनं रोपइनका झाड होतवरीकी पूरी अवस्था मी बिनचूक लिख लेवून. येव काम बाकी मोरो हं ? पर वोकोमा तोरी हस्तक्षेप चले मोला."

बाळूको वोनंरोजपासून दिनक्रम ठरेव. सकार, दुपार, संध्याकाळ वू रोपजवर जाय. उनला धिरूलकच औंजारं, गोंजारं, वूनकोमा कोनतो बदल अज दिसंसे वू बिनचूक वहीमा लिखस्यान ठेवं. येनं डोडाका फुल कब होयेत, येकी वोला उत्सुकताच लगी होती. हवापर डोडा मस्त डोलत. उनको डोलनो देखस्यान रोपंइनका पाना जसा ताली बजावंसेत, असो बाळूला लगं. हवा रूकेव का डोडाइनकी, पानाइनकी हलचल रुकं. मंग असो बेरा डोडा खेलस्यान थक्या सेत, पानाको गादीपर वय सोय गया सेत, शमी आपलो तत्वज्ञान असो बोलस्यान बाळूला सांगं.

पर बाळू वोनं रोपइनपर फुल देखनसाती आतूर भयेव होतो; पर आई बोली, "हरेकको फुलनको समय ठरेव रव्हंसे बाळू. वोनं समयलाच वोला फुलन देनं. तबंच वोनं फुलनोला खरो अर्थ से. जल्दबाजी करनो असो बेरा साजरो नही. श्रद्धा अना सबुरी ये दुयी बात आपलो जवर पायजे." आईको बोलनो बाळूलाबी पटेव होतो. बाट देखनो येवच आपलो हातमा से मुहून वू रोज सकारी उठस्यान पयले रोपंइनको दर्शन लेत होतो.

अज सकारीबी वू रोजसारको उठेवपर पयले रोपंइन जवर आयेव अना खुशीलक वोनं शमीला जोरलक हाका मारीस. कालक् डोडाइनका अज फुल भया होता. "येव जादू कोनं करीस, येव कोनी सांगे का मोला?" येव सवाल वोनं खुदको खुदलाच कहे सरीखो बिचारीस. मंग सकारका सबकाच आंग धोयस्यान भया. आईनं वोनं फुलेव फुलइनको हार बनायीस अना घरमाको भगवानको गरोमा टाकीस. भगवानको गरोमा वू फुलंइनको हार बहुत सुंदर दिसत होतो.

चलो ना....

चलो उठो ना काकाजी
जोतबीन बैलबंडी
आवबीन ना खेतलका
देखबीन ना तराबोडी

तराबोडी मां केतरो से
कटानसाटी पानी
होये कवत् होतू पर
आट गयेव् कसेत् येनं घनी

चल ना गा भुजबीन
तोर का मस्तनी हुड्डा
दाँत ला नरम लगे
खायलेबी थोडा थोडा

चल ना गा गावबीन
पोवारी बोली नारा
खुश करबीन उनला
जो नाराज सेती टुरा

चल ना गा चलबी
आवबीन भरभरा
राजाभोज जयंती से
गावबी सजे सारा

चल ना भाऊ तालीम करबी
माय गडकालिका आरती
कोनी नही कहेती त्
आमीच करबी माय की आरती

रणदीप बिसने

किसान को समझदार बेटा

एक गाव मा एक किसान रव्हसे.वोका दुय बेटा अना एक पत्नी होती.ऊ रोज खेतमा काम करन जाय.

एक दिवस की बात आय.किसान को मोठो बेटा लहानो बेटा ला चिढावत होतो.मंग लहानोला बडी गुस्सा आय गयी. वोन आपलो बाबुजी जवळ नाव सांगीस."बाबुजी देखो भला यव बडभाऊ मोला खीजावसो."

किसान न बडो प्यार लका मोठो बेटा ला जवर बुलाईस अना सामने बसायके कयीस," देख बेटा तू मोठो सेस ऊ तोरो लहान भाई आय.वोला परेशान नही करन.वोला खीजावनं नही ,लहान भाऊ संगमा अच्छो लका खेलनको."

"हव बाबुजी अजको बाद मी लहानो संगमा अच्छोलका खेलू अना वोला चिढाऊ बी नही."

किसान प्यार लका समजाईस त मोठो बेटा समज गयेव अना वोन आपलो लहान भाईला कभी नही चिढाईस.

बाल कथा लेखक:- पार्थ विजय रहांगडाले,

इयत्ता - १ ली

शाळा- जि.प.शाळा बिरसी (आमगांव), **मु**. बिरसी, ता.आमगांव, जि. गोंदिया

पोवारी शब्दांकन - सौ. वर्षा विजय रहांगडाले

परीरानी

माय की प्यारी, बाप की दुलारी,

भाई की परी, आमर् घर की टुरी.

घर भर फिरसे, गोड गोड बोलसे,

बाहुली संग खेलसे, मंघ मंघ धावसे.

मोबाईल धरसे, हासी मुसीको बोलसे,

दादा दादीला, रोज फोन लगावसे.

चॉकलेट खानकी, जिद करसे,

नही देईस त्, जोर जोरल् रोवसे.

घरका सारा काम, करन लगसे,

मायला काम मा, मदत करसे.

लहानसी बात पर, भाई संग झगडसे,

घडी भर मा, वोक् संगच खेलसे

वा नही रही त् , घर सुनो सुनो लगसे,

कोणतोबी काम मा, मन नही लगसे.

मून हर घर मा, एक टुरी पाहयजे,

बेटा से जरूरी, पर एक टुरी बी पाहयजे.

चिरंजीव बिसेन

नहानसो कास्तकार मी

****

नहानसो कास्तकार मी
इस्कुल आय मोरो खेत
शब्द अना संस्कारका
यहां मोती पिकं सेत -१

पाटी पुस्तक बांधी मोरी
फळा बंधारा तलाव
गुरू नदीलं पानी आयके
होसे वोकोमा जमाव -२

दुय उंगली बैलकी जोड़ी
जुपू कलमको हलला
कलम पेनकी शाईको रंग
रंगित करे चिखलला -३

अक्षरका बीज पेरके ले
फसल ज्ञान संस्कारकी
चढू विवेकका पंख लगायके
हरेक चोटी संसारकी

अलग अलग बांधीमा बीज भी
बोऊं अलग विषयका
मिटे अंधविश्वास, कटेती
जाला सब संशयका -५

उनारोकी रब्बी फसलमा
मामाको गावला जाऊं
खेलकूद मस्ती आंबारस
मांडो रोटी खाऊं -६

सप्पा नन्हा किसान मिलके
खेती करबी संगमा
फसल कटेवपर खेलबी दिवारी
अना होरी एक रंगमा -७

डॉ. प्रल्हाद हरीणखेडे "प्रहरी"
डोंगरगाव/ उलवे, नवी मुंबई
मो. ९८६९९९३९०७

बापू

सत्य, अहिंसा अस्त्र धारी
बापूको होतो बाणा करारी
रस्ता एकच- सत्याग्रह
हटनो नहाय येव निग्रह

बुडत नोहोतो सूर्य जहान
संध्याकाळ भय गयी वहान
गांधीको देश मुहून पयचान
जगमा देश भयेव महान

बापू को जीवनसंदेश की प्रेरणा
देशमा जगी शांती की चेतना
बिचार-करणी मा नही फरक
मुख पर सत्य-नीती की चमक

हातमा काडी,सरीर पर धोती
भारत माता को मुकुट मोती
त्याग, नम्रता, इमानदारी
सबमा महान बापू क्रांतिकारी

कवी- महेंद्र रहांगडाले

विदर्भका अष्टविनायक दर्शन

जवरका गणपती मनाऊँ
दुहर मी कायला जाऊँ॥
विदर्भ मा फिरस्यारी आऊँ
दुहर मी कायला जाऊँ॥१॥

पयलो गणपती गवराळा गाव
वरदविनायक साजसे नाव
राजा भोज की किर्ती गाऊँ
दुहर मी कायला जाऊँ॥२॥

दूसरो गणपती जाऊ मी मेन्ढ़ा
भृशुंड को घुमटपर लहरासे झेंडा
उंदीर सवार ला नमाऊँ
दुहर मी कायला जाऊँ ॥३॥

गणेशपट्ट उभो से पवनी मा
सर्वतोभद्र की पाच प्रतिमा
वैनगंगा दर्शन कर आऊँ
दुहर मी कायला जाऊँ॥४॥

चवथो गणपती टेकडी पर साजे
बसावने वाला भोसले राजे
ठेसन लक पैदलच जाऊँ
दुहुर मी कायला जाऊँ॥५॥

अष्टदसभूज पाचवो गणपती
अनादि कालपासना बसाई मुर्ती
रामटेक मा दर्शन मी पाऊँ
दुहुर मी कायला जाऊँ॥६॥

सहावो गणपती गाव आदासा
सावनेर जवर से शमी विघ्नेशा
दक्षिणी पिंडीला नमाऊँ
दुहुर मी कायला जाऊँ॥७॥

कळंब को चिंतामणी भुई मा मंडं
बारा बरस मा भरे गणेशकुंड
मन की चिंता हर आऊँ
दुहुर मी कायला जाऊँ॥८॥

आठवो गणपती केळझर मा बसं
सिद्धीविनायक एकचक्रा गणेश
मनमा गणपती ला ध्याऊँ
दुहुर मी कायला जाऊँ॥९॥

कोरोना काल मा परवास नोको
खाचर लक अष्टविनायक देखो
मुलुख माच दर्शन पाऊँ
दुहुर मी कायला जाऊँ ॥१०॥

****

डॉ. प्रल्हाद रघुनाथ हरिणखेडे "प्रहरी"
उलवे, नवी मुंबई
मो. ९८६९९९३९०७

अजी को हातका आंबा

लेखक - इंजि. गोवर्धन बिसेन, गोंदिया
मो. ९४२२८३२९४१

कचेखनी एक रिठी गाव. पयलेको जमानोमा शायद वहान गाव रही रये. आबं वहान एकही घर नाहात. वहान आमरो परीवारकी सामलाटवाली १८-२० बुड़ईनकी आंबाकी अंबराई होती. पर आमरो बड़ेगाव लका ४-५ किलोमीटर दुर रहेवलका घरका/कुटुंबका लोक आमी नहान सेजन मुन आंबा उतरावन संग लिजात नोहता. आमरो नहान टुराईनला असो येको पयलेको अनुभव होतो. सकारी आंबा उतरावन कचेखनीपर जानकी चर्चा आमी आयक्या. दुसरो दिवस तसोच भयेव. आमी संगं जानलाई मोठोईनको मंगं लग्या पर आमरी काही चली नही.

आमरी बच्चा पार्टी दुपारको बेरा कोठामा रेसटीम/लुकाछुपी खेलन जम्या होता. वहां आमरो बाल संसदमा, "अज कोनतोही हालतमा कचेखनीको अंबराईमा जानको." असो प्रस्ताव ठेईस मोरोदुन एक सालको नहान मोरो टानीक नानानं (आमी काकाजीला नाना कसेजन) अना येला अनुमोदन देईस मोहलाकोच रमस्या/रमेशनं. मीनं ठराव पास करेव. आमरी जानकी प्लानींग भयी. घरं स्यायनोजीकी नजर चुकायस्यान आमी घरको बाहर निकल्या. आमला कचेखनी माहीत नोहती. गावमाच आखरीको घरवालोला खबर लेया, "बाबाजी, कचेखनीको रस्ता कोनतो आय?" बाबाजी उलटो आमला खबर लेसे,"तुमी कायलाई कचेखनी जासेव?" आमी सांग्या, "बाबाजी, आमरो अजीनं आमला आवन सांगीसेस." वनं काही टेंसन न लेता मारेगांवको रस्तालका जान सांगीस.

आमी दुय किलोमीटर को बाद मारेगांवं पोहच्या. पर आमला काही कचेखनी दिसीच नही. मारेगांव पार करस्यान आमी जंगलको रस्तालक सामने बढन लग्या. जसो जसो जंगलको अंदर जान लग्या तसो तसो आमला भेव लगन बसेव. पर काही कचेखनी दिसतच नोहती. आमला का मालुम कचेखनी रिठी गाव आय, अना वहान एकबी घर नाहाय. रस्ता सोड़स्यान आमी जंगलमा भटक्या. आमी कही आंबाका झाड़ सेत का मुन इतं को उतं फिरन बस्या. रमस्या कवन बसेव, "बाबा (मोला गावमा बाबा कसेती), आमला चकवान् भुलाईस. आता कसो करबीन." अना आमी तीनही जन रोवन बस्या. वतरोमाच एक मानुस डोस्कीपर लकडाईनकी मोरी धरस्यान आवताना दिसेव. वनं आमला रोवता देख लकड़ाकी मोरी डोस्कीपरलक उतरायस्यान जवळकोच झाड़ला टेकीस. अना आमला कोन आव मुन बिचारपुस करन लगेव. आमी आपलो नाव अना अजीको नाव सांग्या. वनं वको संग चलन सांगीस. आमी वको मंगं मंगं चलन लग्या.

वनं मानुसनं मारेगांवमा मोरो मोठो भाईको सुसरो गोविंदा पटील घरं पोहचाय देईस. मामाजीनं आमला बड़ेगावं सोड़ देईस. आमला कचेखनीको अंबराईका आंबा तं नही भेट्या पर अजीको हातका मोठा मोठा मोठा आंबा खानला जरुर भेट्या.

पोवारीमा अनुवाद करो

फुलपाखरे

फुलपाखरे आपल्याला सगळीकडे दिसतात. जिथे झाडे असतील तिथे फुलपाखरे दिसतात. फुलपाखरे अगदी लहानही असतात आणि थोडे मोठेही असतात. फुलपाखरे त्यांच्या पंखांमुळे लगेच ओळखून येतात. त्यांच्या पंखांवर रंगीबेरंगी व आकर्षक नक्षी असते. फुलांतील रस हेच त्यांचे अन्न असते. अन्न मिळवण्यासाठी फुलपाखरे फुलांफुलांवरून उडत असतात.

पोवारी प्रश्नमंजुषा

- प्रश्न १) महात्मा गांधीजी इनको जनम कब् भयेव?
- प्रश्न २) महात्मा गांधीजी को जनम कोनसो ठिकाणं भयेव?
- प्रश्न ३) गांधीजींला 'महात्मा' या पदवी प्रथम कोण् देईस?
- प्रश्न ३) महात्मा गांधीजी दक्षिण आफ्रिका लक् भारत कब् वापीस आया?
- प्रश्न ४) महात्मा गां।धीजी न् भारत मा पयलो सत्याग्रह काहान करीन?
- प्रश्न ५) महात्मा जी की हत्या कब् भयी?
- प्रश्न ६) शाहिद भगतसिंग जी की जयंती कब् रवं से?
- प्रश्न ७) भारत को स्वतंत्रता को कोणतो साल चल रयी से?
- प्रश्न ८) भारत को संविधान निर्मिती मसुदा समिती का अध्यक्ष कोण होता?
- प्रश्न ९) भारत को संविधान लिखान ला केतरा दिवस लग्या?
- प्रश्न १०) भारत मा संसद की पयली निवडणूक कोनसो सालं भयी?

प्रश्न का उत्तर 9405729316 पर पठाय देव.

झुंझुरका

नाश करके इंधारो, आवं चवथो प्रहर |
ब्रह्म मुहूर्तकी बेरा, झुंझुरका मनोहर ||धृ||

योगी मुनी साधुसंत, जागसेती झुंझुरका |
सुरुवात करसेती, दिनचर्या ध्यानलका ||
पुजापाठ आराधना, भक्तीमय होयकर |
ब्रह्म मुहूर्तकी बेरा, झुंझुरका मनोहर ||१||

कोंबड़ाकी कुकड़ूकू, गुंज सकाळी सकाळी |
उठावसे सबलाच, जसो गायके भुपाळी ||
पाखरुकी किलबिल, झनकारं कानपर |
ब्रह्म मुहूर्तकी बेरा, झुंझुरका मनोहर ||२||

भुमसारो आंगनमा, होसे सड़ा सरावन |
मालकीन शिदोरीला, देसे ओला बांधकन||
मंग चारोपाणी कर, जासे खेतं हलधर |
मुहूर्तकी बेरा, झुंझुरका मनोहर ||३||

पहाटला उठकर, करे विद्यार्थी अभ्यास |
पक्की होसे याददास्त, भरं मनमा उल्हास||
होसे सफल जीवन, ओकी मंजील सुकर |
ब्रह्म मुहूर्तकी बेरा, झुंझुरका मनोहर ||४||

फिरो सकाळी सकाळी, पैदलच सबजन |
करो योग प्राणायाम, भेटे शुद्ध ऑक्सिजन||
होये निरोगी शरीर, स्फूर्ती रहे दिनभर |
ब्रह्म मुहूर्तकी बेरा, झुंझुरका मनोहर ||५||

जुना फुलं पड़सेती, झुंझुरका तुटकर |
बेला, झाड़पर दिसं, नवो फुलको बहर ||
सुर्य चैतन्य सृष्टीमा, देसे लाली भरकर |
ब्रह्म मुहूर्तकी बेरा, झुंझुरका मनोहर ||६||

इंजी. गोवर्धन बिसेन, गोंदिया
गोंदिया

ढकना पारा

गुड्डा गुड्डी बिह्या
बहूत होतो न्यारा
एकमेकला आपटत होता
ढकना अना पारा

राधंनमाडोमा कावरा की
चालू होती काव काव
नाचत गाजत मांडोमा
आया गुड्डा राव

ढकना भर भात
अना पारो मा पेज
गुड्डी तोरी भोभळी
देनो पडे दहेज

तोताराम गुड्डाकी
शेमळी होती नाक
गुड्डी रोवता रोव्
यहान बहसे ताक

पोपट की घुगरीला
पेज की संगत
ढकना अना पारा की
पतंग मा रंगत

कवी - शेषराव वासुदेव येळेकर

आमरी कलाकारी

भार्गव गुलाब बिसेन, इ १

सांज तुषार सिंगनजुडे, इ केजी

श्रीहान तुषार सिंगनजुडे, इ केजी

धवल नरेशकुमार गौतम , इ ३, भोपाळ

★ कलाकारी 9404235191 पर पठावो.

ढकना पारा

चलो चलो राधा, कान्हा
खेल खेलबी ढकना पारा
महाल बांधबिन सपनाको
खेलनला आयेत ग्रह तारा

चंदा मामा आये पाहुणा
परीबाई भी आये गावत
ढकनाइंमा करबि सयपाक
भज्या पुरीकी देबिन दावत

भात बनावबी बारूको
पानाकी बनावबी भाजी
सवाद चाखके स्याकको
खुश होयेत आजा आजी

कभी लगावबीन दुकान
बुद्धीको देखावबी कमाल
तागडीलक गिनबी वस्तू
सब मिलके करबि धमाल

बाहुलिको करबिन बिहया
बाहुलाकी आनबिन बरात
डम डम बजावबिन बाजा
नाचनला सब जाबिन परात

महेंद्रकुमार ईश्वरलाल पटले(ऋतुराज)

पक्षी की स्कूल

पक्षी की स्कूल भरसे
निसर्गको सांनिध्य मा
खुलो छप्पर से वऱ्या
झाडं खाल्या सावली मा।

नहीं विषय कोणतो
नहीं वा दफ्तर पाटी
भाषा से किलबिल या
बोल-चाल होणसाठी।

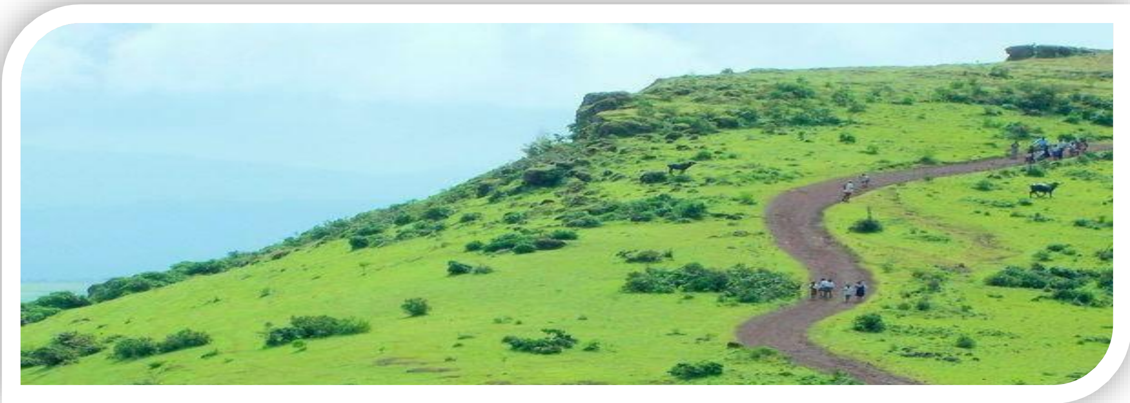
खुलो स्वच्छंदी जीवन
नहीं कोणतो बंधन
खुलो छंद को अभ्यास
दिस् एकी को दर्शन।

एक संग बससेती
शिस्त से मस्त उनकी
नहीं कोणीच शिक्षक
तरी जानकारी पक्की।

पक्षी की या स्कूल देख्
होसे आनंद मन मा
लग् से आपण जाता
पक्षी को ओन स्कूल मा।

कवी:-उमेन्द्र युवराज बिसेन (प्रेरीत)

माय आमरी धरती....

माय आमरी धरती
वका पुत्र जीव सारा
सप्पाई झाड वस्त्र वका
आब् फाटसेत टराटरा ।।

सुर्यकी आग झाडच झेलंसेत
देसेत प्राणवायू सावली
आधार पशुपक्षीइनला
झाडयलकाच 'हरयाली' ।।

धरतीमायको पुत्र मानव
से सबदुन श्रेष्ठ
वूच वस्त्रहरन करंसे
बनेव आब् भ्रष्ट ।।

कसे मी विकासपुरुष
काईकाई झाड फालतुका
फायदाकाच झाड ठेऊ खेतमा
बाकिका बिनकामका ।।

एकतर्फी विकास भयेव पुत्रको
रोवसे माय धरती
कसा होयेत हाल सबका
माती मिल जाये किर्ती ।।

बच्याकुच्या पुत्र मोरा
आयको मोरी बात
बचाओ सारा पेडपौधायला
नइत् होये घात ।।

पालिकचंद बिसने
मु.सिंदीपार (लाखनी)

ओरखो मी कोन

बिना पायलक जोरलक परावू
शिवजीको गरो की शोभा बढावू
घबरासेत सब देखके मोला
फिर भी किसान संगी कहलावू

बाप-बेटा, आजा-नाती
सबकी से अलग कहानि
आमरो पाना, रस, तेलकी
सारी दुनिया से बडी दिवानि

संध्याकारी मी बेंडवामा लुकावू
सकारको पाहारा सबला जगावू
सण त्योहारला आवसे आफत
मासाहारिंको भोजन बन जावू

सबकी मी संगी साथी
सबको रोज बढावू ज्ञान
जो करसेत मोरी दोस्ती
बढ जासे उनको मान

ढाल बांधके पाठपर
चलूसू मी धिरु धिरु
घंमडीको घंमड तोडके
नवो इतिहास कोरू

तिन कोंटया आवरणमा
स्वादिष्ट गरम गरम माल
धिर धरो जरा खानला
नही त् होयेत बुरा हाल

कोडा का उत्तर 9552256189 पर पठावो.

✍ ऋतुराज

देऊर

मूळ मराठी कविता - देऊळ
मूळ कवी - एकनाथ आव्हाड, मुंबई
पोवारी अनुवाद - रणदीप बिसने, नागपूर

बाई,
तुमी मोरो वाकडोतिकडो अक्षरंइनला कभी हास्यात नही.....
तुमी कऱ्या प्रश्नइनला मी देयेव टुट्याफुट्या उत्तरंइनपरा कभी गुस्सा कऱ्यात नही.......

शाळामा जो भेटेव वू ढकलेव
हपापेवसारको खाली पोटमा
पर तुमी मोला कभी झिडकाऱ्यात नही........
अना जमेव तसोच करेव कसोबसो अभ्यास
मुहून तुमी मोला कभी फटकाऱ्यातबी नही
नही टाक्यात कोलडंडा
नही देखायात कपारपरा आठी
नही लेयात हातमा कभी काडी

उलटो....

उलटो येन् पाखरूपरा
झाडसरीखी माया कऱ्यात बहू
बाई, सिकनोमाको शहानपन नही आयेव मोला
पर तुमरं मायालक पंखमा नवो बल आयेव
येव पुरो आसमान पेलनको......

आब् बुहू सालको बाद.....वा पडकी शाळा देखुसू मी आवता - जाता
तब् बाई, तुमरी याद आवंसे
अना वोनं पडकी शाळाको देऊर होय जासे !

गुलुगुलु बात

दसरा की मयरी

(दसरा की पुजा करेवको बाद जेवनको प्रसंग; माय, बाप अना लेकरूइनकी बातचित)

बाबुजी:- पिंकी, राजू, चलो बेटा जेवनला बसो.

आई:- अरे बेटा दसराकी पुजा भयी. आता बसो आपआपलो सातरोपर.

राजू:- अज त् मोरो पसंदकी मयरी अना पानाकी बळी बनी सेत.

बाबुजी:- दसराला कोचईको पानाकी बळी अना चाऊरकी मयरी ये पक्वान त् आपलो पोवारकी पहचानच आय.

राजू:- मी त् दसरा आवनकी हरसाल कावरावानी बाट देखूसू सिरिफ मयरी खानला भेटे मुहून.

बाबुजी:- हव राजू, अज त् मज्या से भाऊ जेवनकी.

पिंकी:- आई मयरी एकदम मस्तच बनि से.

राजू:- वाह! एकदम लाजवाब.

बाबुजी:- तोरो आईको हातमा जादूच से बाबा.

पिंकी:- हव बाबुजी आईको हातका फर्रा अना बळी भी एक नंबरच बनी सेत.

राजू:- आई, तू येतरि बढिया मयरी कसी बनावसेस?

आई:- या मयरी त् देवकी प्रसाद आय बेटा, चाऊर जादा पानीमा सिजायके वोको मा प्रमानित मही टाकिस का बन जासे मस्त मयरी.

पिंकी:- अना राजू येन् मयरीमा आई नमक, गोडलिंबका पाना, मोहरी लसून बी सवादनुसार टाकसे.

बाबुजी:- तबच् मी कसू, मोरी पिंकी बरोबर आपलो आईसारखीच खानो बनावनोमा वस्ताद होये.

राजू:- अना मी तुमरो सारखो अस्सल खाऊबद्दुस होऊ.

आई:- खरी बात से राजू, चलो आता मस्त मयरी अना पानाकी बळी पोटभर खावो.

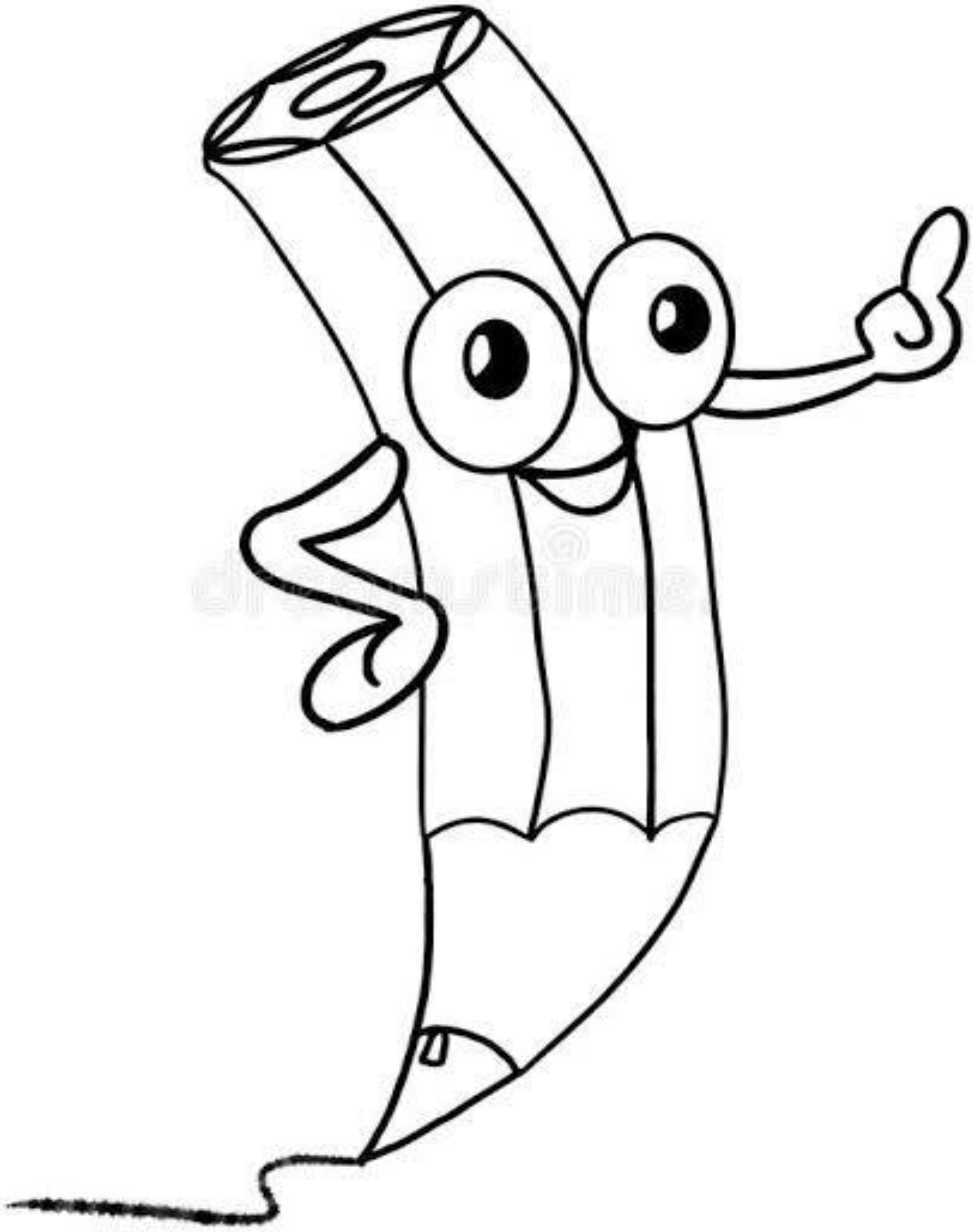
पिंकी, राजू:- हो आई. अज त् सिगतवरी पोट भरे.

बाबुजी:- पोट भरेवको बाद थाली चकाचक साफ करो अना कम पानीलक चुरू लेवो.

पिंकी, राजू:- जी बाबुजी ध्यान ठेवबिन. आता आम्ही मस्त जेवसेजन.

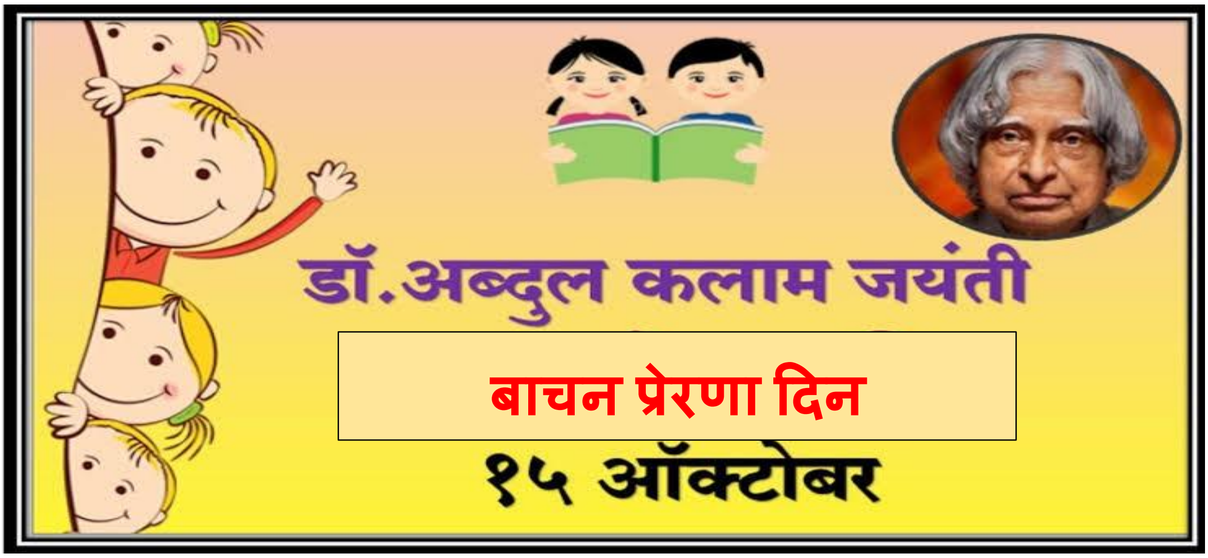
✍ऋतुराज

चित्र रंगावो

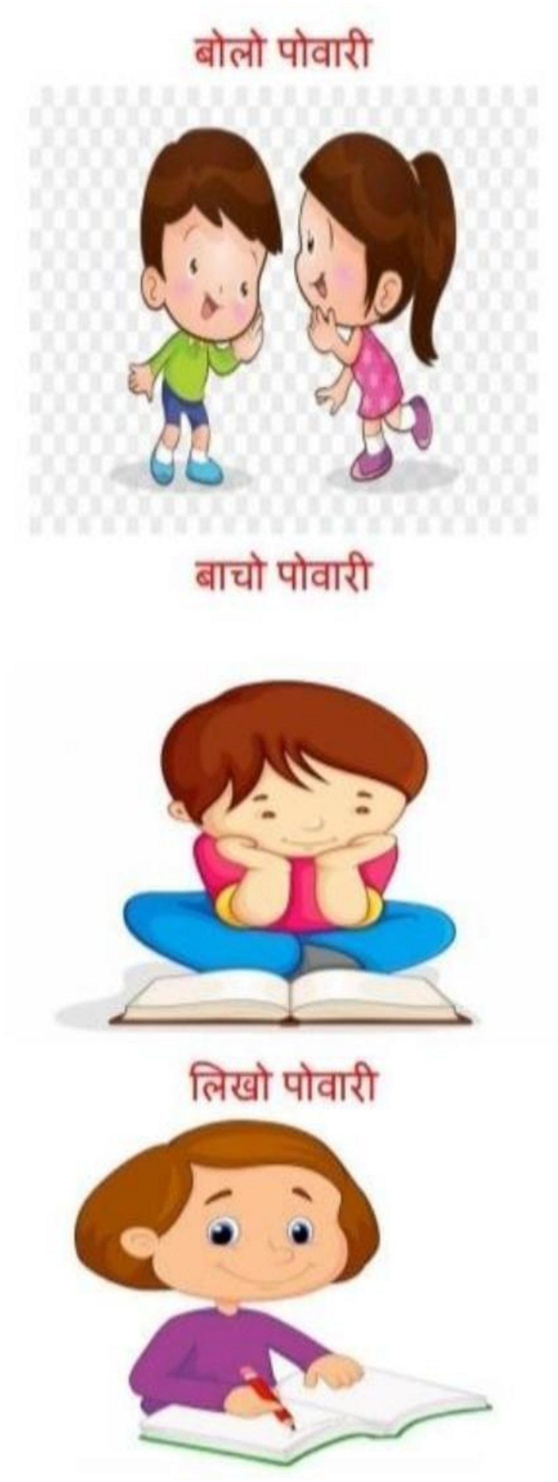
चित्र रंगायक्यान 9404235191 पर पठावो.

बाचन प्रेरणा

किताब आपला खराखुरा संगी आत, या बात आपुन बोहुत बार आयक्या सेजन. असोच एक गरीब घर मा जलमेव टूरा किताबइनलाच आपलो संगी बनावसे अना ये किताबच वोनं टूरा की जिनगीमा बदलाव आनसेत. बादमा मोठो भयेव पर येव टूरा बी आपली पुरी जिनगी देशसेवा मा समर्पित कर देसे. भारत की अंतराल संशोधन संस्था 'इसरो' मा कठीन मेहनत लक आपलो देश को सुरक्षा अना विकास साती जरुरी असा संशोधन कर् से. अग्निबान को संशोधन वोको जिनगानी को बोहुत मोठो काम होतो. येव टूरा बादमा भारत को सर्वोच्च पद 'राष्ट्रपती' पद पर पोहचसे. येनं टूरा की पुरी जिनगी की कहानी 'अग्निपंख' नाव को आत्मकथा मा से, सब टुरूपोटूइननं जरूर बाचे पायजे.

येव टूरा म्हणजे महान शास्त्रज्ञ, 'मिसाईल मॅन', माजी राष्ट्रपती भारतरत्न डॉ.ए. पी. जे. अब्दुल कलाम. इनको जनम १५ ऑक्टोबर १९३१ मा भयेतो. महाराष्ट्र मा इनको जनमदिन 'बाचन प्रेरणा दिन' मुहून मनायेव जासे. किताबं, बाचन कोनिकी जिनगी कसी बदल देसे, वोकोमा देशप्रेम भर देसे येव डॉ. कलाम को बाऱ्यामा बाचेव पर समजसे. "सपन वोय नोहोत जो सोवन को बादमा देखसेजन, त् सपन वोय आत जे आपलोला सोवन नही देत" येव डॉ. कलाम इनको बिचार सबला प्रेरणा देसे. 'वाचाल तर वाचाल' असो मराठी मा कसेत, येव आपलोला माहीत से. अना या बात खरी बी से. तुमला बी आपली जिनगी बदलन की रहे त् किताबइनला संगी बनावो. खुब बाचो अना समृद्ध बनो, येव सब बालबाचकइनला 'झुंझुरका' कनलक आवाहन से.

☞चित्र सौजन्य आंतरजाल पर लक्

साल पयलो

अंक सहावो

पोवारी बाल ई मासिक

झुंझुरका

नोव्हेंबर २०२१

पोवारी बालबाचक चळवळ प्रस्तुत

संपादकीय

दिवारी येव भारतीय संस्कृतीको महत्वपूर्ण सण. पूरं देशभर दिवारीकी धुमधाम चालु से. नहान टुरूपोटु सुट्टिकी मज्या लेय रहया सेत. आकाश कंदिल, घरकी साफसफाई, सजावट, किल्ला बनावनोमाबी काही संगी व्यस्त रहेत. काही संगी यंदा कहान कहानकी मंडई देखनला जानो से येकी लिस्टबी बनावत रहेत. दिवारीमा नहान टुरूपोटुनको उत्साह देखनलायक रव्हंसे. येव सणच से तसो ऊर्जा देनेवालो. येनं शुभ पर्वपर 'झुंझुरका'को नोव्हेंबर मयनाको अंक प्रकाशित करनोमा आमला (संपादक मंडल) बहुत खुशी होय रही से.

येनं अंकमा कथा, कविता, प्रश्नमंजुषा, चारोळी असो बहारदार पोवारीको साहित्य तुमला बाचनला मिले. येनं दिवारीला 'बाचन दिवारी' बनावनसाती झुंझुरका मासिक नहान मोठं सबनं बाचो. दिवारीको सण साजरो करताना आपलं घरं दिवारीको दिवो जरावनकं बेरा जिनकं घरमा दिवो जरावन तेलबी नहाय असंईनकी जरूर याद करो. अना जिनला जमे उनला आपलं परीलक जरूर मदत करो. येव दिवारीको पर्व हर घरमा खुशीको उजारो फैयलाये या आशा से.

'झुंझुरकाकं' सब बाचक, मार्गदर्शक अना हितचिंतक सबला दिवारीकी हार्दिक शुभकामना!

गुलाब बिसेन

संपादक - झुंझुरका पोवारी बाल ई मासिक

मो. नं. 9404235191

संपादक मंडळ

गुलाब बिसेन (मो 9404235191)

रणदीप बिसने (मो 7798123699)

महेंद्रकुमार पटले (मो 9552256189)

महेंद्र रहांगडाले (मो 9405729316)

निर्मिती

महेंद्र रहांगडाले

मोर

भगवान मोला सुंदर मोर बनाव.
पंख मोरा हिरवा निळा गर्द सजाव।।
हर पंख मा निळा नीलमनी बसावं
निळी निळी मान मखमल सी बनाव।।१।।

चोच लंबी डोळा मोरा कंचासा बनाव
तुरा झुब्बेदार निळा पाचू उनमा जडाव।।
पिसारा मोरो दुनिया सबसे सुंदर बनाव
मोरो नाच देखणं देवा पार्वती संग आव।।२।।

कारा करा ढग निळो अभारमा जमेती
बिजली होये चमचम ढमढम ढग बजेती।।
वर्षा की रिमझिम फुहार सरसर बरसेती
नाचून झूम झूमकर पायमा घुंघरू बजेती।।३।।

कान्हा तोरो मुकुटमा मोला दे सदा स्थान
स्वरसती माय रवसे मोरो पर विराजमान।।
कार्तिकेयको वाहनको मोलाच मीलेव मान
शिवपारवती का दर्शन करन जाबी कैलाश।।४।।

पर देवा येतरा रंगीत पंख जब तू देजो
ओको संग मोला उडणकी शक्ती देजो।।
पायमोरा काराकारा उनमा रंग तू भरजो
सुंदर मोरो सारिखो येन जगला करजो।।५।।

✍️✍️सौ छाया सुरेंद्र पारधी

प्रकाश

शाळाला लगी सुटी

लहान बालक बस्या नाचन

आई दिवारी ,आई दिवारी

खुस होयकर बस्या कवन

साप सपाईमा लग्या सब

भया साप कोना कोना घरका

भितीबी चमकन लगी

चमकेत मनभी सबका

दुकानमा बडी गर्दीच गर्दी

नव - नवीन कपडासाठी

हट धरिन बालगोपालन

लक्ष्मी बम पटाकासाठी

लक्ष्मीदेवीको करबी पूजन

खारट ,गोड बनावबी पकवान

दिवोको जगमग प्रकासमा

चमकसेती घरका रोसनदान

बहिनभाऊकी आई भाऊबीज

दुईसाठी बडीसे खास

ओवाळसे बहीण भाऊला

सुखमा रवो भाऊ असी धरकर आस

दंडार,नक्कल मंडईकी शान

रंगत आनसे सबको मनला

दुकानको अलबेलो माल

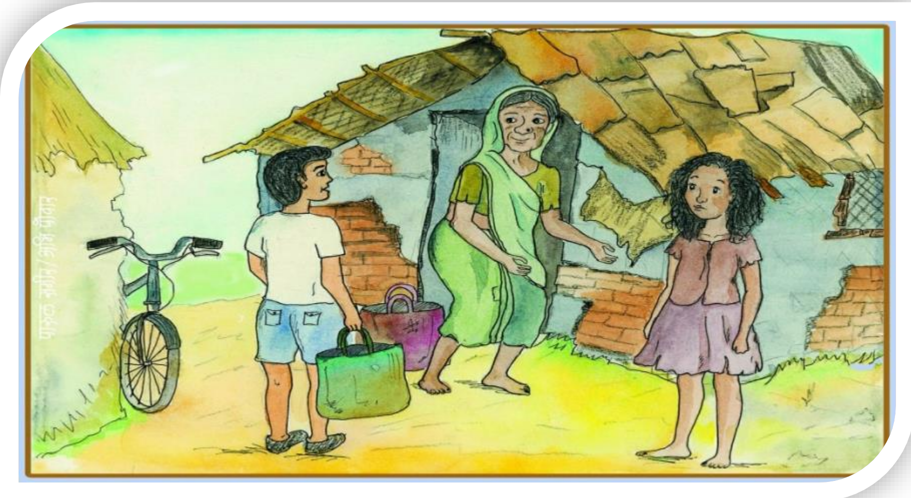
लहान रवो मोठो लुभावसे सबला

सौ उषाताई रहांगडाले

पोवारी बालकथा - खोपळीमाकी दिवारी

लेखक - गुलाब रमेश बिसेन

(खोपळीमाकी दिवारी येनं बालकथा संग्रहमालक)

बजारमा दिवारीक् खरेदिसाती लोकयीनकी जोरदार गर्दी होती. पंकजक् मम्मीन् वोला गुलाब जांबुरको पाकीट आणन धाळीस. सायकल धरस्यान पंकज बजारमा गयेव. अना गुलाब जांबुरको पाकीट लेयस्यान वापर आवण बसेव. आवता आवता वोकी नजर रस्तालक जानेवाल् एक बुळग् बायीपर पळी. वू सायकलपरलक उतरस्यान वोककनच देखन बसेव.

सत्तर पच्यात्तर सालकी एक बुळगी बाई , दुय हातमा दुय सामानलक भऱ्या थैला धर धिरू धिरू जात होती. कळक तपनलक वा पसिनाचेर भय गयीती. वोकंकन देखस्यान वोला चलनलाबी तकलीफ होत होती असो दिसत होतो. बुळगीकी वा परिस्थिती देख पंकजला वोकी दया आयी. वू वोकंजवर गयेव.

"शायनीमाय , जादा भयेवकावो ओझो?"

"हो बेटा. बुढापामा ताकद नही रही पयलेवानी."

"शायनीमाय , मी तोरो ओझो हलको कर देवू का थोळोसो?"

"तोला नही उचलनका बेटा ये थैला." बुळगी वोककन देख कवन बसी.

"एक काम करूसु. तोरा थैला मोर् सायकलला टंगायस्यान मी तोर् घरवरी लिजायदेसू." असो कवत वोन् बुळगीक् हातमाका दुयी थैला एक एक करस्यान सायकिलक् हेंडलला लटकायीस. बुळगीलाबी ओझो भयेतो. वोकलक वा ना नही कय सकी.

"शायनीमाय , चल आता मोरंसंग् धिरू धिरू."

बुळगी वोकंसंग् धिरू धिरू चलन बसी.

"शायनीमाय , तोरो घर कित् से ?" पंकजन् चलता चलता बिचारीस.

"मातामायक् देवूरजवरक् बोरींगजवरच से." बुळगीन् सांगीस.

"तोला ओरकेव नही गा. कोणको टुरा आस बेटा ?"

"मोरो नाव पंकज से. सहकार नगरमा रवुसू."

बुळगीको हातको वोझो कम होयेलक वोला साजरो लगन बसेव.

"तोरो देव भलो करो बेटा." असो टोंडक् टोंडमा पुटपुटत वा पंकजक् मंग् मंग् चलन बसी.

"येन् बुळगीलाबी मोठी उरक. गर्दीमा कायला जाये पायजे बुळगा माणूसन्. धळ चलबी नही सक् अना बजारमा सामान लेनला आयीसे. घरक् मरदमानायीनला आणनला नही सांगती!" पंकज मनक् मनमा कवन बसेव.

....

चलता चलता बुळगी एक घरक् पुळ् आयस्यान रूकी. घर कायको वात् खोपळीच होती. काळी कमचीक् भितला माती लगायी. छतपरा कौल् कसीबसी टेकी होती. घरक् भितला कयी जमानोको रंग नोहोतो लगेव. दुय धक्कालक पळेत असी भिती.

"बेटा , येवच मोरो घर आय. उतरायदे मोरा थैला."

पंकजन् सायकलका थैला उतरायस्यान आंगणमा ठेयीस. वोतरोमा बुळगीको अगाज आयकस्यान सय सात सालको एक टुरा खोपळीमालक धावतच "माय माय" करत बाहेर आयेव.

"शायनीमाय , येन् उमरमा कायला बजारला जासेस ? घरक् मरदमानायीनला पठाय देन्."

"का करू बेटा , घरमा मरदमाना रहेत तब् पठावूनना!" बुळगी दु:खी मनलका बोली.

"येव मोरो नाती आय. जवरक् शाळामा पयलीमा शिकसे. येका मायबाप येव एकसालको होतो , तबच एक्सिडेंटमा गुजर गया. आता येवच एक मोरो सहारो से. अना मी वोको सहारो सेव." बुळगी धळीपरा टेकत सांगन बसी.

"मंग तुमला पैसापाणी कोण पुरावसे?" पंकजन् जाननक् उत्सुकतालक बिचारीस.

"निराधार पेन्शन मिलसे बेटा. वूच एक आधार से मा." बुळगी दुयी थैला धरस्यान खोपळीमा चली गयी. वूबी खोपळी देखन वोक् मंग् मंग् खोपळीक् दरवाजाजवर गयेव.

पंकजन् बुळगीक् नातीपर एक नजर फिरायीस. आंगमा फाट्या कपळा. डोस्काला तेलको नाव नही. पायमा चप्पल नही. घरमा मातीतेलको एक दिवो भितला टंगेतो. नेवाराकी बिनी खाटला नेवारा नावकोच बचेतो. खोपळीमा गिण्याचुण्याच बर्तन होता. येव नजारा देख पंकज मनक् मनमा दुखी भयेव. अना मनमा काहीतरी निर्धार करत वू आपल् घरकन लौटेव.

"आबंवरी काहान थांबेतोसत् गा? मी गुलाब जांबूरक् पाकीटकी कबकी बाट देख रहीसेव. दे पाकीट." पंकजला घर् आयेव देख पंकजकी आई बिचारन बसी. पंकजन् हातमाको पाकीट मम्मीक् हातमा ठेयीस. पर तोंडमालक वोक् शबुदच फुटत नोहतो. मम्मीक् बिचारेपर वोन् पूरी हकिकत मम्मीला सांगिस. बुळगीकी सारी कथा आयकस्यान वोक् मम्मीलाबी दुख भयेव.

"मम्मी ,आपण यंदाकी दिवारी वोन् शायनीमाक् खोपळीमा जायस्यान मनायात् ?"

पंकजक् अचानक बोलनोलक मम्मी गुलाब जांबूर बनावता बनावता वोककन देखन बसी.

"मंजे का करनको ?"

"मम्मी, यंदा फटाका अना ड्रेस नही लेयीसत् नही चले ?"

पंकजक् असो बोलनोलक वोकी मम्मी बिचिरमाच पळी.

"मंग का लेजो ?" मम्मीन् बिचारीस.

"वोक् बदलामा आपण वोन् शायनीमायक् नातीसाती कपळा , चप्पल , दफ्तर अना किताब् लेयात?" पंकजन् आपलो बिचार सांगिस.

"बढियाच रहे."

"अना मी चिवळा - चकलीबी बनाय देवून." आई कवन बसी.

दुयीजन एकमेकला ताली देत गुलाब जांबूर बनावन बस्या.

....

हफ्ताभरक् बाद दिवारी आयी. लक्ष्मीपूजाक् दुय रोज पयले पंकजन् आपल् पप्पासंग् बजारमा जायस्यान खरेदी पूरी करीस. लक्ष्मीपूजाक् रोज वू आपल् मम्मी पप्पा संग् बूळगीक् खोपळीमा गयेव. पंकजला देख बुळगीको नाती कवन बसेव,

"माय. माय , वू वोनरोजको टुरा आयेव देख."

बुळगी खोपळीमालक बाहेर आयस्यान देखन बसी. पंकज अना वोकंसग् एक बाई अना माणूस देख वोला अजबच लगेव. वोन् वूनला खोपळीमा बुलाईस. खोपळीमा मातीतेलको दिवो जरत होतो. खोपळीमा जायस्यान पंकजन् आपल् संग् आणेव पूरो सामान अना दिवारीको खाजो बुळगीला देयीस.

"बेटा , देव तुमरो भलो करो." असो कवत बुळगीन् पंकजला आशिर्वाद देयीस. बुळगीक् नातीन् पंकजन् देया कपळा आंगमा टाकीस. नवो दफ्तर अना किताब् देख वू खुषच भयेव. पंकजक् मम्मीन् चकली - चिवळाको थैला बुळगीक् हातमा देयीस अना भरे डोरालक वय घर् लौट्या.

चित्र रंगावो स्पर्धा का सहभागी

भार्गव गुलाब बसेन, इ १ली

🌷आंबाकी अंबराई🌷

याद मोला आवसे

आंबाकी अंबराई

नहानपणकी रानू

बबल्या अना ताई ……. ||१||

माय संगमा आमी

मामा गावं जाजन

टुरु पोटु संग आमी

कच्चा आंबा खाजन ….. ||२||

दुपारको तपनमा,

झोळपा आमी मारजन

कभी कभी गोटालक

आंबा आमी पाळजन ….||३||

दिवसभर झाळखाल्या

सावलीमा खेलजन

जमा करशान आंबा

बराबरीमा बाटजन ……||४||

कभी कभी राखणदार

आमला जब पकळं

उठक बैठक करशान

कान आमरा जकळं ….||५||

आमला घबराया देख

दया ओला आवं

माफ करशान कवं

घर आता जावं …….||६||

मामी घर आंबाकी

बनावं आमटी मस्तं

राती सब मिळशान

करजन आमी फस्तं ….||७||

✍इंजि. गोवर्धन बिसेन, गोंदिया

करो पयले आत्मोत्कर्ष

भाऊ उठो,भाऊ जागो,भाऊ धावो
सकार भयी नई रूप धरो नवो नवो

निहित शक्ती की से या उमर तेजोमय
स्पर्धा परीक्षा कृषीपूत्र ला बनाये निर्भय

भयी बारावी कर रह्या सेव् तेरावी
धावो दौडो स्पर्धा की करो तैयारी

सुनो सुनो ना अठरा साल को भाऊ
पढो समसामायिकी कमी करो ना खाऊ

झेंडा कोनतो पक्ष को जरूरी नही
हाँ !वोट देवो बाकोला दूमत नही

इतिहास भूगोल विज्ञान की करो तैयारी
बुद्धीमापन पढकन् बढावो ना होशियारी

समय से या बलवान येको राखो ध्यान
ध्यान धारणा मनमां होय जावो अंतर्धान

बिना डोनेशन लग जाये ना नोकरी
दिक्कत नही जाये ढूँढन ला छोकरी

किसानी मा लक फसल नही समाधानी
चलो करो तैयारी सुकार्यमां वु जवानी

****

🖉रणदीप बिसने

खेल

मूळ मराठी कथा - खेळ

मूळ लेखक - रा. रं. बोराडे

पोवारी अनुवाद - गुलाब बिसेन (९४०४२३५१९१)

धीरज बगिचामा खेलन निकलेव. धीरजकी आई वला बोली, "धीरज, लवकर घरं आव. इंधार पड़नकी बाट देखू नोको."

धीरजनं 'ठिक' कहीस.

"धीरज अदिक एक ध्यानमा ठेव. बगिचामा काही बदमास टुरा खेलनला आवंसेत. वूनको संगमा नही खेलनं. कॉलनीमाको टुरूपोटुइन संगमाच खेलनं."

धीरज रूसेव फुगेव सरीको बोलेव, "आई, मोला बार बार असी काहे सांगसेस?" "मी तोला जेव बी सांगुसू वू तोरो हितकोच सांगुसू. अना तोरो हित कायमा से येव मोला बराबर समजंसे."

धीरज नाराज भयेव खरो; पर उलटो बोलेव आईला पसंद नही आवं मुहून वू चूपचाप कॉलनीमाको बगिचाकन निकलेव.

धीरज बगिचामा आयेव. बगिचामा आबंवरी रोज वोको संगमा खेलनेवाला का ॅलनीमाको एकबी टुरा आयेव नोहोतो. धीरज वूनकी बाट देखत रहेव. बगिचामा वोको संगमा हिन - मीन तीन - च्यार टुरूपोटु खेलत होता, वूनकोमालक एकबी नही आयेव. 'आता का करे पायजे?'

बगिचामाको हिरवो गवतपर काही टुरूपोटु लंगडीको खेल खेलत होता. वय टुरूपोटु ओरखीका नोहता. धीरज वूनको खेल देखत बसेव. वूनको संगमा आपनबी खेले पायजे असो वोला लगेव. पर ये टुरूपोटु आपलो का ॅलनीका नोहोत असो वोला लगेव. मुहून वू नुसतो वुनको खेल देखत रहेव.

लंगडीको खेल खेलनेवाला टुरूइनको ध्यान धीरजकन गयेव. वूनकोमाको एक जन वोला बोलेव, "आवंसेस खेलन?" धीरज बोलेव, "नोको" "काहे?"

धीरजनं खरो कारन सांगनो टालीस, वू बोलेव, "येव खेल मी कबीच नही खेलेव." "आमी सिकावसेजन तोला. आव."

धीरजलाबी येव खेल खेलेपायजे असो लगत होतो. मुहून वू वूनकोमा गयेव. येव खेल कसो खेलनं येव वूनकोमाको एक टुरानं धीरजला समजायस्यान सांगिस.

धीरजको लंगडीको खेल चालु भयेव. धीरजला धिरूधिरू येव खेल पसंद आवन बसेव. केतरो बढिया से येव खेल. मज्ज्याच...मज्ज्या. लंगडी करत दुसरोला धरस्यान आऊट करन आयेव टुराला चिड़ावनको.....वोला गुस्सा भरावनको, चकावनको....केती मज्ज्या!

इंधार पड़ेव येव वोको ध्यानमा आयेव पायजे होतो. पर लाईटको उजारोमा अना खेलनक धुंदमा वू वोको ध्यानमाच नही आयेव. पर वोको ध्यानमा आयेपर वू घबरानेव.

"मोला बेरा भयी. मी जासू." असो कवत वू आपलो घरकन जान बसेव.

धीरजला दरवाजामा देख धीरजकी आई वोला रागलका बोली, "येतरी बेरा काहे करेस? जल्दी घरं आव मुहून मी तोला सांगेव होतो ना?"

धीरज काहीच नही बोलेव. खाल्या करी मान वोनं वऱ्या नही करीस.

"कॉलनीमाको एकबी टुरा अज बगिचामा नही आयेव." वा बोली. "मंग येतरो बेरावरी बगिचामा का करेस?"

"बाहरका टुरा बगिचाको गवतपर लंगडी खेलत होता. मी वूनको संगमा लंगडीको खेल खेलेव."

"बदमास टुरूपोटुइनसंगमा खेलनको नही, मुहून मी तोला सांगेतो ना?"

"आई, वय टुरा बदमास नोहता. मोला वय साजरा लग्या."

"साजरा टुरा लंगडीको खेल नही खेलत."

"आई, मोला वू खेल पसंद आवंसे."

धीरज अना वोको आईको असो बोलनो चालु होतो तबं वोका बाबुजी दिनेशजी ऑफिसमालक आया. वूननं धीरजको आईला- प्रतिमाला बिचारीन, "का भयेव? काहे गुस्सा भयीसेस वोकोपर."

का भयेव वू प्रतिमानं दिनेशजीला सांगिस. दिनेशजीनं धीरजला बिचारीस, "का धीरज, तोरी आई सांगंसे वू खरो से ना?"

धीरज बोलेव, "बाबुजी, वय टुरा बाहरका रहेत पर साजरा होता."

"पर तोरो ओरखीका नोहता ना? आता एक ध्यानमा ठेव धीरज. याहानलक आता ओरखीको टुराईन बिगर खेलनको नही." प्रतिमा बोली, "देखो, वूनको संगमा येव कोनतो खेल खेलेव तं लंगडीको खेल, लंगडीको खेल आपलोसरखोइनं खेलनको खेल से का?"

दिनेशजी बोल्या, "आयक प्रतिमा, तू चुकंसेस....वोको उमरको टुरूइनला जेव खेल खेलूसा लगंसे, जेनं खेललक वूनला मज्या आवंसे वूच खेल वूनला खेलन देये पायजे. जसी वूनकी उमर बढती जाये तसी वूनकी पसंद बदलत जासेत. आता रहेव धीरजको बेरालक आवनको सवाल....तं धीरज, महातनीबेरा तू बगिचामा खेलनला जायेपर तू इंधारो पड़नको पयले घरं वापस आवनको."

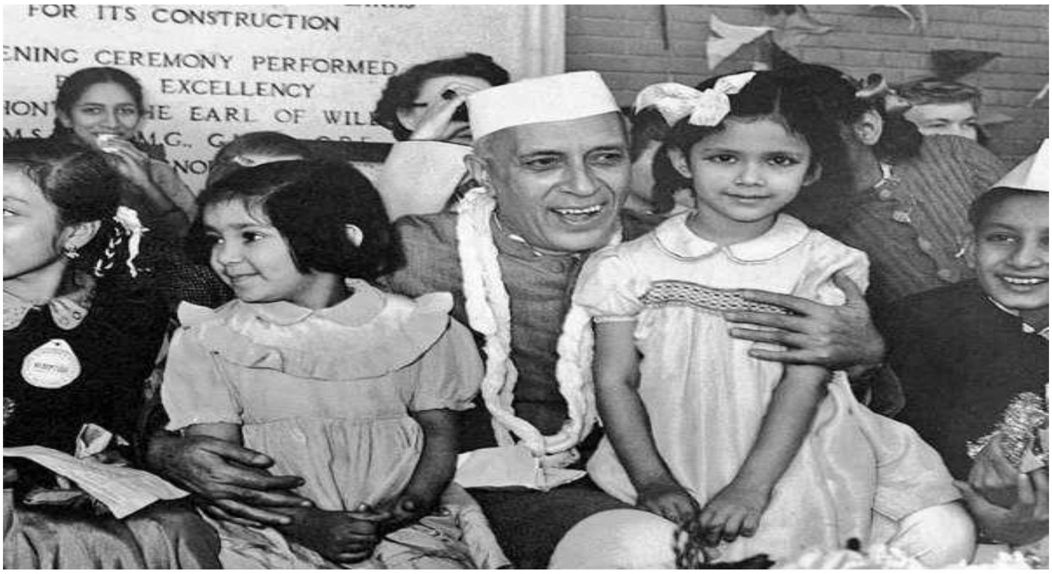
जरासो रुकस्यानी दिनेशजीनं वूनला दुयीनला बिचारीस, " मी कहेव वू तुमला दुयीला मंजूर से का?" धीरज प्रतिमाला बोलेव, "आई, मोला बाबुजीको कवनो मंजूर से. तोला?" प्रतिमा हासत बोली, "मोला एकच अटपर तोरो बाबुजीको कवनो मंजूर से...." बिचारमा पड़ेसारखो दिनेशजीनं प्रतिमाला बिचारीस, "कोनती अट?" "सकारी आपन तीनही जन कॉलनीमाको बगिचामा जाबी."

"कायला?"

"लंगडीको खेल खेलन."

धीरज अना दिनेशजीनं हासत एकदुसरोला ताली देयीन.

बालकदिन

14 नोव्हेंबर आपलो देश का पयला प्रधानमंत्री पंडित जवाहरलाल नेहरू इनको जलमदिवस ला ' बालकदिन' मुहून साजरो कर् सेत. पंडित नेहरू एक स्वतंत्रता संग्राम सेनानी, राजनेता, लेखक, तत्वज्ञानी होता, येको संगमाच वय लहान टुरूपोटुनपर उनकी विशेष माया होती. वय जहान बी जात लहान टुरू दिस्या का पयले वोको लाड करत अना उनला आपलो खिसाला लगेव गुलाब को फुल देत. टुरूपोटू उनला लाड लक् 'चाचा नेहरू' कवत. पंडित नेहरूजी ला माहीत होतो की आपलो देश की दशा सुधारनो से त् टुरूपोटूपर ध्यान देये पायजे.

उननं टुरूपोटू को मध्यमलक् भारत को पुनर्निर्माण को अना भारत पुनः 'सोनो की सिमनी' बनावन की सपना देखीतीन.

झुंझुरका कनलक् सब टुरूपोटूनला बालकदिन की बोहुत बोहुत शुभेच्छा. तुमरो कनलक् आपलो प्रिय चाचा नेहरू को सपन पुरो होये याच अपेक्षा.

- झुंझुरका टीम

वू हिन्दू धर्म आमरो आय

सूर्य की आराधना करनो

जेव धर्म सिखाव् से ।

धरा ला नमन करनो

जेव धर्म सिखाव् से ।

वू धर्म आमरो आय, वू हिन्दू धर्म आमरो आय ॥

पशु-पक्षी-वृक्ष-लताओ सीन

जेव नातों जोड़ देसे ।

राष्ट्र व गाय ला माता कव्हनो

जेव धर्म सिखाय देसे ।

वू धर्म आमरो आय, वू हिन्दू धर्म आमऱो आय ॥

वेद-शास्त्र-पुराण समान

जेव धर्म ज्ञान-ग्रंथ देसे ।

रामायण व गीता बनके

जेव धर्म राह देखाव् से ।

वू धर्म आमरो आय, वू हिन्दू धर्म आमरो आय ॥

वसुधैव कुटुंबकम् को

सिद्धांत जेव धर्म देसे ।

सत्यम् शिवम् सुंदरम् को

आदर्श जेव धर्म देसे ।

वू धर्म आमरो आय, वू हिन्दू धर्म आमरो आय ॥

इतिहासकार प्राचार्य ओ.सी.पटले

लहानपण का खेल

ढकणा-पारा को खेल आयेव

कि याद आवसे बालपण

बालपण कि माज्यालक

फुलसे मोरो मन

एक बनेव राजा

एक बनी राणी

काही बन्या बराती

बाकी घरकाच आती

नही जेवण नही अभ्यास

स्कूल बुडावनको

चिंच बोरं खानला

इतऊत फिरन को

बर्तन आया माती का

पितर न देयीस साथ

भाजी बनी आलू भट्टा कि

रोटी संग भात

स्कूल बंद भयि सुटी लगी

संगी हिंनकी मैफिल जमी

खेल चालू भयेंव भातुकली

खेलणेवाला डटकली पिटकली

माती पितर का बर्तन गया

जमाणो भयेंव चेंज

टूरु-पोटु क हात मा आयेव

मोबाइल अना विडिओ गेम

देवराज भुरकन पारधी

मु. वडद ता. आमगाव, जि.गोंदिया

श्रावण बाळ

अंध माता पिताकि
करिस सेवा भक्ती
श्रावणबाळ नाव वको
वु आदर्शकि मुर्ती।।

काशीतिर्थला नेत होतो
कावळमा उनला
जंगल होतो भयान
तरी बिवत नोहोतो रातला।।

बाळ होतो श्रद्धावान
मातृपितृ भक्त
कर्तव्यलाच धर्म कव्
त्याग सेवाच फक्त।।

तहान लगी मायबापला
गयोव पाणीसाठी।
दशरथ राजाबि आयोव होतो
शिकारकरणसाठी।।

बुडबुड आवाज गयोव दशरथला
सोडिस बाण लगेव श्रावणला
पछतायोव दशरथ पिठे मस्तकला
श्रावण कसे देवो पाणी मातापिताला।।

आजबि से आदर्श श्रावण
लेबि गुण वका
ईश्वरबि मंग प्रसन्न होय
बिना पुजापाठलका।।

पालिकचंद बिसने

सिंदिपार (लाखनी)

मामा की चिठ्ठी दवडी

मामा की चिठ्ठी दवडी
ढुंडेव मीनं जहा वहा
येनं डिजिटल युगमा
देखू मी कहा कहा

मामा की चिठ्ठी दवडी
कोड्डाकी छिपन छिपाई
ध्यानमा नही आयेव तं
होय कोड्डालक पिटाई

मामा की चिठ्ठी दवडी
याद सें आमरो मनमा
गोल बसके सबजन
खेल खेलजं आंगनमा

मामा की चिठ्ठी दवडी
नही रहेव सखीको संग
खेल जमे कसो आता
सब सेत मोबाईलमा दंग

शारदा चौधरी

भंडारा

पंचतंत्र की कथा

पोवारी अनुवाद:- इंजी. श्री महेन पटले

एक जंगल मा पीपर को झाड़ परा बहुत सा सारस रव्हत । एक झाड़ को कोटर मा एक नाग बी रव्हत होतो ! वू साप सारस को बच्चाइनला उनका पंख उगन को पहलच खाय लेत होतो। एक दिन माय सारसन नागला वोको बच्चाइनला खाता देख लेइस । दुखी होयकर वा विलाप करन लगी । एक केकडा जवर तरा को पार परा रव्ह ! सारस ला रोवता देख बिचारन लग्यव " बाई काहे रोय रह्या सेव ? का भयोव ? काई सांगो त , मदत कर सकू । " सारस न केकडा ला कहिस ," येन झाड़ को कोटर मा जो नाग से वू मोरो बच्चा इनला खाय जासे । मी कसी नाग लका आपलो बच्चाइनकी रक्षा करू समझ नहीं आय रही से । " यव आयकके केकडा बिचार करन लग्यव , " ये, सारस त आमरा शत्रु आत । मी कायला इनकी मदत करूं? इनको संग बदला लेन को आखिन दुसरो कोनसो मौका मिले । " वोन सारस ला कहिस , " मोरो पास एक युक्ति से जवर च एक मुंगुस रव्हसे । मछली का टुकडा नाग को कोटर लका त मुंगुस को बिल से वहांतक टाक देवो । मुंगुस मछली को मंग मंग कोटर को जवर पहुचे अना पक्को नाग ला देखकर मार डाके । " सारस न केकडा की सलाह मानीस अना युक्ति को अनुसार मुंगुस मछली खाता खाता कोटर को पास आयव अना कोटर को अन्दर जायके सांप ला मार डाकिस । बादमा एक - एक करके झाड़ पर का सब सारसइनला बी मुंगुस मार डाकसे ।

शिक्षा : समस्या को समाधान मित्र द्वारा होसे , शत्रु को द्वारा नहीं ! कबी बी आपलो मन की बात शत्रु ला सांगनो गलत से ! शत्रु की सलाह लेनो गलत से !

विष्णु शर्मा द्वारा लिखित संस्कृत ग्रन्थ पंचतंत्र की कहानियाँ को पोवारी अनुवाद

ढकना पारा

भातुकली खेल खेलन बस्या

दुयच राजा राणी

अर्धोपरच उनको डाव मुळेव

रयगयीं अर्धी काहानी

सेगळी पर रेती को भात

कचरा पान की भाजी

जमा भया सब गाव बराती

जेवन बसनला राजी

भातूकलिक खैलमा होता

खेलभांडा सारा

गंज्,कुकर,सरोता होतो

होता ढकना पारा.

भात उपसन बस्या,फुटेव ढकना

बहेव जितउत पाणी

अर्धोपर उनको डाव मुळेव

रेयगयीं अर्धी कहाणी

चम्मच,परी,ग्यास,सेगळी

एक ढकनामा पानी

अर्धोपर उनको डाव मुळेव

रयगयीं अर्धी कहाणी

लहानपण को भातुकली खेल

आवसे याद,रंगत निराली

तल्लीनता मनमा आवसे ना,

मन ला होसे खुशायाली.

श्री डी पी राहांगडाले   गोंदिया

🍭🍫कथा चॉकलेटकी🍫🍭

मोरो नहानपणकी बात आय. तब मी दुसरी या तिसरी मा शिकत होतो. एक दिवस प्रार्थना भयवपर टुरा टुरी लाईनलक आप आपलो वर्गमा आया. अना बसनकी पट्टी झटकशान ओकोपर लाईनलक बस्या. आमरा वर्गशिक्षक पटले गुरुजी वर्गमा आया, तसोच सपाई टुरा टुरी उभा होयशान गुरुजीला नमस्ते करशान खाल्या बस्या. वनं दिवस पटले गुरुजीको टुराको जलमदिवस होतो मूहून गुरुजीनं सब टुरुपोटुइनसाती चाकलेट आनीतीन. गुरुजी टुरुपोटुइनला चॉकलेट बाटनेवाला होता वतोमाच शाळाको चपराशी वर्गमा आयेव अना कव्हन बसेव,"गुरुजी, तुमला आबको आबच मोठो गुरुजीनं (हेडमास्तरनं) आपलो ऑफीसमा बुलाईसेन."

गुरुजीनं चॉकलेटको डबा हातमालक टेबलपर ठेइन अना टुराइनला कहिन," टुराहो, मोला काही कामसाती हेडमास्तरकन जानको से. तसोतं हे चॉकलेट मोला मोरो हातलकाच तुमला देनकी खूब इच्छा होती. परं मोला मोठो गुरुजीकन जानको से. लगेतं तुमी तुमरो हात लका चॉकलेट लेय सकसेव. नहीतं मी वापस आयेवपर तुमला देऊन" असो कयशान गुरुजी हेडमास्तरकन चली गया.

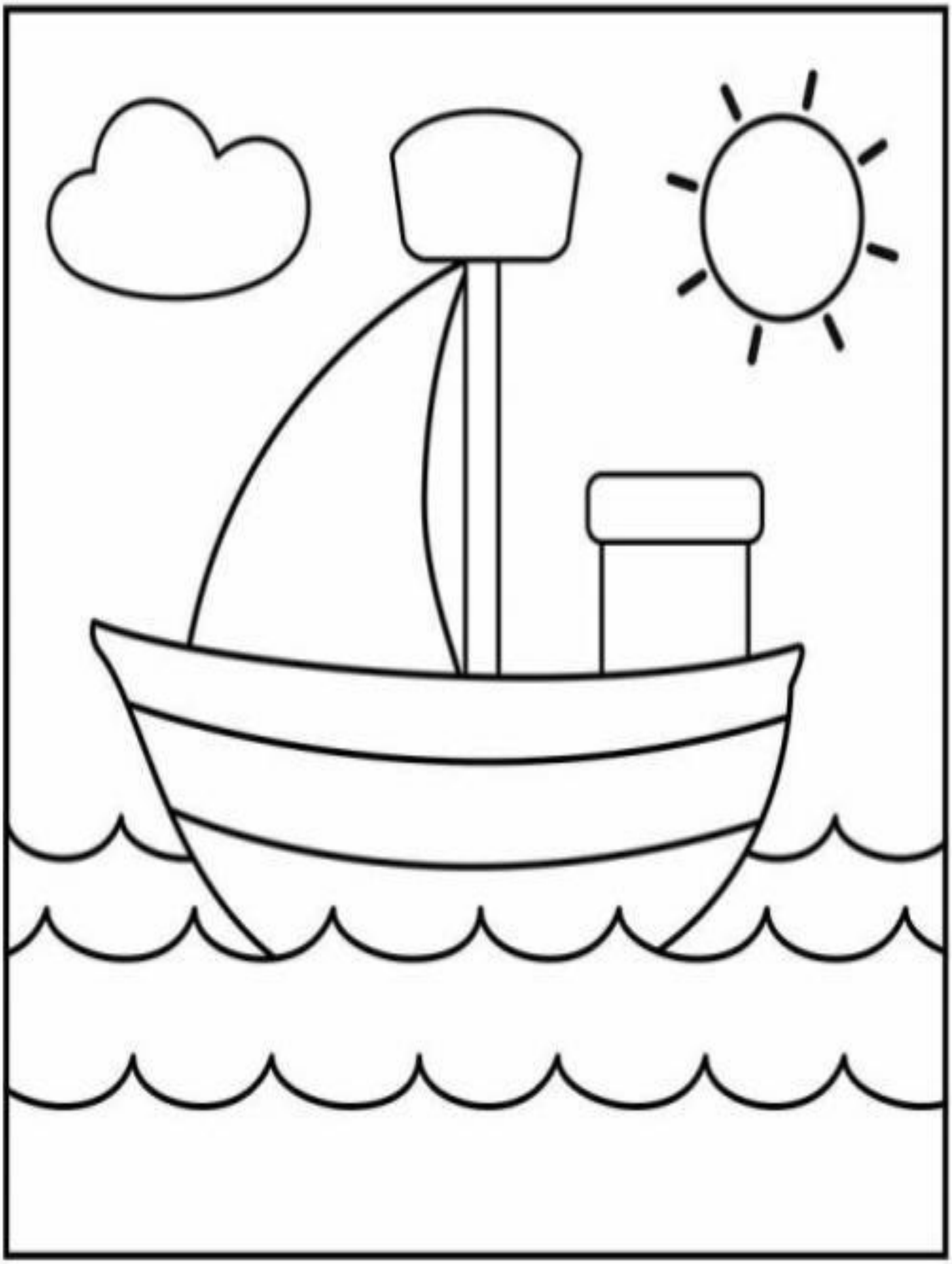
या चांगली संधी से. असो काही टुराइनन बिचार करीन अना उनन चॉकलेट खुदको हातलका लेयशान खाईन तं काही टुराइनन गुरुजीकी बाट देखीन. गुरुजी वापस आया अना टुराइनला खबर लेइन," टुराहो, जेन जेन आपलो हात लका चॉकलेट खाईन वय आपला हात वऱ्या करो" जिननं चॉकलेट खाई होतीन उनन हात वऱ्या करीन. मंग गुरुजींन बचेव टुराइनला प्रेमलका चॉकलेट बाटन लग्या. मीन बी बादमाच चाकलेट लेयेव.

काही सालको बादमा गुरुजीनं वनं सपाई विद्यार्थीइनकी माहिती काहळीन तब उनला असो दिसेव का जेन टुराइनन खुदको हात लका चॉकलेट लेयी होतीन वय टुरा सामान्य स्वरूप का काम करशान आपली जिनगानी (उदरनिर्वाह) करत होता तं जिनला गुरुजींन आपलो हातलं चॉकलेट देयी होतीस वय सब विद्यार्थी उच्च पदपर काम करत होता. या सब संस्कारकी देन होती.

बोध :- संस्कारलक माणूस घडसे. भेटी संधी अना ओको योग्य वापर करनो येव मानूषको हातमा से. चुकको मार्ग लक गयव तं अना संयम नही पाळेवलक योग्य संधी भेटशान बी ओको वापर करता आव नही.

✍️इंजि. गोवर्धन बिसेन, गोंदिया.

चित्र रंगावो

नावः- ____ इयत्ता_________

प्रश्नमंजुषा

१)आपलो देश मा बालकदिन कोनको जलमदिन पर मनावं सेत?

२) भारत का पयला उपप्रधानमंत्री कोन होता?

३)राष्ट्रीय एकता दिन कब् साजरा कर् सेत?

४)भारत की पयली महिला प्रधानमंत्री इंदिरा गांधी हत्या कब् भयीती?

५) पूर्व विदर्भ (भंडारा- गोंदिया) की सबदून मोठी नदी कोनसी से?

६) रामटेक येव पर्यटन/ तीर्थस्थान कोनसो जिल्हा मा से?

७)गोंदिया जिल्हा का पालकमंत्री कोन सेत?

८)भंडारा-गोंदिया-बालाघाट येनं जिल्हाईनको मुख्य फसल कोणती से?

९)'नवतरी' कायला कसेत?

१०) तीर्थक्षेत्र/पर्यटनक्षेत्र चांदपूर कोनसो जिल्हा मा से?

संकलक:- महेंद्र रहांगडाले

वरत्या का प्रश्नइन्का उत्तर 9405729316 पर धाड देवो.

माय

ईश्वर की सेस तू व्
खास प्रतिनिधी अज्
तोरो आशिष रहे त्
शत्रू नही पुळ् धज्...

सुंदर रममान वु
माय को शीत आचल
सुख अपार भेटसे
त्याग वको अविचल...

माया ममता साजरी
तोरोबीन कहान् से
स्वर्ग पृथ्वीपर् आयो
भगवान लिखित से....

जखम टुराला होसे
दर मायला खुपसे
लेकरू क् आनंदमा
स्वर्गलोक वु दिससे.....

टुरा क् स्तुती मां वला
आपली लगते स्तुती
सेवा करन् टुराकी
आवसे काममा गती..

असो या माय महिमा
कौसल्या यशोदा माई
वीर शिवाजी घडन्
जीजामाता वु जनमी ....

✎रणदीप बिसने

बोलो पोवारी

बाचो पोवारी

लिखो पोवारी

साल पयलो

अंक सातवो

पोवारी बाल ई मासिक

झुंझुरका

डिसेंबर 2021

पोवारी बाल बाचक चळवळ प्रस्तुत

संपादकिय.........

बालमन येव कुंभार घरकं ओलं मातीसारखो संस्कारक्षम रव्हंसे. वोला पायजे तसो आकार आकार देता आवंसे. येनं उमरमा पालकमून साजरा संस्कार करनकी घरकं लोकंईनमपर मोठी जवाबदारी रव्हंसे. बाल उमरमाच नहान टुरूपोटुनला आपला छंद, आवड निवड, कलागुण समजं सेती. असं संस्कारक्षम बालमनपर 'बाचन संस्कार' करनसाती 'झुंझुरका' मासिक कार्यरत से.

मायबोली पोवारीकं माध्यमलक बाचन संस्कारको येव प्रवास मजेदार होनसाती आम्ही नहान टुरूपोटुला बाचनला मज्या आये, तसोच वूनला संस्कारक्षम बनाये असो साहित्य संगमाच अलग अलग क्रिया कलापकं माध्यमलक नहान टुरूपोटुनमा 'पोवारी' बोलीकी गोडी बढावनकोबी आम्ही प्रयास कर रह्या सेजं. येनं कार्यमा समाजकं हर सदस्यको आमला सहयोग मिल रही से. या आमरंसाती बोहुत खुशिकी बात से

सरतो सालको येव अंक दर्जेदार पोवारी बाल साहित्यलक सजेव से. पयलेकं अंकवानी येव अंकबी बाल बाचकईनला पसंद आये या आशा से. सरतो साल आपलोला सामने बढनसाती प्रेरीत करत रव्हंसे. सरतो सालमा हातमालं छुटी बातं नवो सालमा मिलावनसाती सबजन अग्रेसीत रहेती. या आशा मी करूसु.

- गुलाब बिसेन

मो. नं. 9404235191

संपादक मंडल

गुलाब बिसेन, मो नं- 9404235191

रणदीप बिसने- 7798123699

महेंद्र कुमार पटले- 9552256189

महेंद्र रहांगडाले- 9405729316

निर्मिती

महेंद्र रहांगडाले

🌷भरी जत्रा जंगलमा🌷

भरी जत्रा जंगलमा

जमा भया सब जीव |

सिंहजीको अध्यक्षमा

बनी योजना आखीव ||१||

बन्या दुकान जत्रामा

लगायके मोठा तंबू |

हरीणको हातखाल्या

पानी पिवनला चंबू ||२||

हत्ती आपलो तंबूमा

एक खोलसे हॉटेल |

बड़ा सुवारी संगमा

बिकं पोवारी ऑटेल ||३||

भालू समोसा कचोरी

तरं ठेयके तेलुता |

मिठ्ठू आवं लेनसाती

पह्यनके मोठो जुता ||४||

रंग रंगको फुगाकी

सजी ससाकी दुकान |

मंगं लगती लेनला

पिल्लू प्राणीका नहान ||५||

वहां चालाक कोल्या बी

बिकं दुकानमा चना |

चित्ता फिरावं जत्रामा

मोठो आकाश पारना ||६||

करं बंदर तमाशा

बंदरीला धरकर |

पिल्लू देखत प्राणीका

पाठपर चढ़कर ||६||

बाघ खोलसे सर्कस

टुरू पोटूला धरके |

देख रहीसे जिराफ

वऱ्या मानला करके ||७||

रेकार्डिंग डांस होतो

एक तंबूमा मोरको |

जंगलको प्राणीसाती

चलं संगीत जोरको ||८||

✍️ **इंजि. गोवर्धन बिसेन, गोंदिया**

सिमनी(बालगीत)

काल होती यहा बसी

अज काही चोव नयी

सांगना वो बडीबाई

वा सिमनी कहा गयी?

लहानसा पंख वोका

होती लहानसी चोच

उडाय येतरो वरत्या

जहा पोहच् नही सोच

वोकी चिवचिव बोली

होती मधुर साजरी

काम कर गा खुदको

नही कोनीकी चाकरी

कागद अना कचराकोल

बनायी होतिस गोदा

पिल्लांसाती रोजच

चारोपानी आन् जादा

जगाव सेजार बेठार

सखी सहली संग

मातीमा सपाज जाय

तांबूस भुरसट रंग

महेंद्रकुमार ईश्वरदास पटले (ऋतुराज)

पोवारी बालकथा - रेनकोट

लेखक - गुलाब बिसेन, सितेपार, ता. तिरोडा, जि. गोंदिया

मो. नं. 9404235191

रजत सकारपासूनच पप्पाकं मंग लगेव होतो.

"पप्पा, मोला शाळासाठी सॅक, शूज अना रेनकोट अजकं अज लेय देव."

"पर गये सालकी स्कूलबॅग अना रेनकोटतं साजरोच से बेटा."

"नही. मोला नवोच पायजे. मोरा दोस्तबी नविन रेनकोट, स्कूल बॅग लेनार सेत?"

"बेटा, रेनकोट नवो जुनो देखस्यान नही वापरी जाय. वू खराब से का साजरो से येवत देखे पायजे." पप्पा समजावनकं सूरमा कवन बस्या.

"मी नही. मोला नवोच पायजे. मोन्यानत् गये ईतवार लेयबी लेयीस."

पप्पाकं बहुत समजावनोपरबी रजत माननला तयार नही रहेलक पप्पा रजतसाती स्कूलबॅग अना रेनकोट खरेदीला तयार भया. ईतवार रहेलक वूनलाबी सुट्टीच होती. पप्पाकं संगं गाडीमा बसस्यान रजत बजारमा गयेव.

बजारमा स्कूलबॅग, रेनकोट, छत्री, वही, पुस्तकंयीनलक दुकान सज्या होता. रंगबिरंगी स्कूलबॅग, रेनकोटपरका कार्टुनका चित्र टुरूपोटुयीनला आकर्षीत करत होता. तसी बजारमा चहलपहल होती. ईतवार रहेलक टुरूपोटुयीनकी शाळाकी खरेदी जोरसोरलक सुरू होती. रजतबी पप्पासंगं ओरखीवालं दुकानमा गयेव. रजतला रेनकोट लेता देख दुकानदारबी कवन बसेव,

"रजत, गयेसालको रेनकोट फाट गयेव का ?"

रजत काहीच न बोलता दुकानदारकं बोलनोकन दूर्लक्ष करत रेनकोट पसंद करन बसेव. घळीभरमा आपलं पसंदको रेनकोट अना स्कूलबॅग लेयकनच वू बाहर आयेव.

मनपसंद खरेदीलक रजत खुस होतो. दुयीजन गाडीमा बस्या अना घरकं रस्ताला लग्या. घरं जाताजाता मम्मीनं भाजीसाती फणस सांगीतीस मुहुन पप्पानं गाडी भाजी बजारमा पलटाईस. भाजी बजारमा एक टुराजवर ताजा ताजा हिरवा फणस होता. पप्पा गाडीमालक उतरस्यान फणस लेन बस्या. रजत गाडीमाच बसेव होतो. अचानक रजतकी नजर फणसवालं टुरापर पळी. फणसवालं टुराकीबी नजर रजतपर पळी. तसो वू टुरा खाल्या मान टाकस्यान आपलो टोंड लुकावत फणस कापन बसेव. फणस लेयस्यान वय निकल्या. गाडीमा बसेव रजत वनं टुराको बिचार करन बसेव. वोला ख्याल आयी. वू फणसवालो टुरा वकंच वर्गमा सिकनेवालो बिट्टू होतो.

दुय रोजमा शाळा सुरू भयी. सब टुरूपोटु रंगीबेरंगी छत्री, रेनको, स्कूलबॅग धरस्यान शाळामा आया. नवो वर्ग, नवो बेंच, नवा वर्गशिक्षक येनं कारनलक वर्गमाको वातावरण फूर्तीवालो होतो. उनारोकं सुट्टिमा गावगवतरला गया टुरूपोटु बातचीत, दंगामस्तीमा दंग होता. रजतबी सोन्या, विजू, गोलूसंगमा उनारोकं गावगवतरकं चर्चामा गुंग होतो. बाहर बरसातको छिळकावबी सुरू होतो. असोमा एकाएक रजतकी नजर बिट्टुपर पळी. अर्धो आंग फिजेव. जूनं छत्रीमालकबी पाणी अंदर आवत होतो. तसो रजत आपलं जागापरलक उठस्यान वोकंजवर गयेव. रजतला देख बिट्टू वोकंकन ख्याल नही रहेसारखो करन बसेव.

"ये बिट्टू, तु काल बजारमा फणस बिकत होतोस ना ?" रजतनं सिधो बिट्टूला बिचारीस. सबकं पुळं बिट्टूला सरमायेसारखो लगेव.

"हव." बिट्टू धिरूलकच बोलेव.

"तू , भाजी बिक्याको टुरा आस ?" रजत चिळावनकं मूडमा खोदखोदस्यान बिचारन बसेव.

"हव. मोरा बाबुजी आमरं खेतमाकी भाजी बिकंसेत. मी बी कबी कबी बसजासू दुकानमा."

"पर काल तु त् दुकानमा नोहतो बसेस ?"

आता रजतला खोदखोदस्यान बिचारता देख बिट्टू परेस्यान भयेव.

"मोला यंदा नवो रेनकोट पायजे होतो. मी पप्पाला सांगेव. तं पप्पानं कहीन, आपलं झाळकी फणस बिक. फणस बिकस्यान रेनकोट लेता आये येतरा पैसा जमाव. मुहून मी च्यार पाच रोज भया फणस बिकुसू." बिट्टूनं एक दममा सांग देयीस.

"मंग लेयेस का रेनकोट ?"

"नही. आबं पूरा पैसा जमनला सेती."

रजत जागापरा जायस्यान बसेव. बसेव बसेव वू बिचारमा पळेव. "मी गयेसालको रेनकोट नवोच रयकेबी नविन रेनकोट लेयेव. अना बिट्टूला एक रेनकोट लेनला बजारमा बसस्यान फणस बिकनो लगं से." वोला बहूत दुख भयेव.

पयलं रोजकी स्याळा सुटेपर रजत घरं आयेव. दफ्तर ठेयस्यान काहीतबी ढूंढन बसेव. रजतला काहीतबी ढुंढता देख मम्मी कवन बसी,

"का ढुंढसेस रजत ?"

"मम्मी, मोरो गयेसालको रेनकोट."

"तोरो नवो रेनकोटत् सेना. मंग जूनो कायला पायजे आता ?" मम्मी बिचारन बसी.

"दे ना मम्मी. काम से एक."

मम्मीला काहीच नही समजेव. वोनं लाॅफ्टपरलक बॅगमा ठेयेव रेनकोट हेळदेयीस.

दुसरं रोज रजत नवो रेनकोट शाळामा धरस्यान गयेव. शाळामा वू बिट्टूकं आवनकी बाट देखन होतो. बिट्टू शाळामा आयेपर वोनं यंदाको नवो रेनकोट बिट्टूकं सामने धरीस.

"बिट्टू, येव तोला मोरंकनलक नवो रेनकोट. आता तू दुसरो रेनकोट लेवू नोको. फणस बिकस्यान जम्या पैसा तोरं गल्लामा टाक."

"नही, नही. मी रेनकोटसाती पैसा जमा कर रही सेव. अदिक दुय तीन रोजमा मोरा पैसा जम जायेत."

"अरे, दुयच रोज भया लेयीसेव. येकी घडीबी नही मुळीसे. नवोकोरोच से. दोस्तकनलक गिफ्ट त् लेय सिकंसेसना!"

रजतन् बहू आग्रह करीस पर बिट्टूनं रजतको रेनकोट नही धरीस. आखीर रजतकोच नाईलाज भयेव. वोनं बिट्टूसाती आनेव नवो रेनकोट तसोच दफ्तरमा ठेयीस.

उदास चेहरालक रजत घरं आयेव. रातवा वोनं पूरी कहाणी मम्मी पप्पाला सांगिस. तब् वूनला रजतको अभिमान लगेव.

"पप्पाजी, मोरो नवो रेनकोट दुकानदारला वापस करदेव. नही पायजे मोला दुय दुय रेनकोट. मी जुनोच रेनकोट टाकून." रजतन् आपलं मनकी बात पप्पाला सांग देयीस. दुसरं रोज पप्पान् रजतको नवो रेनकोट दुकानदारला वापस करीन.

दुय तीन रोज असाच निकल गया. बिट्टू रोज फाटे छत्रीमा आवत होतो. कबी शर्ट फिजेव त् कबी पँट फिजी रव्. पर रजताला काहीच करता नही आयव येको दुख होतो. एकरोज शाळाकं गेटपर रजत रिक्षामालक उतरत होतो. वोतरोमा वोकी नजर शाळामा पैदल आवता टुरूयीनपर पळी. वूनकंमा एक टुरा नवोकोरो रेनकोट टाकेव मज्यामा आवत होतो. वोन् गेटपरच वोला रोकीस त् वू नवो रेनकोटवालो टुरा बिट्टू होतो. रजत बहुत खुश भयेव.

"बिट्टु, कबं लेयेस रेनकोट ?" रजत बिचारन बसेव.

"कालच लेयेव. कसो से मोरो नवो रेनकोट ?"

"बहुत बढिया." असो कवत रजतन् वोको हात आपलं हातमा धरीस अना दुयीजन हासत खिदळात गेट ओरांडत शाळामा गया.

~~~~~~

प्रश्नमंजुषा

१. कोरोना की स्वदेशी लस को नाव का से?

२. कोरोना लस की केतरा डोज लेनं पड् से?

३. भारत मा कोरोना को पयलो रुग्ण कोणतो राज्य मा मिलेतो?

४. नागालँड राज्य की राजधानी कोणती से?

५. महाराष्ट्र का राज्यपाल कोण सेत?

६. भारत का पयला सरंक्षण दल प्रमुख कोण होता?

७. जगप्रसिद्ध ट्विटर का प्रमुख कार्यकारी अधिकारी कोण सेत?

८. भारत मा साल को सबसे नहान दिवस कोणतो रव् से?

९. डॉ बाबासाहेब आंबेडकर इनको महापरिनिर्वाण दिन कब् रव् से?

१०. भारत को संविधान दिवस कब् रव् से?

संकलन- महेंद्र रहांगडाले
~~~~~~

जंगल

जंगलमा रव्हसेती

कई प्रकारका झाड,

सागून, बेरू, मोहू,

बड, पिपर अना ताड.

जंगलमा रव्हसेती

कई प्रकारका प्राणी,

बाघ, सिंह, लांडग्या,

हत्ती, ससा अना हरणी.

जंगलमा जानला लगसे

एकटो, दुकटोला भेव,

दुय चार झन जायकन

एक दुसरोला हिंमत देव.

जंगल मा मिलसेती

लकडी, ढीक, फल,

आदिवासी लोकईनको

जीवन होसे सफल.

जंगल लका निसर्गको

बनेव रव्हसे संतुलन,

जंगलक् सैर करेवल्

प्रफुल्लित होसे मन.

चिरंजीव बिसेन ,गोंदिया

भोला भाला होता बचपन का दिन

भोलाभाला होता आमरा,

बचपन का वय दिन ।

स्वर्ग सुख देईन आमला,

बचपन का वय दिन ॥

भाई-भाई मा होतो प्रेम ।

बहिन भाई मा होतो प्रेम ।

माय पर होती अटूट प्रीत,

स्वर्ग समान होता दिन ॥

नव्हतो मन मा राग-द्वेष ।

नव्हती मन मा ईर्ष्या की आग ।

संगी-भाई मा अटूट प्रीत,

स्वर्ग समान होता दिन ॥

दिनभर होतो खेलकूद ।

शिक्षणसाती होतो स्कूल ।

गांव शाला मा अटूट प्रीत,

स्वर्ग समान होता दिन ॥

समजत नव्हतो जाति भेद ।

समजत नव्हतो धर्म भेद ।

भेद रहित वा अटूट प्रीत,

स्वर्ग समान होता दिन ॥

आव् सेती वय दिन याद ।

मन ला कर जासेती शांत ।

मन हर लेसे निश्छल प्रीत,

स्वर्ग समान होता दिन ॥

प्राचार्य श्री ओ सी पटले, आमगाव

अजबच दक्षिणाको दान

इंजि. गोवर्धन बिसेन, गोंदिया

(मो. नं. ९४२२८३२९४१)

बहुत साल पहिलेकी बात आय. एक गांवमा सुकलाल नांवको एक कास्तकार रव्हत होतो. ओला बिरासतमा बापदादाकी खुब धन-संपती भेटी होती. वोकोसाती दिवसभर खाली बसस्यान हुक्का पिवनं अना महाजनकी करनं रोजकी बात भय गयी होती. बिना मेहनतलक धन-संपती भेटी होती येनं कारणलक कोळीपना ओको रग रगमा भर गयव होतो. मेहनत करनको ओको जानपर आवत होतो. काम करनेवाला ओका नौकर-चाकर सुकलालको कोळी स्वभावलक ओको फायदा लेत अना ओको मालपर हात साफ करनोमा लग्या रव्हती. धिरु-धिरु ओनं नशा-पानी भी सुरु करीस. फुकटको पिवनला भेटं तं दारुडया संगीकी महफिल भी ओको घरमा रंगन लगी. येनं कारणलक ओनं कास्तकारकी हालत खराब भय गयी होती.

एक दिवस ओको एक नहानपनको रामलाल नांवको संगी ओला भेटन आयेव. रामलाल गायत्री परिवारसीन जुडेव होतो. सुकलाल कास्तकारकी या बिघडी हालत देखशानी ओला बहुत दुख भयेव. ओन सुकलालला समझावनकी बहुत कोशिश करिस पर ओकोपर काहीच असर नही पडेव. नागपुरमा अखिल विश्व गायत्री परिवारको अश्वमेध यज्ञ होतो. अश्वमेध यज्ञसाती लाखो भावीक लोक जम्या होता. रामलाल नं सुकलालला फिरनको बहाना लक नागपुर अश्वमेध यज्ञमा आनिस. एक यज्ञकुंड पर सुकलालला बसनला भेटेव. गायत्रीको पंडीतजीनं यज्ञाहुतीको बादमा दक्षिणामा एक खराब गुण दान करन सांगिस. अना एक चांगलो गुण ग्रहन करन सांगिन. पहले तं सुकलाल बिचारमा पडेव. या तं अजबच दक्षिणा से. खुब बिचार करीस अना आखरीमा ओन खराब गुणमा आपली दारु अना हुक्का पिवनको नशा यज्ञकुंडमा दक्षिणाको रुपमा दान देईस. तसोच चांगलो गुणको रुपमा कोळीपना त्यागशान मेहनत करनको बिडा उठाईस.

सुकलाल कास्तकार गावं आयेव अना नशा-पानी पासुन दुर रव्हन लगेव. नशेडी संगी धिरु-धिरु दुर भया. ओनं कोळीपना त्यागीस अना खेतीबाड़ीमा मेहनत करन लगेव. महाजनकी बंद करशान रोज खेतमा जान लगेव. काम करनेवाला ओका नौकर-चाकर बी ईमानदारीलक काम करन लग्या. हर साल पेक्षा येनं साल फसल चांगली भयी. दुय-तिन सालमा सुकलाल कास्तकारकी हालत सुधरन लगी. आता तं घरमा चांगलो पैसा अदला आवन लगेव. पह्यलेदुन आर्थिक परिस्थिती मजबूत भय गयी. सुकलाल कास्तकार आता सुखकी जिंदगी जगन लगेव.

बोध :- नशा, कोळीपना त्यागकर मेहनती बनो तं जीवनमा निश्चितच सफलता मिले.

बालमासिक परिचय

वयम्

मुख्य संपादक - शुभदा चौकर (+919820925261)

सल्लागार मंडळ - डॉ. अनिल काकोडकर, कुमार केतकर, डॉ. आनंद नाडकर्णी, अच्युत गोडबोले, डॉ. उदय निरगुडकर, राजीव तांबे आणि श्रीकांत वाड.

वार्षिक शुल्क - ६००/- प्रति वर्ष

पत्ता व संपर्क - वयम् न्यू वंदना को.आॅ. हाॅ. सोसायटी ३ मजला, लाल बहादूर शास्त्री मार्ग ठाणे - ४००६०२

संक्षिप्त परिचय - "वयम्" नामक मासिक महाराष्ट्रमा सुप्रसिद्ध से. आमरं घर का टुरूपोटु बाचत नहीं, नुसता मोबाईल ना टिवी मा सिऱ्या रव्हसेत असी तक्रार हर घरलक आवसे. अना या बात सौ आना बराबर से. येन् मार्मिक बाबलाच गृहित धरकन् "बाचनलक बिचार, बिचारलक विकास" येव ब्रीदवाक्य 'वयम्' मंडलनं साकार करनलायी कंबर कसिन.

'वयम्' या मासिक मराठी भाषा मा से. पर एक दुई लेख इंग्रजीमाबी रव्हसेत. दर्जेदार कथा, उद्योग - भेट, वर्तमान घडामोडीपरका लेख, सृजनात्मक कृती, कोडा आदी अंकमा प्रसिद्ध करेव जासे.

दर्जेदार साहित्य, आकर्षक चित्र, सुंदर छपाई येन् कारनलक येव मासिक टुरूपोटुइकं बिचमा लोकप्रिय भय गई से. येन् मासिकका अंक pdf रूपमा बाचनसाती इंटरनेटपर मोफत उपलब्ध सेती.

आपलो अंक तुमीबी नोंद कर टाको.

====================

✏संकलन - रणदीप बिसने

डॉ.शेखराम येळेकरलिखित *पोवारी गौरव* कवितासंग्रह को सिंदीपार मां प्रकाशन.

पोवारी मायबोली का धुरकरी डॉ.शेखरामजी येळेकर इनकं *पोवारी गौरव* येन् कवितासंग्रह को सिंदीपार गाव मां ज्येष्ठ नागरिक इनक् हात लक् प्रकाशन भयेव.

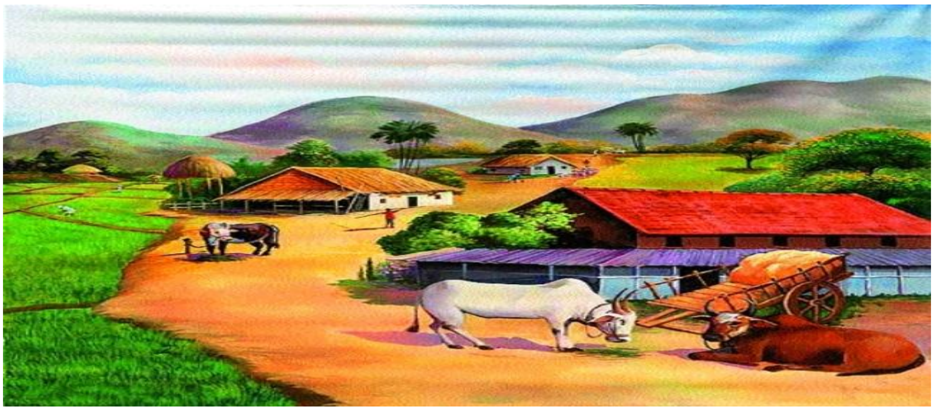
मायबोली पोवारी संस्कृती क् प्रचार प्रसार अना संवर्धन साटी अग्रेसर प्रा.डॉ.शेखराम येळेकर इनकं पोवारी गौरव येन् काव्यसंग्रह को प्रकाशन उनक जन्मगाव सिंदीपार मां दीपोत्सव क् पावन पर्व परा करेव् गयेव.गाव क ज्येष्ठ मंडलीइनक् हाथलक येव समारंभ संपन्न भयेव.प्राचार्य पारधी सर अना जितेंद्र रहांगडाले सर इन पाहुणाइनक हाथलक पुस्तक प्रकाशित भयी.गावा का माजी पोलीस पाटील चिरंजीवजी येळेकर,शाहीर नानाजी येळेकर,प्राचार्य रामकृष्णजी येळेकर,प्राचार्य ईश्वरदासजी बिसेन,गुलाबजी कटरे,संघ प्रचारक सुखरामजी कटरे,ज्ञानेश्वरजी येळेकर अना संपूर्ण गावकरी इनक् समक्ष येव् समारंभ संपन्न भयेव.

मी जेन् गाव मां पोवारी सिखेव मोरी घडण जेनं गाव भयी वन् गावमाच मोरो मायबोली मां लिखित पुस्तक को प्रकाशन करू येन् उद्देशलकच या प्रकाशन मोरो गाव सिंदीपार मां करिसेव,असो मनोगत कवी डॉ.शेखराम येळेकर इननं करीन.

येन प्रसंगपरा गावका काही सेवानिवृत्त शिक्षक व अन्य क्षेत्र मां कार्यरत मंडलीइनको सत्कार भी करनो मा आयेव.

पुस्तक प्रकाशन कार्यक्रम को संचालन पालिकचंद बिसने इननं त् आभार प्रदर्शन ओमप्रकाश कटरे इननं करीन.

गाव

पहाडीक् वन् आंग्या

ठोंब्याको गाव

ठोंबेफाटा खुरूद

गाव को नाव.....

उंदीरखेडो बुदरूक

बाजुमां ठोंबेफाटा

वंज्यान् जानला

पालंद को रस्ता....

गरद घन झाडी

गवती से वाट

यहानक् गावजवर

आडीमोडी को घाट.....

जिज्ञासू,प्रयोगशील

यहानका गावकरी

चऊकमां जमसेती

हर मंगरवारं......

बुळगी माणसं

वटापर बससेती

श्री हरी श्री हरी

गात बससेती...

मूळ कवी - आबा महाजन , पोवारी अनुवाद -रणदीप बिसने

ओरखो मी कोन

१.

लहानसो जीव मी, करू सदा काम

कण कण जोडके, सजावू घरदार

"एकतामा शक्ती", समजावू मी सबला

चाब चाबके हरावू, हत्तीको सरदार

२.

रक्तभक्षक से जमात आमरी

डोबरा नालीमा बसी दुनिया

चाबके मानुसला रोज फैलावबी

डेंगू, मलेरिया, चिकनगुनिया

३.

रंगीबेरंगी रूप आमरो

टुरूपोटूको पसंदको

सय पाय चार पंख

भाग आमरो शरीरको

४.

वाकडीतिकडी से चाल मोरी

खेलत कुद्त गावोगाव जासू

संगमा लिजासू अनमोल रत्न

सबकी तहान बुझावत जासू

५.

कलियुगमा जलमेव एक नमुना

भात नही खाय नही पिव पानी

सब काममा देखाव् बडी हुशारी

येको जादूकी दुनिया से दिवानी

६.

पाच भाईमा मोठो मी

सेव मानवकी पहचान

सब काम साकार करू

असो प्रकृतिको वरदान

✍ऋतुराज

झुंझुरका बाल मासिक कन लक् पोवारी अनुवाद स्पर्धा की बातमी

लोकमत

जि.प.शाळा सितेपार येथे पोवारी अनुवाद स्पर्धेचे आयोजन

लोकमत न्यूज नेटवर्क

वडेगाव : पोवारी बाल बाचक चळवळीच्या संयुक्त विद्यमाने जि. प. उच्च प्राथमिक शाळा सीतेपार येथे पोवारी अनुवाद स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या स्पर्धेअंतर्गत विद्यार्थ्यांना पाठ्यपुस्तकातील भारत माझा देश आहे. या प्रतिज्ञेचे पोवारी बोलीमध्ये अनुवाद करण्यासाठी देण्यात आले.

या स्पर्धेत श्वेता कांतिलाल बिसेन (प्रथम), ऋतुजा रमेश रहांगडाले (द्वितीय), स्वीटी इंद्रजित पटले (तृतीय) यांनी यश संपादन केले. स्पर्धेतील विजेत्यांना लेखक गुलाब बिसेन यांचा खोपळीमाकी दिवारी हा पोवारी बोलीतील बालकथासंग्रह भेट देण्यात आला. या कार्यक्रमाला गांगला केंद्राचे केंद्रप्रमुख धनपाल पटले सर, गुलाब बिसेन, शाळेचे मुख्याध्यापक जगदीश रामटेके सर, नीलकंठ बोकडे सर, गुणवंत शेंडे सर, भूमिता मेश्राम मॅडम, अस्मिता पंचभाई मॅडम, संगीता रहांगडाले, भरत रहांगडाले उपस्थित होते.

स्पर्धेतील विजेत्या स्पर्धकांना बक्षीस वितरण करताना मान्यवर.

Hello Gondia
Page No. 4 Nov 27, 2021
Powered by: erelego.com

रयतेचा कैवारी

शैक्षणिक समृद्धीसाठी कटिबद्ध डिजिटल दैनिक

डिजिटल शैक्षणिक दैनिक 'रयतेचा कैवारी' -- संपादक :- शाहू संभाजी भारती (वर्ष तिसरे - अंक ०५२) शुक्रवार दि.२६/११/२०२१ पान ०६

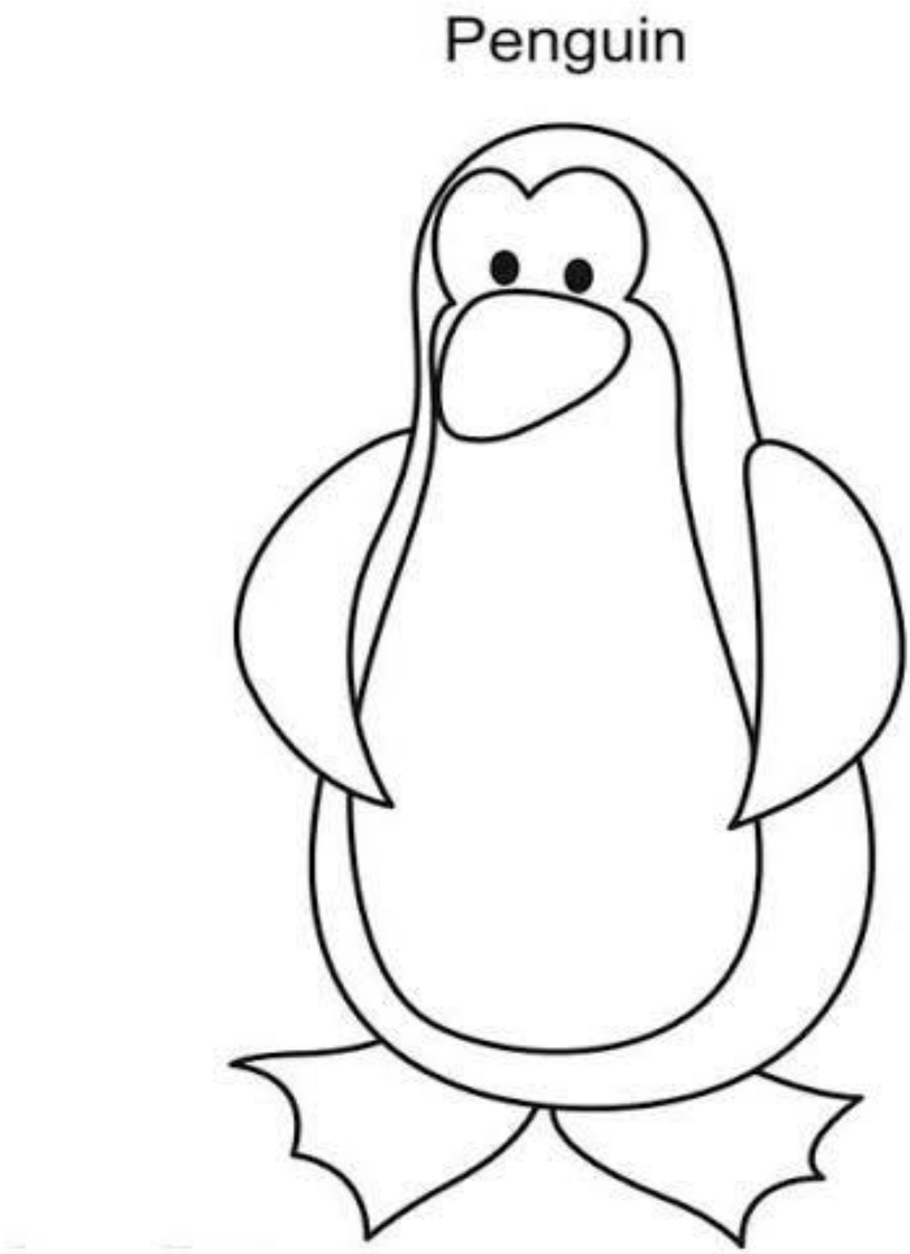
झुंझुरका पोवारी ई-मासिकतर्फे सितेपार शाळेत 'पोवारी अनुवाद' स्पर्धेचे आयोजन

गोंदिया :- दि.२५ (रयतेचा कैवारी ,जिल्हा प्रतिनिधी - जैपाल ठाकूर , ९७६५९४३१४४) झुंझुरका पोवारी बाल ई-मासिक तसेच पोवारी बाल बाचक चळवळीच्या संयुक्त विद्यमाने जि. प. उच्च प्राथमिक शाळा सितेपार (ता. तिरोडा) येथे 'पोवारी अनुवाद' स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या स्पर्धेअंतर्गत विद्यार्थ्यांना पाठ्यपुस्तकातील 'भारत माझा देश आहे' या प्रतिज्ञेचे पोवारी बोलीमध्ये अनुवाद करण्यासाठी देण्यात आले. या स्पर्धेत कु. स्वेता कांतिलाल बिसेन (प्रथम), कु. ऋतुजा रमेश रहांगडाले (द्वितिय), कु. स्विटी इंद्रजीत पटले (तृतिय) यांनी यश संपादन केले. स्पर्धेतील विजेत्यांना लेखक गुलाब बिसेन यांचा 'खोपळीमाकी दिवारी' हा पोवारी बोलीतील बालकथासंग्रह भेट देण्यात आला.

या कार्यक्रमाला गांगला केंद्राचे केंद्रप्रमुख धनपाल पटले, झुंझुरका मासिकाचे मुख्य संपादक तथा लेखक गुलाब बिसेन, शाळेचे मुख्याध्यापक जगदिश रामटेके, निलकंठ बोकडे, गुणवंत शेंडे, भुमिता मेश्राम, अस्मिता पंचभाई, संगिता रहांगडाले, भरत रहांगडाले आदि मान्यवर उपस्थित होते.

चित्र मा रंग भरो

नावः- ____ वर्ग_______

बोलो पोवारी

बाचो पोवारी

लिखो पोवारी

साल पयलो

अंक आठवो

झुंझुरका

पोवारी बाल ई मासिक

जानेवारी 2022

पोवारी बालबाचक चळवळ प्रस्तुत

संपादकीय......

नवो साल २०२२ को येव जनवरी मयनाको झुंझुरकाको नवो अंक तुमर् हातमा देताना आमला बहुत खुशी होय रही से. खुशी होनको कारणबी तसोच से. येन् मयनामा आमी तुमरंसाती "पोवारी बालगीत गायन स्पर्धा" को आयोजन कऱ्या सेज्. नवो सालकी सुरूवात आदगार बनावनसाती तुमी सब येन् स्पर्धामा भाग लेयस्यान बक्षिस जितो या शुभकामना.

येन् स्पर्धालाई शाळामा विद्यादान करनेवाला गुरूजी तुमी येन् स्पर्धामा जादा से जादा स्पर्धकईनला सहभागी करस्यान पोवारी बोलीक् प्रचार प्रसारमा आपलो बहुमूल्य योगदान देवो या आशा से.

येन् मयनामा सक्रातको सण अना आपलो प्रजासत्ताक दिन आय रही से. सक्रातको सण आपलोला सबसंगमा प्रेमलका, बिना झगळा रव्हनला सिकावंसे. येन् सक्रातला सबला तीर गूळ बाटबी अना सब संगमा गोड गोड बोलबी. भारतीय स्वतंत्रताको अमृत महोत्सवी सालमाको येव प्रजासत्ताक दिन आपलोला एक माणूस मुहून राज्यघटनाद्वारा मिलनेवालं अधिकारक् दृष्टिलकबी महत्वपूर्ण से. राज्यघटना माणूसला माणूस मुहून जिवण जगनको अधिकार देसे. अना येव आपलो अधिकार राज्यघटनाच अबाधित ठेव् से. येन् पावन पर्वपर आपण आपलोला जेतरो जमे वोतरो देशहितमा कार्य करनकी सपथ लेबी.

झुंझुरका पोवारी बाल ई मासिकद्वारा आयोजित "पोवारी बालगीत गायन - २०२२" स्पर्धामा नहान टुरूपोटुनला सहभाग लेनसाती नहान बुजरूक सबको सहकार्य मिले या आशा से. येन् सालमा तुमरो मनकी सारी मनकामना पूरी होवोत. तीर गूळ लेव अना गोड गोड बोलो. सबला नवो सालकी लगीत लगीत शुभकामना!

गुलाब बिसेन

संपादक - झुंझुरका पोवारी बाल ई मासिक

मो. नं. 9404235191

शेफ सोहम

मूळ मराठी कथा - शेफ सोहम

मूळ लेखिका - ज्योती कपिले, ठाणे (मो. 9769141074)

पोवारी अनुवाद - गुलाब बिसेन (मो. 9404235191)

'आई, ए आई'

'बोल, का रे सोहम?'

'बहुत भूक लगीसे, आता सँडविच करंसेस का? बबहुत रोज भया खायेव नही.'

'अरे जल्दी सांगनको सोहम, देखंसेसना घरमा का का वस्तू सेत वय.' असो बोलत दर्शनी, सोहमकी आई घरमा सँडविचलाई लगनेवालं पूरो सामान से का नही येव देखन बसी.

'सोहमss सोहम कहान सेस तू? मोला जरा गाजर, ब्रेड अना संबार आनस्यान देसेस का राजा?'

'अ आई वोन् सिद्धीला सांग ना, मी अभ्यास कर रही सेव. वा नुसती टिवली बावली करत रव्हसे सखी संगमा फोनपर...'

'अरे वा वक् प्रोजेक्टक बाऱ्यामा बोल रही से फोनपर. नहीत वोलाच सांगेव रवतो अना वोन् पटकन आनस्यान देयी रवतीस, ठिक से, तू अभ्यास करंसेस त मंग मीच जासू.' आई शांतीलक बोली.

आता आई बजारमा जाये कहेपर सोहमनं पटकन अभ्यास बाजूला ठेयस्यान आईनं देया पैसा, थैला धरस्यान अना वोकी पूरी सुचना ध्यानलक आयकस्यान बजारमा निकलेव.

बजारमाल् आईन् सांगेव सब सामान धरस्यान सोहम घर् आयेव. तबंवरी आईन् बाकी तयारी करस्यान ठेयी होतीस. 'आईऽऽ, मी तोला काही मदत करू? मी आता अभ्यास बादमाच करूसू.' सोहम आईला बोलेव.

आईला किचनमा बारीकसुरीक काममा मदत करनला सोहमला पसंद आवत होतो. आताबी वू किचनमाच चक्कर मारत होतो. येव देख आई सोहमला बोली, 'ठीक से सोहम, मोला जरा गाजर किसस्यान दे बेटा, तबंवरी मी चटणी करूसू मंग सँडविच ग्रिल करस्यान देसू. मंजे तोला पटकन सँडविच खानला मिले.'

आई असो कवताच सोहम वोला बोलेव, 'आई, तू सिर्फ चटणी करस्यान दे. वू ग्रील सँडविच रव्हन दे. मी पटकन वू जोकर सँडविच करूसू , भूक लगीसे. अना तोला आरामबी मिले.' वकंपर आई हासस्यान बोली, 'अच्छा, तोर् पोटमा कावरा चिल्लाय रह्यासेत त् ?

 'ठिक, कर तोला जेव पसंद से वू.' असो कयस्यान दर्शनी चटणी करनक् तयारीला लगी. सोहमला जोकर सँडविच बहुतच पसंद होतो, खासकरस्यान वू वोला आपल् पसंदलक करनला सिकेतो. तसो त् दर्शनी आपल् दुयी टुरूनला सोहम अना सिद्धीला सरीखोच काम सांग्, सिकाव्. मंजे कबी सिद्धी लाईटबिल भर् त सोहम दर्शनीला साफसफाई करनला मदत कर्, सयपाक करनला त वोन् दुईलाबी सिकाई होतीस. टुरा रहो या टुरी अडचनक् बेरा घरकाम आवनो जरूरी से असो वा कव्हं.

वोतरोमा सिद्धीबी ऊत् किचनमा आयी. अना सोहम सँडविच करंसे कहेपर वा बहुत खुश भयी.

'सोहम दादा तू जोकर सँडविच करंसेस? यम्मी

तोला येकंलाई 3rd प्राईज मिलेव होतो ना गणेशोत्सवमा?' 'हो, तोला सिकनो से सँडविच करनला सिद्धी?' 'हो, मोला सिकाव दादा.' सिद्धी गोल गिरकी लेत बोली. वा खुस रही का वको गिरकी मारणो सुरू होत होतो. 'आई मी दादाकनलक सँडविच सिकुसू.'

 'अगा बडीबाई, मोला आईनच त सिकाईसेस. अना तू आईलाच सांगसेस का....'सोहमला बिचमाच रोकत दर्शनी कौतुकलक बोली, 'अरे, मंग बराबर बोलंसे सिद्धी...सिकाव वोला कृती, मी मोरो काम सारूसू अना आऊसुच तुमरंजवर.'

आईकी आज्ञा आयकस्यान सोहम अँप्रन अना शेफकी कॅप पेहरस्यान तयार भयेव. वोन् सिद्धीला सांगिस, 'येव देख ब्रेडका दुय स्लाइस एकपर एक ठेवनको अना वय बटकीक् सहायतालक असा गोल गोल कापनको.'

सिद्धीला वय ब्रेड गोल कापनला पटकन जमेव नही पर तरीबी सोहमन् वोला बिना चिल्लावता डबल सिकाईस. बादमा जोकरक् टोपीलाई वोन् ब्रेडका दुय त्रिकोण सूरीलक कापीस. अना वोन् ब्रेडक् दुयी गोल भागपर सिद्धीला अमूल बटर लगावनला सांगिस. बादमा वोन् एकपर दुसरो गोल ठेईस. 'दादा, मी एक साईडला अमूल क् जाग् जॅम लगाऊ ब्रेडला?' सिद्धीन् दादाला धिरूलकच बिचारीस, वकंपर 'अगा तोला पसंद रहेत् तू लगाव ब्रेडला, जॅम, चटणी, अमूल, चीज काहीबी, आपलोला जेव पसंद आवंसे वूच खानक, लगावनको, ok सिद्धी?' आपल् सोहमदादाको फंडा आयकताच सिद्धी खुश भई. वोन् ब्रेडला एकबाजूला जॅम लगाईस. मंग सोहम वोला बोलेव,'वू किसेव गाजर ले इत् अना वू जोकरक् डोक्सापर मंजे ब्रेडक् त्रिकोनपर सारखो फैलाव.' एकबाजूला वू सिद्धीला सूचना देत होतो अना दुसर् बाजूला कृतीबी करस्यान देखावत होतो. 'आता ये कारा मनुका ले अना गोल ब्रेडपर डोराक जाग् ठेव. ककडीको पतलो उभो टुकळा जोकरको नाक कर, ओठक् जाग् चेरी उभी कापस्यान आडवी ठेव.' असो कवत वू दर्शनीला बोलेव. 'आई, तोरो काम बादमा कर, देख सिद्धीन् कसो मस्त जोकर बनाईस येव.'

दर्शनीन् सिद्धीन् बनायेव जोकर जवरलक देखीस अना सोहम -सिद्धीला जवर धरस्यान शाबासकी देईस. सोहम डबल आईला बोलेव, 'तू बस आता. जरा आराम कर, मी अना सिद्धी बनावसेज् जोकर सँडविच.' सिद्धी वोन् बनायेव सँडविच डिशमा धरस्यान, वोला सलादलक सजायस्यान आईलाई खानला धरस्यान आयी. 'सँडविच कसो भयेव सांग आई?' भाऊबहिनको प्रेम, समज देख दर्शनीका डोरा खुशीलक भर आया. 'स्याहाना मोरा बेटा' असो कव्हत वोन् दुईला जवर धरीस.

बालमित्रहो, पसंद आयी का तुमला सोहम सिद्धीक् सँडविचकी बात? तुमी करंसेव का आईला मदत? बनावंसेव का काही खानको पदार्थ ? का? हो क? मंग सांगो ना आमला पत्रलक, ईमेलपर ....कब् अना कोनसाती तुमी खास पदार्थ बनायात...अना नही बनायात त जोकर सँडविचपासून तुम्ही जरूर किचनमा काम करनला सुरुवात करो या खात्री... मंग उचलो पेन अना सांगो आमला आईला तुमी किचनमा का का मदत करंसेव त्...आमी तुमर् खमंग पत्रकी बाठ देखंसेज् हं.

झुंझुरका पोवारी बाल ई मासिक द्वारा

'पोवारी बालगीत गायन स्पर्धा - २०२२

वयोगट 👉 इयत्ता ३ री त् १० वी वरी

प्रवेश- निःशुल्क

🎁🎁विजेताईनला प्रमाणपत्र अना आकर्षक बक्षिस

स्पर्धा कालावधी - १ जानेवारी २०२२ त् ३१ जानेवारी २०२२

सहभाग लेनसाती संपर्क -

श्री. गुलाब बिसेन (संपादक)
मो. नं. 9404235191

श्री. महेंद्र रहांगडाले (उप संपादक)
मो. नं. 94057 29316

श्री. रणदीप बिसने (उप संपादक)
मो. नं. 77981 23699

श्री. महेंद्र पटले (उप संपादक)
मो. नं. 95522 56189

🌹 *परावलंबन को नतिजा* 🌹

वैनगंगा नदी को थळीपर कई प्रकारका झाळ झळूला सेत. डांगोरली घाट को गाळदान पर एक सुबाबूल को झाळखाल्या नहान नहान हिवरागार गवत ऊग्या होता. सुबाबूल को छांवमा सब बड़ा इटकात अना इतरात होता. वनं जागा सुबाबूलको सिवा कोनीच उचो अना मोठे नहीं रहेवलक सप्पाई गवत वोला भगवानघायी मान देत होता. सुबाबूल भी यनं छटाक भरका गवत को सामने आपली बढाई मारन को एकभी मौका छोड़त नोहोतो. सुबाबूल को पालापाचोळा, पानी का थेंब, पशूपक्षी अना किड़ा किजगुर का सेनपानीलका गवतइनला आयतो अनाज मिल जात होतो. वोको लका गवत जमीन मा लक अन पानी शोषन अना सुर्यकिरण लक अनाज बनावनो मा आलसी भयाता. 'येवढो मोठो झाळ आमरो अना आमरो आवनेवाली पेढी दर पेढी को रक्षक से' असो भ्रमच गवतइनला भय गयेवतो. उनकोलाई सुबाबूल म्हनजे भगवानच रूपच होतो. सुबाबूल को सामने पास पडोस का मोठा मोठा देशी झाळ गवतइनको नजरमा तुच्छ होता. आजूबाजुका गवत भी तुच्छच लगत होता. उनला मालूम नोहोतो का सुबाबूल संकरित अना विदेशी जात आय अना कमजोर अना अल्पायुषी झाळ होसे. ना कोनी औजार बनावन को ना कोनी इमारत बनावन को काममा आवंसे. इंधन भी नही होय सिकं. असो सुबाबूल पर गवत अवलंबित होता.

पास पडोस का स्वावलंबी गवत अना मोठा झाळइननं येनं गवतइनला दिगर को घमंड अना परावलंबन छोड़न को बारामा बहुत समझाइन पर घमंड मा अंधरा गवतइननं एक नही आयकिन.

लाख्तखाळमा एक दिवस जोरदार माट्या आयेव. सुबाबूलकी खांदी टुटी अना वोको खोड भी वाकडो भयेव. वोनं गवतला दिलासा देईस, "चिंता नोको करो, दुय दिन मा खांदी अना पाल आये अना मोरो तना भी सिधो होय जाए. सप्पाई गवत खुश भया. हप्ता भर बाद धुंदाळ संगं जोरदार पानी आयेवलक सुबाबूल को झाळ जळपेळ लक उखळ गयेव. वोको संग खाल्याका सप्पा गवत भी उपळेव गया. पानी को लोंढ़ा संग बव्हत बव्हत माती अना पानी मा लक ये आलसी गवत आपलो बचाव नहीं कर सिक्या. आखिर सुबाबूल संग गवत बी नदी मा बोहयके मर गया. खुद को समाज, धर्म अना भुमी सिन गद्दारी करके परावलंबित अना आलसी जीवन को नतिजा उनला भेटेवतो.

आपलो संस्कार, मातृभूमी अना मायबोली ला भुलके परायोपर अवलंबित रहेलक जीवन वाया जासे.

डॉ. प्रल्हाद रघुनाथ हरिणखेडे "प्रहरी"

कहां खोय गया

वय दिन आमरों बालपन का ?

कहां खोय गया

वय दिन आमरों बालपन का ?

जुनो जमानों को गावतर का ।

माय को संग मा गाव् जान का ।

माया-ममता मा दिन बितावन का ॥

कहां खोय गया वय दिन ?

नवा-नवा कपड़ा पेहरन का ।

भाई-बहिन सब एकमा खेलन का ।

माया-ममता मा दिन बितावन का ॥

कहां खोय गया वय दिन ?

रेहका लक जान- आवन का ।

घोलर-घाटी को रुमझुम का ।

माया-ममता मा दिन बितावन का ॥

कहां गया वय दिन ?

उड़ता भोवरा धरन का ।

झाड़ का भोवरा तोड़ के खेलन का ।

माया-ममता मा दिन बितावन का ॥

कहां खोय गया वय दिन ?

मामाजी को गाव को गावतर का ।

फूफाबाई को गांव को गावतर का ।

माया- ममता मा दिन बितावन का ।

कहां खोय गया वय दिन ?

पंधरा-पंधरा दिन को गावतर का ।

खूब लंबो गावतर खान का ।

माया- ममता मा दिन बितावन का ॥

प्राचार्य ओ सी पटले, आमगाव

चिच को झाड

लटा लोंब फरेव वाकडो चिच को झाड

हिरवी हिरवी चिच पिकसे पडसे पाड

चिच लगी सेत जसी ठेई बंदूक लटकाय

कब पडे चिच देखसेजन डोरा मटकाय

देख देखकर सुट्से तोंडला सबको लार

आन ना सोनू झोडपा अना गोटा दुय चार

झोडबिन चिच ना बनावबिन लॉलीपाप

मिश्रावबिन तीखो, नोन ,भेली को पाक

दिनभर खेल आमरो चिच को खाल्या

आवसेत संगि मोरा पिंकी राम्या,बाल्या

टायर को झुला झुलकर आवसे मज्या

पड्या त टोंघरा फुटकर मिलसे सज्या

बचपन का दिन आमरा बड़ा मजेदार

रोज बनसेजन आमी चिच का किलेदार

✍✍**सौ छाया सुरेंद्र पारधी**

गोडगोडुलो हत्तीको पिला

मूळ मराठी कथा - गोडगोडुलं हत्तीचं पिलू

मूळ लेखिका - लीला शिंदे

पोवारी अनुवाद - गुलाब बिसेन (९४०४२३५१९१)

एकघन एक जंगलमा हत्तीन अना वोको पिला पानी ढुंढन निकल्या होता. वोन् जंगलमा मोठी नदी होती. खळखळनारी नहान नहान ढोडी होती. साफ पानीकी नहान नहान बोडी होती. पर अज हिवर् डाट जंगलमाक् झाडंईनकी कत्तल भई. पानी कम भयेव. जमिनमाको पानी आटेव. कडक उनारोका दिवस होता. जंगलमाकी नदी आटी. खळखळणारी ढोडी आटी. तराको पानी अटाय गयेव. नदीमा गोटा, वारी काडी......नुसती बारू, पानीको पत्ताच नही.

हत्तीको पिला बोलेव, "आई ....आई, मोला पानीमा खेलनो से. मोला पानीमा डुबनो से. तपनक् गरमीन् बदनकी अंगार होय रही से देख ना आई.

हत्तीन बोली, "हो बेटा खरो से. देखंसेसना तु, देख या नदीबी आटी अना नालाबी आटेव....

अना तरात् पुरो वारच गयेव......थांब राजा आपुन अदिक जरा पुळं जाबी. कहीं एखान नालामा पानी सेकात् देखबी."

हत्तीको पिला आपली मान हलावत, नहानसी पुस्टी हलावत बोलेव, "ठिक से आई आपन पुळं जाबी. पर आई मी बहुत थक गयेव. मोला बहुत तहान लगीसे. पिवनला पानी दे ना.

आई बोली,"हो राजा. मोरो शहानो बेटा जरा सामने जायके देखबी. पानी दिसेवत् तु पोटभर पानी पिव. मनमर्जी पानीमा डुबस्यान खेल हां..."

पिला लाडलक आपली मान हलावत नाजूक सुपळो सरीखा कान झुलू झुलू हलावत सोंड वऱ्या करत बोलेव, "ठिक से आई."

डोलत डोलत चलता चलता पुळं ऊनला गंदो पानीको एक डोबरा चोयेव.

पिला पानी देख खुशीलक चिल्लानेव, "आई, वू देख, वू देख पानी.....पानी......पानी."

ठंडो ठंडो पानीमा मोला डुबनको से. डुबनको से मोला पानीमा खेलनको से. मोला पानीमा लोरनको से.

हत्तीन बोली, "अरे राजा येव पानी गंदो पानीको डोबरा आय. येन् अस् गंदो पानीमा डुबन् नही."

पिला रोवत रोवत बोलेव, "नही.....नही.....नही मोला पानीमा डुबनो से......डुबनो से .....डुबनो से.....मोला पानीमा झपक....छपक....लोरनो से....येन् तपनको मोला होय रही से तरास.....मी डोबरामा डुबनारसेव बस्स.

हत्ती आई बोली, "अरे बेटा येव पानी केतरो गंदो से देखेस.....येन् पानीमा तू गयेसत् तोर् आंगको गंदो बास आये. तोरो आंग गंदो होये. तोर् आंगपर गंदा किडा, मोंगसा बसेत. तोला चाबेत. तोर् तोंडमा खराब पानी गयेवत् तू बिमार पळजो. मंग तोला खेलता नही आवनको. मज्या करता नही आवनकी. देख बिमार पळेव पसंद आयेका तोला?"

हत्ती पिला बिचारमा पळेव. जरा रूसस्यान रागलं, जरा फुगस्यान लाडल् आईला बोलेव, "नही आई तू कवंसेसत् मी नही नही जाव गंदो पानीमा.....

हत्ती आई आपल् सोंडलं पिलाला धिरूलक लाडल् गोंजारत बोली, "केत्तो शायनो मोरो बेटा. येव देख बेटा कडक तपनेवाली तपनलक लवकरच पानी आये. वू देख कसो हवा सुटिसे. हत्ती पिला बोलेव, "आई, तोला कसो समजेव पानी आवनारसे वू?"

"बेटा निसर्गकी आपलोपर बळी कृपा से. पानी आवनको अंदाज आपलोला हवामाल् बासलक समजसे. दूर कहींतबी पानी पळ रही से. धिरू धिरू या हवा पानीला आपल् जंगलमा लेयके आये देख येतरोमा."

देखता देखता आकाशमा कारो कारो बादरकी बरात निकली. धूम....धडाम....गडsssगडsssगडsss

बिजली चमकन लगी. चक....चक.....चक.....चक....बिजली कडकडन लगी. कडाड.....कs.....कडsss....कड.....देखता देखता बारीसका मोठा मोठा थेंब बरसन बस्या. टप टप टप टप तडम ताशा. झर... झर.... झर.... झर.....हत्ती पिलाला.....टप....टप..... पळनेवालो पानी देखके केतरी मज्या आयी.

हत्ती पिला रिमझिम बरसातमा पूरो फिजस्यान नाचन बसेव. बरसातको गाना गावन बसेव. आपल् नहानस् पुस्टीला लाडल् हलावत गोल घुमत बारीससंगमा खेलन बसेव. सुपळोसरीका कान झुलू झुलू झुलावत छपक.....छप.....छपाक.....छप करत कुदन बसेव. आपली नाजूक सोंड वऱ्या करत तुतारी

बजावत गर गर गर गोल गिरकी लेत बारीस संगमा खेलन बसेव. आपलो पिला बरसातमा मज्यामा नाचता देख हत्ती आईला बहुत आनंद भयेव. पूरो जंगल बारीसको गाना गावन बसेव. नदी बव्हन बसी. खळ....खळ....खळ. नालाको पानी झुळ....झुळ.....झुळ तरा किनारवरी भरेव.

का बिचारनो वू जंगलको थाट बारीसक् पानीलक पानीका पाट नालाकन खळ...खळ.....खळ धावन बस्या.

हत्ती आई बोली, "बेटा आता तोला पानीमा डुबनला मिले.....पानीसंगमा मस्त खेलनला मिले. हत्ती पिला आपल् मस्तीमा दंग होतो. बारीससिवाय वोला दुसरो काहीच चोवत नोहतो. पिलाकी बारीससंगमा धम्माल मस्ती देख हत्ती आईला बळो आनंद भयेव. हत्ती आईबी मज्यालक झुलन बसी. नाचन बसी......गाना गावन बसी......बरसातको गाना.

पोवारी प्रश्नमंजुषा

1. **क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले को जलम कब् भयेतो?**
2. **टूरीइंकी पयली शाळा कब् खुली?**
3. **'शेतकऱ्यांचे आसूड' येव ग्रंथ कोनको आय?**
4. **'माझे सत्याचे प्रयोग' का लेखक कोन आत?**
5. **राष्ट्रपिता महात्मा गांधीजी की हत्या कब् भईती?**
6. **भारत को संविधान बनावन ला केतरा दिन लग्याता?**
7. **संविधान समिती का मसुदा समिती का अध्यक्ष कोण होता?**
8. **अमदा की प्रजासत्ताक दिन को वर्धापन आय?**
9. **राष्ट्रगीत जण गण मन मा उल्लेखित सिंध प्रांत कोनसो देश मा से?**
10. **राष्ट्रगाण वंदे मातरम का रचयिता कोण आत?**

संकलन- महेंद्र रहांगडाले

चना झाड

देखो येव झाड मजेदार

जहा चंघसेत माणसं महान

चना उभो खट्ट रवसे खेतमा

संगी साथी ओका लहान

पगडी ओकी फुल गुलाबी

दिनभर तपनमा झुरत रवसे

देखो भयेव घाम चराचरो

खारटपणा ओकोमा आवसे

फुलेव गुलाबी पगडी बांधकर

नवरदेवकी जसी बारात सजी

नाचसेत सब हवा को तालपर

जवरच उचकती उम्बई गहू की

मिट्टू होऱ्या ढुकढूक देखत

बिन बुलाया ये बराती आती

नजर से घरमालककी उनपर

गोफन लक सुटसे गजकुंडी

हिरवा हिरवा घेंगरा लग्या

चुडू मुडू दुयदुय दाना बस्या

चोर को भेव लका सबजन

हिरवो हिरवो पाना मा लप्या

आब सब चना भया बुढ्ढा

दाढी मिशी सकट पिक्या

जेतरा चनाको झाडपर चढ्या

सब सरसर खाल्या उतऱ्या

सौ छाया सुरेंद्र पारधी, सिहोरा

गुलुगुलु बात्

"तिरगूळ खावो गोड गोड बोलो..."

(इस्कुलमा जेवनकी सुट्‌टी की बेरा)

अजय:- अरे दिपा, डब्बामा काजक आनिस? बडी मस्त खुसबू आय रही से.

दिपा:- तू त् मोठो जानपांड्या सेस बाबा. मोरो आईन् अज डब्बामा तिरगूळ पठायीसेस.

संजय:- दिपा मोरो आईन् भी मुर्राका लाड्डू बनायी होतिस काल.

गुरुजी:- व्वा रे बच्चा पार्टी, अज मज्या से तुमरी.

अजय:- हव ना गुरुजी; काल तिरसंक्रांती होती सबको घर, अज सबका डब्बा बडा गोळ सेती.

संजय:- आलुपोहाको नास्ता अना लाडू की मज्या की बातच अलग होती काल.

दिपा:- संजु काल मोरो आईनं त् तिर टाकके आंग धोवनला पानी देयिस.

अजय:- अरे मोरी आजी सांगत होती, तिरसंक्रांत पासुन तिर तिर दिवस मोठो होसे मुहुन.

गुरुजी:- तोरी आजी त मोठी हुशारच से बेटा... पर २३ डिसेंबर पासूनच दिन मोठो होत जासे अना रात लहान होत जासे.

संजय:- बरोबर गुरुजी.

दिपा:- गुरुजी तिरसंक्रांत पासुन आमरो गावमा बाण भी बाटसेत.

गुरुजी:- हं! येलाच हरदीकुंकू भी कसेत. येला जादा प्रचलित करिस आपलो सावित्री बाईन्.

अजय:- हो गुरुजी. बाण मा तिरगुळ, बोरं, लाखोरी, वाल, बटराकी शेंग, काही भेटवस्तू भी देसेत.

दिपा:- तिरगूळ देताना कसेत, "तिरगूळ खावो, गोड गोड बोलो."

गुरुजी:- अच्छा दिपा, मंग आता तू भी तिरगूळ बाट दे.

दिपा:- ठिक से, यव धरो तिरगूळ अना गोड गोड बोलो सबजन.

✍महेंद्रकुमार ईश्वरलाल पटले(ऋतुराज)

🌷🌷 *फदिसा* 🌷🌷

बाल गोपाल अज मी तुमला तीन दोस्त की कहानी सांगुसू.... ध्यान देयकर आयको ह.....

एक जंगल मा तीन संगि रवत होता.. बंदर, बिलाई अना उंदीर. रोज संगमा रवनो , खानो पीनो, खेलनो कुदनो सब संगमा...... एक दिस खेलता खेलता उनला भूक लगी.... "आब का खाबिन" ..सबला बिचार आयेवं ना सब को मर्जी लकं खीर बनावनको बिचार सबला पटेव... सब न चाऊर , दूध, इलायची, काजू किसमिस जवरको कोल्या मामा को दुकानपर लक लेयके आणीन.... आता तीनही खीर बनावन बस्या..खीर सिजत आई ना वोकी खुशबू चारही आंग बिखरी. बिलाई को मनमा कपट धसेव. वा उंदीर ना बंदर ला कवन बसी,,,,"मोरो पोटमा कसो ना मुसोच लग से..खीर भी आब गरम से ... तुमि जरासो घुमफिरश्यार अावो.मी तबलक आराम करुसू". या बात दुही ला पटी.. वय घुमनफिरन ला गया...इत बिलाई न सोवन को ढोंग करीस ना ऊंको जायेपरा एकटी न खीर सप- सप फस्त करिस.....ना अदिक सोये को मिस करीस....

घडीभरमा बंदर ना उंदीर वापसी आया.... खीर खानला देखसेत त गंज रिकामो टलटलो..... बिलाई कसे मी सोई होती.... बिलाई उरध गई

कसे,,,,"मी खीर खायेवच नहीं".....बंदर ना उंदीर न बिचार करीन .....बंदर मामा कसे ," आमी एक घडा धरकन तरा पर जाबिन , पानी मा उलटो घडा पर उभो रवबिन , जेव डूबेव वू खीर चोर."

सब तरा परा आया .बंदर घडा पर उभो भयेव त नहीं पडेवं,,,,उंदीर भी टूनखन कुदेव घडा पर, वु भी नहीं डूबेव.....आता बिलाई की घन आई... वोको मनमा धुकुर पुकुर होन बसी..ना घबराय गई. वा जसी घडा पर कुदी घडा उलटेव ना पानीमा पडी......बचाव ... बचाव..कवन बसी.."हो भाऊ मिच खीर खायेव,,, मिच खीर खायेव"..बंदर ना उंदीर न मोठो मन लका वोला माफ करीन....ना पाणीमा लक बाहर काहडीन.

सिख : चोरी कभी नहीं करनं, कोनीको कभी विश्वासघात नहीं करणं ,नहीं त असी फदिसा होसे.

✍सौ छाया सुरेंद्र पारधी

ओरखो मी कोण?

१.

एक जीव निरालो, मोठो मजबूत

पानी अना जमीनपर फिरसे चतुर

आंग लुकावसे धोको दिसेवपर

निभावसे धिरु धिरु चालको दस्तुर

२.

चार चाकी गाडी पोंग पोंग कर

दूर दूर को गावकी कर सवारी

पेट्रोल डिझेल लक भरसे पोट

पुजेव जासे दसरा दिवारी

३.

आट्पाट नगरकी मी रानी

बहुतसारी मोरी नौकरानी

भुंग भुंग गावुसू सुंदर गाना

मोरो शहदकी दुनिया दिवानी

१.

तिन पंखडीको शरीर मोरो

गरगर गरगर फिरत जावू

एसी कुलर मोरा बहिनभाई

सबकी मी गरमी भगावू

५.

चौसष्ठ घरमा राज मोरो

राजा दुन से मोठी चाल

सबला ठेवू मी धाकमा

विरोधीका करू बुरा हाल

६.

सात रंगको नजराना

सबको मन लुभावू

ता ना पि ही अ नि जा

मिश्रण सही देखावू

ऋतुराज

फिपोली

(चाल: सई माया सजनीले...)

रंगीबिरंगी फिपोली से

नट्टा पट्टा मखमली से

फुल सरिखी कोमल कोमल

पंखलका चमकिली से ॥१॥

सोर्ग की या अप्सरा

इतरा से कर नखरा

आंग भी कोमल नरम नरम

जसी बोर मा की इल्ली से ॥२॥

रूपमा अजिंठाकी लेनी

डोस्कीपर दूय बेनी

इठलासे मस्तीमा डुबी

सुंदर छैल छबिली से ॥३॥

झाळ फुल पर सदा बसं

मिठो मिठो रस चुसं

लाड़ चुंबन लेय लेव असी

नन्ही सी छकुली से ॥४॥

डोरा चंचल सितारा

पंखइनको पसारा

जहां जाये वहां धाऊ मंघं मंघं

जादूगरनी हठीली से ॥५॥

बादरमा उड़ जासे

हिरदामा भीड़ जासे

धरनला जासू हात नही आआवं

सुंदर या मतवाली से ॥६॥

हमेशा उड़ान लगावं से

कोनको मंघं या धावं से?

पान फुल पर कबं बस जाये

जसी नटखट नार नवेली से ॥७॥

हर दिल येको दिवाना

दिवो की या परवाना

इद्रधनुष सी फिपोली देखके

दुनिया सारी भुली से ॥८॥

हवामा गोता लगावं से

हरीयाली येला भावं से

नहान मोठा सबकी पसंद या

रंगीबिरंगी तितली से ॥९॥

डॉ. प्रल्हाद रघुनाथ हरिणखेडे "प्रहरी"

डोंगरगाव/ उलवे, नवी मुंबई

मो. ९८६९९९३९०७

झुंझुरका को प्रकाशन...

झुंझुरका पोवारी बाल ई मासिकक् डिसेंबर २०२१ क् अंकको प्रकाशन अखिल भारतीय क्षत्रिय पोवार/पंवार महासंघक् पयल् अधिवेशनमा महासंघका राष्ट्रिय अध्यक्ष डाॅ. विशालजी बिसेन इनक् शुभहस्ते मान्यवरईनक् उपस्थितीमा दि.१२/१२/२०२१ ला गोंदियामा भयेव. येनंबेरा झुंझुरकाका उप संपादक श्री. रणदीपजी बिसने संगमा.

पोवारी अनुवाद करो*

मधमाशी

मधमाशी संघटन करून राहते. तिच्या समूहाला थवा असे म्हणतात. मधमाश्यांच्या निवाऱ्याला पोळे म्हणतात. पोळ्यात हजारो मधमाश्या राहत असतात. मधमाश्या सतत काम करत असतात. माश्या पोळे बांधणे, मध गोळा करून आणणे व तो पोळ्यात नीट साठवण्याचे काम करतात.

संकलन - गुलाब बिसेन

चित्र रंगावो

नाव:-- ---------- -वर्ग------

शाळा------- -------------------- -------- गाव-----------

बोलो पोवारी

बाचो पोवारी

लिखो पोवारी

साल पयलो- अंक नववो

पोवारी बाल ई मासिक

झुंझुरका

फेब्र्वारी 2022

पोवारी बाल बाचक चळवळ प्रस्तुत

संपादकीय......

बसंत ऋतुक् आगमनको येव महिना. बसंत ऋतुमा निसर्ग आपलो रूप बदलंसे. झाडका जूना पाना झळस्यान नवी पालवी फुटंसे. परसा, सिवरी फुलस्यान आपलो आकर्षक रंगलक सबला आकर्षित करंसे. बसंतमाच कोयलला गरो फुटंसे. आंबालाबी येनंच समयमा बार आवंसे. खेतईनमा पिकी बोरको सुगंध जितंऊत् घुमंसे. ठंडी कळफेरस्यान उनारोला आमंत्रण देसे. खरोच बसंत ऋतु सृष्टीमा नवचैतन्य भर देसे.

असो बसंत बहारमा झुंझुरकाको येव अंक बाल बाचकईनलाई बालसाहित्यको उपहार लेयस्यान आयी से. झुंझुरकाको येव साहित्यरूपी उपहार बाल बाचकक् जीवनमा नवी ऊर्जा उत्पन्न करे असी मोला आशा से. झुंझुरका ई मासिक बाल बाचकला 'बाचन आनंद' देनलाई सदा प्रयत्नरत से. येन् आमर् प्रयत्नमा पोवारी बाल साहित्यिकयीनको बहुत बळो योगदान से.

बसंत ऋतुक् आगमनक् बेरापर येव अंक प्रकाशित होय रही से. येन् अंकमा नेहमी सरीको कथा, कविता, कोडा, चित्र असो बालसाहित्य तुमला बाचनला मिले. तुमला येव अंक पसंद आये या आशा से. तुमरा सुझाव मोला जरूर पठावो. बसंत ऋतुकी सबला हार्दिक शुभकामना!

- गुलाब बिसेन

संपादक - झुंझुरका पोवारी बाल ई मासिक

मो. नं. 9404235191

भालू को किराणा दुकान

भालू लगावसे किराणा दुकान

ससा आयो लेनला खानको पान

चिमणी आयी कवनलगी भाऊ

काहे सोड्यात जंगलको दुकान.

भालू कवन् लगेव चिमणीला

बाई गिऱ्हाईक नहीं जंगलमा

बिचमा बोलेव कावरा भालूला

चलसे का दुकान ऐन गावमा.

जंगलदून बेस से यहा दुकान

नगदीलक जासे यहा सामान

जगलमा भयी होती जित उत

पैसां की जरासी उधारी बेभान.

उधारीको बोझल् बंद भयेव

जंगलको मोरो किराणा दुकान

तुमरो सारखो गिऱ्हाईकलका

बढे मोरो दुकान की आता शान.

उमेंद्र युवराज बिसेन (प्रेरीत)

रामाटोला गोंदिया

९६७३९६५३११

बाल कथा

दूध मा पानी

राजाराम भाऊ जवर तीन गाई अना द्वी भसी होतिन। वोको जवर जागा कम होती अना दूध को धंधा लकच गुजारा होत होतो। धीरु धीरु लक राजाराम भाऊ ला लोभ आय गयो अना वू दूध मा पानी मिलायकन बिकन लग्यो। कई ग्राहीक गिनना येको विरोध करिन परा वोन मोहल्ला मा दुसरो दूधवाला नही होन को कारन राजाराम लक दूध लेन की मजबूरी होती।

राजाराम को दूध को धंधा मा साजरो तरक्की देख सुन्दर भाऊ न बैंक लक लोन लेयकन तीन भस खरीदकन आनिस अना दूध को धंधा चालू करिन। सुंदर भाऊ को अजी संस्कारी मानुष होता अना उनना सुंदर ला सीख देईन की धंधा मा ईमानदारी राखनो जरूरी से। एको लाई सुंदर को मन साफ होतो की वोला आपरो धंधा ईमानदारी लक करनो से। वोना बिना मिलावट को दूध बिकन को धंधा शुरू करिस। राजाराम को ग्राहीक जबा यव पता भयो त उनना वोको दुध बंद करायकन सुन्दर जवर लक खाता लगाय लेईन। राजाराम को विलावटी दूध बिकनो कम भय गयो। आता वोला तनाव आवनो चालू भय गयो अना वोकि तबियत भी खराब होय गयी।

राजाराम को बेटा राहुल कक्षा आठवी मा होतो अना वोला घर को धंधा होवन को संग वोको अजी की तबियत खराब होन को कारन समझ मा आय गयो। राहुल सुंदर काका जवर जायकन वोको घर को संकट परा चर्चा करिस। सुंदर काका को मत होतो की आपरो हिरदय ला साफ राखनो सबलक खास बात से। तोरो अजी को धंधा पहिले पासून को से अना वू जरसो लोभ मा आय गयो एको लाई

उनका ग्राहीक छिटक गया। लोख दुनिया क़ाय लाई मिलावट को दूध लेहेति। सबला सुद्धता साजरो लगसे अना यव विकल्प को भेटता ही सप्पा वोनो दिशा मा जाहेति। उनको दूध मिलावटी नही रहवतो त उनला दूधवाला बदलन की नौबत नही आवति।

राहुल कसे की आता मोला यव बात समझ आय गयी से की गलती कित भयी। आबा मी जायकन अजी ला समझावसु। सुंदर न राहुल ल कहिस की तोरो अजी को ठीक होवता वरि तू दूध मोरो घर मा देय देजोस अना मि तोला वोतरोच पैसा देहू जेतरा ग्राहीक लक मिल्हे।

घर जायकन राहुल न आपरो अजी लक यव आग्रह करयो की तुम्ही आता मिलावटी नोको करो अना तुमरो ठीक होवता वरि मि आपरी पढ़ाई को संगमा आपरो दूध को धंधा ला संभाल लेसु। बेटा की सूझ देख राजाराम को हिरदय प्रसन्न भय गयो अना वोना यव प्रतिज्ञा करिस की जीवन मा कोनी भी मिलावट को काम नही करनो से।

✍ऋषि बिसेन ,

ग्राम : खामघाट ,तहसील : लालबर्रा, जिला : बालाघाट(मध्यप्रदेश)

पोवारी प्रश्नमंजुषा

1.बाबा आमटे इनको प्रकल्प 'आनंदवन' कोनसो जिल्हा मा से?

2.बाबा आमटे इनकी पुण्यतिथी कब् रव् से?

3.भारत को आर्थिक बजेट संसद मा कोन प्रस्तुत कर् सेत?

4.भारत को आर्थिक बजेट हर साल कोनसो तारीख ला प्रस्तुत होसे?

5.गानकोकीला लता मंगेशकर इनको जलम कहान भयेतो?

6.छतीसगड राज्य को कोनसो जिल्हा की सीमा गोंदिया जिल्हाला लगक्यान से?

7. महाराष्ट्र मा केतरी जिल्हा परिषद सेत?

8. जिल्हा परिषद निवडणूक मा उभो होन साती कमीतकमी केतरी उमर पायजे?

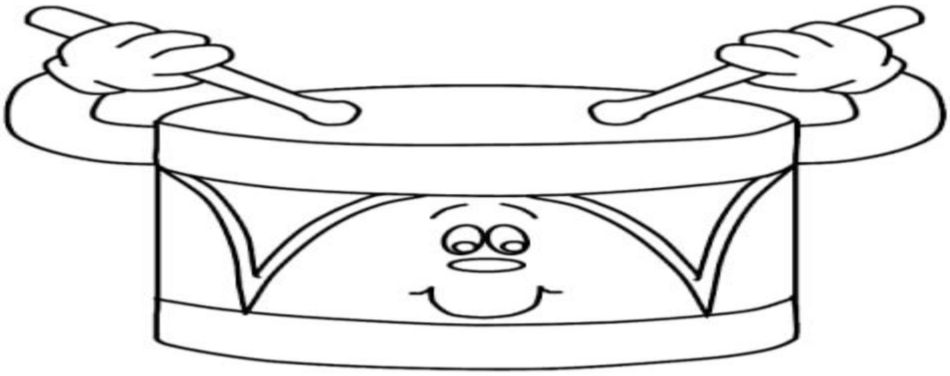
9.उत्तर प्रदेश राज्य की राजधानी कोनसी से?

10. फेसबुक कंपनी को नवो नाव का से?

संकलक

महेंद्र रहांगडाले

कागजकी डफरीको बाजा

आनंदीत भूतकाळ

समयमा जायकन ।

होसे प्रसन्नीत मन

याद कर बालपन ॥

नहानपनकी याद येनं दुनियाकी सबदुन सुंदर याद आय. हरेक मानुसला नहानपनकी याद या खुशी भरेव भूतकाळमा लिजासे. मंग नहानपन यव श्रीमंतीको रव्हं का, गरीबीको रव्हं. तसीच कडू अना गोड यादलका भरी रव्हसे. नहानपनका दिवस हे खूब खुशी का रव्हसेत. सबलाच उनको नहानपन याद आवसेच. असो कोनतोही मानुस नाहाय का ओला ओको नहानपन याद नही आवं.

नहानपन यव सबलाच एकच बेरा भेटसे. म्हणून सबजन नहानपनकी याद संभालशान ठेवसेत. ओको सारखोच मोरो भी नहानपन खूब आनंददायी अना गावमाच गयीसे. म्हणून मराठी मा तुकाराम महाराज कसे, *"लहानपण देगा देवा, मुंगी साखरेचा रवा"* यव एकदम बरोबर से. वय दिवस म्हणजे खूप बढ़िया अना गोड रव्हसेत. ज्यांहा स्वार्थकी भावना नही रव्हं, खोटोपणा नही रव्हं, फसवीगिरी नही रव्हं अना अभिमान भी नही रव्हं.

मोरो नहानपन गोंदिया जिल्हाको तिरोडा तहसीलमा बडेगांव येन गावमा गयीसे. आमी गावमाका सपाई टुरा नहान होता तब खूब मज्या करत होता. तसोच मी घरमा सबदुन नहान रहेवलक घरमाका सपाईजन मोरो खूब लाड करत होता. ओन बेरा नहान उमरमा कयी प्रकारका खेल खेलनो अना फिरन जानो येवच आमरो मोठो काम रव्हं. सहीमा नहानपनका वय दिवस खूब गोड अना मनोरंजक रव्हत.

मी नहान होतो तब, माय आलमारीमा घीव ठेवं. वु घीव चोरकन ओकोमा साखर मिलायशान खात होतो. चोरी करता करता कभी कभी घीवको डब्बा खाल्या पड़स्यान घीव संड जात होतो. तब माय मोला डाटनको बजाय बिलायीनं संडायीस म्हणून मोरी बाजू धरस्यान अजीला सांगत होती. कभी कभी मी दुपारी भर तपनमा सोनपाखरु साती टुराईन संग लंगलंग शिवार हिंडत होतो. अजीला माहित होय तब मोरो अजी मोरी खुब पिटाई करत.

मी नहान होतो तब कयी खेल खेलत होता. जसा लगोरी, कबड्डी, खोखो, लंगडी, बिट्टीदांडू, काचकी गोली, सुरसुर काड़ी, नदी का पहाळ, लुकाछिपी, टायरको चक्का फिरावनो, सापसिळी, बालको दानालक चंगास्टा, घानमाकडी असा खेल खेलता खेलता कब दिवस बुड़त होतो यको पत्ताच लगत नोहोतो.

पर मोरो नहानपनको सबदुन यादगार खेल म्हणजे *कागजकी डफरीको बाजा*. उन्हारोको सुट्टीमा मोरा फुपेभाई बड़ेगाव आवत. उनको संग फुटेव घड़ाको तोंडपर कागजला भातलक चिपकावत होता. ओनं डफरीला ताव आवनसाती पंतुनाको खाल्या चुलोपर सेक देत होता. मोरा फुपेभाई अना मोहल्लाका दुयच्यार संगी मिलकर नवरदेव नवरीको खेल सुरु होय. आमरो बालमननं बिहया सरिखो सामाजिक कार्यक्रममा डफरीको बाजा देखी होतीन असा कार्यक्रमकी प्रतीकृती प्रत्यक्ष खेलको माध्यमलका साकार करनको प्रयत्न सुरु होय. येनं खेलमा कपड़ाका नवरदेव नवरी बनावत होता अना मंग सुरु होय डफरी बजावनसाती खिचातानी. यकोमाच कभी कभी डफरी फुट जात होती अना खेल तितीर-बीतीर होयस्यान खतम होय जाय.

खेल नहान पनका

होता मोठा फलदायी |

वय नोहोता खर्चिक

स्वास्थ रव्हं सुखदायी ||

असो खेललका टुराईनमा तत्परता, चपळाई, नेतृत्व करनकी क्षमता, एकाग्रता, संघभावना बढ़ अना स्वास्थ बी तंदुरुस्त रव्हं. विशेष म्हणजे हे खेल अजिबात खर्चिक नोहोता. पण काळको ओघमा घरदारको सामनेका आंगन गायब भय गया. आता घरघरमा टीव्ही अना हातहातमा मोबाइल विराजमान भय गया. असा केतरा तरी खेल येनं दुनिया लका आता गायब भय गया.

✍ इंजि. गोवर्धन बिसेन, गोंदिया मो. 9422832941

उंदिर अना बिलाई

बिलाई को घर होतो मोठोजात

दूय चिल्ला पिल्ला बड़ा शैतान

घरमा दर करेसेत जहावाहान

कपड़ा कतर कर भया हैरान

भूख लगीं गया आई को जवर

आई खानला पायजे गवर गवर

बससेजन दिनभर घात लगायकर

हाथ नहीं आवत जासेत चकायकर

केत्तो अच्छो होतो आई अगर

बिकता उंदरा बजारमा किलोलक

मस्त जाता बजारमा सबजन

पसंद का मोल लेता उंदीर मंग

मोठा मोठा ऊंदीर पोख्या वाला

आनता मंग निवड निवड कर

बारीकसुरिक नहीं लगत बाका आमला

सस्ता मिलता त आनता क्विंटलका

कोथरी मा उनला बाका भरकर ठेवता

तीज त्योहार मस्त मज्यालक मनावता

पैसा नहीं रवता त उधारी पर आणता

किलो किलो सब पोट फुटतवरी खाता

✍✍सौ छाया सुरेंद्र पारधी

चॉकलेटको बंगला

सीता कुंदा कमला सुनिता अना मंगला

आवो चलो बनावबीन चॉकलेटको बंगला ॥धृ॥

कॅडबरीकी छत छप्पर

किटकॅटकी दिवार

मंचका उभा मुंडा

लॅक्टोकिंगको द्वार

हर्सी सिरप शोभे फाटकको रंगला ॥१॥

कॉफ़ी बाईटकी खिडकी

पारले किसमीको छज्जा

कँडी बारकी पाटण

क्रंची शॉटकी मज्जा

सिल्क ओरियो लका सजावबी पलंगला ॥२॥

पिपरमेंटको पिंजरा

हिरवी कँडीको राघू

दुय मजली बांधनला

मी तासनतास जागू

पल्सकी मैना ठेऊ राघूको संगला ॥३॥

अल्पेनलिबे पोर्चमा

लॉलीपॉपको झुला

पॉपिन्सको बगिचा

ऑरेंज मँगो गुल्ला गुल्ला

चॉकलेटको केक जन्मदिनको प्रसंगला ॥४॥

डॉ. प्रल्हाद हरिणखेड़े "प्रहरी"

नव उत्थान

सत्य की सदा विजय होसे,
असत्य को करबीन त्याग ।
जीवन को यन सन तिव्हार मा,
गावबिन पिरम को राग ।।१।।

नोको बिसरो कोनी,
आमी आजन सिरफ इंसान ।
पिरम अना धरम फैलाय कन,
बाटन देव साजरो बान ।।२।।

साजरो धरकन कासरा,
बनबी नवो दौर का धुरखोरी।
जीवन को हर रंगमा रंगकन,
खेलबीन पिरम की होरी।।३।।

मोहतुर से नवजीवन को,
ऊभो होयकर करो सुवागत।
युवा पीढ़ीला से आव्हान,
रव्हनो पढ़े तुमला जागत।।४।।

मेहनत करबी आगे बढ़बीन
नही जसो कोल्हू को बईल।
सबको संगमा उत्थान लाई,
मिटायबीन मन को मईल।।५।।

देश दुनिया मा मोठो होहे,
मोरो भारतवर्ष को सम्मान।
ऊभा होवो मोरा भाई बहिन,
करबी असो देश को उत्थान।।६।।

ऋषि बिसेन,
ग्राम : खामघाट,तहसील : लालबर्रा, जिला : बालाघाट(मध्यप्रदेश)

सरस्वती वंदना

नमो वागदेवी माता, नमो शारदा मा |

जागा थोड़ीसी देय दे, मोरो हिरदामा ||धृ||

सरस्वती माता सेस, तू मंगलकारी |

तेज श्वेतांबर धारी, तू हंस सवारी ||

माय करूसू वंदना, तोरोच श्रध्दामा |

जागा थोड़ीसी देय दे, मोरो हिरदामा ||१|| नमो...

बसनला शुभ्र श्वेत, कमलको फुल |

शोभं मस्तक मुकूट, कानमाका डुल |

हार गरोमा शोभसे, तेज चेहरामा |

जागा थोड़ीसी देय दे, मोरो हिरदामा ||२|| नमो...

चतुर्भुजा देवी, माला, वेद, वीणा धारी |

एक हात आशिषको, से कल्याणकारी ||

भक्ती, ज्ञान, संगीतको, पेहराव जामा |

जागा थोड़ीसी देय दे, मोरो हिरदामा ||३|| नमो...

पुरो जगमा विख्यात, राजा भोज मोरो |

ग्रंथ चौऱ्यासी रचीस, किरपालं तोरो ||

वागदेवी मोला बी तू, ठेव किरपामा |

जागा थोड़ीसी देय दे, मोरो हिरदामा ||४|| नमो...

विद्या संगमा ज्ञानको, भर दे प्रकाश |

अज्ञानको इंधारोको, कर दे तू नाश ||

ज्ञानचक्षू मोला बी दे, लिखू कवितामा |

जागा थोड़ीसी देय दे, मोरो हिरदामा ||५|| नमो...

इंजि. गोवर्धन बिसेन "गोकुल" गोंदिया, मो.नं. ९४२२८३२९४१

देशी बोर

खेतमा भरमार, देशी बोर

जोर ल खांदा हलावो भरभर,

कोनी मिठी, कोनी खाटी

कोणी नहान, कोनी डगर।।

हिवरी-लाल झाड ला लगडी

खांदा ओलंब्या ना खालत्या सडा

वारेव बोर को मुरंबा अना

बोर बुकनी का स्वादिष्ट बडा ।।

आवरा बोर, खोबरा बोर,

दारू बोर नाव येका कईक,

झोरा धरके निकलं बालसेना

बोरं जमा करके होत बाटा।।

कलमी बोर को रेस मा

देशी बोर पडी मंगं,

जसो शहरी पुळो गयेव

गावठी रहेव गाव को संगं।।

महेंद्र रहांगडाले, मच्छेरा

9405729316

🌷उपयोगी असो झोरा🌷

नहानपनमा अजी

धरशान मोठो झोरा।

दुकानमालक आनं

मोरोसाती झगा कोरा ||१||

देखकर कोरा झगा

भरं खुशीबी मनमा।

देखु पेहरके आंदी

झगा आपलो तनमा ||२||

आनं मामाजी धरके

झोरा मा चिवळा लाळू।

खानसाती मायलाच

रव्हं चिपकेव बाळू ||३||

जावू धरके इस्कूल

पाटी पुस्तकको झोरा।

रव्हं सबको सामने

अभ्यासमा मोरो तोरा ||४||

माय लेन जाय भाजी

झोरा धरशानी हाट।

बजारको खाजोसाती

देखजन आमी बाट ||५||

झोरा धरके पिवरो

आवं पोस्टमेन गावं।

बाट देखती चिठ्ठीकी

जबं पुकारं वू नावं ||६||

उपयोगी असो झोरा

जास्त नाहाय दामला।

फाट जासे तरी आवं

झाडू पोछाको कामला ||७||

✍इंजि. गोवर्धन बिसेन "गोकुल" गोंदिया   मो. ९४२२८३२९४१

बालसाहित्यिक भार्गव येळेकर येक् 'माझा मुंबईचा प्रवास' पुस्तकको प्रकाशन

मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडाक् निमितलक बालकुमार साहित्य सभा कोल्हापूर अना महाराष्ट्र साहित्य परिषद शाखा वारणानगर इनक् संयुक्त कार्यक्रममा सरस्वती विद्यालय, नागपूर यहान दसवीमा सिकनेवालो चि. भार्गव शेखराम येळेकर येन् विद्यार्थीको 'माझा मुंबईचा प्रवास' येन् इयत्ता सहावीमा करेव अना लिखेव प्रवास वर्णनको प्रकाशन आभासी पद्धतीलक बालकुमार साहित्य सभाका अध्यक्ष अना हृदय प्रकाशनका प्रकाशक मा. श्री. चंद्रकांत निकाडे अना डॉ. श्रीकांत पाटील सर इनक् प्रमुख उपस्थितीमा दि.२८ जानेवारी २०२२ ला संपन्न भयेव.

कार्यक्रमको सूत्रसंचालन श्रीमती नसीम जामदार इनन् करीन. पुस्तक प्रकाशन कार्यक्रमको स्वागत अना प्रास्ताविक बालकुमार साहित्य सभाका अध्यक्ष अना हृदय प्रकाशनका प्रकाशक मा. श्री. चंद्रकांत निकाडे इनन् करीन.

दरम्यान बालसाहित्यिक श्री. गुलाब बिसेन इनन् लेखक भार्गवकी मुलाखत लेयस्यान येव प्रवासवर्णन लिखनक् मंगकी प्रेरणा अना मार्गदर्शन येकबद्दल प्रश्न बिचारत उपस्थित सबला या साहित्यकृती निर्मितीबद्दलकी भूमिका विशद करीन.

"माझा मुंबईचा प्रवास" को लेखक भार्गव येळेकर येन् आपल् मनोगतमा सांगिस का, वू सहावीमा असताना मामाकन सहपरिवार मुंबईला गयेव होतो. वहान देखेव अना अनुभवकरी बात् घर् वापस आयेपर बाबाक् सूचनानुसार निबंध लिखनको प्रयास करीस. लघु निबंध लिखता लिखता दीर्घ निबंध तयार भयेव.

अना तीस प्रकरणकी पुस्तकच तयार भयी. प्रवासक् दरम्यान देखी बात् याद करताना नहान भाऊ शार्दुलकीबी बहुत मदत भयी असो भार्गवन् नमूद केरीस. प्रवास वर्णनरुपी पुस्तकक् बाऱ्यामा आपली भावना व्यक्त करताना भार्गव बोलेव -

पाहिले मी डोळा, मुंबई नगरी

आनंद लहरी, मनामध्ये।।

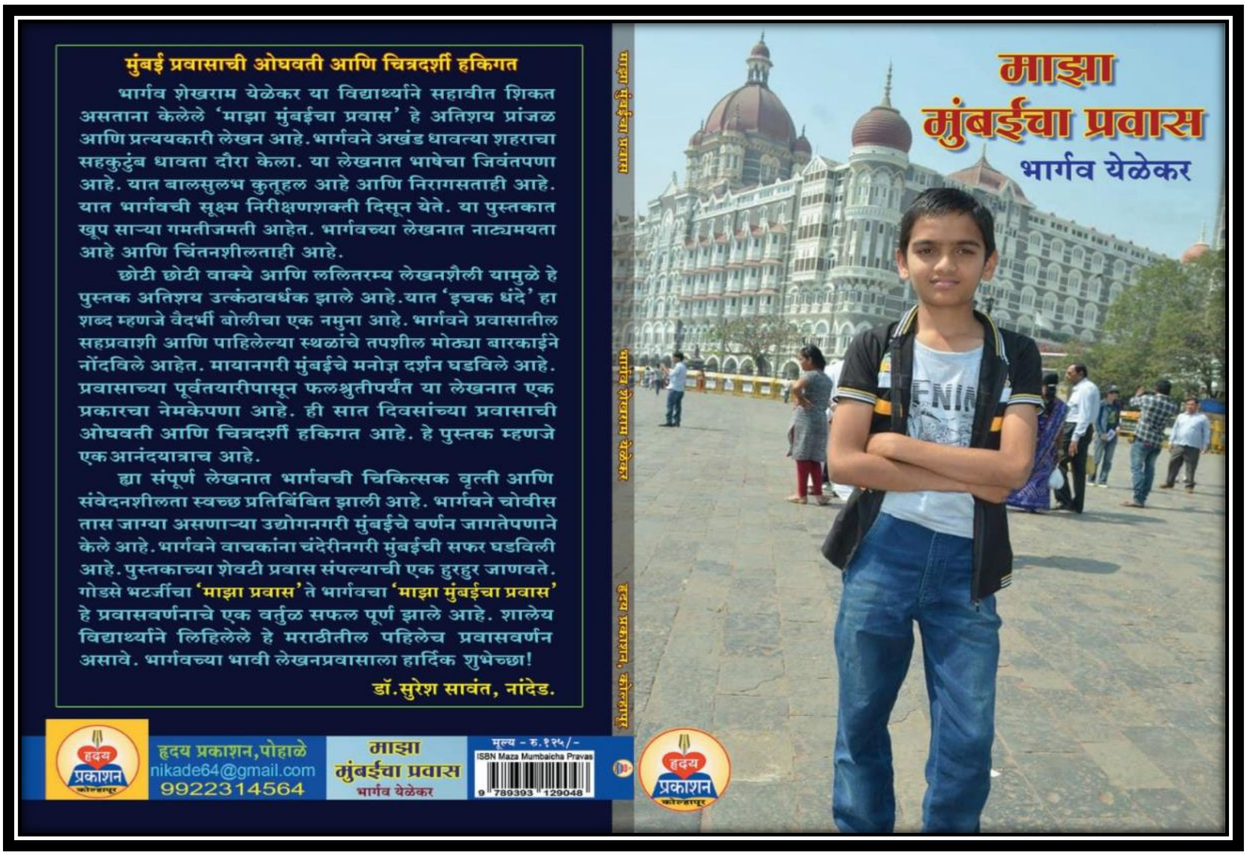
अल्पकाळासाठी, पाहिली मुंबई

होती नवलाई, माझ्यासाठी।।

हे माझे पुस्तक, मुंबई प्रवास

वाचकांना खास, वाटो देवा।।

या पुस्तक लिखनलाई भार्गवला जिनकी प्रेरणा मिली असा साहित्यिक वडील प्रा.डाॅ. शेखराम येळेकर अना आई डाॅ. जयश्री येळेकर इनक् योगदानबद्दलबी नमूद करीस. पुस्तकका प्रकाशक श्री.

निकाडे सरन् आपल् अनुभवलक बढिया मार्गदर्शन करस्यान पुस्तकला सुंदर रूप देईन. येव मोरंलाई उल्लेखनीय से. असो भार्गवन् विशेष नमूद करीस.

प्रकाशित भयेव प्रवासवर्णनको कौतुक करणलाई शिक्षण अना साहित्य क्षेत्रमाका बहुत मंडळी आभासी पद्धतलक समारंभला उपस्थित होता. प्रमुख अतिथी मुहून मिल्या मा.श्री. श्रीकांत पाटील सरन् प्रस्तुत प्रवासावर्णनको साहित्यिक अंगलक विवेचन करत येव बालसाहित्य मराठी बालसाहित्य क्षेत्रमा अग्रणी ठरे अना नवोदित बालसाहित्यिकईनलाई प्रेरणादायी ठरे असो विश्वास व्यक्त करीन. वैदर्भिय बोलीको माधुर्य येव साहित्य बाचनोको दरम्यान मिलेव असो उनन् येन् बूरा नमूद करीन. "माझा मुंबईचा प्रवास" या भार्गवकी पुस्तक एक आनंद यात्राच से असोबी नमुद करीन.

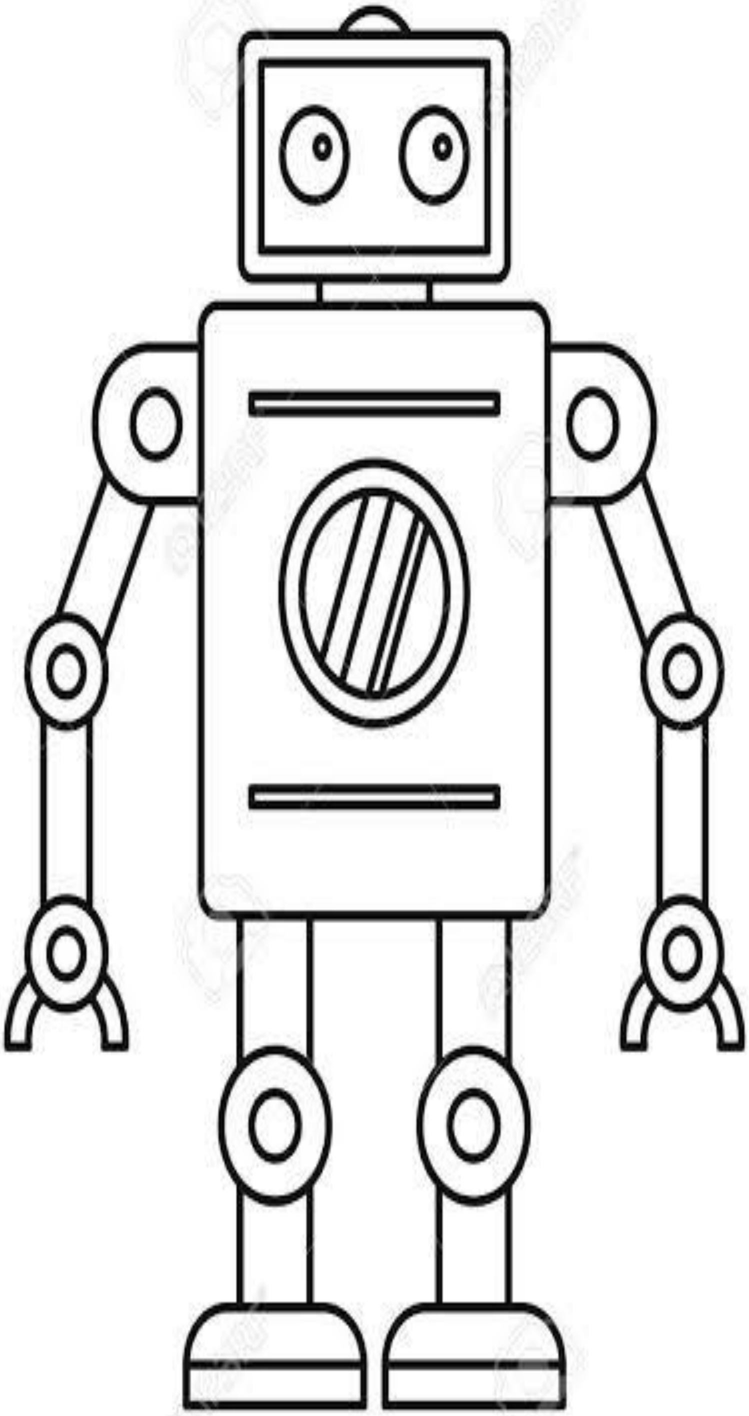
सरस्वती विद्यालय नागपूरका भार्गवका मराठीका शिक्षक श्री. निलेश धवड सरन् भार्गवक् शिशु उमरपासूनक् शाळाला गौरव प्राप्त कर देनक् विविध क्षेत्रमाक् उल्लेखनीय कार्यको उल्लेख करीन. तसोच नुकतोच सरस्वती विद्यालयको सर्वोत्कृष्ट विद्यार्थी अना एन. सी. सी. बेस्ट कॅडेट अवार्ड मिलेव असो उल्लेख करत कौतुक करीन. त् शाळाकी प्राचार्या श्रीमती जयश्री शास्त्री मॅडम इनन् चि. भार्गवको कौतुक करत शुभेच्छारुपी संदेश देईन.

येन् पुस्तकला जिनकी प्रस्तावना मिली से प्रा. डाॅ. प्रल्हादजी हरिणखेडे इनन् येन् बेरा मनोगत व्यक्त करीन. येन् पुस्तकला जिनको विशेष आशीर्वाद प्राप्त भयेव असा महाराष्ट्रमाका सुप्रसिद्ध बालसाहित्यिक डाॅ. सुरेश सावंत सरकीबी शुभेच्छा मिली.

येन् पुस्तक प्रकाशन समारंभला डाॅ. विशालजी बिसेन, राष्ट्रीय प्रत्यक्ष कर अकादमी नागपूरका संयुक्त निदेशक श्री. ऋषीजी बिसेन, न्युज प्रभातका मुख्य संपादक श्री.सुनिलजी तुरकर, प्रा. डाॅ. एम. डी. पवार, डाॅ. हरगोविंदजी टेंभरे, श्रीमती डॉ. शुभांगी रोडे, श्रीमती डॉ. वर्षा वासनिक, इंजी. श्री. गोवर्धनजी बिसेन, साकोली तालुका महिला व बाल कल्याण अधिकारी श्री.चुन्नीलाल लोथे, श्री.ऋषिकेशजी गौतम, प्रा. अनिल गेडाम, डॉ. किरण वानखेडे, श्री. पालिकचंदजी बिसने, श्रीमती ज्योतीताई देशमुख, श्री. रणदीप बिसने इत्यादी सहभागी मंडळीनन् भार्गवको कौतुक अना अभिनंदन करत शुभेच्छा देईन.

कार्यक्रमको आभारप्रदर्शन लेखक पी.आर. आंबी सर इनन् करीन अना कार्यक्रमकी सांगता भयी.

चित्र रंगावो

झाड

लेखक - संजय एलवाड, पुणे

पोवारी अनुवाद - गुलाब बिसेन, गोंदिया

अज सन्डे वोकंलख पिंटू जरासो बेरालच उठेव. सुट्टी रहेलख आई स्पेशल डिश बनावनकी होतीच. गेम खेलनको, कार्टून्स देखनको. महातनीबेरा बगिचामा फिरनला जानको. अज मज्याच मज्या. जरासो असोच बिचार पिंटूक् डोस्कामा सुरू होतो. पिंटू खाटपरलक उठेव. बाबुजी पेपर बाचत होता. आई किचनमा व्यस्त होती. दिदी वोला मदत करत होती. पिंटून् ब्रश धरीस, वोकंपर पेस्ट लेईस. दरोजामा कोवरी तपन पळी होती. वू मोठांगक् आंगनमा उभो रयस्यान ब्रश कतत होतो.

आंगनमा भल्लो मोठो आंबाको झाड होतो. ब्रश करता करता पिंटूकी नजर झाडापर पडी. अज झाडाक् खांदीपर एकबी पक्षी दिसत नोहता. गोदामाक् पिलाईनको किलबिलाटबी आयकनला आवत नोहतो. गोदाबी खालीच चोवतत होतो. पर झाड शांत होतो. हवा आयेव का, खांदीक् शेंडाका पाना हलात होता, अदिक स्तब्ध होत होती. अंदक् बाजूका पाना, खांदी बहुतच शांत होती. झाड कोणत् तरी गंभीर बिचारमा सेका का? असो पिंटूला लगेव.

रोज शाळाला जाताना हवाक् तालपर डोलनेवाला खांदा अना सोनेरी तिरीपमा चमकनेवाला पाना आपलोला बाय बाय करंसेत, का का? असो हरबेराच पिंटूला लगत होतो. पर अज रोजकी प्रसन्नता झाडमा दिसत नोहती. मुहून पिंटू जरासो पुळ् अयस्यान झाडला निहारन लगेव.

खांदा बहुतचच कारा पळेसरीका लगत होता. काही ठिकाणच्या वाळलेल्या साली गळून पडल्या होत्या. काही जागकी साल घासेसरीखी होती. झाडक् बुडला अना काही खांदाईनला किळा लगेव होतो. झाड बिमार पळी से. वोला दुख लगत रहे, मुहून वू चूपचाप से. या बात बाबुजीला सांगनको मुहून पिंटू घाईगडबडलक घरमा गयेव. कुरा करीस, तोंड धोईस. अना बाबुजीला बोलेव, "बाबुजी बाबुजी, तुमी आंबाक् झाडाकन देख्यात का?" तससा बाबुजी पेपर बाजूला सरकावत बोल्या, "अरे पिंटू , असो का बिचारसेस, आवता जाता रोजच देखत रवूसू मी झाडला." तसो नही जी बाबुजी, आपलो झाड बिमार से. वोला कोनसी तरी बिमारी भयी से. वोकी साल गर रही से. बुड अना खांदाला किळा लगी से." "पिंटू वू झाड बहूत जुनो से, मी नहान होतो तब् तोर् दादाजीन् वू लगाई होतीन. आता येन् झाडको आयुष्य सरत होत आयेव. मुहूनच वोला किडा लगी रहे." "पर बाबुजी, वू झाड साजरो होनलाई आपण काही कर नही सकज् का?" "उमर खतम होत आयेव झाडला आपण का कर सकंसेजं बेटा, तु देखंसेसना रोज मोला ऑफिसला जानो लगंसे. दिवसभर काम करनो पळंसे. एक रोज सुट्टी मिलंसे. वोकंलक झाडलाई मी कसो समय हेळू. बरो समय काळेव, तरी मी झाडालाई का करून?" बाबुजीक् उत्तरलक पिंटूको चेहरा पळेव. तसो बाबुजी पिंटूला समजावत बोल्या, "बेटा, माणूस रवो नही त् झाड सबकोच आयुष्य ठरेव से. एक निश्चित समयक् बाद सबकोच आयुष्य खतम होसे. मुहून जादा बिचार करू नोको, अज सन्डे फुल्ल एन्जॉय करनको, संध्याकाळी गार्डनमा फिरनला जानको. रातवा आवताना पानीपुरी, भेल खानको." पिंटू अना बाबुजीकी चर्चा सुरू असतानाच आईन् ब्रेक फास्ट करलाई हाका मारीस.

आई, बाबुजी, दिदी, पिंटू सबच डायनिंग टेबलपर ब्रेक फास्टलाई बस्या. झाडक् बिचारमा पिंटूला अज आंग धोवनकीबी ख्याल नही रही. काही करीस तरीबी झाडको बिचार डोस्कामालक जात नोहतो. कसोतरी ब्रेक फास्ट खतम करस्यान पिंटू दरवाजामा बसस्यान एकसारखो झाडकन देखत होतो. हर संडेसारखो पिंटू मस्ती नही कर्. कोणीसंगमा बोलबी नही, कार्टून्स लगावनसाती हटबी नही कर्. या बात आईक् ध्यानमा आयी. मुहून आई पिंटूजवर आयी अना बोली, "पिंटू का भयेव बेटा, तु असो चूपचापच का? काही तरास से का? कोणी काही बोलेव का?" पिंटून् मान हलायस्यान काहीच नही भयेव असो उत्तर आईला देईस. तसी आई बोली, "मंग बेटा, असो चूपचाप का? का भयेव वू तरी सांग?" पिंटू रोयेसरीखो चेहरा करस्यान बोलेव, "आई आपलो आंब्याको झाड बिमार से. वोक् खांदाला किडा लगी से. बाबुजी कसेत का, वोकी उमर खतम भयी. आपलोला वोकंलाई काहीच करता नही आवनको?" तशी आई पिंटूला कोऱ्यामा धरस्यान बोली, "एवढोसो कारणलक बेटू चूप भयी से का? वू झाड आय, वोला

बोलता नही आव्. वोला का भयेव, येव आपलोला कसो समजे? तसोबी वू झाड बहूत पुरानो से. मुहून वोला किडा लगी रहे.” "पर आई, वू झाड जुनो भयेव, वोला बोलता नही आव्, काही सांगताबी नही आव् मुहून आपण वोला जगावनलाई काही करनकोच नही का?” येन् पिंटूक् सवालन् आई निरूत्तर भयी. बाबुजीबी घरमालक पिंटूको बोलनो आयकत होता.

आई समजावनक् सुरमा काही तरी बोले वोक् पयलेच पिंटू बोलेव, "आई, मी झाडक् बिमारीक् बाऱ्यामा बाबुजीलाबी सांगेव, वूननबी असोच उत्तर देईन. अना तुबी तसोच उत्तर देसेस. सबनच असो बिचार करीस, त् झाड कसो जगे? हर सालच झाडला फल लगसेत. खांदाना खांदा फललक भर जासेत. खांदाईनलाबी फलको बहुत ओझो होत रहे. पर ये रसरसीत फल आपलोला खाता आये पायजे, येकंलाई वय येव ओझो सहन करंसेत. फलकी काळजी लेसेत. फल पिकनला बस्या का, रंगन् रंगका पक्षी आवंसेत. वयबी खुशीलक फलकी चव चाखंसेत. वूनको ओझोबी झाड सहन करंसेत. यतरोच नही त् रातभर दुषीत हवा शोषण करस्यान सकारबेरा शुध्द हवा झाड आपलोला देसेत. ये सब झाड आपलोलाईच करंसेत ना?” पिंटूको येव बोलणो अयक आई-बाबुजी चकीत भया. का बोलन् वूनला काहीच नही सुचेव. पर पिंटूला रोवनो आयेव, वू रोवत रोवतच पुळ् बोलेव, "आई नेहमीच आपल् झाडपर पक्षींको किलबिलाट रवत होतो, खादाईनपर गोदा रवत होता. उनारोमात् केतातरी पक्षी संगमा बसस्यान आराम करत. फल लगेपर झाडपर पक्षींकी यात्राच भर्. हर पक्षी झाडक् आंगपरा खेल्. आपल् हकका फल खात. एक खांदीपरलक दुसर् खांदीपर खेलत. पर देख ना झाड बिमार पळेव, वू जुनो भयेव अना पक्षीयीननबी वोकी साथ सोळीन. मी मंगानी देखेव, झाडपर एकबी पक्षी नही आव्. गोदामाका पक्षीबी निकल गया. अस् परिस्थितीमा आपणबी झाडकी साथ सोड्या, वोकंकन दुर्लक्ष कऱ्या, त् झाड अणखी काही साल जगनक् जाग् वार जाये. मजबूर भयी खांदी टुटस्यान पळेत. शायनोजीन् लगायेव झाड एकरोज उखळस्यान पळे. शायनोजीकोबी असोच भयेव. शायनोजी बिमार पळ्या, अना बिमारीमाच वय एक रोज आपलोला सोळस्यान गया. झाड तरी आपलोला सोळस्यान जाये नही पायजे, शायनोजीकी याद पोसी नही जाये पायजे. मुहूनच आपण झाडकी काळजी लेये पायजे. पक्षी फल खानलाई अना तपनबेरा आराम करनसाती झाडपर आवत होता. आपणबी आंबा लग्या का, झाडाकन ख्याल देत होता. काहेका वोकमा पक्षींसरीखो आपलोबी स्वार्थच. पर येव झाड त् निस्वार्थी से ना. वू हरबारच पक्षीनको अना आपरो बिचार करंसे. दुसरोईनसाती आयुष्यभर झुरत रवंसे. तपन, हवा, बारीस अना थंडीको मुकाबला करस्यान आपलोला फल देसे. अस् निस्वार्थी अना आपलोलाई जगणारो झाडला अडचनक् समयमा आपण मदत करेच पायजे.” पिंटूको बोलणो सुरू असतानाच आई-बाबुजीक् डोराकी पापणी ओली भयी. झाड कबीच अबोल नही रव्, वू हरबार आपलोसंगमा बोलंसे सिर्फ आपण वोला समजे पायजे. वोकी भाषा समज लेये पायजे. झाडसंगमा कबीच आमला बोलता नही आयेव. वोको दु:ख नही समजेव. पर पिंटून् नहान उमरमाच झाडको दु:ख जाणिस, वोको दर्द अना एकटोपणा समझ लेईस. वोका आई-बाबुजीला कौतुक आपल् बेटापर गर्व लगेव. त् दुसर् बाजूला आपण झाडला समजनोमा कमी पळ्या, येको पश्चाताप आई-बाबुजीला भयेव. भयी गलती सुधारनलाई वूनन् वंदाकाच झाडला जगावनको निश्चय करीन. पिंटूला बहुत आनंद भयेव. वन् रोजपासून हर जन आपआपलो परीलक झाड जगावनलाई प्रयास करन बसेव.

सप्तसुर भया मुका

सरगम भयी शांत

सप्तसुर भया मुका |

तोरो शोकमा सपाई

श्रोता रह्य गया भुका ||१||

कहा गयी लतादिदी

जरा सांग मोला माय |

सांगू नोको काहीबाही

गोड लग नही चाय ||२||

तेल बातिको सरेव

देह मातीमा मिलेव |

समजावू कसि तोला

दिवो सूरको बुझेव ||३||

कसो समजावू मन

आता भयेव बेचैन |

येन दु:खको समय

कोन लवटाये चैन ||४||

याद आये कोकिलाकी

तब आयकजो गाना |

दिदी गयी स्वर्गधाम

नाचावन राधा कान्हा ||५||

✍महेंद्रकुमार ईश्वरलाल पटले (ऋतुराज)

स्वर राणी

हिंदभूमी भयी खूश
सून एक वू सुस्वर
नाम ठेयेव गयेव
लता दीदी गहिवर !!१!!

दिनानाथ पुण्यवान
लता आशा उषा हृदय
रत्न वय गुणी शान
भारत भू अभ्युदय !!२!!

हजार लक्ष बी गाया
स्वर भया अमर
गुंजसे गुंजत रहे
युग युग हजार !!३!!

अभिमान रहेव
सदैव राष्ट्र संस्कृती
मांदी रही घरमां बी
क्रांतिकारक विभूती !!४!!

ऐ मेरे वतन के लोगो
केतरो अमर गीत
जन मन मां फुकीस
राष्ट्र प्रेम को संगीत !!५!!

सुंदर शांत स्वरूप
जीवनभर अटल
विश्वभर पयचान
स्वर संग अविचल !!६!!

जय जय स्वर राणी
शांत भयेव शरीर
पर सदैव चले वु
अमर सुंदर स्वर !!७!!

✎रणदीप बिसने मु.सिंदीपार

ओरखो मी कोन

१.

बदलती रचना मोरी
मी जीव पानीमाको
जावू अगर शरीरमा
प्रसार करू आमांसको

२.

कारो, भुरो रंगरंगको
एक जीव बडो रुपवान
मोठो होसे खायखायके
अंडा, इल्ली, कोश, जवान

३.

चार लोग जहा जमसेत
चार रस्ता जहा जुळसेत
लगावो जोर बुद्धीपर
सांगो वोला का कव्हसेत?

४.

चाप किकरा बसला
आत मोरा संगीसाथी
कलाकार मी हुन्नरबाज
घड देवू घोडा, हाथी

५.

राजा मी फलइनको
नाव तेल्या, शेंदरी, घोटी
खुस होय जासेत सबजन
खायके स्वादिष्ट रस रोटी

६.

पालनकर्ता मी नवग्रहको
सबला देवू सदा उजालो
दुधगंगा को रव्हनेवालो
तारा मी चमकनेवालो

ऋतुराज

बोलो पोवारी

बाचो पोवारी

लिखो पोवारी

पोवारी बाल ई मासिक

झुंझुरका

मार्च - 2022

साल १ लो- अंक १० वो

पोवारी बाल बाचक चळवळ प्रस्तुत

संपादकीय.......

आब् दुनिया युद्धक् समस्यामालक जाय रही से. युक्रेन अना रशियामा छिळेव येव युद्ध दुनियाला तिसर् महायुद्धक् खायीमा त् नही ढकल् असी मनमा शंका आवंसे. दुनियाक् कोणतबी कोन्टोमा छिळेव युद्धको परीणाम पूर् दुनियापर होसे. प्रत्यक्ष युद्धभूमीपरक् लोकयीनकी अतोनात हानी होसे. युद्धको सबमा जादा परीणाम बालकपर होसे. युद्धलक हजारो घर उध्वस्त होसेत. नहान टुरूपोटु अनाथ होसेत. टुरूपोटुनको शिक्षणपर परीणाम होसे. सबसे महत्वपूर्ण बात मंजे येन् युद्धलक बालकको बचपण छिनेव जासे. मुहून 'हर युद्ध येव बालकक् विरोधमा लढेव जासे' असो एग्लेंटिन जेब' कसे.

आपल् संत महात्मायीनन् शांतीको मार्ग देखायस्यान 'वसुधैव कुटुंबकम" को संदेश देयीन. दुनियामा असी कोणतीच समस्या नाहाय जेको हल नाहाय. कोणतबी समस्याको शांततामय मार्गलक हल खोजता आवंसे. या शिकवण भारतीय संस्कृती देसे. येन् शिकवणका आपन अनुयायी बनबी. जल्दीच येव युद्ध खतम होयस्यान दुनियापरको येव संकट टले अना शांती प्रस्थापित होये या आशा मी करूसू.

झुंझुरका मासिक आपल् पयल् वर्षपूर्तीकन अग्रेसर से. अजवरी झुंझुरका मासिकन् तुमला दर्जेदार पोवारी बालसाहित्य देनको प्रयास करीस. सामनेबी तुमला साजरो बालसाहित्य बाचनला देनलाई आमी प्रयासरत रवबी. झुंझुरकाक् सब बाचक अना शुभचिंतकईनला होरी अना ढुड्डीकी हार्दिक शुभकामना!

- गुलाब बिसेन

संपादक - झुंझुरका पोवारी बाल ई मासिक

मो. नं. 9404235191

झुंझुरका सुरू कर अभ्यास

एक दिवस मी गयेव गुडूरलं

चांदोमामा को गाव अगास |

चारही आंगं वहान पसरेतो

चमचम चांदनी को परकास ||१||

निलो पांढरो बादरइनको

देखेव फैलेव होतो उकीर |

उकीरमालं टुक टुक देखं

मोरो मामभाई सुकीर ||२||

सुकीर को बाजूलाच होती

बुळगी मामामाय की खाट |

आजूबाजूला बरातघायी

ताराइनको भलताच ठाट ||३||

कहेव कायलीक उठेस जल्दी

कायलीक उसटायेस गा खाट |

साखरझोप लेयले जरासी

होन दे आंजूक जरा पहाट ||४||

हेबानेव सुकीर मोरोपर

कसे तूच सोव पांघर पांघर |

चलेव मी तं खेत बोवनला

तयार मोरा बईल नांगर ||५||

निंद खुली देखेव अजीला

मोला जगावन को परयास |

उठ बेटा चालू से परीक्षा

भयी झुंझुरका कर अभ्यास ||६||

प्रल्हाद हरीणखेडे "प्रहरी"

डोंगरगाव/ उलवे, नवी मुंबई

मो. ९८६९९९३९०७

पोवारी बालकथा - दंतोबा भयेव स्यायनो

✍ लेखक - गुलाब बिसेन, सितेपार (४४१९११) जि. गोंदिया

मो. नं. 9404235191

एक रोजकी बात आय. दंतोबाका सपा भाई सकार सकार आंगपाय धोयस्यार बस्या होता. वोतरोमा दंतोबा आपलो दुसरो भाईसंगमा झगड़न बसेव. "कटर कट ऽऽ कटर कट" आवाज पुरो तोंडमा घुमेव, तसा दंतोबाका भाई अचंबालक देखन बस्या. दंतोबाको मोठो भाईनं डोरा बटारस्यान वूनकोकन देखीस तसा वय दुयी दबक्या. 'का चल रही से? कायको धिंगाना आय येव?' तसा दुयी चिड़ीचूप भया.

दंतोबा बत्तीसभाईनमा सबमा नहान रहेलक सबको लाडको होतो. सबमा आखरीलक वापेवलक वोला सब भाईनमा जादा लाड प्यार मिलत होतो. दंतोबा स्वभावलक एक खुशालचेंडू होतो. दिवसभर आरामलं बसेव रव्हनं. मनमा आयेव तं काममा मदत करनं नही तं सोयेव रव्हनं. दुसरो भाई इनला चिड़ावनं, येनं दंतोबाको स्वभावलक सब भाई परेशान होय जात.

जीभबाईबी येकोकारण परेशान होती. दंतोबाको खुशालचेंडू स्वभावको सबसे ज्यादा तरास जीभबाईला होय. जीभबाई केतोकतरीबार दंतोबाको कारण जखमी भयी होती. केतोकबार वा दातमा सपड़स्यान खून निकल आयेतो. पर दंतोबाको स्वभावमा काही फरक नही. उलटो पूरो दोष दुसरो भाईनपर ढकलस्यान दंतोबा मोकरो!

'तुमरो भाईला समजावोना. नाकमा दम कर देयीसेस येनं.' जीभबाई परेशान होयस्यान बोली.

'बाई, आमीच परेशान सेजं येको स्वभावलक.'

'काही तरी करो बाबा येनं दंतोबाको. नही तं मी करून्च काहीतरी.'

'आता तुमीच काहीतरी करो.' दंतोबाका सब भाई संगमा बोल्या.

'देखूसु काही करता आवसेका तं.' असो कवत जीभ आपलो कामला लगी.

जेवणको बेरा रोज मुखमा घास आयेव का दंतोबा आपलो स्वभावानुसार आपलोच छंदमा रहेलक जीभबाई अना बाकी भाईनको काम बिघडत होतो. कभी घास अर्धोनिर्धो चबायेव जाय तं कभी दातईनको बिचमा जीभबाई फस जाय. रोजको येनं दंतोबाको स्वभावलक परेशान जीभबाईनं वोला बोहूत समझावनको प्रयास करं. पर दंतोबा आपलच नादमा. बदलनको काही नाव नही.

एक रोज जेवणबेरा भयी होती. तोंडमा कभीबी घास आये असो बेरापर दंतोबानं आंगपाय दुखंसे मुहून झोपको सोंग लेयीस. कसेतना 'सोये वला चेतो करता आये पर झोपको सोंग लेये वला चेतो करता नही आवं.' तसोच वू सोंग लेयस्यान सोयेव. जीभबाई घबराई. अज अगर येनं गड़बड़ करीस तं नोको अजबी मोरी दातंईनको बिचमा पिसाई होय जाये. वा दंतोबाकन गयी.

'दंतोबा, अरे उठ ना. येव कायको सोंग आय रोजको!'

पर दंतोबा हूं को चूं नही. दंतोबाको भाईननं वोला समझावनको प्रयास करीन पर काही परीणाम नही भयेव. जीभबाई परेशान होयस्यान चूपचाप चली गयी.

घड़ीभरमाच तोंडमा घास आयेव. तसा सब आपलो आपलो कामला लग्या. सब दात घास चबावन बस्या. जीभ घासला उलट पुलट, बारबार बारीक होतवरी दातंईनमा सरकावत होती. दंतोबा झोपको सोंग लेयेवच होतो.

एतरोमा जीभला घासमा एक नहानसो खड़ा से. येकी भनक लगी.

'याच सही बेरा से दंतोबाकी अकल ठिकानपर आननकी.' जीभबाई मनको मनमा हासी.

वोनं खड़ाला ढुंढस्यान धिरूलकच दंतोबाजवर ढकलीस. आपलच धूंदमा मस्त दंतोबाला येकी भनकबी नही लगी.

सोंगाळ्या दंतोबा आपलोच सोंगमा होतो. नरम नरम घासमा अचानक कडक खड़ा लगेव दंतोबा चेतो भयेव. दंतोबाला काही समजनको पयलेच कड़न्यारी आवाज भयेव. येनं आवाजलक सबजन घबरान्या. एकदुसरोकन देखन बस्या. सब आपआपलो जागापरच होता. पर दंतोबा जागापरलक एकआंगं सरकेव होतो. वोको जागापरलक खून बव्हन लगेव. खूनलक पांढरो दंतोबा लाल दिसन बसेव. खूदला लाल खूनलक रंगेव देख वू बहूतच घबरानेव. वू तोंडमालक बाहर पड़ेच रव्हतो. पर जिभबाईनं बेरापरच वोला सवारीस अना वोको जागापर बसाईस. तसो दंतोबाको जीवमा जीव आयेव.

दंतोबाला आता समझ आयेव. आपलो एकलोको कारण आपला भाई अना जीभबाईला परेशानी होसे. मुहून आपण आपलो स्वभावमा बदल करे पायजे. आपलो भाईनसंगमाच आपलो अस्तिवला अर्थ से. तबंपासून दंतोबा स्यायनो भयेव. अना सब संगमा मज्यामा रवन बसेव.

सिंह अना लांडग्या

एक जंगल मा फिरत होता
सिंह अना लांडग्या दुयजन
ओतरोमाच आयेव मेढीं को
आवाज दुयीनको कानकन.

लांडग्या होतों च् बढा़ईखोर
सिंहला कसे महाराज बसो
चल चल कन तुम्ही थक्यात
आणुसू मी शिकार देखो कसो.

मेंढी को दिशालका निकलेव
ओला दिस्या शिकारी कुत्रा चार
एक माणूस दंडा धरस्यान
देख कर भयेव वू फरार.

कवन लगेव मंग सिंहला
तुम्हीच आवं जंगलका राजा
वहांसेती सब दुबली मेंढी
दुसरो करबी शिकार ताजा.

पर सिंह होतो हुशार ओन
आयकीस आवाज कुत्राईंको
ओला समज आय गयेव
सही लबाडपणा लांडग्याको.

तात्पर्य असो खुदकी कमीला
लुकावन देखावसेती भाव
काहीही झुठमुठबोलकर
लबाड करसेती घुमजाव.

✍उमेंद्र युवराज बिसेन (प्रेरीत)
गोंदिया ,९६७३९६५३११

🌷🌷🌷 *राजा भोज देव* 🌷🌷🌷

"बालगोपाल हो तुमला कथा कहानी साजरी लगसेत ना,आओ अज मी तूमला एक कहानी सांगुसु।" सोनू न कहीस, सांगो ना सायनी माय। पर आमला राजा रानी की कहानी आयकन की से।,,,हो ,हो,,,,बाबा राजा की कथा सांगुसु ,,, पर कहानी को आखिर मा तुमि का सिख्यात त सांगनो पड़े तूमला,, हो सायनि माय(आजी) सांगबिन आमी कहानी त सांगो,,,,, सांगुसू आयको मंग।।

बहुत बहुत साल पहले की बात आय।गुजरात मा एक आबू नाव को पर्वत होतो। वहा सप्तऋषि तपस्चर्या करत होता। तब असुर मंजे राक्षस को अना निशाचर अत्याचार बढ़ गयेव होतो। ऋषिमुनी को तप लक वहा आदिशक्ति प्रगट भई। अन आदिशक्ति न चार वीर उत्पन्न करीस।परमार,सोलंकी,चौहान अना परिहार।

अन वोन परमार वंश का आमी आजन पोवार/पंवार/पंंवार । आमरो वंश मा एक भोजदेव नाव का महाप्रतापी राजा होतो। उनको पिता को नाव राजा सिंधूलराज अन माता को नाव सावित्रीदेवी।सिंधुलराज ला बुळगो पण मा भोज भयेव । बादमा भोज का पिताजी आपलो लहान भाई मूंज ला राजा बनाइंन। अन मोठो होएपरा भोज ला राजा बनावजो असो सांगिन ना राजपाट त्यागकर वनमा तपस्चर्या करण चली गया।

एक दिवस मूंज को दरबार मा एक ज्योतिषि आयेव । उनं सांगीन की भोज एक अच्छो महाप्रतापी राजा बने ना पचपन साल सात महीना तीन दिवस राज करे। येव आयककर मूंज न भोज ला मारण की कोशिश करिस। पर भोज की अच्छाई देखकर मूंज ला पश्चाताप भयेव।मुन पंधरा साल को भोजला राज देयकर वन मा तपस्चर्या करण चली गएव।तब राजा भोज न आपली राजधानी उज्जैन लक धार मा आनिस।राजा भोज की ओकी भार्या(पत्नी) लीलावती बहुतच विदुषी(हुशार) होती। राजा भोज न आपलो राज्य ला चारही दिशा मा बढ़ाइस। चौरयांशी ग्रंथ लिखिस। आपलो प्रजा साती भोज शाला सरीखा स्कूल खोलिस । माता सरस्वती की कृपा होती मुन एक रात मा चम्पू रामायण की रचना करिस।तरा बोड़ी,मंदिर स्कूल खोलीस। असो कर्त्तव्य परायण ना प्रजावत्सल होतो राजा भोज देव।

***सीख* : प्रजावत्सल राजा सदा सदा साती आपलो कीर्ति लक अमर होय जासे।**

✍✍सौ छाया सुरेंद्र पारधी

🌷आता आय गयी होरी🌷

(अष्टाक्षरी रचना)

फागूनको महिनामा
यव रंगको त्योहार ।
खुशी धरके आयीसे
यहां रंगकी बौछार ॥१॥

रंग इतनी उतनी
रंग दिससे पिवरो ।
रंग लाल ना गुलाबी
रंग भगवा हिवरो ॥२॥

पिचकारी टुरु पोटू
धरकर आवसेत ।
रंग भरके ओकोमा
मोरोपर फेकसेत ॥३॥

होरीपर देखो तुमी
असो होयजासे हाल ।
रंग अना गुल्याललं
रंग जासे पुरो गाल ॥४॥

होरी कसे जीवनमा
चिंता तुमी नोको करो ।
रहो हासी खुशीलका
राग द्वेष नोको धरो ॥५॥

आओ सब मिलकन
असो जमावबी ढंग ।
छोड़ो कपट मनका
पोतो शत्रुलाबी रंग ॥६॥

गावो गाना मिलकर
नाचो सब छोरा छोरी ।
खुशी मनावो सपाई
आता आय गयी होरी ॥७॥

✍️इंजि. गोवर्धन बिसेन "गोकुल" गोंदिया, संपर्क – ९४२२८३२९४१

🌷शांताराम को जिन्न🌷

लेखक - इंजि. गोवर्धन बिसेन

शांताराम को पऱ्हा चालु होतो. गावमा रोवनाकी धामधूम रहेलक बन्यार मिलनो मुश्किल होतो. खारखोद्‌यातं ढुंढस्यानबी गावमा दिसत नोहता. असोमा पऱ्हा बेरापर गाड़नको कसो असो बिचार करत शांताराम सरयीवालो मोऊखाल्या बसेव होतो. येतरोमा ओकी नजर बांधीमा एक दिवो सरिखो चिज पर पडी. वु बांधीमा उतरेव अना ओन चिज ला हात मा धरीस. भरी होती म्हणून ओला पाणी लक धोईस अना हात लक साफ करन बसेव. देखसे त का, वाहान लक धुंगा निकलन लगेव अना घडी भर को बाद धुंगा न एक विशाल जिन्न को रुप लेईस. यव सिन देखशान शांताराम ला खुप भेव लगेव.

तब वु जिन्न, शांताराम ला कवन बसेव, "घबराओ नोको मोरो आका, मी तुमरो गुलाम आव. मोला सांगो मी तुमरी कोणती सेवा करु." तरी शांताराम ला थोडी धास्तीच भरी होती. ओन थोडी हिम्मत बांधशान जिन्न ला खबर लेईस, "तु मोरो गुलाम कसो? येकोपर जिन्न न सांगीस का जेको जवर यव दिवो रवसे, ओको मी गुलाम रहूसू." शांताराम न जिन्न ला खबर लेन बसेव, "तु मोरोसाती का कर सक सेस? मी बहुत चिंता मा सेव. गाव मा सबका पऱ्हा एक साथ सुरु भया सेती. येको कारण लक बन्यार अना कोंडा खोदने वाला भेट नही रह्या सेत. मोरो पऱ्हा बेरापर कसो होये."

जिन्न शांताराम ला कसे, "तुमी आदेश देव, मोरो आका. तुमी जो कवो वु पुरो कर देऊन." शांताराम न जिन्न ला पऱ्हा करन सांगीस. देखस तं का ओको पुरो रोवना चुटकीमाच गाड़शान भय गयव.

दुपारी शांताराम की घरवाली शिदोरी धरशान खेत आयी तं देखसे शांताराम मोहुको झाड खाल्या ढुरकी लेत होतो. ओन ओला हलायशान उठाईस. शांताराम जसो उठसे अना देखसे तं खेत जसो को तसो होतो. ओला समज मा आवसे का, वु सपन देखत होतो. ओला खुब दु:ख होसे अना पऱ्हा कसो लगे येकी चिंता सतावन लगसे. शांताराम की घरवाली ओला धीर देसे अना शिदोरी सोडशान जेवन सांगसे. जेवन भयवपर वय दुयी जन खार खोदन लगसेत.

दुसरो दिवस पाहटलाच शांताराम खेतमा जासे अना चिखल करशान तयार ठेवसे. ओकी घरवालीन इत उत लक दुय बन्यार को जुगाळ करशान खेतमा पोहचसे अना दिवसभर पऱ्हा लगावसेत. पाच दिवस को पऱ्हा कसोबसो बारा दिवस मा पुरो होसे. अना ओन सालं शांताराम ला चांगली फसल होसे.

बोध:- सपन देखेवलक अना हिंमत हारकन काही होने वालो नाहाय, मेहनत करो तबच फल भेटे.

इजी. गोवर्धन बिसेन, गोंदिया , संपर्क – ९४२२८३२९४१

बाहुली मोरी

बडी साजरी से
बाहुली मोरी
देखनला मस्त
सडपातळ गोरी

गुलाबी गाल
गोल चेहरा
सोनेरी लटं
निळसर डोरा

टाकंसे मखमली
झगा सुंदर
डोरा फिरावंसे
गरगर अंदर

लगं से परी
साज चढाये परा
देखावंसे हरघडी
भलतोच तोरा

रवंसे मोरो
संग हरदमं
बिगर येको
मोला नही गमं

सौ. शारदा चौधरी, भंडारा

चांदा मामा

घरक् छतपर मी जासू
वहॉ रव्हसे चांदामामा,
मोर् संग खेलनला आवसे
दिवस बुडता चांदामामा.

कभी कभी पूरो कभी अर्धो
कभी लहानसो दिससे मामा,
कभी कभी नाराज होयकर
गायब होय जासे चांदामामा.

बरसातक् दिनमा बदली रव्हसे
तब नजर नही आव् चांदामामा,
बदली मा छुप जासे तब याद
बहुत आवसे मोला चांदामामा.

कोजागिरी,पांड ना होरीला
बहुत मोठो दिससे चांदामामा,
दिवारीला दिवोक् उजाळोमा
छुप जासे, दिस नही चांदामामा.

कभी भी रात माच दिससे
दिनमा नही दिस चांदामामा,
केतरो अच्छो होतो अगर
दिवस् बी दिसतो चांदामामा.

चिरंजीव बिसेन , गोंदिया

वाघोबा वाघोबा

वाघोबा वाघोबा
तुमी सेव कसा?
रोज रोज खासेव
पांढरो पांढरो ससा ||१||

येतो मोठो जंगलमा
नहाती तुमला मित्र
खुसाली को कबच्
नही तुमला पत्र ||२||

पिवरो कारो पट्‌टाको
आंगपरा से साज
चाल तोरी ऐटबाज
चढेव केतरो माज ||३||

घारा घारा डोराकी
बिलाई तुमरी मावसी
तुमी खासेव प्राणी
वोला ठेवसेव उपासी ||४||

होसे तोरो आगमन
हिरणी बी सैरभईर
सजीव प्राणी को से
तोला केतरो बईर ||५||

मायला मांगकन् आणू
तोरोलाई बोहुत करंजी
डकार आवतवरी खाजो
अंडा की वा भुरजी ||६||

डरकारी अगाजलक्
परासेती जानवर सारा
पिरमलक् कोण डाके
मंग तुमला ठंडो वारा ||७||

घरमा मोरो शायनोजी
करसेत तुमरी नक्कल
सर्कस को कामलाई
कसी उमजी अक्कल ||८||

सौ.वंदना कटरे "रामकमल"

🌷🌷 *चिच को झाड* 🌷🌷

लटा लोंब फरेव वाकडो चिच को झाड

हिरवी हिरवी चिच पिकसे पडसे पाड

चिच लगी सेत जसी ठेई बंदूक लटकाय

कब पडे चिच देखसेजन डोरा मटकाय

देख देखकर सुट्से तोंडला सबको लार

आन ना सोनू झोडपा अना गोटा दुय चार

झोडबिन चिच ना बनावबिन लॉलीपाप

मिश्रावबिन तीखो, नोन ,भेली को पाक

दिनभर खेल आमरो चिच को खाल्या

आवसेत संगि मोरा पिंकी राम्या,बाल्या

टायर को झुला झुलकर आवसे मज्या

पड्या त टोंघरा फुटकर मिलसे सज्या

बचपन का दिन आमरा बड़ा मजेदार

रोज बनसेजन आमी चिच का किलेदार

✍✍सौ छाया सुरेंद्र पारधी

समयानुसार महत्व/उपयोग

एक माती को दिवों घर को कोनामा धीरूधीरू टिमटिम जरत होतो.ओको जवरच एक लाईट को बल्प होतो ओन हासकन् दिवोंला ख़बर लेईस तोरो जरनों को का फायदा से.मोरो उजालों को सामने तोरो अस्तित्व झीरो से.

'मंग काहे तोरी या लगबग? पर माती को दिवों काहीच न् कव्हता आपलो शांत जरनों चालूच ठेवसे.काही समय को बाद लाईट को बल्प ओला कसे मोरो उजारोलक पुरो घर चकाचौंध भयीसे अन् तोरो उजालों एकदम कमी ओला काहीच महत्व नाहाय.

'तू काही काम को नाहास' तरी माती को दिवों काहीच न् कव्हता हासकन शांत रव्हसे.पर आता अचानक बिजली अन मुसरधार बरसात होसे. जेको कारन लाईट चली जासे अना बल्प बुझसे पर माती को दिवों आपलो टिमटिम निरंतर जरतच रव्हसे.यवं नजारा देखकर बल्पला समज आवसे की जेको तेको समयानुसार महत्व उपयोग अनन्य साधारण से.

जब मौसम साफ होतो तब मोला बहुत गर्व अहंकार भयगयेव होतो की मोरो उजारो को सामने माती को दिवों को काहीच अस्तित्व नाहाय पर यवं मोरो बिचार पुरो गलत से.

तात्पर्य असो की हर चिज़/वस्तु/इंसान की समयनुसार महत्व रव्हसे जसी परिस्थिति बदलसे तसो ओको काम उपयोग महत्व समज आवसे.

उमेंद्र युवराज बिसेन (प्रेरीत), रामाटोला गोंदिया (श्रीक्षेत्र देहू), ९६७३९६५३११

****

पोवारी प्रश्नमंजुषा

1. सावित्रीबाई फुले को स्मृती दिन कब् रव् से?
2. गोंदिया जिल्हा की जिल्हाधिकारी कोन सेत?
3. वर्तमान मा भारत मा कोणतो राज्य की मुख्यमंत्री महिला सेत?
4. जागतिक महिला दिन पयलो बार कब् मनायेव गयेव?
5. जागतिक संस्था UNO को पुरो नाव का से?
6. रशिया देश का अध्यक्ष कोण सेत?
7. वर्तमान मा रशिया न कोनसो देश पर सैन्य कारवाई (युद्ध) करिस?
8. भारत का नागरी उड्डयन (विमान) मंत्री कोण सेत?
9. भारत की विमान कम्पनी एअर इंडिया ला कोनतो कम्पनी न् खरीदिस?
10. हिंदू नववर्ष को पयलो मयना कोनसो आय?

संकलक- श्री महेंद्र रहांगडाले

सभा प्राणीनकी

जंगल मा प्राणीनकी

जमी होती मोठी सभा

सभामा बोलनकी

सबला होती मुभा

हरीण,ससा अना बंदर

बस्या होता उगामुगा

कोल्हयाको डोस्का को

भयेव होतो पुरो भूगा

गडबड गोंधळ पुरो

चालू होतो सभामा

बाबाजी बसे होतो

शानलका गुफामा

बाबाजी डखरेव

बडो जोरलका

डोस्का खराब भयेव

वहाको शोरलका

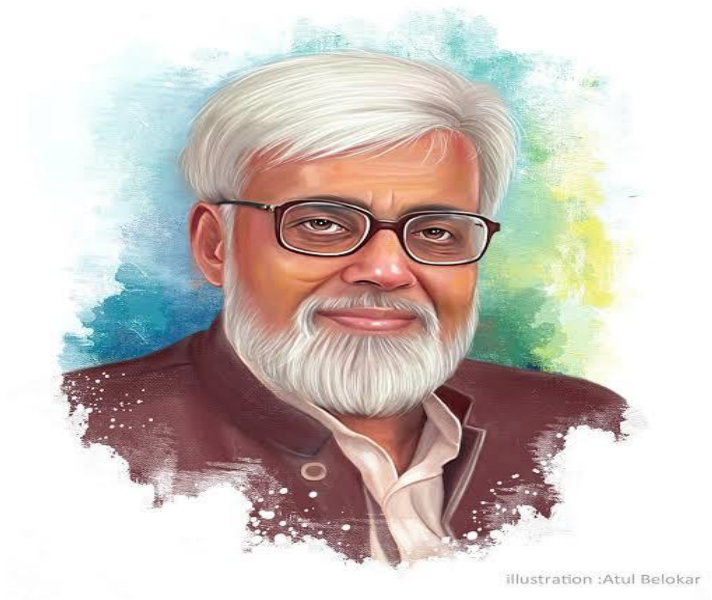
सप्पा प्राणी भया चिडीचूप

बंदर की बी बंद भयी हुपहुप

बागला देखके पाय लगायके पराया

जंगलमा भया इत उत गुडूप

सौ. वर्षा पटले रहांगडाले, आमगाव

नहान टुरूपोटुनला ओरीगामी कला सिखावनेवाला, व्यसनमूक्ती केंद्र चलायस्यान समाजला नशापासून दूर लिजानेवाला, प्रसिद्ध साहित्यिक, फोटोग्राफर, पत्रकार, निसर्गप्रेमी, चित्रकार, काष्ठशिल्पकार डाॅ. अनिल अवचट इनको २७ जानेवारी २०२२ ला पुणेमा निधन भयेव. वूनन् आपली पत्नी डॉ. अनिता अवचट इनक् संगमा पुणेमा "मुक्तांगण" यव व्यसनमुक्ती केंद्र सुरू करीन. येन् सामाजिक कार्यासाती वूनला २०१३ मा राष्ट्रपती प्रणव मुखर्जी इनक् हस्ते सन्मानित करणोमा आयेव. २०१० मा डाॅ. अनिल अवचट इनक् "सृष्टीत गोष्टीत" येन् कथासंग्रहला मराठी बाल साहित्य पुरस्कार श्रेणीमा साहित्य अकादमी पुरस्कार मिलेव.

"बाबा" येन् टोपण नावलकबी ओरखेव जानेवाल् डाॅ. अनिल अवचट इनला बहुतसारा सन्मान प्राप्त भया. व्यसनमुक्ती क्षेत्रमाको कार्यला राष्ट्रपतीक् हातलक राष्ट्रीय पुरस्कार. अमेरिकामाक् महाराष्ट्र फाउंडेशनको जीवनगौरव पुरस्कार, साहित्य अकादमीको बालसाहित्य पुरस्कार अना फाय फाऊंडेशनकोबी सन्मान मिली से. पयलो अखिल युरोप मराठी साहित्य संमेलनको अध्यक्ष, मराठी बालकुमार साहित्य संमेलनका (कोल्हापूर) वय अध्यक्ष होता.

झुंझुरका मासिक परीवारकनलक डाॅ. अनिल अवचट इनला भावपूर्ण श्रद्धांजली!

मानो माता पिता की बात

सौ. बिंदु बिसेन, बालाघाट

एक शहर मा एक सुखी परिवार रवत होतो. परिवार मा माता-पिता अना उनका दुइ बच्चा होता. माय-बाप दुही नौकरी करत होता. सब माय - बापनी वोय बी आपर् संतानला प्रेम करत होता. उनला ज्ञान की बात, समाज का अलग -अलग (अच्छा-बुरा) तरह का लोकईनको बाऱ्यामा समझावत होता. कोनी अनजान लोकईनपरा बिसवास नहीं करे पायजे असो समझावत होता. हर रोज नवी - नवी कहानीक् माध्यमलका ज्ञान -विज्ञान, संस्कृति, सभ्यता, इतिहास को बाऱ्यामा सिखावत होता. उनको नहनो बेटा जिद्दी अना उम्मस होतो. मोठो बेटा आपर् माय - बाप की बातला समझत होतो.

नहानो बेटाला समझावनसाठी पितान् एक कहानी सुनाइस, "एक लगत मोठो जंगल होतो. जंगल मा सब वान का पशु - पक्षी रहवत होता. जंगलमा सुन्दर झरना, पर्वत, गुफा होती. गुफा मा जंगल को राजा शेर को परिवार रवत होतो. उनका भी दुइ बच्चा होता. वोय लगत नाहाना होता. उनला शेर अना शेरनी बहुत प्रेम लक राखत होता. बच्चा गिनला जंगल मा हिंडनो-फिरनो साजरो लगत होतो. पर शेर-शेरनी को परिवारला देखके दूसरा पशु डरायके पराय जात होता. शेर - शेरनी आपरा आपरा बच्चा गिनला गुफा मा ठेयकन जंगल मा भोजन की खोज मा जात होता. शेर अना शेरनी आपरा बच्चा गिनला बार - बार समझावत होता की वोय एखला गुफा को बाहर भूलकनबी नई जायेति. मोठो बच्चाला या बात साजरी नई लगी.

एक रोज की बात आय. शेर अना शेरनी जंगल मा गई होतिन. मोठो बच्चा नहानो बच्चाला कवन बसेव, "चल झरना लक पानी पिय के जंगल मा घूम-फिर के आवबिन."

नहानो बच्चा कवन बसेव, "पिताजी न एखलो गुफा को बाहेर जानला मना करी सेन, अना झरना कन त जावच नोको कहीसेन. हामी पिताजी या माताजी ला आवन देबी, वोकोबाद मा उनको संगच पानी पिवनसाठी झरना चली जाबिन."

येकंपर मोठो बच्चा कसे, "मोला प्यास लगी से, जंगल का सब जनावर आमला देख घबरासेती. त आमला डरन की जरुरत नहाय. नहानो बच्चा झरनाकन जानलाई तैयार नई भयेव. वोन कहीस, "मी आपरा माताजी-पिताजी की बात मानू. मोला एखलो जंगल मा जानो मा भेव लगसे. मोठो भाईन कहीस, "तू त डरपोक सेस. नोको आऊस. मी त जाहूं." मोठो बच्चा गुफा लक निकल गयो. अना झरनाकन जायके भर पेट पानी पिय लेईस. अना जंगलमा हिंडन लगयो. जंगल मा शिकारी घूम रया होता. उनन् शेर को बच्चा ला एखलो देखकन जाल बिछावन की तैयारी करीन अना घड़ीभरमाच शेर को बच्चा उनको जाल मा फस गयो. शिकारीईनन वोला पिंजरा मा धरस्यान शहर लिजायके एक चिड़ियाघर मा बिक देईन.

शेर को बच्चा चिड़ियाघर मा एक मोठो पिंजरा मा कैद भय गयो. आता वू पिंजरा मा खूब हाथ-पाय मार के पिंजरा लक बाहेर हिटन की कोशिश करन लगेव. पर वोकी कोशिश नाकाम रही. अना वू खूब रोयो. आपरो

भाई, माय - बाप की याद करके पछतावन लगयो. अना आपरी बोली मा चिड़ियाघर मा घूमन आया बच्चा गिनला समझावत होतो की, आपर् माय-बाप की बात बच्चाईनन् माननो जरूरी से.

ओरखो मी कोण?

१.

जलसे दिवो रातको

बिना तेल बातको

करत जासे भ्रमन

सांगो कोन जातको

२.

खाय नही, पिव नही

हास नही, रोव नही

गणितमा से वस्ताद

हिसाबमा चूक नही

३.

कभी होसे लहानसी

कभी होसे मोठीजात

सांगो आय काजक

अच्छा अच्छा खासेत मात

४.

सुख दु:खको अजब साथी

बारा बेटा, बावन्न नाती

रोज देसू नवो अनुभव

तीनसव पैसष्ट दिन संगाती

५.

बहिन मी बडीबाई

बत्तिस मोरा भाई

सवादको देसू अनुभव

सबदुन मी सवाई

६.

रोज निहारो खुद्‌ला

मी सेव खरो संगी

ओरख लेसू पलमा

सज्जन अना ढोंगी

ऋतुराज

शाळामा जाबि...

चलो चलो, आता चलो, शाळामा जाबि

लिख पढ्के, चांगला मानुस बनबि||धृ||

बे दुना चार, चार दुना आठ

पाढा करबि झटपट पाठ

अंक अना अक्षर आता शिकबि

लिख पढ्के, चांगला मानुस बनबि||१||

बेरीज, वजा, गुना ना भागा

गुथत जाबि ज्ञानका धागा

चित्र, शिल्प रोज नवा बनावबि

लिख पढ्के, चांगला मानुस बनबि||२||

भाषाकी शिकबि कहानी कविता

नकाशामा धुंडत जाबि सरिता

इतिहास बाचके नवो इतिहास घडबि

लिख पढ्के, चांगला मानुस बनबि||३||

विज्ञानको पंखलक लेबिन भरारी

नव चेतनाकी फुकबिन पेपारी

एक एक पायरी वरत्या चढत जाबि

लिख पढ्के, चांगला मानुस बनबि||४||

महेंद्रकुमार ईश्वरलाल पटले

🌷🌷 भोली राजकुमारी 🌷🌷

चलो राम, श्याम तूमला एक कहानी सांगुसू।। रामू न कइस, "पर आजी आमला राजा की कहानी सांगों ना",,,,, "हो हो सांगुसू, जरासो धिर त धरो।" सांगों माय मंग।

सोनारगढ़ राज्य मा एक धर्मराज नाव को राजा राज करत होतो। उनला एक बेटी होती सुकन्या।चार साल की सुकन्या देखनला बहुत सुंदर , काराभोर केस, गोरो रंग ,ना माता पिता की लाडकी। खेलनला दुनिया भर का खेलभांडा।

एक घन की बात आय।।राजकुमारी न जिद धरिश,"पिताश्री ,मोला खेलनला चांदा(moon) पाहिजे। राजा न बहुत समझावन की कोशिश करिस ,पर सुकन्या काहीं करे मानत नोहती। येको कारण ओकी तबेत खराब होन बसी।वैद्य को दवा लक भी आराम पड़त नोहतो ।राजकुमारी खानो पिनों सब भूल गई।

राजाला बहुत चिंता भई। उनं आपलो प्रधान ला बुलाईन, अना सांगीन,की तुमि राजकुमारी साती चांदा (moon) आनों कही लकच। पर सब दरबारी हार मान्या। तब दरबार मा विदूषक (joker) आयेव,राजा की समस्या आयकिस, राजा साहेब मी राजकुमारी साती चांदा आन सकुसु,पर एक घन मोला राजकुमारी संग भेटनो से।राजा न आज्ञा देइस।

विदूषक राजकुमारी जवर गयेव अना बिचारीस, "राजकुमारी जी चांदा केतरो मोठो रवसे।" राजकुमारी कसे," मोरो अंगठा को नख येवढो". अना कायको बनी से, राजकुमारी कसे की चांदा सोनो को बनी से ।विदूषक राजकुमारी ला वचन देसे की सकारी मी तुमरो साती चांदा आनुन। अना विदूषक वहां लका चली गयेव।

दूसरो दिन विदूषक न सोनो को लहानसो चांदा बनायकर आनीस ना राजकुमारी ला देइस ।राजकुमारी खुश भई । ओन ताईत बनाएकर गरो मा टाकीस।

आता राजा ला दुसरिच चिंता सतावन बसी,की राजकुमारी जब चांदा ला देखे त का होए??? रातवा राजा अना विदूषक राजकुमारी कर गया वा अभारमा चांदा ला देखत होती, विदूषक न राजकुमारी ला बिचारिस की ,की चांदा त तुमरो गरो मा से त दूसरो चांदा कहां लक आयेव, राजकुमारी हासी ना कवन बसी," मोरा दात पड़सेत त दूसरा आवसेत त चांदा दूसरो काहे नहीं आय सक दूसरों।राजकुमारी की बात आयककर सब हासन बस्या।

✍️✍️सौ.छाया सुरेंद्र पारधी

....

गुलुगुलु बात्

रंग ये होलीका

(होरी दहनको जागापर लहान संगीइंकी बात्)

आदित्य:- "आयी आयी होरी शाळा गयी चोरी" फो.... रेssss

राहुल:- अरे आदित्य; चुप रव्ह भाऊ, काहुन असो बयताडवानी करसेस.

नंदू:- बरोबर राहुल, येन् आदित्यला काही अक्कलच नाहाय. कोरोनामा शाळा का बंद भय गयी, यव त् पुरो गवार भय गयेव.

रामू:- जान देव यार, येला जादा समजायके फायदा नाहाय. अखी सांगो, येन् होरीकी तयारी कसी कऱ्यासेव?

राहुल:- मी त भाऊ होरीसाठी चांगलो लाल पिवरो गुलालच आनीसेव.

नंदू:- अरे यार! तोरी होरी यंदा पुरी सुकी सुकीच जाये. मीन् एकनंबर बालटीभर परसाको फुलइंको रंग तयार करिसेव. अना पिचकारी भरके तयार ठेयिसेव.

रामू:- वाह! अना मी हरदी चंदनको लेप...

(हॉऽऽ हॉऽऽ हॉऽऽ हॉऽऽ... सबजन जोरलक हाससेत.)

आदित्य:- खरीच! तुम्ही सब भारी जुगाडू सेव यार. भलेही दुय साल पासून शाळा बंद सेत पर तुम्ही बिसेन गुरुजीको देयेव ज्ञान काही भुल्यात नही.

राहुल:- "रघुकुल रीत सदा चली आये|

प्राण जाये पर बचन ना जाये||"

रामू:- अरे, आपली शाळा बंद होती गुरुजी नही.

नंदू:- बिसेन गुरुजी सांगसेत, "यव रंगइंको त्योहार हासीखुशीलक मनाये पाहिजे कोनिला जबरदस्ती परेशान करके नही".

राहुल:- आम्ही जो हरसाल ये नैसर्गिक रंग बनावसेजन वोकोलक होरी भी खेलता आवसे अना कोनीला परेशानी भी नही होय.

रामू:- बजारमाका रासायनिक रंग चेहरापरलक जल्दी निकलत नही अना कभी कभी त सामनेवालोको थोबडाच बिघाड देसेत.

नंदू:- भाऊ पोरको होरीमा ईश्वर काकाजीको बड्याला वारनिस अना पोताको रंगलक असो पोती होतिन, का वू देखूल्या भावत नोहतो.

आदित्य:- खरीच बात आय यार, सविता काकीजीन् वोला चांगलो सोपक सोपकके धोयी होतिस.

राहुल:- आदित्य, मुहुनच आम्ही गुरुजीकी बात ख्यालमा ठेयके, होरीमा अस्सल नैसर्गिक रंगइंकी बरसाद करसेजन.

रामू:- अना आमरो रंगमा सबला रंगावसेजन.

आदित्य:- अच्छो बाबा, चुकभूल माफ करो. संगतलक थोडो बहेक गयेव होतो यार. आनो वोय रंग, चलो आता होरी खेलबिन.

आदित्य:- चलो रे भाऊ सजावो आपली टोली जमके खेलबिन रंगीन होली.

(सबजन नाचत गावत एकदुसरोपर रंग उडावसेत)

रामू:- सबला सांग रे नंदू, का कसेत आपला गुरुजी?

नंदू:- आपला गुरुजी हमेशा कसेत, "लहान टुरूपोटू सच्चा होसेत अना होरीका रंग अच्छा होसेत".

✍️महेंद्रकुमार ईश्वरलाल पटले(ऋतुराज)

....

☞फोटू साभार इंटरनेट पर लक

लिखो पोवारी

बोलो पोवारी

बाचो पोवारी

पोवारी बाल ई मासिक

झुंझुरका

एप्रिल 2022

साल- १लो, अंक ११वो

पोवारी बाल बाचक चळवळ प्रस्तुत

संपादकीय.......

एप्रिल मयनामा टुरूपोटुनकी वार्षिक परीक्षा चालू रहेत. कोणीकी भयीबी रहेत. आता सबला उनारोको सुट्टिकी आस लगी रहे. कोणी उनारोक् सुट्टिमा मामा मावशीक् गाव् जानकी त् कोणी पर्यटन स्थळ देखनला जानकी प्लॅनिंग करत रहेत. येव मयना तुमर् मनमा उत्साह भर देसे. एकआंग् परीक्षा सरी रे सरी का भयात मोकरा. खेल कूदमा तपनबेराकीबी ख्याल बिसर जासे. पर येन् उनारोकं सिझनमा आपल् तब्बेतकी काळजी लेनो जरूरी रव्हंसे. रोजक् रोज बढती गरमी आपलो शरीरकी हानी करंसे. असोमा दुपारबेरा घरमा खेलनोच पुसासे.

येव दुपारबेवाको समय तुमला चित्रकला, बैठा खेल, गायन, वादन, संस्कार शिबीर, बाचन, लेखनमा बितावता आये. तपनमा पशु पक्षी, मूकं जनावरईनकी पाणीसाती धांदल होसे. असोमा मूकं जनावरईनसाती गंगारमा, पक्षीसाती बटकी, बाॅटलमा पाणी ठेयस्यान वूनकी तहान बूझावनको नहानसो काम तुमी जरूर कर सिकंसेव. बाहरलक घरं आवनेवालं पाहुणापईनला ठंडो पाणी पिवावो. तहानेवला पाणी पिवावनो येव आपलं संस्कृतीमा बळो पुण्यको काम समझेव जासे.

चलो त् मंग "झुंझुरका" क् संगमा आपल् उनारोकं सुट्टिकी प्लॅनिंग करो. येन् सुट्टिमा झुंझुरका मासिकका पूराना अंक जमा करस्यान बाचो अना आपल् पोवारी बोलीको रोजक् बोलचालमा उपयोग करो.

- गुलाब बिसेन

संपादक - झुंझुरका पोवारी बाल ई मासिक

मो. नं. 9404235191

पाचसौ की नोट

लेखक - गुलाब बिसेन

मो. नं. 9404235191

नवतरी चालु होती. खेतयीनमा जीतं उतं चहल पहल होती. धुरोला तोरकी शेंगं,बांधिमाकी लाखोरीकी शेंगं, त् धुरोकी पिकी बोरं खानेवालोला दूरलक आपलकन खिचत. वोनंरोज पिंकू दुयी खिसामा बोरं भरस्यान खात खात नहेरल घरं जात होतो. नहेरला वोकं सामने दुय बेरू दूर बड़ूको पप्पाजी घायी घायीलक घरं जात होतो. पिंकू मंगं अना बड़ूको पप्पा पुळं. चलता चलता बड़ूकं पप्पाजीकं मोबाईलकी रिंगटोन बजी. तसो बड़ूकं पप्पाजीनं खिसामा हात टाकस्यार मोबाईल बाहेर काहाळीस. अना फोनपर बोलत बोलतच चलन बसेव.

पिंकूको ध्यान बड़ूकं पप्पाजीपर होतो. मोबाईल खिसामालक काहाळनकं घनी वोला खिसामालक काही कागजसारखो पळता दिसेव. पिंकूको पूरो ध्यान वोनं कागजपर ठयरेव होतो. बड़ूको पप्पाजी बोलता बोलताच घरं चली गयेव. कागजवर आयेपर पिंकु काजक पळीसे येव देखन बसेव. वोला कागजतं नही मिलेव पर रस्ताकं उजवं हातपर पाचसौकी नोट पळी चोयी. पाचसौकी नोट देखस्यान पिंकु खुशीकं मारे कुदन बसेव. वोनं भोवत्याल नजर फिराईस. कोणीच नही देखस्यान वोनं वा नोट धरीस अना सिधी खिसामा टाकीस. अना घाईघाईलक घरं आवन बसेव.

घरं आयेपर वोनं पाचसौकी नोट दफ्तरमाकं कंपास पेटीमा बूळला लुकायस्यान ठेयीस. पाचसौकी नोट मम्मी पप्पाला दिसी तं वय चोरी मारीकी आय समजस्यान मोला हेदाळेत. संगीभाईनला सांगनला जाव तं गावभर पो-पो करेत. दुकानपरा देयीसतं दुकानदार घरं आयस्यान सांगे. वोकं समझमा काही नोहतो आवत. वू सोचमा पळ गयेव. वोकं दिमागको पूरो दही भय गयेव. "नोटको का करनो ?" येनं बिचारमाच वू सोय गयेव.

सकार भयी तसो पिंकू शाळाकं तयारीला लगेव. दफ्तर खांदाला लटकायस्यान शाळाकी रस्ता नापन बसेव. चलता चलता बडूला बूलावन वोकं घरं पलटेव. बडूकं घरको माहोल बळो तंग होतो. पूरो मोहल्ला तमाशा देखनला हाजीर होतो. मंसाराम खाती बडूकं पप्पाजीला शिवागारी देत होतो. वोकी इज्जत धोवत होतो. बडूकं बाबुजीनं मंसारामला समजावनकी बहुत कोसीस करीस पर मंसाराम काहीच आयकनला तयार नही भयेव. आखरीमा खुटको बकरा धरस्यान, "बकरा वापस लिजानको रहेतं मोरा पूरा पैसा अज रातबेरावरी नाप, नहीतं बकरा भुलजाय." असो ठसका मारत चलतो भयेव.

पूरं मोहल्लाकं पुळं आपली बेईज्जती भयी देख बडूको पप्पाजी खाल्या मुंडकी टाकस्यान बेंचकपर बसेतो. बडू बखोटीला दफ्तर लटकायस्यान सपरीमा उभो होतो. सब शांत होयेपर बडूकी नजर पिंकूपर पळी. तसो बडू सपरीपरलक उतरस्यान आंगनमा आयेव अना पिंकूसंगं शाळाकं रस्ताला लगेव. रस्तामा बडूनं रोवत रोवतच पूरी बात पिंकूला सांगिस.

"मोरं पप्पाजीनं मंसाराम खातीकनलक धानकापनका ईरा पजाईतीस. धानकटाई भयी पर मजुरी समयपर नही मिलेलक खातीका पैसा देनला बेरा भयी. काल पप्पाजीनं पटीलकनलक मजुरीका पाचसौ रूपया मांगस्यान आणीस. पर आवता आवता खिसामाकी नोट कहान पळी मालूम नही."

बडूकी बात आयकस्यान पिंकु बहुत दुखी भयेव. बडूला रोवता देख वोकाबी डोरा ओला भया. वोला पूरीबात समझमा आयी. आपलला नहेरपर मिली नोट बडूकं पप्पाजीकीच आय. या बात वोकं समझमा आयी. वोनं मनकं मनमा काहीतरी सोचीस अना,

"अरे वा नोटतं मोरंजवर से."

"तोरंजवर ?"

"अरे, काल तोरा पप्पाजी नहेरलका आवत होता. तबं उनकं मंगमंग मी आवत होतो. रस्तामा फोन बजन बसेलक तोरो पप्पाजी मोबाईल खिसामालक हेळस्यान बोलन बस्या. तबच वूनकं खिसामालक कागजसारखो काहीतरी मोला पळता दिसेव."

" पर तोला नोट कहान मिली ?"

"मोला लगेव काही कागज पळी रहे. पर जवर आयेपर मोला पाचसौकी नोट मिली. मोला लगेव कोनकी आय ना कोनकी नही. मुहुन मी वा धरलेयेव."

"वा मोरं पप्पाजीकीच आय. वय कवतबी होता का खिसामालक फोन हेळता हेळताच पळी मुहुन. पर बादमा ढुंढस्यानबी नही मिली नोट."

"काही बात नही. चल वापस."

"काहान ?"

"तोरं पप्पाजीला नोट वापस देनला."

पिंकू अना बडू घरकन वापस फिऱ्या. बडूकं पप्पाजीला पिंकूनं नोट वापस देयीस. तसो कैलासला मनको बोझ हलको होयेसारको लगेव.

पिंकूकी इमानदारी देखस्यान बडूका पप्पा मम्मी बहुत खुश भया. बडूबी खुश भयेव. येनं खुशीमाच दुयीजन शाळामा लौट्या.

🌷 गुढी पाडवा को सन🌷

(अष्टाक्षरी काव्य)

गुढी पाडवा हिंदुको
आय पयलोच सन ।
नवो सालको आरंभ
करसेती हिंदु जन ॥१॥

चैत्र शुक्ल प्रतिपदा
गुढी पाडवाको मान ।
येनं दिन ब्रम्हाजीनं
सृष्टी करीस निर्मान ॥२॥

राम राज्य अभिषेक
आय यवच दिवस ।
नवरात्री सुरुवात
दुर्गापुजा को नवस ॥३॥

देनं विक्रमादित्यकी
शक शत्रु हराईस ।
सुरु विक्रम संवत
येनं दिन कराईस ॥४॥

गुढी उभी करो अना
बांधो द्‌वारला तोरण ।
प्रेम भावलं मनाओ
गुढी पाडवाको सन ॥५॥

येनं साल पाडवाला
कडुलिंब पान खावो ।
बड़े रोग प्रतिकार
दुर विकार भगावो ॥६॥

इंजि. गोवर्धन बिसेन "गोकुल"

उंदिर मामाको फोन

उंदिरन् करिस, बिलाईला फोन

ट्रिंगऽ ट्रिंगऽ ट्रिंगऽ बजी रिंगटोन

उंदिर कव्ह बिलाईला

चल जाबिन बजारमा

करबिन खरीददारी सारी

हजार दुय हजारमा

पैसा सरेवपर, लेय लेबिन लोन

ट्रिंगऽ ट्रिंगऽ ट्रिंगऽ बजी रिंगटोन

बिलाई कव्ह उंदिरला

आवजो आमरो घर

तेलुतापर बसके माय

तोरो करे पाहुनचार

स्यागपर जरा, भुरकाय देवू नोन

ट्रिंगऽ ट्रिंगऽ ट्रिंगऽ बजी रिंगटोन

बात आयकके बिलाईकी

उंदिर मामाला फुटेव घाम

बंद करिस मोबाईल

कहके बिलाईला रामराम

चुचूऽ करत उंदिरमामा, भय गयेव मौन

ट्रिंगऽ ट्रिंगऽ ट्रिंगऽ बजी रिंगटोन

****

महेंद्रकुमार पटले (ऋतुराज)

चलो घरच रंग बनावबीन

खेत शिवार लालेलाल

फुलीसे परसा मालामाल

रंग बनावबी परसाको फुलको

नही पायजे वा विषारी गुलाल

हलदी लगीसे बाळीमा

हारा हारा फसल भयीसे

पीवरो रंग बडो शानदार

चेहरा परा बडो तेज खीलीसे

पालक,बीट,हीवरो पाला

सीलपरा मस्त बाटबीन

बजारमाका हानीकारक रंग

उनको उपयोग सप्पा टालबीन

पालक,बीट,हीवरो पाला

सीलपरा मस्त बाटबीन

बजारमाका हानीकारक रंग

उनको उपयोग सप्पा टालबीन

मोठो बुळ काटावालो

सावर फुलाईसे जंगलमा

रंग बने बडो जानदार

खदखद शिजावबी पंतुनामा

✍सौ.वर्षा पटले रहांगडाले

मोऊ को झाड

डेरेदार झाड से
बांधीमा मोऊको
खांदापरकी टोटी
घर आय मिटूईंको

चार पाताको कुचीमा
मोती सारखो मोऊ
होऱ्या पाखरं किलबिल
खसेत मी मी खाऊ

रसभरेव मोऊपर से
भुरसट मिसी
काही पसादया मोऊला
लगीसे फासी

गुच्छेदार मोऊफुल पर
हरा हरा बाल
टुबकदार मोऊ का
रसभरा गोड गुलाबी गाल

मिठो अना शराबी
मोऊ ग्रीष्म की शान
मधुमख्खी पक्षी दिन रात
करसेत रसपान

शेषराव येळेकर

✒ बालकथा- राजुला अद्दल घडी

एक गावमा एक राजु नावको टुरा रवत होतो. वोला एक बडी खराब आदत होती.ऊ हमेशा लोगइनला नक्शा लगावत होतो.

गावको बुळगाइनकी काळी लुकावनको,गलीपरा सार्वजनिक नलपरा मंडी खाली गुंडीनमा कचरा काळी टाकनको,बुळगी बायकाइनला रस्तामा दंदरावनको,कोनीन काम सांगीस त करूसु कयके करनकोच नही.असा काम करनोमा वोला बडी मज्या आव.

हमेशा वोको खुरापती मेंदु काही ना काही खुरापती करतोच रव्हो.इश्कुल मा बी ऊ बडो हुशार होतो.अना हुशारी को बलपरा लेकरुनला बी चीडावतो रव्हो.पर सर की हर बात मान.

घरमा सबको लाडला होतो.दिमाग शांत रहेपरा सब काम बरोबर कर पर दिमाग मा भूत शिरेव म्हणजे काही ना काही खुरापती कर.

एक बार की बात आय राजु आपलो संगी संगमा परिहार बाबाजी घरकी जांब चोरन गयेव.परिहार बाबाजी घर नोहोता.यनच संधी को फायदा लेयके संगी संगमा जांब चोरीन.पर बाजूवालो कलाबाईनं देख लेईस.जब परिहार बाबाजी घर आया तब कलाबाईनं उनला सब सांग देईस.

परिहार बाबाजी कसे,"खान देव कलाबाई टुरू पोटु नही खायेत त कोन खायेत".

"तसो नही जी मामाजी,मी कसु मांग के खान चोरी करके खानकी आदत बुरी से.म्हणून मी कसु तुम्ही राजु को घर जायके जरासो समजालो वोको आई बाबुजीला अना जरासो डाटन सांगो".

कला बाईकी बात बी बरोबर से,यव सोचके परिहार बाबाजी राजुको घर गया अना पुरी बात सांगीन.

राजु को आई बाबुजीन बी राजुला खुब डाटीन.वन खाल्या मान टाकके माफी मांगीस अना असो चोरी कभीच नही करु कयीस.

पर राजु को दिमाग काही शांत बसनेवालो नोहोतो.गीम को दिवस मा रहांगडाले को अमराई मा लटालोंब आंबा फन्या होता.राजु अना वोखो दोस्तइनको डोस्का मा अखीन भुत भरेव. सब मिलके वय अमराई मा गया.राजु सबको म्होरक्या होतो.जेन बाजुला रखवालदार नोहोता वोनांगलका वय सब बगीचा मा धस्या अना आंबा चोरन बस्या पर वोतरोमाच रहांगडाले पटील को कारो कुतरा भुकेव अना जोरलका धायेव.कोनी झाडपर होतो कोनी खाल्या होतो.कुतरा ला देखके सबकी देबी घबराई अना सब चीरखीदान पराश बस्या पर कुतरा को चपाटा मा आखीर राजु आयच गयेव .वोला कुतरा का दुय दात गळच गया.

कसातरी हाफत हाफत घर गया अना ,राजु न आपलो बाबुजीला कुतरा न चाबीस मुन सांगीस.राजु का आईबाबुजी घबराय गया अना पयले बाजुवालो को गाडीलका दवाखाना मा गया.राजुला डॉक्टर न चौदा इंजेक्शन देईस.

अना राजुरा सबकी खुब डाट बी पडी. राजुला चांगली अद्दल घडी.तबपासना राजुन खुरापती अना चोरी करनसाठी कानरा मुड्डा देय देईस.

अना बडो समजदार बन गयेव.

✍सौ.वर्षा पटले रहांगडाले

गोंदिया

चीच की शेंग

तराक् पार परको चिच को झाड,

मोठो जात बुड ना पान नाहान नाहान.

बालीसभर लंबी शेंग फरसेत खांदाला,

दुय - चार पडसेत हर एक झोडपाला.

कच्च शेंग पासून सुरू होसे खानो,

कच्ची शेंग खानला चटनी आनो.

चिच् खानसाती टुराईन को जमघट,

झोडपा मारसेत शेंग पाळणला पटापट.

पिकी शेंग स्वादमा बहुत मस्त,

खट्टा मिठ्ठी वानी लगसेत स्वादिष्ट.

चिचकी बनसे चटनी, शर्बत ना खटाई,

बहुत स्वादिष्ट लगसे जसी श्रीखंड मिठाई.

चिच देखकर तोंडला आवसे पानी,

अशी जादू नाहाय कोणी जवर जानी.

-चिरंजीव बिसेन

आई मोला

आई मोला खेलन दे ना

माती मा लोळण दे ना

पसीना लक् ओलो होयके

मनमौजी मोला बनन दे ना

घर की गादी छोड के

जमीन पर पडन दे ना

इस्त्री को कपडा इंकी

घडी मोडन दे ना

लिख लिख के मान दुखी

कार्टून देखके डोरा दुख्या

हिरवो गार निसर्ग संग

मस्तक थंडो करन दे ना

बरसात को पाणी मा

मोला भिजन दे ना

चिखल का फव्वारा

चेहरा उदरन दे ना

आई मोला बायेर

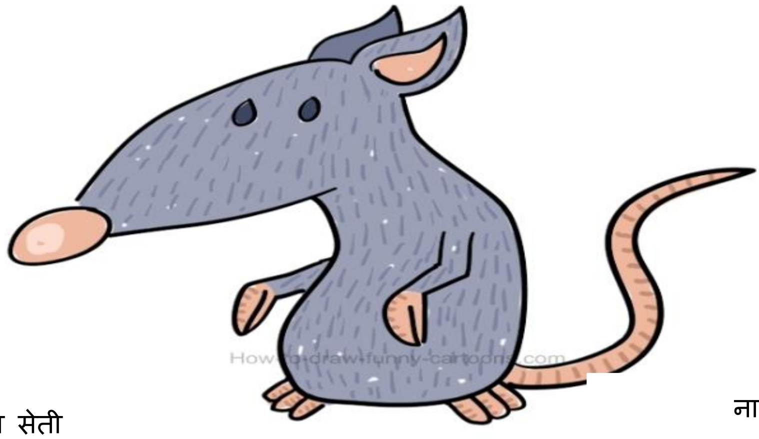
की दुनिया देखण दे ना

थांबाऊ नोको पंछी सारखो

आकाश मा उडन दे ना

महेंद्र रहांगडाले, मच्छेरा

उंदिर मामा

उंदीर मामा सेती

आमरं घरका खास

पर हर रोज देसे

आमला खूप तरास ||१||

घरमा असो फिरसे

जसो येकोच थाट

बिलाईला देखकन

बील की लेसे बाट ||२||

रंग से येको कारो

दात कटरसे घरमा

आया आमी सामने

परासे तुरत् बीलमा ||३||

नाक कसो चेपटो

दात सेती टोकदार

घरमाको वस्तुला

कुतरसे करतार ||४||

गर्व लक् कहानी

सांगनको से चसका

जाली मा को सेरकी

करेव मीच् सुटका ||५||

बुद्धीदेवता गणेशको

वाहन नहान उंदीर

उंदीर मामा बसेलक्

पावन भयेव मंदिर ||६||

सौ. वंदना कटरे "रामकमल"

होरी आयी होरी

(वर ढगाला)

फाग फाल्गुन ना शिमगा होरी /

खुशी होय मनमा ढेर सारी //

फाग पुर्निमा ना वरत्या चंद्रमा,

ना खुश होयत नरनारी //

का सांगू फागून कि बात -

चांदणी चटक रात //धृ //

सकाळीच उठून,आंग पाय धोवुन,

गरौमा मालागाठी /

जुपुन बंडी ना संग मा सब संगी

लाकुळ आणनसाठी //

आणुन ठोंगा होरी सात / /१//

करंजी ना पापळी, बळा सुवारी

को गा पाहुणचार /

नारेन अगरबत्ती,गुलाल बुक्का,

पूजा करेत नरनार //

सब मिल कर साथ / /२//

आटीपाटी ना कुची घसाटी,

कोणी गायती गाणा /

कबड्डी खेलेत,ईतउत पळेत,

रातभर रहे दिंगाना //

,कोणी काहाळेती बरात //३//

दुसरो दिवस धुलीवंदन को

रंग रंग भरी पिचकारी /

गावबीन फगवा,मांगबीन जोगवा,

गाव फीरस्यारी //

सोळ देवो जातपात //४//

हिंदु सण मा सबदुन मोठो

पाच दिवस को थाट /

एन सालको यव आखरी त्योहार,

एकीच देखु बाट //

रक्षा करे कालीका मात //५//

****

डी पी राहांगडाले

ससा

केतरो गोरो गोरों सुंदर

जसो कापूस भरेव अंदर

जासू बात करन येको संग

टुनटुन परासे येव बिलंदर

लंबा कान जसा चम्पाका पान

लाललाल डोरा दिस पाचू समान

चलन को येको अलगच थाट

फुदक फुदक फिरसे सारो रान

लहानसी पुस्टी जसो मखमल

गवत अना गाजर खासे लपलप

बिलाई कुत्रा सामने होसे धकधक

लुकाय जासे बिलमा ससा फटकन

टुरूपोटू को येव जिवलग खेला

ससा को मंग लगसे रोज मेला

टुनटुन परासे बिचारो तरतरा

चाबर्या नाहाय सबको भेवं येला

ससा प्रकृति को जीव अति सुंदर

जंगल आय इनको असली घर

मारो नोकों, धरो नोकों इनला

खेलेती कुदेती जगेत मनभर

सौ छाया सुरेंद्र पारधी

🌷इस्कुल का यादगार दिवस🌷

. लेखक - गोवर्धन बिसेन

बड़ेगाव मा मोरो १० वी वरी शिक्षण भयेव. इस्कुल कईस का, सपाई जुनी याद डोराको सामने सिलीमा को चित्रवानी पलटन लगसेत. अज बड़ेगावकी इस्कुल सोड़शान ३८ साल भया. पर इस्कुलकी याद करीस तं वय दिवस आबबी ताजा होय जासेत. असो लगसे काही दिवस पहेलेच तं मी इस्कुलमा जात होतो.

आमरी पयली ते तीसरी वरी की इस्कुल मंडई चवूकमा होती. मोरो सिदो पयलीमा नाव भरती भयेव. आमरो जमानोमा आब सारखी केजी-वन केजी-टु नोहती. मोरो दुन मोरी मोठी बहीण विजयाबाई तीसरीमा होती. पयलो दिवस घरलका मी पैदलच मोरो बहीण संग इस्कुलमा गयेव. इस्कुलमा गयेव को बाद मी आपलो वर्गमा न बसता बाई संग तीसरी को वर्गमाच गयेव. मी आपलो वर्गमा नही जाव म्हणून बाई रोवनाई पर आय गयी होती. तीसरीमा बोपचे गुरुजी वर्गमा आया तं बाईला रोवता देखीस अना उनला प्रकरण समजमा आय गयेव. बोपचे गुरुजीनं मोला आपलो वर्गमा जान सांगीस पर मी काही टस को मस नही भयेव. मंग गुरुजी मोरो जवर आया अना अच्छोलका कानमुराड़ी दहीपापड़ देयीन. गुरुजीनच मोला पयलो वर्गमा कान धरशान बसाईन. अना दुसरो दिवस पासून आपलोच वर्गमा चुपचाप बसन लगेव.

चौथीको वर्ग आमरो घर पासून एक किलोमीटर दुर बसस्टँड जवर होतो. येन इस्कुलमा, मी मोहल्ला को बलदेव, नामदेव संगी संग पैदलच जात होतो. बात एक शनवार की आय. सकारकी इस्कुल होती. इंदिरा टोली को रमेश नावको एक टुरा आमरो संगच शिकत होतो.

ओन मोला ओको घर पतांग से म्हणून सांगीस. मी पतांग बनावन सिकनसाती इस्कुलको सुट्टीको बाद कोनीलाच माहिती न करता ओको घर गयेव. ओको माय नं जेवन करन सांगीस. जेवन भयेवको बाद आमरो पतांग मिशन दिवसभर चलेव. उत मी इस्कुल लका घर वापस नही आयेव म्हणून अजी बलदेव, नामदेव को घर जायशान चौकशी करीन. उननं माहीत नही म्हणून सांगीन. मंग अजी बोपचे गुरुजी घर गया. उनन भी इस्कुल ला अकरा बजेच सुट्टी भयी म्हणून सांगीन. मी कहा गयी रहेव म्हणून अजीनं पुरो गांव ढुंड टाकीन पर मी काही उनला भेटेव नही. पतांग खेलस्यान भयेव को बाद मी महातनी बेरा इस्कुलको झोरा धरस्यान घरं पोहचेव. घर पोहचेव पर अजीनं मोरो खतरनाक तरीकालक स्वागत करीन. मोरा दुयी हात दुयी पाय रस्सी लक बांधकर खाल्याको सपरी को गईला (दुय मुंडा पर आडवी रव्हसे जेकोपर राफ्टर/फाटा मंडाया रव्ह सेत ओला गई कसेत) उलटो टांगकर अच्छी धुलाई करीन. अजीला गुस्सा आवतं अजी असाच प्रसाद देत होता.

मी सहावो वर्गमा सिकत होतो. आमरो इस्कुलमा पाच सप्टेंबर शिक्षक दिवस अलग तरीका लका मनावत. ओन दिवस टुराईनको प्रशासन चल. टुराच हेडमास्तर, वर्ग शिक्षक, विषय शिक्षक, चपराशी बनत होता. गुरुजी लोक फक्त दिवसभर निरीक्षण करत रव्हत. मी गणित मा पुर्णपैकी पुर्ण मार्क आणत होतो. मोरो हुशारी को कारण लका आमरो गणित गुरुजीनं मोला आठवी को गणित सिकावन सांगीन. मीन आठवीको टुराईनला गणितको "अपुर्णांकाची बेरीज" येव धड़ा सिकायेव. तीन बजेको बाद येव उपक्रम बंद भयेव अना शिक्षक दिवस को कार्यक्रम साती सपाई टुरा इस्कूलको सामनेको मैदानमा जमा भया. वहा डॉ. राधाकृष्णन को फोटुला हार फुल चड़ायशान कार्यक्रम ला सुरुवात भयी. हेडमास्तर अना दुय तीन गुरुजीका भाषण भया. अना आखरीमा उत्कृष्ट बाल शिक्षक म्हणून मोरो नाव की घोषणा भयी. मी बहुतच खुश भयेव होतो. मोरो सत्कार करेव गयेव. अजीला माहीत भयेवपर अजीनं मोरोसाती एक नवीन स्याईको पेन दुकानलका आनशान मोला बक्षीस देयी होतीन. वु पेन मीनं दहावी वरी संभालशान ठेये होतो. येनच पेनलक मीनं दसवी की परिक्षा देये होतो.

असातं इस्कुलको बेराका बहुत यादगार पल सेती. पर इस्कुलको पयलो दिवस, चौथीकी पतांग अना सहावी को उत्कृष्ट बाल शिक्षक वालो दिवस असा तीनही इस्कुल का दिवस मोरोसाती सबदुन जास्त यादगार सेती.

✍️ इंजि. गोवर्धन बिसेन, गोंदिया

मो. ९४२२८३२९४१

चंदा मामा

लेकरू देखसेत आसमानमा
चंदा मामा लुकेव वऱ्या ढगमा।
आतुरता लगीसे चंदा मामा की
लुकाछुपी चली सौरमंडलमा।।

चंदा मामा को संगमासेत तारा
लेकरू करती वऱ्या हातवारा।
मज्याच मज्या आवंसे वा उनला
देखकन चमकनेवाला तारा।।

रव्हंसे आसमान को चंदा मामा
लेकरूइनको बढ़ो पसंदीदा।
कहानीमा माय अजींको हमेशा
रव्ह जरुर करके मवजूदा।।

चंदा मामा की कहानी आयकन
लेकरूइनको रव्हंसे आग्रह।
म्हणून उनको अभ्यासक्रममा
मुख्यता रव्ह कहानी को संग्रह।।

उमेन्द्र युवराज बिसेन 'प्रेरित'
रामाटोला/देहू

होरी का खेल

(चाल:-नैनोमे जादु भरे)

चलो खेल बिन होरी।

रे बाबा,भरभरके पिचकारी।। टेक।।

फाग,फागुन, होरी त्योहार

मनमा छायी खुशी अपार

अलग अलग खेल भारी।। १।।

कोनी कब्बड्डी,आटीपाटी

कुची खेलमा मोठी घिसाटी

ओकीच से रंगत न्यारी ।।२।।

घानमाकळी फिर गर गर

समान वजन रहे दुहीकर

नहीत होय जाय किरकीरी।। ३।।

कोनी अंदा बीबु गाना गात

काहाळसेती बीह्याकी बरात

माहादेव को नांद्या भारी।।४।।

लगावो गुलाल ना रंग

कोनी नशा,पीयकर भांग

रंग उळाओ पिचकारी।।५।।

पाच दिवस पंचमी जाणो

नही खुशीको रव्ह ठिकाणो

पाहुणचारकी रेलचेल भारी।।६।

श्री।डी पी रहांगडाले

होरी

आयी आयी होरी आयी देको
लेयकन रंगबिरंगी बिचारजुळी
चलो भाऊ जलावबीन आपून
दुर्गुण दुराचारकी राखरांगोळी!!१!!

गायगोवरी को वापर करबीन
त्यागबीन वृक्षखोड की नासाडी
गुलाल उधळबीन रंगरसायनजागी
वाचवबीन त्वचा डोरा की बिघाडी!!२!!

रंग रंगला रवसे महत्व वु निरालो
हर रंग एकेक स्वभाव दर्शवसे
हर व्यक्ती को हर मन विचारला
देत भाव जीवन मा आनंद आवसे!!३!!

पहयले पानी को भरमार होती
अज दुष्काळ से शुद्धजल को
ठेवबीन खयाल जलसंवर्धन को
होरी संदेश देवो पाणीबचावन को!!४!!

फोद्या फोद्या चिलावन मा पाहयजे
ठेय भान शब्दसुंदरता व्यक्तता को
दारू भांग अना बुहू नशीले पदार्थ
प्रवाह संभालो भाऊ या चंचल मन को!!५!!

श्री रणदीप बिसने

परीराणी

परीराणी काल मोरो सपना मा आई

पंखपरा बसके मी आकाश मा गई

पंख होता परीका नाजूक अना सुंदर

टुनकन ऊडी मारके मी बसी उनको अंदर।।

आकाश की सैर करके मन भयेव प्रशन्न

पीपरमेंट की गोली देखके जीव भयेव सुन्न।।

सुंदर असो बगीचा मा परीन उतराईस

मीठा मीठा फल ताजा फल खानला देईस।।

रंगरंगका फुल होता,सुंदर असो झाडपर

डोरा फाळके देखत रही फुलकरा घडीभर।।

ताजी हवा,ताजो पाणी नोहोतो वहा प्रदूषण

एकदम मोहक ,ताजोतवानो तेजमय गुरूदर्शन।।

मनभरेव तरी चीत काही दावत नोहोतो

सौंदर्य परिलोक को बडो मनभावन होतो।।

खुब खेलेव परिसंगमा,लंगडी अना टीकटीक रंग

शांतीप्रिय, आल्हाददायक ,सुहानो होतो ढंग।।

पाणी पळेव चेहरापर मोरो तसी जाग आई

इश्कुल की टाईम भयी,उठ आता बोंबलत होती आई।।

उठके देखेव घडीमा त बज्या होता अकरा

समज गयी मी तब फक्त सपना होता मोरा।।

सौ वर्षा पटले रहांगडाले, बिरसी (आमगाव)

ओरखो मी कोण?

१.

हिवरो रंगको पेहरावामा

सजी तीन तीनकी जोडी

बसी पुजापाठको थालीमा

लगी भोला भंडारीला गोडी

२.

रानी देसे हुकुम

प्रजा करसे काम

लाडकी मी परी

मिठो मोरो धाम

३.

हिवरो पिवरो रंगकी

लेकरूइंकी प्यारी

पोंग पोंग बजताच

सब लगावसेत तारी

४.

नदी नालामा से बसेरा

पाठपर बांधीसेव ढाल

उतार देवू अकड पलमा

जरी धिरु धिरु चाल

५.

एक गोला, दुय दरवाजा

बीस शिपाई, दुय दरवान

खेल रमकसे बहू सुंदर

जो जीते वू बने भगवान

६.

हिवरो हिवरो गाडीमा

लाल लाल आसन

कारोकुच मुसाफिर संग

पोटभर गोड रासन

ऋतुराज

कावरा

बोंबलन बसेव कावरा

सकार को समयी

माय कवन बसी

चल उठ बेरा भई

आंगणमा आयके

काव काव करं सें

इतं उतं देखकर

डवका च मारं से

सुवट से चोच

दुय डोरा गोल

चलाख से मोठो

कर्कश वोको बोल

गाव ना डोमकावरा

असो भेद इनको

दुय पाय को पक्षी

लोभी से मनको

मानपर राखडी छटा

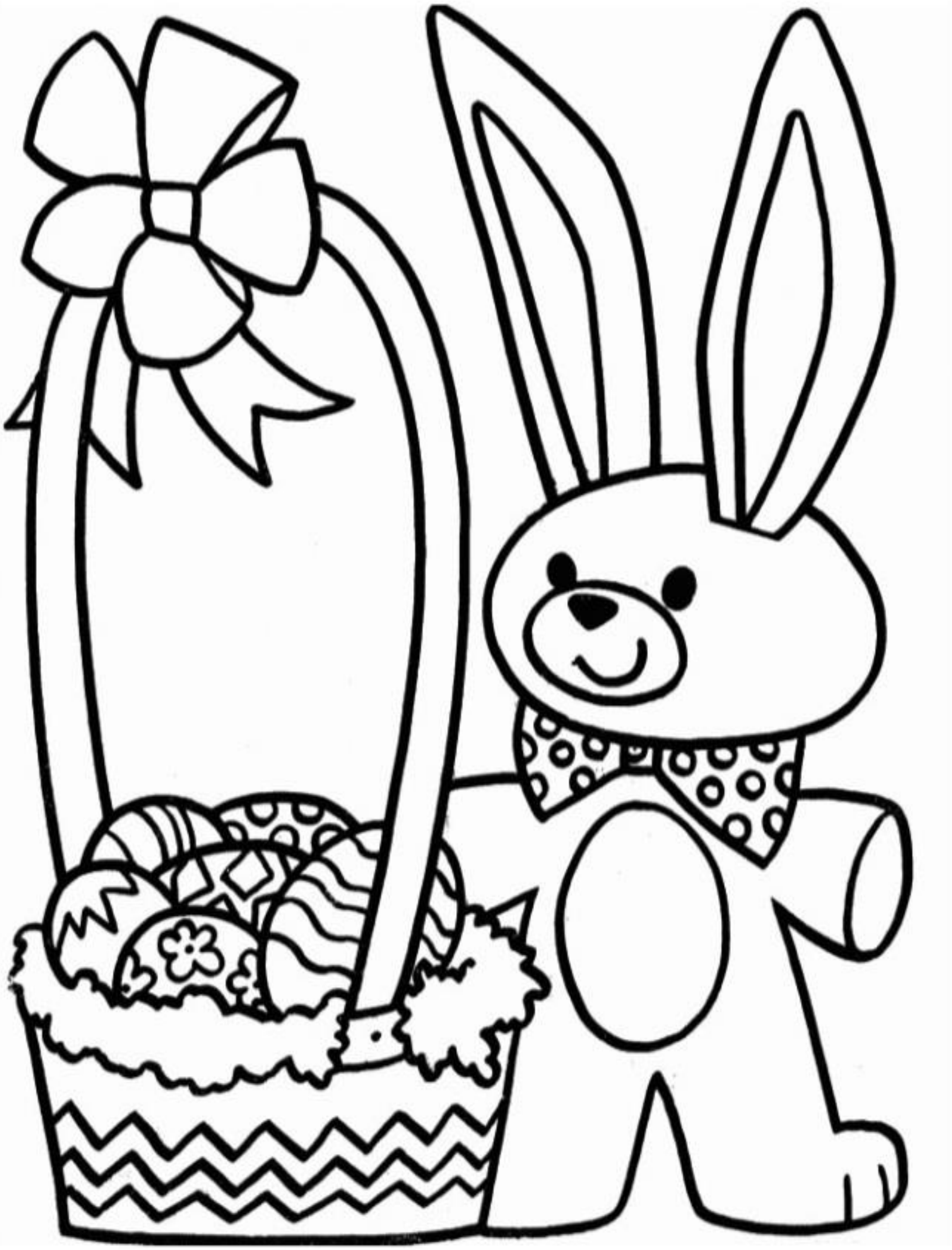
कारो रंग को भेष

आवंसेत पाहुणा

देयके जासे संदेश

सौ. शारदा चौधरी,भंडारा

रंग भरो

बोलो पोवारी

बाचो पोवारी

लिखो पोवारी

पोवारी बाल ई मासिक

झुंझुरका

मे 2022

साल- १लो, अंक १२वो

पोवारी बाल बाचक चळवळ प्रस्तुत

संपादकीय.......

झुंझुरका बाल मासिकको "मे २०२२" को येव बारावो अंक प्रकाशित करताना आमला बहुत खुशी होय रही से. देखता देखता झुंझुरका मासिकला एक साल पुरो भयेव. साल २०२१ मा २५ मे ला झुंझुरका मासिककी स्थापना करस्यान पोवारी बाल साहित्य निर्मिती अना प्रसार कार्यमा आमी कार्यरत भया.

एक सालको झुंझुरका मासिकको सफर बहुत शानदार रहेव. पोवारी बाल बाचक चळवळ कार्यान्वीत करनोमा झुंझुरका मासिक महत्वपूर्ण योगदान देय रही से. अना सामनेबी देत रहे. येन् एक सालक् सफरमा पोवारी साहित्यिक, बाचक अना हितचिंतक इनको सबको आमला महत्वपूर्ण सहयोग मिल रही से. येन् पयल् वर्षपूर्ती निमित्त सब पोवारी बाचक, साहित्यिक अना हितचिंतक इनको सबको स्नेह झुंझुरका मासिकला मिलत रहे या आशा मी व्यक्त करूसू.

झुंझुरका मासिकक् माध्यमलक पोवारी बाल बाचक चळवळला ताकद देत, पोवारी बाल साहित्यला साहित्यिकईनक् माध्यमलक अलग उचाईपर पोवचावनको अना मायबोली पोवारीकी बाल बाचकला गोडी लगावनको आमी संपादक मंडल प्रयास करत रवबी. येन् कार्यसाती सबको मार्गदर्शन अना स्नेह झुंझुरकाला मिलत रहे!

- गुलाब बिसेन

संपादक - झुंझुरका पोवारी बाल ई मासिक

मो. नं. 9404235191

संपादक मंडल

श्री गुलाब बिसेन, संपादक- 9404235191

श्री रणदीप बिसने, उपसंपादक- 7798123699

श्री महेंद्रकुमार पटले, उपसंपादक- 955225618

श्री महेंद्र रहांगडाले, उपसंपादक- 9405729316

निर्मिती

महेंद्र रहांगडाले

झुंझुरका मोरो गुरू

राजू ना पल्लवी मुंबई मा नोकरी पर होता . दुही पढ्या लिख्या होता.उनको संसार बडो प्यारो सो होतो..उनला एक सुंदर आर्यन नाव को टूरा होतो.आर्यन सातवो वर्ग मा शिकत होतो. वू अभ्यासमा हुशार होतो.आर्यन अभ्यास को व्यतिरिक्त मोबाईल जास्त इचकत रवं.ऑनलाईन माहिती बाचन को वोला शौक होतो.

आर्यन जब बी गावं जाय तं वोकी आजी पोवारी भाषा मा वोको संग बोलत होती.आर्यन ला या बोली बडी मिठ्ठी लगत होती. पर वोला पोवारी बोलताच आवत नव्हती. वय दुय चार दिवस च गाव मा रवत. वोनं कारण लक वोकी पोवारी भाषा सिखन की ईच्छा अधुरी रय जात होती.

पल्लवी ना राजू घरं हिंदी मा बोलत.अना हिंदी भाषा मा बोलनो म्हणजे एक खुप मोठी शान आय असो उनला

लगत होतो.

पल्लवी ना राजुला ला वैनगंगा खोरा मा बसेव गावकन एक कार्यक्रम मा जानको होतो.वू कार्यक्रम कोणी एक मासिक को वर्षगाठ को होतो.राजू मोठो पद पर रहे लक वोला उदघाटक मुन बुलावा आयेव होतो. मुन वय सबजन पाच बजे को विमान लक जाणसाठी विमानतळ पर गया. .झुंझुरका की बेरा होती.आर्यन अंधारोमा अभार निहारन बसेव.

कारो कुच कुचोअंधारो होतो.कारो निलो अभार मा चांदणी लुकलुक चमकत होती. अना थंडो वारा की झुळूक आंगला झोबंत होती.वारा को वू सुखद स्पर्श बडो मन लुभावन लगत होतो.आर्यनला शहर मा रवनो को कारण असो वातावरण मा मज्जा आवत होती. धीरु धीरु लाल तांबडो पट्टा अभार मा पसरन बसेव.पक्षी किलबिल करन बस्या. अना वोतरोमाच विमान आयेव.वय तिन्ही जन विमानमा बस्या.

विमान नं अभार मा उड्डाण भरीस अना हवासंग बात करन बसेव.आर्यन खिडकी मालक खाल्या देखन बसेव.वोला विमानमालक घरं लहान लहान दिसत होता. असो प्रवास करत करत विमान नागपूर विमानतळ पर उतरेव.वहालक उन नं ओला टॅक्सी बनाईन ना कार्यक्रम स्थल पर पोहोच्या. वहा "झुंझुरका" पोवारी बाल ई मासिक को जन्मदिवस म्हंजे वर्षगाठ को कार्यक्रम होतो.सारी संपादक मंडळी उदघाटक महोदय की बाट देखत होती.

कार्यक्रम सुरू भयेव. सब नं आपापला बिचार प्रगट करीन. अंतमा उदघाटक महोदय राजू भाऊ को भाषण भयेव.राजू भाऊ नं हिंदी माच भाषण देईस ना येनं मासिक की बहुत बढाई करिस.सारो संपादक मंडली को भी अभिनंदन करिस.

आता आभार प्रदर्शन को अंतिम टप्पाच बाकी होतो.वोतरो मा च आर्यन उठेव अना कवन बसेव का "मोला काही सांगण को से".सब अचंभीत भया. सोचन बस्या का,येव शहरमा रवनेवालो टूरा का सांगत रहे?सब की नजर आर्यन पर टिकी.

आर्यन मंच पर आयेव.अना कवन बसेव का," जय राजाभोज, मोरो पोवार जात को सब मोठो मंडळी ला मोरो वंदन से आज मी जो सबको सामने पोवारी भाषां मा बोल रही सेव, वोको श्रेय सिर्फ मोरो गुरूला जासें.मोला पोवारी भाषा को परिचय मोरो गुरूनं कराईस. वू मोरो गुरू म्हणजे "झुंझुरका" पोवारी बाल ई मासिक आय.मी अभ्यास करन को बाद ऑनलाईन मासिक बाचत होतो.वहाकी कथा, कहानी बाचकर मोला पोवारी भाषा,शब्द को परिचय भयेव.अना आज मी आपलो मायबोली मा बातचीत कर रही सेव" .

राजू अना सबजन आर्यन का बोल आयक कर अवाक रय गया. राजू सोचंन बसेव का आपली मायबोली आपनच आपलो बच्चा ला सिखावन पायजे होती.आज नवीन पिढी , बालमन पर्यंत भाषा पोहचावन को महान काम येनं झुंझुरका मासिक नं करिस. राजू ला आर्यन पर बहुत गर्व भयेव.राजू नं झुंझुरका मासिक को संपादक मंडली ,कवी-लेखक गण को बहुत बहुत आभार मानीस. काहे की मासिक को कारणच आर्यन पोवारी भाषा सिखेव, भाषा की अहमियत राजुला समज मा आई. पोवारी मायबोली उनको जिव्हापर हमेशा नांदने वाली होती.

शारदा चौधरी

भंडारा

अमराई

(चाल: लकड़ी की काठी काठी का घोड़ा...)

ढोढी को किनारे, फैली अमराई

लटालोंब आंबा की का सांगू नवलाई

आयी आयी आयी घात आंबा खानकी आयी

लालालाला लालाला, लालालाला लालाला ॥

घोटी तेल्या खोबऱ्या, रायत्या सेंदऱ्या गुऱ्या

गोल्या किटलाई केरीका झोकळा लट्ठ्या

लट्टक लट्टक लट्टक लट्टक

आयी आयी आयी बालगोपालकी कलपी आयी ॥

नोन हिरोती बुकनी, पुळकी भरके चटनी

कड़म कुड़म करत फोड़ी तोंडमा पटकनी

कड़म कुड़म कड़म कुड़म

इरभर अमराईमा महातनीबेरा आयी ॥

नोन हिरोती बुकनी, पुळकी भरके चटनी

कड़म कुड़म करत फोड़ी तोंडमा पटकनी

कड़म कुड़म कड़म कुड़म

इरभर अमराईमा महातनीबेरा आयी ॥

कच्चो खावो खाटो, माच चुसो मिठो

बजारमा कसोभी बिको रग्गड़ पैसा पिटो

रग्गड़ रग्गड़ रग्गड़ रग्गड़

पाहुणाको पाहुणचार रसकी सरबराई ॥

आंबा फलको राजा, रानमा अगाजा

चैतपासना कोयार करंसे गाजाबाजा

कुहू कुहू कुहू कुहू

चिप ना पाड़ खानको मयना आयेव मई ॥

आंबा आयेव पाड़, पिक्या झाड़न झाड़

माच चुसो घोय वापी आयेव लाख्तखाड़

चुस्सूक चुस्सूक चुस्सूक चुस्सूक

फोलका ला फेको नोको खासेत भसी गाई ॥

संकरित रसिला, कड्डा नरम ढिला

सबला भावत हर जातीका आंबा रंगरंगिला

चप्पक चप्पक चप्पक चप्पक

आंबाको नावलका सबको तोंडमा लार आयी ॥

डॉ. प्रल्हाद र. हरिणखेडे "प्रहरी"

उलवे, नवी मुंबई

मो. ९८६९९९३९०७

🌷मामा घरकी कोदाई🌷

याद आवसे गर्मीमा

हिर्वीगार अमराई |

मस्त खात होता आमी

मामा घरकी कोदाई ||१||

माय संगमा मामाको

गावं सप्पाई जाजन |

टुरूपोटू संग आमी

कच्ची आंबीन खाजन ||२||

दुपारको तपनमा

लंग लंग फिरजन |

दिनभर झोड़पालं

आंबा आमी पाड़जन ||३||

दिनभर झाड़खाल्या

सावलीमा खेलजन |

जमा करशान आंबा

मिलकर बाटजन ||४||

गलतीलं आंबाराख्या

जबं आमला पकड़ं |

उठबशी करशान

कान आमरा जकड़ं ||५||

देख सब घबराया

दयाभाव ओला आवं |

माफ करस्यान सांगं

तुमी घरं आता जावं ||६||

मामी आंबाकी बनावं

गोड़कड़ी मस्त मस्त |

राती सब मिलस्यान

आमी करजन फस्तं ||७||

इंजि. गोवर्धन बिसेन "गोकुल"

गोंदिया

हुशार बिलूबाई

उगी मुगी उगी मुगी आई बिलू बाई

शिको परको दूध पीयके चली गयी

तपाय के ठेयी होतीन रांधनखोलीमा

सीग परको दूध गयेव बीलूको पोटमा

दूध पीयके मारीस बीलू मंग डकार

आवडाव देखके भय गयी वा फरार

मीसीको दूधपरा तावलका जीभ फीराईस

पोटमाको गुळगुळीला दाबदुबारीलं शांत करीस

माय आई मोठांगलका चाय बनावनसाती

दूधकी गंजी खाली देखके पीट लेईस छाती

तोंडभर गारी देयके घर लेईस डोस्कापरा

कोन्टो मा बिलू देखके चढ गयेव पारा

वरतपरको डंडा धरके बिलूको मंग धाई

बिलू बाई डंडा देख दूम दबायके पराई

✍सौ.वर्षा पटले रहांगडाले

बिरसी ता.आमगांव जि.गोंदिया

⁕स्वच्छता⁕

⁕---------------------------⁕

एक गांव मा एक किसान न पांडरी वान की बिलाई पाली होतिस।नरम -नरम पांडरा केश की बिलाई ला वू किसान आपरी खाट पर सोवावत होतो।किसान खेत लक घऱ आव् त् बिलाई वोको पाय जवर आय क़े लाड़ दिखाव्। किसान वोला थोड़ो दूध -रोटी खान लाई दे देत होतो।

एक रोज की बात आय किसान क़ो टुरा राजू आपरो बाबूजी ला कसे कि अज मी तुमरो जवर सोय जाऊ का।बाबूजी कसे कि तोला त् दुसरी खाट पर सोवनो चाइसे।राजू कसे कि तुम्ही आपरी खाट पर वोन बिलाई ला सोवाव सेव पर मोला दूसरी खाट पर सोवन ला कसेव। त् बाबूजी कसेत कि तोला खाज-खुजली भई सेती, एको लाइक तोला दुसरी खाट परा सोवन साठी कसु।बाकी बात मी तोला सकारी समझाय देहू।

दुसरो रोज बिलाई ला राजू को बाबुजी न दूध रोटी खान ला देइन वोनच समय परा राजू ला हाका देइन अन राजू ला दिखाइन कि बिलाई न् पुरो दूध नइ पियस अन तपन मा

जायके आपरा पाय ला चाटन लगी। बाबुजी कसे कि देख्योस राजू बिलाई ला कि बिलाई न् वोतरोच दूध पियस जेतरो कि वोला भूख होती मंग बिलाई न् आपरो पाय ला चाटकेन धूप मा सुखाइस आपरी सफाई करिस, एकोलक वा बीमार नइ पड़।

तसोच हमाला भी जेतरी भूख रहोसे वोतरोच खानो चाइसे, साग-भाजी, मौसमी फल, सलाद खानो चाइसे। बाजार को, पाकिट बंद खाना कम दुन कम खानो चाइसे।असो करनो पर हमाला बीमारी नइ होन कि, अन रोज साफ-सफाई लक नहायों परा हमाला चमड़ी का भी कोइ रोग फोड़ा-फुंसी नइ होयेती।आता बाबुजी की समझाइस राजू ला समझ मा आय गई। अन राजू भी आपरो खान-पान, सफाई परा ध्यान देन लगयो अन सवस्थ हट्टों-कट्टो भय गयो।

बिंदु बिसेन, बालाघाट

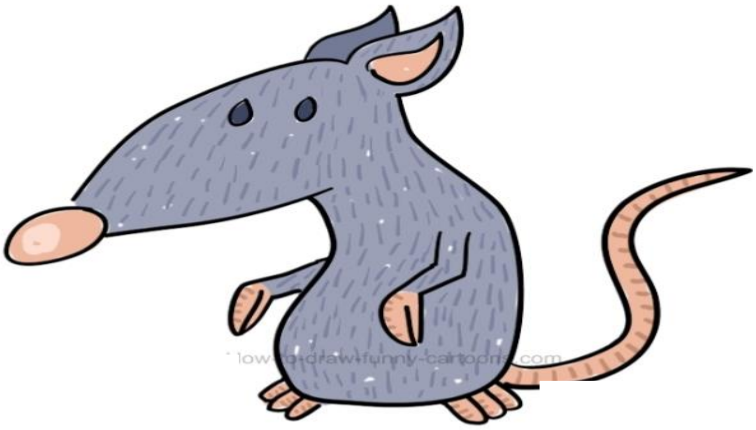
प्रश्नमंजुषा

1. बरसात को मोसम को पयलो नक्तर (नक्षत्र) कोनसो आय?
2. करसा कोनसो त्योहार ला भर सेत? (मराठी - पोवारी मा नाव)
3. बिया लगावन को बेरा नवरा- नवरी को कोनसो रिसतेदार धोती पकडे से?
4. बिया मा मांडो सुतावन को काम कोनको रवं से?
5. साल को सबदून मोठो दिवस कोनसो तारीख ला रवं से?
6. आपलो देश मा बरसात कोनसो वारा को कारण लक् पडं से?
7. दुनिया को सबदुन उचो शिखर एव्हरेस्ट पर चढणे वाली पयली भारतीय महिला कोण आय?
8. वैनगंगा नदी को उगम कहान भयी से?
9. पृथ्वीपर को शेकडा केतरो क्षेत्र मा जंगल रवनो जरुरी से?
10. ISRO येन भारतीय संस्था को पुरो इंग्रजी नाव का से?

संकलक- श्री महेंद्र रहांगडाले

उंदरा

(मात्रा भार-१७, चरणांत - गाल)

ढोलामा भरेव होतो धान |

उंदरा मारसे कुदी वहान ||

बिलाई मावसी देखस्यान |

टवकारं उंदरा दुयी कान ||१||

ढोलामा वोला दिससे साप |

परान को घनी लगं से धाप ||

इतन बिलाई से उतनी साप |

उंदरा कसे मरेव रे बाप ||२||

हिंमत धरके बचाईस जान |

ढोला मालका परायस्यान ||

खिड़कीमालं मारसे उड़ान |

धरसे फांदीला लटकस्यान ||३||

वोका वहानबी फुट्या भाग |

होतो चालू काव-काव राग ||

कावराकी चोच करसे आग |

उंदरा परासे भागंभाग ||४||

✍इंजी. गोवर्धन बिसेन "गोकुल"

गोंदिया (महाराष्ट्र),

भाजीवालो... भाजीवालो

भाजीवालो ssभाजीवालो ss

इत त् आवजो भला

ताजो ताजो भाजीको

वान देखावजो मोला ||१||

गोल गोल आलू का

जाणूसू मी मोल

हर रोज खाऊन त्

पोट को जाये तोल ||२||

जामुनी,हीवरो बगन

बनाऊन मी सग्गा

भरीत संग रोटी को

जमाऊन धग्गा ||३||

पुलाव मा मिलाऊन

गोबी को पांढरो फुल

खायकन होय जाऊन

भाजी संगमा गुल ||४||

हीवरो हीवरो पालकको

ताजो ताजो सूप

भुरो भुरो कायाला

नही लगनकी धूप ||५||

अंबाडीको डोडा की

लाल लाल चटणी

कोणी नही आण सक

बबली ला वठणी ||६||

लाल लाल भेदराच

आणे भाजीला सवाद

गाजर अना मुरा की

नहाय कोनीला फरयाद ||७||

वंदना कटरे "राम-कमल ", गोंदिया

पापड

कच्चा पापड पक्का पापड

धुयोव चाऊर को पीठ

ननद भावजय की फुगडी

नोको काढू बेलना लका चिड

दुय दिवस को आंबेव

हतार परको पीठ

भाई भौजाई को प्यारला

लगी ननद बाई की किड

दुय दिवस को आंबेव

हतार परको पीठ

भाई भौजाई को प्यारला

लगी ननद बाई की किड

ताटी पर पसऱ्या

गोल गोल पापड

तू तू मैं मैं को तुनतूना

रोज आरती सकारकी काकड

श्री शेषराव येळेकर

कोरोनापर चर्चा

झाडपर बस्या सेती राघू-मैना,

सोच सेती कसी आयी या दैना.

सब इन्सान भय गया घरमा बंद,

आमर् पर नाहाय कोणतोच प्रतिबंध.

आदमी क् जीवन मा से उथल-पुथल,

कही बी जानसाती वु जासे दहल.

कोरोना क् कारण सब सेती बेबस,

ना रेल, मोटर चलसे, ना चलसे बस.

टुरू पोटू बी सेती ड-या- ड-या,

खेलनला नही जात का-या- भु-या.

स्कूल कॉलेज बी सेती बंद,

फिरनो खेलनो पर से प्रतिबंध.

तोंडला बांधेव रव्हसे मुस्का,

नांगर क् बैलवानी दिससे डोस्का.

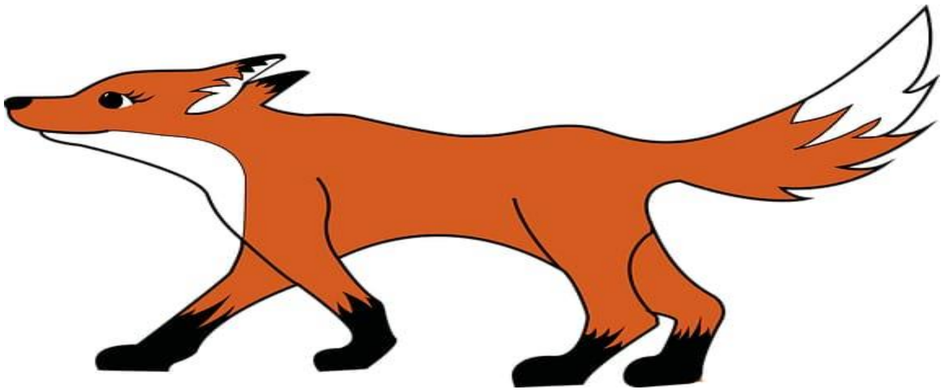
आमी जंगल का रहिवासी सेजन खुश,

ना कोणतो बंधन,ना कोणती बिचारपूस.

- चिरंजीव बिसेन

गोंदिया.

कोल्या (कोल्हा)

एक भयावन जंगल होतो। वहा सब प्राणी रवत होता। एक दिवस जंगल को मंज्यार कोल्ह्याला एक मरेव हत्ती दिसेव वोला मांस खानकी इच्छा भई पर हत्तिको बख्खल मास रहेलका कोल्हया ओला खाय नहीं सकत होतो।

घडिभरमा वाहानी एक सिंह आवसे। कोल्हया वोला कसे, "महाराज, मी तुमरो जेवन को रक्षण कर रही सेव मंघान पासुन। सिंह कसे, मी दुसरो न शिकार करेवं प्राणी खाऊ नहीं। सिंह चली जासे। कोल्हया की काई दाल नहीं गल। ओला असा कोणीतरी पायजे की जो हत्तीको मास को टुकड़ा टुकड़ा करे अना कोल्हया आराम लक मांस खाय सके।

घडिभरमाच वाहा एक चित्ता आवसे। कोल्हया कसे," सिह न हत्तिला मारीस। सिंह आपलो कुटुंब ला आनन साती गई से, तब वरी चित्ता भाऊ तू मांस खाय ले।चित्ता कसे ,,,सिंह मोला मार टाके ना,,तब कोल्या कसे तू जाय अना हत्तिको मांस खाय, सिंह दिसे त मी तोला सांगुन।

चिता हत्तीको मांस पर ताव मारसे। चित्ता मांस पर की चमड़ी फाड़से तब कोल्या ओला सिंह आयेव मुन खोटो सांगसे अना चित्ता पराय जासे। कोल्या खाल्या बसकर जेवन को मस्त आनंद लेसे।

सौ छाया पारधी

भाजीवाली

आओ बाई लेओ

भाजी वालो आयोव

हरी भरी ताजी ताजी

भाजी तुमरो साठी आनेव

गोल टपोरा भेदरा

लाल अना रसेला

सवाद आननला से

कांदा लसूण आला

बैगन सेती हरा

आवो बहन भौजी

ताजी तवानी मिरची

संभालो सबकी मर्जी

लाल भाजी मेथी भाजी

बहुगुणी से मोठी

तन मन मा भरे ताकद

नहीं कामकी बोटी

आओ लेओ ताजी ताजी

भू माता को प्रसाद

किसान को मेहनत ला

देओ सबजन साद

शेषराव वासुदेव येळेकर, सिंदीपार

देशको रक्षासाती पोवार समाजको योगदान

.   **लेखक - गोवर्धन बिसेन**

इ.स. पुर्व ५७ मा पोवार वंशको राजा विक्रमादित्यको समय भारतभूमीपर शकइनन आक्रमन करीतीन. राजा विक्रमादित्यनं आपलो युध्द कौशल्यलका शकइनला पराभूत करशान देशमालक भगायकर देशकी रक्षा करीस. राजा विक्रमादित्यनच इ.स.पुर्व ५६ मा विक्रम संवत की सुरुवात करीन. ११ वो सदीमा पोवार वंशकाच राजा भोजको समय अंतर्गत शत्रु चालुक्य, राजपूत, तुर्क अना युवराज कलचुरी इनन मालवा प्रदेशला च्यारही बाजूलका घेरकर प्रजाला हतबल करीतीन. इनको संग गडकालीका मायको आशीर्वादलका युध्द करशान सबला पराभूत करशान देशकी रक्षा करीन. राजा भोजको समयमाच महमूद गजनीनं भारतपर आक्रमन करीतीस अना कई मंदिरकी तोड़फोड़ कर जबरदस्ती हिंदू इनला मुस्लिम बनावत होतो. तब इ.स. १०४३ मा राजा भोजनं येकोसंग युध्द करशान भारत सोड़न मजबूर कर देईस अना आपलो देशकी रक्षा करीस.

औरंगजेबको कालमाच देवगढ़ (गोंडवाना) मा राजा बख्त बुलंदशाहको राज होतो. बख्त बुलंदशाहला जबरदस्ती लका मुस्लीम धर्म धारन करनसाती औरंगजेबनं बाध्य करीस. पर बख्तनं मुस्लीम धर्म धारन करीस पर आपलो कामकाजमा गोंडी धर्मकोच चलन सुरु ठेईस. राज्यकी आर्थिक स्थिती खराब रहेवलका दिल्ली सरकारको राजस्व बेरापर देनला असमर्थ भयेव. येन दुयी कारणलका बख्त बुलंदला औरंगजेब न ई.स. १६९१ मा राजगद्दीपरलका पदच्युत करशान देवगडमा दुसरो मांडलिक राजाला बसाईस. राजा बख्त बुलंदला येव सहन नही भयेव. ओन मालवा जायशान पोवार राजपूत सरदार इनला भेटकर मदत मांगीस. ओको संग ३७०० पोवार सैनिक हत्ती, घोड़ा अना पैदल सेनादल कुटुंब कबिला सहित मालवा लका गोंडवाना आया

अना औरंगजेबको मांडलिक राजाला भगायकर ई. स. १७०१ मा आपलो राज्य पुनर्स्थापित करन मदत करीन.

वोको बाद आपलो पोवार समाज नागपुर जिल्हाको रामटेक जवर नंदरधनमा बस गया. यहां उननं एक किला बनायीन. जसो जसो समय बीतन लगेव तसो तसो वय वैनगंगा को पूर्वमा आंबागढ़ अना चंद्रपुरवरी कई गांवमा विस्तारित भय गया. इनकोमालकाच काही पोवार सदस्य कटक अभियानमा चिमाजी भोंसलाको संग इंग्रजईनको विरोधमा लड़ाई करशानी इ. स. १७५० मा कटकपर विजय प्राप्त करीन. यव अभियान इ. स. १७५८ वरी अटक पर विजय प्राप्त करशान पुर्ण भयेव मुन मराठा साम्राज्यकी सिमाको वर्णन करनला "अटक से कटक" को शब्द प्रयोग होसे. युध्दलका वापस भयेवपर उनको सेवासाती पुरस्कारको रूपमा लांजी अना बालाघाट जिल्हाको वैनगंगाको पश्चिममा जमीन मिली. तब पासूनच आपला पोवार सैनिकइननं तलवार सोड़शान वैनगंगा मायको सहारालका येन क्षेत्रमा हातमा नांगर धरीन अना कास्तकारी करन लग्या.

मुस्लिम इनको आंतक खतम होय नहीतं इंग्रजइनको राज इ.स. १७५७ पासून व्यापारी मून आया अना राजकर्ता बन गया. मराठा साम्राज्यपर इ.स. १८१७ मा इंग्रजइननं अधिकार प्रस्थापित करीन. पुणेका पेशवा, बाजीराव दुसरो, नागपूरका भोसले अना कामठा परगनाका जमीनदार चिमना बहादूर इननं स्वतंत्रता संग्रामकी योजना बनाईन. यव स्वतंत्रता संग्राम इ. स. १८१८ मा चिमना बहादूर अना भोसलेको नेतृत्वमा वैनगंगाको आंचलमा महाराष्ट्र अना मध्यप्रदेश (वर्तमान सिवनी, बालाघाट, भंडारा गोंदिया जिल्हा) मा लड़ेव गयेव. येन इंग्रज-मराठा युध्दमा पोवार समाजका बानाजी अना कान्हाजी तुरकर हे सैन्य अधिकारी होता. इननं मराठाईनला साथ देयशान मातृभूमीकी रक्षा करीन पर मराठाईनको पराभव भयेव. परंतू इनको शौर्य अना वफादारीको कारण इनला कामठा जमीनदारकरलका १२ गावकी (काटी-बिरसोला क्षेत्र) मालगुजारी इनाममा मिली.

सन १९३० को *जंगल सत्याग्रह, मीठ सत्याग्रह, असहकार आंदोलनमा* आपलो पोवार समाज इंग्रजको विरोधमा गांधीजी संग उभा रह्या. येन आंदोलनमा मोरा स्यायनोजी *स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक दशरथ भागवत बिसेन, बड़ेगाव (तिरोडा)* इननं भाग लेईतीन मून इंग्रजईननं उनला गिरप्तार करशान ३ मयनाकी जेल भयी होती. सन १९४२ मा गांधीजीको *भारत छोड़ो आंदोलनमा* बी बहूतसारा पोवार समाजको लोकइननं इंग्रज विरोधमा *'करो या मरो'* को नारा लगायीतीन. येकोमाबी मोरो स्यायनोजीको संगमाच श्री पृथ्वीराज दशरथ कटरे, खडकी डोंगरगाव, श्री जगपाल धानूजी ठाकरे येरली, श्री धोंडू नंदाजी पटले येरली, श्री शामराव बाबाजी पारधी गोंदिया, श्री सुकोबा विठोबाजी पारधी येरली, श्री जयपाल तुरसीराम राहांगडाले येरली, श्री जानबा धोंडबाजी राहांगडाले येरली, श्री धनपाल दौलत राहांगडाले येरली, श्रीमती पारबतीबाई जानबाजी

राहांगडाले येरली, श्री भोला दसरूजी राहांगडाले येरली, श्री सुका बुधाजी राहांगडाले येरली इनला गिरप्तार करशान कोनीला ६ मयना तं कोनीला १ सालवरी जेल भयी होती. मोरो स्यायनोजीला ७ मयनाकी जेल भयी होती.

असो प्रकारलका आपलो पोवार समाजको देशको रक्षामा योगदान होतो. मोला गर्व से मी राजा विक्रमादित्य अना राजा भोज हे जेनं पोवार वंशका होता ओन पोवार वंशमा मोरो जन्म भयी से. तसोच देश रक्षालाई इंग्रजको विरोधमा असहकार आंदोलन अना भारत छोड़ो आंदोलनमा सक्रीय योगदान देयशान जेल भोगनेवाला स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक श्री दशरथ भागवत बिसेन इनको मी नाती आव येको मोला सार्थ अभिमान से.

इंजी. गोवर्धन बिसेन, गोंदिया

मो. ९४२२८३२९४१

****

झुंझुरका को पयलो जलमदिवस की सब बालबाचक, झुंझुरका का साहित्यिक ना सब पोवारीप्रेमीइंला "हार्दिक शुभेच्छा" 🎂🎂🎂

आंबा

बसंत बहार लक अमराई बहर गयी

आंबाकी घात आई चलो संगी भाई

दुपारी तिपारी सब जन जाबं

संगमा दुयचार झोडपा बी धरबं

लट्टालोम्ब फरी सें सारी अमराई

आंबाराख्या रहे करो नोको घाई

आंबा देखके तोंडला सुटेव पाणी

तोंडला लगावो तिखोमीठकी चटणी

आंबा धर झोरामा रायतो खुलं लाई

चुरपकर खाबं आमटी वाढे मायबाई

आंबा को झाड काळपट जाडसर

लंबूटा सेत पान हिरवट लालसर

झडेव बार हिवरी कैरी लग गयी

आंबाको झोकामा कोयार से लपाई

पारा बांधिस आंबानं कर मांगबं पना

बटकीभर रस पिवबं सेंवई टाककना

धुंदाड लक पडया आंबा बेचो सप्पाई

पिकेव पाड चोखनकी मज्जाच काही

आंबा को पान आड कोयल गावं सें

आंबा फलको राजा गु रूजी कवं से

आंबावानी गोड रवबं सब संगीभाई

आता या एकजूट कभी तुटनकी नही

सौ. शारदा चौधरी

साद

भुज दे दुय चार पापड

आई बनाय दे गाकड

चुलोमा निवुर इस्तोकी

आब् गरम रहे लाखड

साद लगी मोला भारी

माय बनाव भज्या, सुवारी

बनाव बुल्या, मालपोहा

चाहे पोरा रव्ह या दिवारी

बाट देखूसू रोज येंज्या

कब घडजो करंजी, गुंज्या

चल जाबिन मामाको गाव

मामी चराये तेलरांधा वोंज्या

पोटमा बहू आग पळी

सारपू आंबटगोळ कळी

खावू हांडीकी साजरी मयरी

सादनवारीका अकस्या बळी

जी ललचावसेत रस रोटी

गोळ लगसे आंबा घोटी

चनाको कढनकी बात न्यारी

लगी घुघरीकी आस खोटी

✍महेंद्रकुमार ईश्वरलाल पटले

संगी (मित्र)

****

राम्‌ ना शामु दुहिकी मोठी होती दोस्ती/

संगमाच खेलत होता करत होता मस्ती//

बिट्टी ना दांडू या कवळी गोली को खेल/

इतनउतन संगमाच जाती रव्ह खूप मेल//

लुका छिपी खेलन बस्या सब संगीभाई/

मग राम्‌ पराचं गन देनकी पारी आयी//

कोणी गया इतनउतन झाळमंग लप्या/

नही भेट्या रामूला त कसे कांहा छुप्या//

गन काही सुट नही त जायशानी रुसेव/

अलगजायशान बिचारो एकटोच बसेव//

धावतच आया सब संगी, गन तोरी सूट/

मिलकर खेलबिन नोको करो ताटातूट//

कोणी कोणी संग नोको करो भेदभाव/

एकमाच रव्हन बस्या सुखी भयव गाव//

—--_—--

श्री डी.पी.राहांगडाले, गोंदिया

पुस्तकच संगी

एक किताब जवर
बाजूला सौ संगी
संगी देयेत दगा
किताब करे ढंगी

भलो- बुरो की
आवसे समज
किताबवालो को
अलगच मिजाज

पढ- लिखकन
लोक मोठा भया
गरिबी मा लक्
बाहेर आया

बाचो त् बचो
कवनो से खरो
म्हून 'किताब की
संगतच धरो

किताब देखाव् से
दुनिया सारी
दिमाकला मिल् से
खुराक भारी

धन की चोरी
करेती चोर
ज्ञान बढाओ
बनो सिरमोर

दुय रुप्या रयेती
खिसा मा
एक की रोटी, 'किताब
लेवो दुसरो रुप्यामा

महेंद्र रहांगडाले, मच्छेरा

ओरखो मी कोण?

१.

मी होसू तुमरो मायकी ननंद

आव तुमरो दादाजीकी बेटी

तुमरा अजी कसेत बडीबाई

ओरख सांगके खावो दालरोटी

२.

तुमरो बाबुजी संग गहरो रिस्ता

जसी एक झाडकी दुय फांदी

तुमरी आई कसे देवर मोला

सांगो नातो तबच बसो मांदी

३.

तुमरो बाबुजीको सारो मी

तुमरो आईको पाठको भाई

पहचान करो बरोबर भास्याजी

मंगच खावो गोड रसमलाई

४.

पाच घाटको पानी पियके

पाहुणा आयेव दुरलक

मावसीको आय घरवालो

गणगोत ओरखो होसलक

५.

बहिनबेटाला भेटनला

पाहुणी आयी गाडीपर

नातोगोतो निवडो जरा

मंग बात सांगो माडीपर

६.

तुमरो फुफाबाईको टुरा मी

तुम्ही मोरो मामाजीकी परी

रिस्ता ओरखो पटकन

तब पहनावू सोनोकी सरी

ऋतुराज

रंग भरो

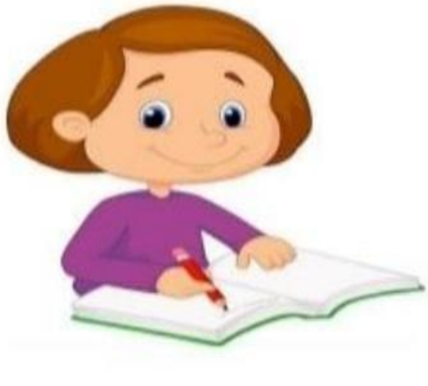
बोलो पोवारी

बाचो पोवारी

लिखो पोवारी

पोवारी बाल ई मासिक

झुंझुरका

जून 2022

साल- २ रो , अंक १३वो

पोवारी बाल बाचक चळवळ प्रस्तुत

संपादकीय.......

दोस्तहो.......

तुमरी उनारोकी सुट्टि सरत आयी रहेत. सबला आता शाळाकी याद आयी रहे. आबंवरी कोणीकी शाळा सुरूबी भयी रहेत ना कोनीकी आता सुरू होयेत. येन् उनारोमा तुमी गावतर् गया रवोच. यंदा उनारोमा सूर्य आग ओकंसे का का असोच लगत होतो. हरसाल् उनारोक् तपनलक सबला परेशानीको सामना करनो पळंसे. येन् गरमीमा आपलो दोस्त हिरवो झाड आपलोला शितल छाया देसे. मुहून आपल् भोवत्याल, बांदिखोबरी, रस्ताला झाडंईनकी संख्या बढावनो जरूरी से. तुमी उनारोमा बहुत सारा आंबा, जांबुर असा फल खाया रवोच. त् मंग तुमी खाये फल का बिजा बाळी, मोहल्ला, खेत्, घर् लगावो. येकंलक आपलो निसर्ग संतुलीत रवनोमा मदत होये.

जून मयनामा २१ जून ला "आंतरराष्ट्रिय योग दिवस" यव महत्वपूर्ण दिवस दुनियाभरमा मनायेव जासे. मानवी शरीरमा ऊर्जा, तेज, स्फूर्ती भरनला अना निरोगी जिवन जगनलाई योग महत्वपूर्ण भूमिका बजावसे. असोमा तुमी तुमर् गुरूजी, आई - बाबुजी इनक् कनलक योग सिखस्यान आपल् निरोगी जिवनको पाया भरो.

झुंझुरका पोवारी बाल ई मासिक कनलक तुमला सब बाल दोस्तईनला नवो शैक्षणिक वर्षकी हार्दिक शुभकामना!

खूब लिखो - खूब सिखो

- गुलाब बिसेन

संपादक - झुंझुरका पोवारी बाल ई मासिक

मो. नं. 9404235191

संपादक मंडल

श्री गुलाब बिसेन, संपादक

श्री रणदीप बिसने, उपसंपादक

श्री महेंद्रकुमार पटले, उपसंपादक

श्री महेंद्र रहांगडाले, उपसंपादक

निर्मिती

महेंद्र रहांगडाले

⁕🌷संस्कार🌷⁕

.　　　　**लेखक - गोवर्धन बिसेन**

मोठो दौड़ धूप को बाद, वु अज ऑफिस पोहचेव, ओको पयलो इंटरव्यू होतो.

घर लक निकलन को बेरा वु बिचार करन लगेव, काश ! मी इंटरव्यू मा अज कामयाब भयेव, तं आपलो पुरखाइनको पुश्तैनी घर सोड़कर यहां शहर मा सेटल होय जाऊन..

माय अना अजी की रोज़ की चिक चिक, मग़जमारी लक सुटकारा मिल जाये.

सकारी उठनो पासून तं राती सोवत वरी होने वाली चिक चिक लक परेशान भय गयेव होतो.

सोयस्यार उठो, तं पयले बिस्तर ठीक करो, मंग बाथरूम जाओ, बाथरूम लक निकलो तं फरमान निकले से "नल बंद कर देयेस?"

टावेल बरोबर तार पर वारन टाकेस का इत उत फेक देयेस?

नाश्ता करस्यार घर लक निकलो तं डांट पड़से "पंखा बंद करेस का सुरुच ठेयेस?"

का का आयकू इनकी, नौकरी मिली तं घर सोड़ देऊन.

ऑफिस मा बहुत सारा उम्मीदवार बस्या होता, इंटरव्यू की बाट देखत होता. दस बज गया, ओन देखीस पैसेज की लाईट आबवरी पेटत होती, माय याद आय गई, तं लाईट की बटन बंद कर देईस.

ऑफिस को दरवाज़ा पर कोनी नोहता, बाजुमा ठेयेव वाटर कूलर लक पानी टपकत होतो, अजी की डांट याद आय गयी, वाटर कुलर की टोटी बन्द कर देईस, पानी बंद भयेव.

बोर्ड पर लिखेव होतो, इंटरव्यू दूसरो मंज़िल पर होये.

पायरी की लाइट बी जरत होती, बंद करस्यार सामने बढेव, तं एक कुर्सी रस्ता मा होती, ओला सरकायकर ओरत्या गयेव.

वहां देखसे पयले का उम्मीदवार अंदर जात अना लवकरच बाहर आवत, पता करेव तं मालूम भयेव बॉस फाइल धरस्यार काही खबर नही ले, वापस कर देसे.

मोरो नंबर आयेव पर मीनं फाइल बा ॅस कन सरकायेव. ओन कागज़ात पर नज़र फिराईस अना कहीस, "कब ज्वाइन कर रहया सेव?"

उनको प्रश्न लक मोला असो लगेव जसो मोरोसीन मज्याक होय रही से, वु मोरो चेहरा देखकर कव्हन लगेव, यव मज्याक़ नोहोय, हक़ीक़त आय.

अज को इंटरव्यू मा कोनी ला खबर नही लेयेव, सिर्फ CCTV मा सबको बर्ताव देखेव, सब आया पन कोनीनं नल या लाइट बंद नहीं करीन.

धन्य सेत तुमरा माय बाप, जिननं तुमरी येतरी चांगली परवरिश करीन अना चांगला संस्कार देईन.

जेनं इनसान जवर खुदकी सिस्त नही रव वु चाहे केतरोच हुशार अना चालाक रव्ह, मैनेजमेंट अना ज़िन्दगी को दौड़ धूप मा कामयाब नहीं होय सक।

घर पोहचेव पर अजी अना माय को गरो लगेव अना उनला माफी मांगकर रोवन बसेव.

मोरो ज़िन्दगी मा, उनको लहान लहान बात पर रोकनो अना टोकनो लक, मोला जेव सबक़ मिलीसे, ओको मुक़ाबला मा, मोरी डिग्री की काही हैसियत नाहाय अना मालुम भयेव ज़िन्दगी को मुक़ाबला मा सिर्फ पढ़ाई लिखाई ही नहीं, संस्कार को बी बहुत महत्त्व रवसे.

***बोध** :- संसार मा जगन साठी संस्कार जरूरी से। संस्कार साठी माय बाप को सम्मान जरूरी से.*

✍ इंजी. गोवर्धन बिसेन, गोंदिया,

मो. ९४२२८३२९४१

🌷बरातमा मनमानी नाचसे आजा🌷

(अक्षर संख्या -१३ यती - ८, १३ अक्षरपर)

बरातमा मनमानी, नाचसे आजा |

डफ डफ डफरीको, बजसे बाजा ||धृ||

आजा कसे बरातमा, चलो सपाई |

जुपो रेहका खासरी, करोना घाई ||

मस्त मोरो नाती दुल्हा, बनीसे राजा |

डफ डफ डफरीको, बजसे बाजा ||१||

नवरीको गावं मंग, आया बराती |

आव भगत करन, होता घराती ||

बेरापर लगीनको, होसे तकाजा |

डफ डफ डफरीको, बजसे बाजा ||२||

चली डोली नवरीकी, बरात संग |

नाचनको आजाला बी, चढ़ेव रंग ||

होयजासे मंग आजा, जवान ताजा |

डफ डफ डफरीको, बजसे बाजा ||३||

नागिन धुनमा आजा, नाचं धमाल |

पाऊल्याबी जोरलक, करं कमाल ||

सिलीमाको गानापर, होसे अगाजा |

डफ डफ डफरीको, बजसे बाजा ||४||

वापसीमा आयी मस्त, बरात गावं |

देसे आजा मिशीपर, हातलं तावं ||

नाच नाच थक जासे, पिवसे माजा |

डफ डफ डफरीको, बजसे बाजा ||५||

✍इंजी. गोवर्धन बिसेन "गोकुल"

गोंदिया (महाराष्ट्र), मो. ९४२२८३२९४१

जीवन पाणी को बुलबुला

बडो भागल् मिली से मानवला जिंदगानी,

क्षणभंगुर से बहुत जसो बुलबुलाको पाणी.

कोनीला मिलसेती अस्सी-नब्बे साल,

कोनी दस-बीस सालमा कालक् गाल.

जिंदगी जेतरी से सुंदर वोतरीच अनिश्चित,

सकारी का होये नाहाय पक्को निश्चित.

साधु संत करसेती साधना मोक्षसाती,

पर मरेव क् बाद सबकी होसे केवल माती.

.

आत्मा अमर से कसेती वेद पुराण,

पर मुक्ती साती करसेती प्रभुको गुणगान.

आत्माला नही व्याप कोणतोबी रोग,

आत्माक् बदला शरीर भोगसे सब भोग.

स्वर्ग नरक सेती का नही, पक्की नाहाय माहिती,

पर जसो कर्म करो तसी यहाॅच होये गती.

मुहून संसार मा आया सेवत् करो अच्छा काम,

जीवन पाणी को बुलबुला से कसेती लोग तमाम.

चिरंजीव बिसेन

गोंदिया.

पाखरूंसाती चलो सजावबी बगिचा

मूळ मराठी लेखक - एकनाथ आव्हाड

पोवारी अनुवाद - गुलाब बिसेन

अज दुपारी तपनको तडाखा जरा जास्तच रहेलक टुरूपोटुनकी चर्चा आंगनमाक् सावलीमाच रंगी होती. बाळू, रमेश, अरूण, सुजय, सतीश अना अभिषेक सब बोलनोमा गुंग. वोतरोमा शमी धावत ऊनक् जवर आयी. आपली चित्रकी नवीकोरी किताब वूनला देखावनलाई. वोन् किताबमा चित्र तरी कोणता..... त् सब अलग अलग पक्षीका. जसो पूरो पक्षी संग्रहालयच वोन् किताबमा समायेतो. पाखरूका वय रंगीत चित्र देखता देखता सुजय बोलेव, "ये पाखरू केतरा हुशार रव्हसेत नही. वूनला सब मालूम रव्हसे, कब् कहान जान्.......संध्याकाळला गोदामा वापिस कसो आवन्.

रमेश बोलेव, "हव ना, वूनला मालूम रव्हसे, पिलासाती दाना कसा बेचस्यान आनन्......उचो आकाशमा कसो शांत उडन्."

बाळू बोलेव, "खरोच से, पर का रे अरूण तोला पाखरू होनको मौका मिले त् तोला कोणतो पाखरू होनला पसंद आये?"

अरूण पटकन बोलेव, "कबुतर." बाळू बोलेव, "का?" अरूण बोलेव, "मोला लगंसे कबूतर होऊन, निल् आकाशमा मी उडून, शांतीको संदेश देऊ, खुशी मी बाटत जाऊ."

रमेश पटकन बोलेव, "अरे व्वा! अना मोला का होनला पसंद आये मालूम से? मोला लगंसे चिमणा होन्, खेतमा खुलो घूमन्...... संगीनसंगमा मज्यामा खूतमाका दाना बेचन्." बाळू लायकीलक बोलेव, "मी पक्षी भयेव त् मोरच होऊन! मोला लगंसे मोर होन्, बारीसमा गाना कवन्. बूंदकी पैंजण पायला बांधस्यान, पिसारा फुलायस्यान नाचन्."

अभिषेक बाळूला बोलेव, "तू होय मोर, मी आपलो मिठ्ठू होऊन.....मोला लगंसे मिठ्ठू होन्, तोडस्यान पिंजरा झाडपरा बसन्..... हिवर् हिवर् खेतमालक, स्वतंत्रताको बोल घुमावन्."

आता सुजयकी पारी आयी, वू बोलेव, "मी कोयल बनून हं. काहेका मोला लगंसे, कोयल होन्, कुहू कुहू गाना कव्हन्.... बसंत ऋतुकी खबर देन्, डारपरा झुलन्."

आखरीमा सतीश बोलेव, "मोरो आपलो ठरेव, मी गरूडच होऊन. मोला लगंसे गरूड होन्, देवको मी वाहन होन्, उचो आकाशमा रपेट मारस्यान, देवयीनका मी आशिर्वाद लेन्." सबला जसा खुशीका पंखच फुट्या होता.

शमी आपली चित्रकी किताब धरस्यान परात घरमा गयी. आईला बोली, "अ आई, आपल् आंगणमा देख केतरा पाखरू आया. कबूतर, मोर, मिठ्ठू, गरूड, चिमणा, कोयल...... हर पाखरू गाना का गावसे? खांदीपर का झुलंसे?" आईला काही समजेव नही. मंग शमीन् आंगणमाको पूरो प्रकार आईला समजायस्यान सांगिस,तब् आईलाबी केतरो हासा अयेव. आई बोली, "पाखरूनको संमेलनच भरेव अज आंगनमा."

पर शमू, खरोच ये पाखरू आपला रवंसेत दोस्त, वूनकंसंगमा समय जासे मस्त. पाखरूसाती चलो फुलावबी बगिचा, पर्यावरणकी वय ठेवंसेत निगा."

आईको बोलनो आयक शमीबी खूश भयी......जसो वाबी आता चिवचिव चिमणी भयी होती.

🌷खात की बंडी🌷

(नेटलग्या काव्य प्रकार)

आयेव तीज सन,

बंडी खेत जान,

तयार करीन दान,

धुरा फोड़ ......||१||

बंडी तयार करीन,

खात कचरा भरीन,

संग पावड़ा धरीन,

उप-सन ...||२||

भोवरी माख-कन,

पाणी पिवाय-कन,

लग्या बैल जुपन,

बंडी-लाच .....||३||

आमी नहान-पन,

संगमा खेत जान,

बस्या सपाई जन,

बंडी-पर ....||४||

बंडी खेतमा गयी,

खात फेकन लाई,

सबला मज्या आयी,

खेत जाय ......||५||

घर वापसी भया,

मस्त पोटभर जेया,

जल्दी सोय गया,

थकान लका ....||६||

✍ इंजी. गोवर्धन बिसेन "गोकुल"

बिलाई

आमरं घर की बिलाई

करसे म्याव ऽऽ म्याव ऽऽ

चिडीचूप बसकन

साधसे शिकारी डाव ||१||

रंग येको कारोकुच

डोरा सेती घारा घारा

मुलायम पायलका

चालसे तरातरा ||२||

डोरा लगायके करं

प्राणायाम,ध्यान

जरासीबी आहटपर

टवकारसे दुही कान ||३||

आमरो बिलाई सामने

उंदीर होसेत भोला

चोरीलक खायलेसे

लोणी को गोला ||४||

दुध,बिस्कुट,रोटी तरी

इजगुरपरा लेसे धाव

पाखरूपर ठेव् डोरा

बढ जासे येका भाव ||५||

कोणीलाच नही भीव्

शेर की या मावसी

हरदिन रवसे येकी

महिना भर एकादसी ||६||

सिकार " करनको येको

मोठो आवडीको छंद

पाय जवर खेल् तब

भेटसे मोठो आनंद ||७||

सौ. वंदना कटरे   "राम-कमल "

गोंदिया.

मंडई

मनपसंद की चीज देखनला |

मंडई मा गयेव होतो फिरनला |धृ|

सिंगाडा खायेव, चना बी खायेव,

कुटकी का लाडू बी खायेव,

गपागप गुपचुप गटकनला |१| मंडई....

फुगा लेयेव, बंदूक बी लेयेव,

लालवालो पट्टा बी लेयेव,

अगास पारणा मा झुलनला |२| मंडई....

आस्वल देखेव,बंदर बी देखेव,

मोठो जात हत्ती बी देखेव,

सरप मुंगूस की लडाई देखनला |३| मंडई....

नाच्या देखेव, पेंद्या बी देखेव,

टारा-टुरी की दंढार बी देखेव,

शाहिर को गाना आयकनला |४| मंडई....

चिरंजीव बिसेन

गोंदिया

फुल रंगीबेरंगी

(मोगरा,जाई,जूई,चाफा,निशिगंधा)

मोगरा को गंध पसरसे

परिसर सारो महकसे

रंग पांढरो सुंदर रूप

सुर्य प्रकाशमा लहरसे.

जुई वनस्पती उपयोगी

कर् आयुर्वेदिक को काम

फुल लका बनसे अत्तर

बजारमा देसे अच्छों दाम.

सुंदर दिसं जाई को बेला

फुल नाजूक सुभ्र रव्हसे

फुलसे संध्याकाल को बेरा

धीरू धीरू सुगंध वू देसे.

चाफा रव्हसे रंगीबेरंगी

नाव ओका सेतीच अनेक

सोन,कवठी,पांढरो,नाग,

पिवरो अना एक से एक.

निशिगंधा को काम अलग

हार,बेनी सजावन लायी

देठ ओकी उपयोगी बढ़ी

पुष्पगुच्छ बना वन लायी.

🖉उमेंद्र युवराज बिसेन (प्रेरीत)

रामाटोला गोंदिया (श्रीक्षेत्र देहू पुणे)

उंदीर ला आयेव बुखार

उंदीर ला आयेव बुखार

घबराय गयी उंदरीन बाई

गुळवेल को काढा देऊ का

अद्रक की चाय देऊ बाई

बाळीमाको गुळवेल

मस्त तोळके आणीस

पर गलतीलका कतरके

आय गयी बील मा तनीस

उंदीर भाऊ ला आयी गुस्सा

चली गयेव ऊ खोलीमा

डोस्कापरा परा हात ठेयके

देखत होतो बडो गुस्सामा

डोलो की गोली पडी होती

बेस्कळ को आमने सामने

डोरालका दिसत होती टक

पर उचलके कोन आने

उंदीरीन बाई तुरतुर गयी

अना टोंडमा धरके आयी गोली

चुरा चुरा भय गयी सप्पा

आता कसो करे उंदीर तेली

✍सौ.वर्षा पटले रहांगडाले

बिरसी, ता.आमगांव,

जि.गोंदिया

रेसटिम

सोनू शेषु बंटी सब आओ लवकर

रेसटीम खेलबं आज मिलजुलकर

मिचुसू डोरा मी तुम्ही छुप जाव

कोणी कोठा घर सामटमा लपाव

चिडीचूप बसो नोको देखो ढुककर

एक दुय तीन कयके देखो मी आई

ना जाने छाया वर्षा कहासेत लपाई

कोणी छुप्या मायकी बाली पांघरकर

पयली दुसरी ना तिसरो कहा छुपी से

आवडाव देखके कोणी रेस ना लगायदे

ढुंडुसु सबला इतंउतं मोहल्ला छानकर

दिस गया सब आता सरी मोरी पारी

पयली वालो गज्जी देये अबको बारी

बडी मज्जा आई लुपाछुपी खेलकर

✍सौ शारदा चौधरी

चंदामामा

चंदामामा, चंदामामा, आमला घर लिजाजो का?

आपलो भास्या, भासीको, पाहूनचार करजो का?||धृ||

कभी चोवसेस रातभर पुरो

कभी लुकासेस तू सारोपुरो

पांढरी चांदनी रातमा, आमरोसंग खेलनला आवजो का?||१||

सकार होयेपर जासेस काहा

दिनभर धुंडसेजन तोला वाहा

आमरो बगीचामा सदा, फुल बनके हासजो का?||२||

दुर आकासमा घर तोरो

कसो धुंडजो पत्ता आमरो

कारो पांढरो घोळाको रथलक, आननला आवजो का?||३||

राजवाडा तोरो जरा देखबिन

तोरो लेकरूइनसंग खेलबिन

चांदनी, ढग, इंद्रधनू, सबसंग ओरखी करावजो का?||४||

✍**महेंद्रकुमार ईश्वरलाल पटले(ऋतुराज)**

’ओरखो कोन’

१)

एक सुपड़ोमा बारा कणीस ।

उनला दाना तीस एकतीस ॥

ओरखो कोन सपाई साजरा ।

अर्धा कारा ना अर्धा पांढरा ॥

२)

एक राजाकी अद्‌भुत रानी ।

धीरु धीरु पिवसे वा पानी ॥

ओरखो कोन रानीको नूर ।

करसे वा रानी इंधारो दूर ॥

३)

रंग मोरो से कारो भरारो ।

लपासु मी देखके इंधारो ॥

ओरखो कोन संग चलुसू ।

उजारोमा तुमला दिसुसू ॥

४)

मी भाऊ सेव खुब शैतान ।

पकड़ुसू तुमरा दुयी कान ॥

ओरखो कोन मी लवकर ।

बसुसू तुमरो मी नाकपर ॥

उत्तर

१) एक सालका बारा महिना, महिना का तीस एकतीस दिवस, अर्धा कृष्ण पक्ष, अर्धा शुक्ल पक्ष

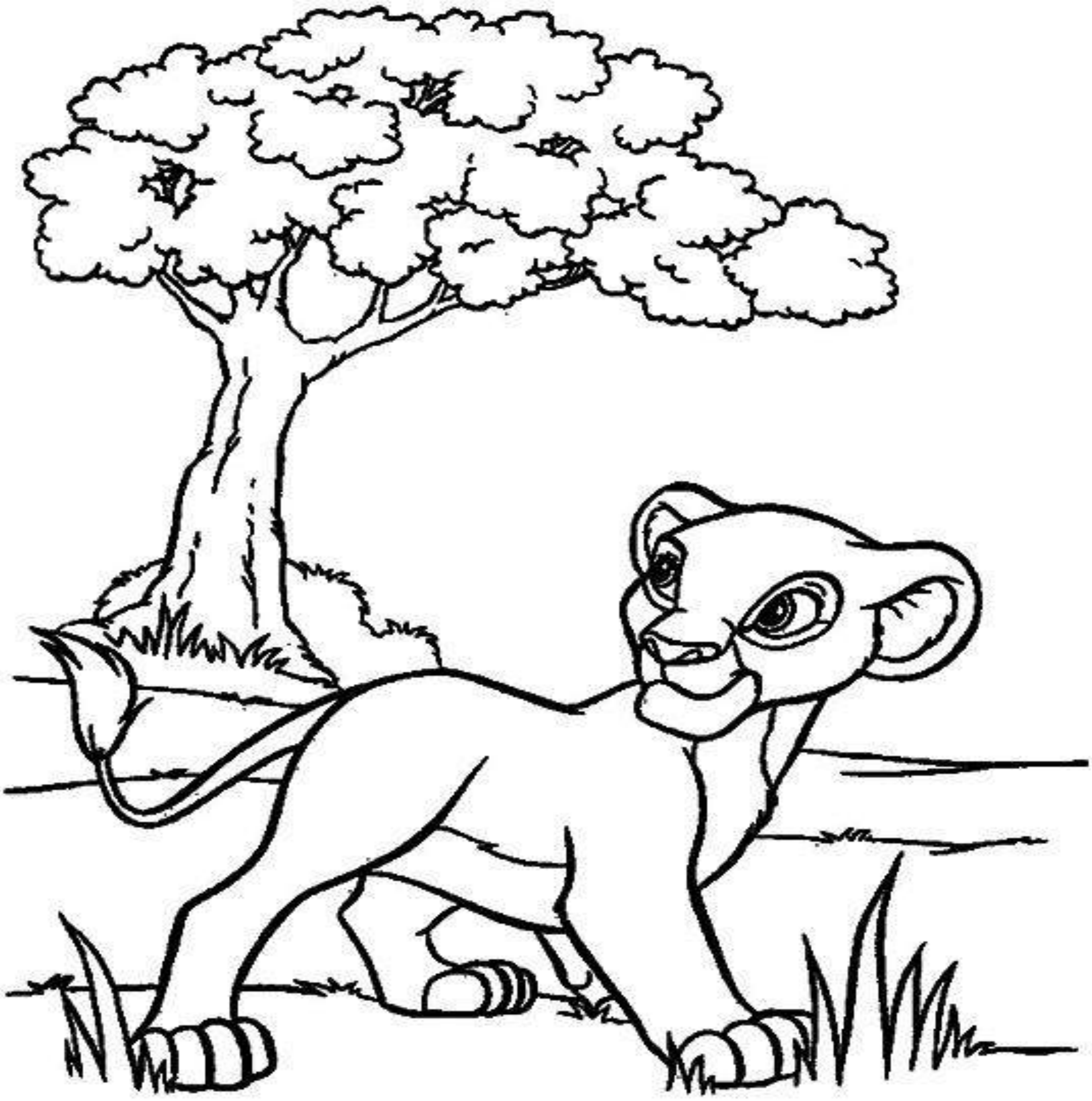
२) सिमनी/दिवो

३) सावली

४) चष्मा

इंजि श्री गोवर्धन बिसेन गोंदिया

रंग भरो

बोलो पोवारी

बाचो पोवारी

लिखो पोवारी

